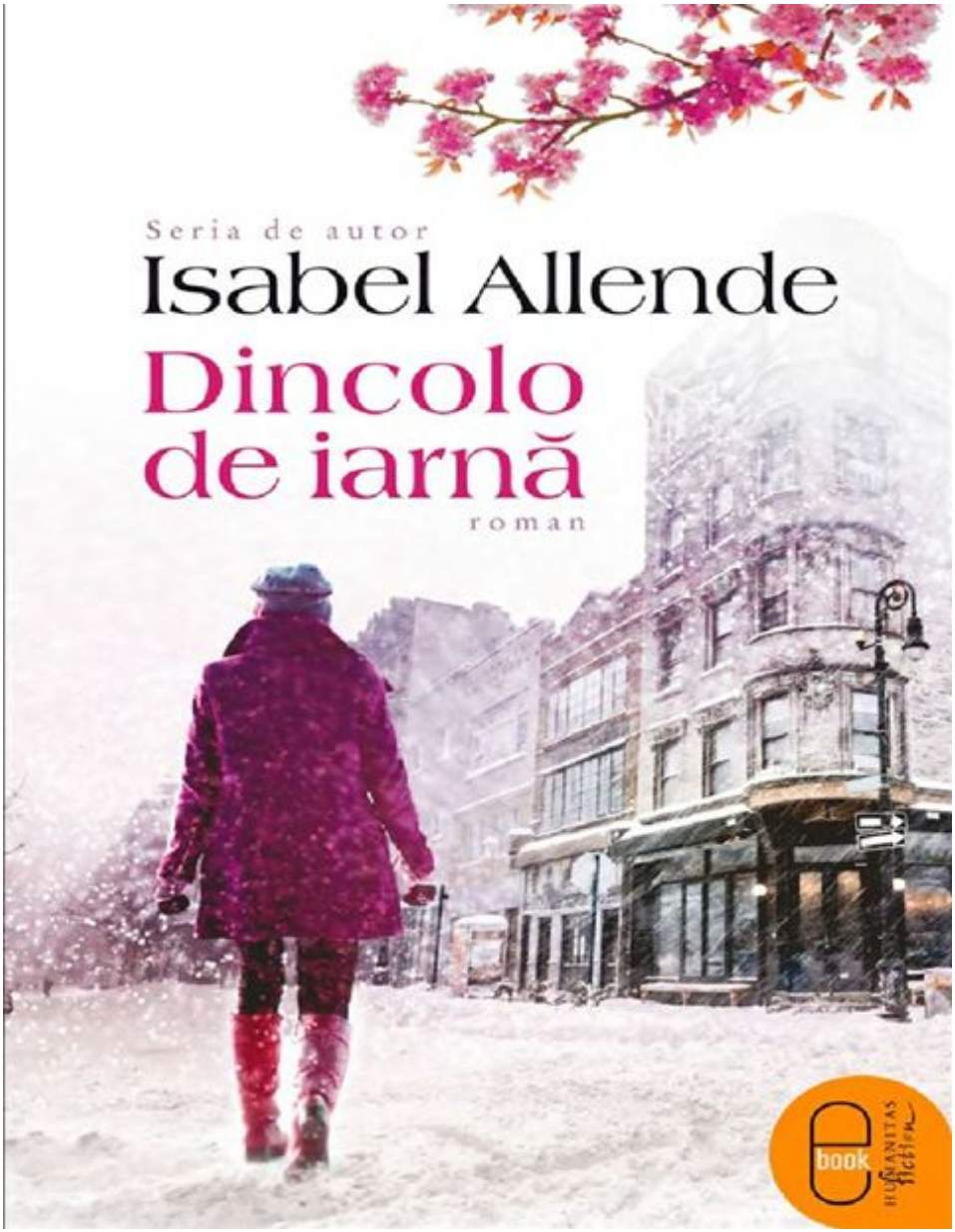
Seria de autor
Isabel Allende
Dincolo de iarnă
roman
ebook
HUMANITAS fiction

ISABEL ALLENDE

DINCOLO DE IARNĂ

Traducere din spaniolă de Cornelia Radulescu
Titlul original *MÃS ALLÁ DEL INVIERNO*, 2017

HUMANITAS FICTION, 2018

Versiune ebook: v1.0, august 2018

Lui Roger Cukras,
pentru dragostea neaşteptată

Au milieu de l'hiver, j'apprenais enfin qu'il y avait en moi un été invincible.
În toiul iernii, aflam în sfârşit că port în mine o vară de neînvins.
ALBERT CAMUS, *Retour à Tipasa* (1952)[1]

Lucía

Brooklyn

La sfârşitul lunii decembrie a anului 2015, iarna încă se lăsa aşteptată. A sosit Crăciunul în clinchet sâcâitor de clopoței şi lumea tot în sandale şi-n mânecă scurtă umbla, unii bucurându-se de anotimpurile astea care o au luat-o razna, alții îngrijorându-se din cauza încălzirii globale, în vreme ce prin ferestrele deschise brazii de plastic acoperiți de zăpadă artificială nedumereau veverițele şi păsările. La trei săptămâni după Anul Nou, când nimeni nu se mai gândea că rămăsese în urmă calendarul, natura s-a trezit brusc, s-a dezmeticit din toropeala tomnatică şi a slobozit cel mai aspru viscol din memoria colectivă.

Într-un subsol de pe Prospect Heights, o văgăună de ciment şi cărămidă cu intrarea blocată de un munte de zăpadă, Lucía Maraz blestema frigul. Avea firea stoică a celor din țara sa: era obişnuită cu cutremurele, inundațiile, tsunamiurile ocazionale şi cataclismele politice; dacă trecea o bucată bună de timp fără nicio nenorocire, se îngrijora. Totuşi, nimic nu o pregătise pentru iarna siberiană ce nimerise în Brooklyn din greşeală. Viscolele din Chile se limitau la cordiliera Anzilor şi la sudul extrem, la Țara de Foc, acolo unde continentul se mărunțeşte în insule biciuite de vântul austral, gerul îți intră în oase şi viața e aspră. Lucía era din Santiago, oraş cu faimă nemeritată de climă benignă, cu ierni umede şi reci şi veri uscate şi fierbinți. Oraşul e situat între munți vineții care se trezesc uneori ninşi; atunci, în crestele de un alb orbitor se reflectă lumina cea mai pură din lume. Extrem de rar, peste oraş cade un fel de pulbere tristă şi palidă, precum cenuşa, care nu apucă să albească peisajul urban şi se transformă rapid într-o mâzgă murdară. Zăpada e pură doar văzută de departe.

În văgăuna ei din Brooklyn aflată la un metru sub nivelul străzii şi prost încălzită, ninsoarea era un coşmar. Geamurile înghețate nu lăsau să intre lumina, interiorul sumbru abia se desluşea sub lucirea becurilor goale ce atârnau din tavan. Locuința cuprindea doar esențialul, un amestec de mobilier hodorogit luat la mâna a doua sau a treia şi un minimum de ustensile de bucătărie. Proprietarul, Richard Bowmaster, nu se sinchisea nici de estetică, nici de confort.

Furtuna a început de vineri, cu o ninsoare deasă şi un vânt furios care mătura străzile aproape pustii. Copacii se zbuciumau, păsările care nu se grăbiseră să emigreze sau să se adăpostească, păcălite de căldura neobişnuită din luna precedentă, au murit de frig. Mai târziu, când s-a trecut la remedierea pagubelor, maşinile gunoierilor au cărat saci întregi de vrăbii congelate. În schimb, misterioşii papagali din cimitirul din Brooklyn au supraviețuit, după cum s-a putut constata trei zile mai târziu, când au fost văzuți ciugulind printre morminte. Încă de joi reporterii televiziunii, cu figurile lor funebre şi glasul emoționat cu care dădeau veşti despre terorismul din țări îndepărtate, anunțaseră viscolul de a doua zi şi dezastrele din weekend. În New York s-a declarat stare de urgență, iar decanul facultății unde lucra Lucía a decretat întreruperea cursurilor. Oricum, pentru ea ar fi fost o întreagă aventură să ajungă în Manhattan.

Profitând de ziua liberă neaşteptată, s-a apucat să gătească o fiertură bună să te scoale din morți, supa chiliană care vindecă sufletul de tristețe şi trupul de boală. Lucía se afla de mai bine de patru luni în Statele Unite, timp în care mâncase la bufetul universității, numai chef să gătească nu avusese; cu două excepții totuşi, o dată când o copleşise nostalgia şi altă dată când voise să sărbătorească o prietenie. Acum a pregătit o supă consistentă şi condimentată, a prăjit ceapă şi carne, a fiert separat legume, cartofi şi dovleac, iar la urmă a

adăugat şi orez. Pentru asta a folosit toate oalele şi cratițele pe care le avea, bucătăria rudimentară de la subsol arăta ca după bombardament, însă rezultatul a meritat şi i-a risipit senzația de singurătate instalată odată cu viscolul; singurătate care o lovea pe neanunțate, precum un musafir neinvitat, care se ascunsese într-un ungher al minții.

Noaptea precedentă, în timp ce vântul şuiera troienind zăpada şi strecurându-se prin crăpături, simțise frica viscerală din copilărie. Dar în peştera asta era la adăpost, frica de elementele naturii era ceva absurd, n-avea sens să-l deranjeze pe Richard doar pentru că era singurul la care ar fi putut apela, dat fiind că locuia în apartamentul de deasupra. La ora nouă n-a mai putut rezista nevoii de a auzi un glas omenesc şi l-a sunat.

— Ce faci? a întrebat, încercând să-şi ascundă neliniştea.

— Cânt la pian. Te deranjează zgomotul?

— Nu aud nimic, aici jos se aude doar vuietul asta de sfârşit de lume. E normal aşa ceva în Brooklyn?

— Câteodată iarna e vreme rea, Lucía.

— Mi-e frică.

— De ce?

— Pur şi simplu, mi-e frică. Presupun că nu are rost să te invit la mine. Am gătit ceva, o supă chiliană.

— E vegetariană?

— Nu. În fine, s-o lăsăm baltă. Noapte bună, Richard.

— Noapte bună.

A luat o duşcă de *pisco*{2} şi şi-a pus perna în cap. A dormit prost, trezindu-se la fiecare jumătate de oră dintr-un vis fragmentat, în care se făcea că se zbate într-o substanță densă şi acră precum iaurtul.

Sâmbătă furtuna de zăpadă şi-a continuat traseul spre Atlantic, dar în Brooklyn vremea rea a continuat, era viscol şi ningea. Lucía n-a vrut să iasă din casă, multe străzi erau încă blocate, deşi deszăpezirea începuse din

zori. Avea timp să citească şi să-şi pregătească cursurile pentru toată săptămâna. A văzut la ştiri ravagiile viscolului. Se bucura de ziua liniştită, cu un roman bun şi perspectiva odihnei. La un moment dat avea să găsească ea pe cineva care să dea zăpada din faţa uşii: copiii din vecini erau mereu dornici să câştige câţiva dolari. Avea noroc. Şi-a dat seama că se simţea în largul ei în gaura asta din Prospect Heights; la urma urmei, nu era chiar atât de rău.

După masă, uşor plictisită din pricina izolării, a împărţit supa cu Marcelo, câinele ei chihuahua, după care s-au băgat amândoi în pat, pe salteaua groasă şi sub un munte de pături, ca să vadă câteva episoade dintr-un serial poliţist. Apartamentul era îngheţat, Lucía şi-a pus o căciulă de lână şi mănuşi.

În primele săptămâni, copleşită de hotărârea de a fi plecat din Chile, unde măcar se putea amuza în spaniolă, se consola spunându-şi că totul se schimbă. Necazul de azi mâine e istorie. Într-adevăr, îndoielile au trecut rapid: era ocupată cu munca, îl avea pe Marcelo, şi-a făcut prieteni la universitate şi în cartier, oamenii erau amabili, era de-ajuns să te duci de trei ori la aceeaşi cafenea ca să fii primit ca o rudă. Ideea chiliană cum că yankeii sunt reci era un mit. Singura persoană mai rece era Richard Bowmaster, proprietarul. La naiba cu el.

Richard cumpărase la un preţ de chilipir căsoiul de cărămidă maro din Brooklyn, cum erau cu sutele în cartier, pentru că i-l vânduse cel mai bun prieten, un argentinian care se pomenise cu o moştenire grasă şi plecase acasă ca s-o administreze. După câţiva ani, deşi mai dărăpănat, valora peste trei milioane de dolari. Îl cumpărase cu câţiva ani înainte ca tinerii corporatişti din Manhattan să dea buzna, să achiziţioneze şi să restaureze aceste case pitoreşti, făcând să le crească preţul până la un nivel scandalos. Înainte vreme cartierul fusese teritoriul crimelor, drogurilor şi bandelor, nimeni n-avea curaj să umble noaptea, însă de când Richard cumpărase

clădirea, zona devenise una dintre cele mai râvnite zone din țară, în ciuda lăzilor de gunoi, a copacilor scheletici şi a fierătaniilor de prin curți. Lucía îl sfătuise în glumă să vândă relicva asta cu scări scârțâitoare şi uşi umflate şi să se mute într-o insulă din Caraibe, unde să îmbătrânească precum un rege, numai că Richard era un tip posac, al cărui pesimism înnăscut se hrănea cu rigorile şi inconvenientele unei locuințe cu cinci încăperi vaste şi goale, trei băi nefolosite, un pod ferecat şi un parter cu plafoane atât de înalte, încât era nevoie de o scară telescopică pentru a schimba un bec.

Richard Bowmaster era şeful Lucíei la Universitatea New York, unde ea avea un contract de şase luni ca profesor invitat. După sfârşitul semestrului, viața ei era o pată albă: avea să îi trebuiască alt contract şi o altă locuință până să decidă asupra viitorului îndepărtat. Mai devreme sau mai târziu urma să se întoarcă în Chile să-şi sfârşească zilele, dar mai era mult până atunci; de când fiică-sa Daniela se stabilise la Miami, unde se dedica biologiei marine, pesemne se şi îndrăgostise şi avea de gând să prindă rădăcini, nimic nu o mai chema înapoi în țară. Îşi propunea să profite de anii de sănătate rămaşi până s-o doboare decrepitudinea. Voia să trăiască în străinătate, unde provocările zilnice îi țineau mintea ocupată şi sufletul relativ liniştit, căci în Chile o apăsa povara celor cunoscute, a rutinei şi a limitărilor. Acolo ar fi fost o bătrână singură, potopită de inutile amintiri neplăcute, pe când în străinătate mai putea avea încă parte de surprize şi oportunități.

Primise să lucreze la Centrul de Studii Latino-Americane şi Caraibiene ca să fie mai aproape de Daniela. De asemenea, trebuia să recunoască, şi pentru că Richard o interesa. Tocmai avusese o dezamăgire amoroasă şi şi-a zis că el putea să fie soluția pentru a-l da uitării pe Julián, ultimul ei iubit, singurul care lăsase oarece urme după divorțul ei din 2010. În anii care

urmaseră Lucía constatase cât de puțini amanți poate avea o femeie de vârsta ei. Avusese câteva aventuri nesemnificative până să apară Richard; îl cunoştea de mai bine de zece ani, de când era încă măritată. O atrăgea de pe atunci, deşi nu putea explica de ce. Aveau firi complet opuse, nu împărtăşeau nimic în afara chestiunilor academice. Se întâlniseră ocazional la conferințe, vorbiseră ore în şir despre munca lor, purtau o corespondență regulată, dar el nu arătase nici urmă de interes erotic. Lucía îi făcuse o dată nişte aluzii, lucru neobişnuit pentru ea, era lipsită de îndrăzneala femeilor cochete. Aerul gânditor şi timiditatea lui Richard fuseseră un imbold serios pentru venirea la New York: îşi imagina că un bărbat ca el era musai profund şi serios, cu spirit nobil, o adevărată recompensă pentru cineva care ar fi învins obstacolele pe care le semăna în calea oricărei forme de intimitate.

La şaizeci şi doi de ani, Lucía mai avea fantezii de femeie tânără, era inevitabil. Gâtul i se zbârcise, pielea i se uscase, brațele erau fleşcăite, o dureau genunchii şi se resemnase cu îngroşarea taliei – îi lipsea disciplina pentru a merge la sala de gimnastică. Sânii erau tineri, dar nu erau ai ei. Evita să fie văzută goală, îmbrăcată se simțea mult mai bine, ştia ce culori şi ce stil o avantajau şi le urma cu sfințenie, era în stare să-şi cumpere o ținută completă în douăzeci de minute fără să piardă timpul cercetând altceva. Oglinda, ca şi fotografiile, erau un duşman nemilos, căci o imortalizau cu toate defectele la vedere. Puterea ei de atracție – dacă avea – consta în mişcări, credea ea. Era flexibilă şi avea o grație nemeritată, căci nu şi-o cultivase nicicum, era pofticioasă şi leneşă ca o odaliscă şi-ar fi trebuit să fie obeză, dacă ar fi existat dreptate pe lumea asta. Dar strămoşii ei, țărani săraci din Croația, oameni truditori şi pesemne veşnic flămânzi, îi lăsaseră moştenire un metabolism binecuvântat. Poza din paşaport, în care avea o figură serioasă şi privea drept înainte, parcă era mutra unei

temnicere sovietice, aşa glumea fiică-sa Daniela, numai că nimeni nu o vedea astfel: avea un chip expresiv şi ştia să se fardeze.

Una peste alta, era mulţumită de înfăţişarea ei şi resemnată în faţa ravagiilor făcute de trecerea inevitabilă a anilor. Trupul îmbătrânea, dar în interior vieţuia neatinsă adolescenta care fusese cândva. Totuşi, nu reuşea să şi-o închipuie pe bătrâna care avea să fie. Iar dorinţa de a stoarce vieţii tot ce se putea sporea pe măsură ce viitorul se scurta şi o parte a acestei senzaţii era iluzia vagă, ce se izbea de zidul realităţii, de a avea un iubit. Tânjea după sex, idilă şi dragoste. Pentru primul mai găsea uneori ocazii, a doua era o chestiune de noroc, a treia era o răsplată cerească de care precis n-avea să aibă parte, aşa îi spusese odată fiică-sa.

Dacă Lucíei îi păruse rău că amorul cu Julián se terminase, în schimb nu-l regretase niciodată. Ea dorea stabilitate, în vreme ce el, la cei şaptezeci de ani ai săi, încă mai sărea de la o femeie la alta precum un donjuan. În ciuda sfaturilor fiică-sii, care propovăduia amorul liber, pentru ea intimitatea era cu neputinţă cu un bărbat căruia-i zbura gândul la alte femei. „Da' ce vrei tu, mami? Să te măriţi?", râsese Daniela aflând că o terminase cu Julián. Nu, dar voia să facă dragoste iubind, pentru plăcerea trupului şi pacea spiritului. Voia să facă dragoste cu cineva care să simtă ca ea. Voia să fie acceptată fără să se ascundă sau să se prefacă, să-l cunoască pe celălalt cu bune şi cu rele şi să-l accepte aşijderea. Voia pe cineva cu care să trândăvească dimineţile de duminică în pat citind ziarele, pe cineva cu care să se ţină de mână la cinema, pe cineva cu care să râdă de toate prostiile şi cu care să discute. Depăşise entuziasmul aventurilor trecătoare.

Se obişnuise cu spaţiul, tăcerea şi singurătatea ei; ştia că ar fi fost cam greu să împartă patul, baia şi dulapul şi că niciun bărbat n-ar fi putut s-o mulţumească pe de-a-

ntregul. În tinerețe crezuse că doar iubirea în cuplu o întregea, fusese convinsă că lipsa unui partener ar fi privat-o de ceva esențial. Acum, la maturitate, viața i se părea mulțumitoare, era chiar recunoscătoare pentru viața ei plină. Cu toate astea, i-a trecut prin cap să caute pe internet un site de întâlniri. A renunțat rapid: Daniela ar fi prins-o imediat de la Miami. În plus, nu ştia cum să se descrie ca să pară cât de cât atrăgătoare fără să mintă; deşi probabil că mințeau toți.

Bărbații de vârsta ei umblau după femei cu douăzeci sau treizeci de ani mai tinere, era de înțeles, nici ei nu i-ar fi convenit un moş plin de beteşuguri, ci un tip mai viguros. Daniela pretindea că era păcat că maică-sa era o heterosexuală convinsă când lumea era plină de femei singure doldora de calități, care arătau bine şi aveau şi viață interioară, mult mai interesante decât majoritatea văduvilor sau divorțaților de şaizeci ori şaptezeci de ani. Lucía îşi recunoştea limitele, însă era prea târziu să se schimbe. După divorț avusese scurte întâlniri plăcute cu vreun amic, după câteva pahare într-o discotecă, sau cu necunoscuți, într-o călătorie sau la o petrecere, nimic important, doar că o ajutaseră să se dezbrace fără jenă. Cicatricile de pe piept erau vizibile, sânii virginali precum cei ai unei june namibiene aparțineau parcă altui corp, ai fi zis că luau în zeflemea restul anatomiei sale.

Dorința de a-l seduce pe Richard, atât de incitantă când primise oferta la universitate, s-a topit în prima săptămână după mutarea ei la subsol. În loc să-i apropie, conviețuirea relativă care îi făcea să se ciocnească mai mereu la facultate, pe stradă, la metrou şi în pragul casei îi îndepărtase. Camaraderia cimentată la congresele internaționale şi în urma corespondenței electronice, atât de caldă altădată, înghețase odată supusă probei proximității. Nu, hotărât lucru, n-avea să fie nicio idilă cu Richard Bowmaster; mare păcat, căci era genul de bărbat liniştit şi de încredere, cu care s-ar fi plictisit cu plăcere. Lucía era doar cu un an şi opt luni mai mare ca el, o

diferență nesemnificativă, spunea ea, deşi în sinea sa se recunoştea în dezavantaj: era cam greoaie şi tasarea coloanei vertebrale n-o mai lăsa să poarte pantofi cu tocuri înalte, dacă voia să nu pice în nas. Iar în jurul ei lumea părea să tot crească, studenții ei erau tot mai lungani, deşelați şi indiferenți, un fel de girafe. Se săturase să zărească de jos perii din nasul omenirii. În schimb, Richard îşi purta vârsta cu şarmul grațios al unui profesor absorbit de studiu.

Potrivit descrierii pe care i-o făcuse Danielei, Richard Bowmaster era de statură medie, cu destul păr pe cap şi dantură bună, cu ochi nici cenuşii, nici verzi, după cum îi bătea lumina în ochelari şi după evoluția ulcerului. Rareori zâmbea fără un motiv serios, dar gropițele din obraji şi părul ciufulit îi dădeau un aer juvenil, în ciuda faptului că umbla cu privirea în pământ, cărând mereu nişte cărți şi apăsat de gânduri. Lucía nu ştia care ar fi putut fi acelea, căci omul părea sănătos, atinsese de-acum culmea carierei academice şi avea să se bucure de o pensie bună. Avea o singură grijă de natură economică: pe tatăl său, Joseph Bowmaster, plasat la o casă de bătrâni la un sfert de oră de drum, pe care Richard îl suna zilnic şi îl vizita de două ori pe săptămână. În scaun cu rotile şi la nouăzeci şi şase de ani, bătrânul avea o inimă puternică şi o minte limpede: îl copleşea pe Barack Obama cu scrisori sfătoase.

Lucía mai bănuia că, sub aparența sa taciturnă, Richard ascundea o rezervă de bunătate şi o dorință neostentativă de a ajuta oamenii, de exemplu de a servi masa la o cantină pentru săraci sau a urmări voluntar papagalii din cimitir. Precis acestea erau calități moştenite de la tatăl lui, căci Joseph n-ar fi admis ca fiu-său să nu îmbrățişeze o cauză nobilă. La început, Lucía îl analiza pe Richard căutând portițe prin care să-i câştige prietenia, dar cum n-o tentau nici cantina pentru săraci, nici papagalii de orice specie, n-a descoperit modalitatea de a se strecura în viața lui. Indiferența lui Richard nu o

jignea: se purta la fel şi cu celelalte colege şi cu hoardele de studente. Viața sa de ermit nu era un secret; taina era ce fel de secrete ar fi putut ascunde şi cum trăise şase decenii protejat de carapacea aia ca de tatú.

În schimb, ea era mândră de trecutul ei dramatic şi îşi dorea un viitor interesant. Din principiu nu credea în fericire, asta era ceva cam kitsch, era de-ajuns să fie cât de cât mulțumită. Richard petrecuse o lungă perioadă în Brazilia, fusese însurat cu o junã voluptuoasă, judecând după o poză pe care o văzuse Lucía, dar pare-se că nu fusese contaminat de exuberanța acelei țări şi-a acelei femei. Dar ei îi plăcea Richard, în pofida ciudățeniilor sale. Se făcea lesne iubit, „avea lipici", cum se spune în Chile despre cei care-ți sunt simpatici fără vreun motiv anume. „E un tip ciudat, Daniela, trăieşte singur, doar cu patru pisici. Nici nu bănuieşte că am să i-l las în grijă pe Marcelo când voi pleca." Se gândise bine. Avea să i se rupă inima, dar nu putea să care după ea prin lume un chihuahua bătrân.

Richard

Brooklyn

Pe seară, când ajungea acasă – pe bicicletă dacă era vreme bună, dacă nu, cu metroul – Richard se ocupa mai întâi de cele patru pisici, nişte făpturi nu prea tandre pe care le adoptase de la Societatea de Protecție a Animalelor ca să-l scape de şoareci. O măsură logică, fără pic de sentimentalism, însă felinele i-au devenit companioane inseparabile. Le-a primit sterilizate, vaccinate, cu câte un cip sub piele în caz de pierdere şi gata botezate, deşi, ca să simplifice treaba, el le-a numărat în portugheză: Um, Dois, Três şi Quatro. Le hrănea şi le curăța lădița cu nisip, apoi asculta ştirile în timp ce-şi pregătea mâncarea pe masa mare cu funcții multiple din bucătărie. După cină cânta un pic la pian, uneori de plăcere, alteori din spirit de disciplină.

Teoretic, în casă fiecare obiect îşi avea locul şi toate erau la locul potrivit, dar practic hârtiile, revistele şi cărțile se înmulțeau precum insectele într-un coşmar. Dimineața erau negreşit mai multe decât în seara precedentă, uneori apăreau publicații şi pagini răzlețe de care n-avea habar şi se întreba cum de ajunseseră acolo. Mânca, apoi citea, îşi pregătea cursurile, corecta lucrări şi scria eseuri pe teme politice. Îşi datora cariera academică mai curând preocupării constante de a cerceta şi-a publica decât vocației de profesor, drept care ataşamentul studenților săi, chiar şi al celor care absolviseră, i se părea inexplicabil. Avea un computer în bucătărie şi o imprimantă la etajul al treilea, într-o încăpere goală. Din fericire, trăia singur şi nu avea cui da socoteală pentru aşezarea bizară a echipamentului, căci prea puțini ar fi înțeles că astfel făcea exerciții tot urcând şi coborând scările înalte. În plus, aşa avea timp să se gândească de două ori dacă merită să printeze orice aiureală, din

respect pentru copacii sacrificați pentru hârtie.

Câteodată, în nopțile de insomnie, când nu reuşea să îmblânzească pianul şi clapele cântau ce voiau ele, ceda viciului secret de-a învăța şi-a scrie poezii. Pentru asta avea nevoie de foarte puțină hârtie; scria de mână pe caiete şcolare cu pătrățele. Umpluse câteva cu poeme neterminate, plus vreo două carnete elegante cu coperte din piele unde copiase producțiile cele mai bune cu gândul de a le cizela în viitor; viitorul ăsta nu venea niciodată: doar la gândul de a le reciti îl apuca durerea de burtă. Studiase japoneza ca să citească haikuuri în original, citea şi înțelegea limba, dar nu îndrăznea s-o şi vorbească. Se mândrea că era poliglot. Portugheza o învățase de copil, cu familia maică-sii, şi şi-o perfecționase cu Anita. Ceva franceză dobândise din rațiuni romantice, ceva spaniolă din nevoi profesionale. Prima sa pasiune, la nouăsprezece ani, fusese pentru o franțuzoaică mai mare decât el cu opt ani pe care o cunoscuse într-un bar din New York şi pe care o urmase la Paris. Pasiunea le-a trecut rapid, dar au continuat să viețuiască împreună într-o mansardă din Cartierul Latin, suficient timp ca el să prindă bazele cunoaşterii carnale şi ale limbii, pe care o vorbea cu un accent barbar. Spaniola era din cărți şi de pe stradă – New Yorkul era plin de hispanici, numai că imigranții pricepeau cu greu dicția de Institut Berlitz pe care o studiase Richard. Nici el nu pricepea mai mult, doar suficient cât să comande mâncarea la restaurant. Aparent, toți chelnerii din țară erau vorbitori nativi de spaniolă.

Sâmbătă dimineața viscolul s-a oprit, iar Brooklynul era sub zăpadă. Richard s-a trezit cu regretul de a o fi jignit pe Lucía în seara precedentă, când răspunsese cu atâta răceală temerilor ei. I-ar fi fost drag să stea cu ea în timp ce afară viscolul biciuia casa. De ce i-o tăiase atât de scurt? Se temea să nu pice în plasă, să nu se îndrăgostească, lucru pe care-l evita de douăzeci şi cinci

de ani. Nu se întreba de ce fugea de iubire, căci răspunsul i se părea limpede: penitența sa ineluctabilă. Cu timpul, se obişnuise cu rutina lui de călugăr, cu tăcerea interioară a celor care trăiesc şi dorm singuri. După ce închisese telefonul, avusese impulsul de-a merge să bată la uşa subsolului cu un termos cu ceai ca să stea cu ea. Îl mira teama asta infantilă la o femeie care avusese destule necazuri în viață şi părea invulnerabilă. Ar fi vrut să exploreze această breşă în fortăreața Lucíei, dar îl oprise presentimentul pericolului, de parcă s-ar fi avântat pe nisipuri mişcătoare. Senzația de risc era încă prezentă. Nu era ceva nou. Avea uneori crize de angoasă nedefinită, pentru care existau pastilele alea verzi. Simțea atunci că se prăbuşeşte în bezna înghețată a unui fund de mare şi nu era nimeni care să-i întindă o mână şi să-l tragă la suprafață. Premonițiile fataliste începuseră în Brazilia, sub influența Anitei, care era dependentă de semnele pe care le primea de dincolo. Pe atunci erau frecvente, acum învățase să le gestioneze, apărau rar.

Oamenii erau îndemnați la posturile de radio şi TV să rămână în case până când străzile aveau să fie curățate. Manhattanul era încă semiparalizat, magazinele erau închise, dar metroul şi autobuzele circulau de-acum. Alte state fuseseră afectate mai rău decât New Yorkul, erau case distruse, copaci smulşi din rădăcină, cartiere întregi izolate, lipsite de gaz şi electricitate. Locuitorii se pomeniseră în doar câteva ore aruncați în urmă cu două secole. Comparativ, Brooklynul avusese noroc. Richard a ieşit să dea zăpada de pe maşina parcată în fața casei înainte ca aceasta să se transforme în gheață şi să fie nevoit să folosească racleta. Pe urmă a hrănit pisicile şi şi-a luat eternul mic dejun compus din fulgi de ovăz cu lapte şi fructe, după care a lucrat la articolul despre criza economică şi politică din Brazilia, pusă pe tapet în media internațională în perspectiva viitoarelor Jocuri Olimpice. Mai avea şi de corectat lucrarea unui student, dar o lăsa pe mai târziu. Avea toată ziua la dispoziție.

Pe la trei după-amiaza, Richard a constatat că lipsea o pisică. Dacă el era acasă, şi ele îi stăteau pe-aproape. Relația cu felinele era una de indiferență reciprocă, excepție făcând Dois, singura femelă, care îi sărea mereu în poală ca să fie mângâiată. Cei trei masculi erau independenți şi pricepuseră de la bun început că nu erau animale de companie, treaba lor era să vâneze şoareci. Uno şi Quatro dădeau ture prin bucătărie, Dois era tolănită pe masă lângă computer, locul ei favorit, dar nici urmă de Três.

L-a căutat prin toată casa, fluierându-l ca de obicei, şi l-a găsit la etaj, zăcând pe podea cu o spumă rozalie pe botic. „Sus, Três, ridică-te, ce-ai pățit, băiatule?" L-a pus pe picioare, animalul a căzut la loc după trei paşi şovăielnici. Erau urme de vomă peste tot, asta se mai întâmplase, uneori pisicile nu digerau complet oasele rozătoarelor. L-a dus în brațe în bucătărie, a încercat să-l facă să bea apă, dar brusc lăbuțele i-au devenit rigide şi pisoiul a început să aibă convulsii. Richard a dedus că acestea erau simptome de otrăvire. A trecut rapid în revistă substanțele toxice pe care le ținea în casă, bine încuiate, şi i-au trebuit câteva minute să găsească vinovatul, sub chiuveta din bucătărie: sticla de antigel, răsturnată. Precis că pisica linsese, se vedeau urme de lăbuțe. Richard era convins că închisese bine sticla şi uşa dulăpiorului, era de neînțeles ce se întâmplase, dar deocamdată urgența era să ducă pisica la veterinar; antigelul era mortal.

Traficul era restricționat cu excepția urgențelor, ceea ce era tocmai cazul lui. A găsit pe internet adresa unei clinici veterinare deschise, chiar una pe care o ştia, a învelit pisica într-o pătură şi a pus-o în maşină. Ce bine că o deszăpezise, ce bine că accidentul nu avusese loc cu o zi în urmă, în timpul viscolului, i-ar fi fost imposibil să iasă din casă. Brooklynul se transformase într-un oraş nordic, alb pe alb, cu unghiuri îndulcite de zăpada depusă, cu

străzi pustii, cufundate într-un soi de pace neobişnuită, de parcă natura ar fi dormitat. „Să nu-ți treacă prin cap să mori, te rog, Três, tu eşti un motan proletar, ai măruntaie de oțel, nu te doboară pe tine un pic de antigel, hai, curaj", îl îndemna Richard abia înaintând prin nămeți, conştient că fiecare minut de întârziere scurta viața motanului. „Calm, amice, rezistă, nu pot să merg mai repede, iartă-mă, dacă patinăm ne-am ars, mai avem puțin, ține-te tare."

Drumul, care în condiții normale i-ar fi luat douăzeci de minute, a durat de două ori mai mult. Când a ajuns la clinică ninsoarea începuse iar, la fel şi convulsiile. Au fost primiți de o doctoriță eficientă şi calmă, care nu s-a arătat optimistă în ceea ce priveşte viitorul motanului şi a avut grijă să-i precizeze asistentului, pe un ton nu destul de scăzut ca să nu fie auzit şi de Richard, că stăpânul se făcea vinovat de neglijență. În alte condiții ar fi reacționat, dar un val uriaş de amintiri supărătoare a năvălit peste el, amuțindu-l, umilit. Nu era prima dată când neglijența lui avea urmări fatale. De atunci devenise atât de grijuliu şi atât de precaut, că avea uneori impresia că păşeşte pe coji de ouă. Veterinara i-a explicat că prea multe nu erau de făcut: analizele de sânge şi de urină vor stabili dacă rinichii erau distruşi în mod ireversibil, caz în care ar fi fost indicat un sfârşit demn, pentru a-i curma suferințele. Motanul va rămâne internat, un diagnostic definitiv va avea după două zile, dar mai bine să se pregătească pentru ce e mai rău. Gata să izbucnească în plâns, Richard a acceptat, plecând capul. Cu inima strânsă, şi-a luat rămas-bun de la Três, simțind în ceafă privirea tăioasă a veterinarei; o acuzație şi o condamnare.

Recepționera, o tânără cu păr morcoviu şi un inel în nas, a observat că omul tremura în timp ce-i întindea cardul de credit pentru prima plată şi i s-a făcut milă. L-a asigurat că pisica lui avea să fie bine îngrijită şi i-a arătat automatul de cafea. Topit de gestul minimal de amabilitate, Richard a avut o reacție disproporționată de

gratitudine şi a suspinat din rărunchi. Dacă l-ar fi întrebat cineva ce simțea pentru cele patru animale de companie, ar fi răspuns că-şi îndeplinea responsabilitatea de a le hrăni şi a le schimba nisipul din lădiță; relația sa cu ele era doar protocolară, cu excepția lui Dois, care cerea să fie răsfățată. Nu-şi imaginase niciodată că felinele astea indiferente puteau deveni aproape rudele pe care nu le avea. S-a aşezat pe un scaun sub privirile înțelegătoare ale recepționerei şi a băut o cafea apoasă şi amară, cu două pastile verzi pentru nervi şi una roz împotriva acidității, până şi-a revenit. Trebuia să se întoarcă acasă.

Farurile automobilului luminau peisajul dezolant al străzilor lipsite de viață. Richard mergea încet, scrutând atent drumul prin semicercul gălbui lăsat liber de gheața de pe parbriz. Avea impresia că mergea printr-un oraş necunoscut, parcă se rătăcise, deşi mai făcuse traseul; prins între timpul imobil, zumzetul instalației de căldură şi tic-tacul accelerat al ştergătoarelor de parbriz, îl încerca senzația că vehiculul plutea în vată şi că el era unicul suflet viu într-o lume abandonată. Vorbea singur, capul îi vuia de gânduri nefaste despre ororile inevitabile din univers şi din propria viață. Cât va mai trăi şi cum? Dacă trăieşti destul de mult, te paşte cancerul de prostată. Dacă trăieşti şi mai mult, creierul se duce dracu'. Ajunsese la vârsta spaimelor, călătoriile nu-l mai atrăgeau, voia numai comoditatea căminului, refuza neprevăzutul, îi era frică să nu se rătăcească, să se îmbolnăvească şi să moară şi să fie găsit după câteva săptămâni, după ce pisicile îi vor fi mâncat o mare parte din cadavru. Ideea de a fi descoperit într-o baltă grețoasă de viscere putrede îl îngrozea în aşa hal, încât stabilise cu vecina sa, o văduvă coaptă cu temperament de oțel şi inimă bună, să-i trimită în fiecare seară un SMS. Dacă treceau două zile şi nu primea nimic, ea trebuia să vină şi să arunce o privire, drept care primise şi un set de chei.

SMS-ul era compus din două cuvinte: „Încă trăiesc”. Vecina nu avea obligația să răspundă, însă resimțea aceleaşi temeri şi îi răspundea cu ceva mai multe: „În măsa, şi eu”. Treaba cea mai rea cu moartea era aia cu veşnicia. Să fii mort pentru vecie, ce oroare!

Şi-a dat seama că norul negru al anxietății se apropia, caz în care îşi lua pulsul, care ori nu se simțea defel, ori o lua la galop. În trecut avusese câteva atacuri de panică de acest fel, atât de asemănătoare unei crize cardiace, şi ajunsese la spital, dar nu se mai repetaseră în ultimii ani, grație pastiluțelor verzi, dar şi pentru că învățase să şi le controleze. Se concentra şi vizualiza norul negru străpuns de nişte raze puternice de lumină, ca în vechile stampe religioase; cu această imagine, plus nişte exerciții de respirație, norul se risipea. De data asta n-a fost necesar să recurgă la vechiul truc pentru că a făcut ceva nou: s-a văzut pe sine de departe, ca într-un film în care nu era protagonistul, ci spectatorul.

De mulți ani trăia într-un mediu perfect controlat, lipsit de surprize şi spaime, însă nu dăduse uitării cele câteva aventuri din tinerețe, ca de pildă amorul nebun pentru Anita. A zâmbit, căci a conduce de-a lungul câtorva cvartale prin Brooklyn pe vreme rea nu era tocmai o aventură. Şi-atunci şi-a dat seama cât de măruntă şi limitată îi devenise existența şi l-a cuprins spaima, teama adâncă şi autentică de a fi pierdut atâția ani închistat în sine, teama de viteza cu care trecea timpul, iar peste el năvăleau bătrânețea şi moartea. Ochelarii i s-au aburit de transpirație sau de lacrimi; şi i-a scos rapid şi a dat să-i şteargă cu mâneca. Se întuneca, vizibilitatea scăzuse. Cu stânga încleştată pe volan, a încercat să-şi pună ochelarii pe nas cu dreapta, dar n-a reuşit din cauza mănuşilor şi i-au căzut între pedale. A scăpat o înjurătură.

Chiar atunci, în timp ce el bâjbâia după ochelari, o maşină albă care mergea înaintea lui confundându-se cu zăpada a frânat la o intersecție şi Richard a izbit-o din

spate. Impactul a fost atât de neaşteptat, încât pentru o fracțiune de secundă Richard şi-a pierdut cunoştința. Şi-a revenit însă imediat, cu aceeaşi senzație de a se afla în afara propriului corp, cu inima bubuind, scăldat în sudoare, cu cămaşa lipită de spinare. Dar dincolo de disconfortul fizic, mintea se afla în alt plan, separată de realitate. Bărbatul din film continua să înjure în maşină, însă el, din altă dimensiune, evalua indiferent şi rece cele întâmplate. Impactul fusese minor, cu siguranță. Ambele maşini rulau extrem de încet. Trebuia să-şi recupereze ochelarii, să coboare şi să vorbească civilizat cu celălalt şofer. La asta erau bune asigurările.

A fost cât pe ce să alunece pe asfaltul înghețat, s-a ținut de portieră ca să nu cadă pe spate. A înțeles că vehiculele s-ar fi ciocnit oricum, chiar dacă ar fi pus frână, maşina lui tot ar fi patinat câțiva metri până să se oprească. Cealaltă maşină, un Lexus SC, încasase lovitura în spate şi fusese împinsă înainte. Cu vântul în față, Richard a patinat până la şoferul care coborâse din automobil. Inițial i s-a părut că era vorba de cineva prea tânăr pentru a avea carnet de conducere, apoi a constatat că era vorba de o fată scundă. Purta pantaloni, cizme negre de cauciuc şi-un hanorac cam prea larg. Gluga îi acoperea chipul.

— Scuze, a fost vina mea, nu v-am văzut. Daunele vor fi suportate de asigurarea mea.

Fata a cercetat iute stopul spart şi portbagajul înfundat şi semideschis. A încercat fără succes să-l închidă, în timp ce Richard îi dădea zor cu asigurarea.

— Dacă doriți, chemăm poliția, dar nu e necesar. Luați cartea mea de vizită, o să mă găsiți uşor.

Fata nici nu părea să-l audă. Vizibil agitată, continua să bată cu pumnii în portbagaj, supărată că nu se închidea, apoi s-a repezit în maşină cât de repede îi permiteau rafalele vântului, urmată de Richard, care insista să-i lase datele lui. A intrat în Lexus fără să-i arunce nici măcar o privire, el i-a aruncat cartea de vizită

în poală chiar în clipa când fata apăsa pe accelerație cu portiera încă deschisă, trântindu-l pe jos. Maşina a cotit şi s-a făcut nevăzută. Richard s-a ridicat anevoie, frecându-şi brațul lovit. A tras concluzia că fusese o zi proastă şi că tot ce mai lipsea era să-i moară pisica.

Lucía, Richard, Evelyn

Brooklyn

În condiții normale, la această oră târzie Richard Bowmaster, care se scula la cinci dimineața să se ducă la sală, s-ar fi aflat în pat numărând oi, cu Dois torcând alături, numai că evenimentele neplăcute de peste zi îl dăduseră peste cap şi, prost dispus, se pregătea pentru o insomnie şi o tâmpenie oarecare la televizor. Ceea ce i-ar fi limpezit mintea. Filmul ajunsese la inerenta scenă sexuală, parcă îl vedea pe regizor cum se lupta cu scenariul cu aceeaşi disperare cu care se luptau actorii în pat ca să atâțe publicul cu un erotism dulceag, care nu reuşea decât să rupă ritmul acțiunii. „Hai, continuați povestea, ce dracu'!" s-a răstit la ecran, nostalgic după timpurile când la cinema acuplarea era sugerată de o uşă care se închide discret, de-o lampă care se stinge sau o țigară care arde abandonată într-o scrumieră. Tocmai atunci s-a auzit soneria, făcându-l să tresară. Richard s-a uitat la ceas: era zece fără douăzeci, nici măcar Martorii lui Iehova, care bântuiau prin cartier de vreo două săptămâni în căutare de adepți, n-ar fi venit atât de târziu. Intrigat, s-a dus la uşă, fără să aprindă lumina, şi a privit prin geam, zărind un fel de mogâldeață. Voia să plece, dar soneria s-a auzit din nou. A aprins lumina şi a deschis uşa.

Abia luminată de becul slab care o contura în noaptea neagră, în fața lui se afla fata cu hanorac, pe care a recunoscut-o pe dată. Zgribulită, cu capul vârât între umeri şi chipul umbrit de glugă, părea şi mai mică decât în urmă cu câteva ceasuri. „Da?" a mormăit el, iar drept răspuns fata i-a întins cartea de vizită pe care i-o aruncase în maşină şi pe care figurau numele, funcția de la universitate şi adresele de la birou şi de acasă. A rămas în prag cu cartea de vizită în mână, neştiind ce să facă,

preț de un minut întreg, până când viscolul şi ninsoarea care năvăleau pe uşa deschisă l-au împins să reacționeze: a păşit în lături, i-a făcut fetei semn să intre şi a închis uşa. După care a rămas încremenit, uitându-se la ea.

— Nu trebuia să veniți aici, domnişoară, trebuie să sunați direct la societatea de asigurări, a bâiguit.

Fata tăcea. Nemişcată, semăna cu o stafie îndărătnică. N-a reacționat nici când i s-a repetat că trebuia să sune la asigurări.

— Vorbiți engleza? a întrebat Richard în cele din urmă.

Nimic. A repetat întrebarea în spaniolă, fata era scundă, poate că provenea din America Centrală, deşi putea fi vorba şi de sud-estul asiatic. A murmurat ceva de neînțeles, nişte cuvinte care sunau ca o apă care picură întruna. Situația se prelungea cam prea mult, aşa că Richard a poftit-o în bucătărie, unde era mai multă lumină şi poate aveau să comunice mai bine. Fata l-a urmat cu privirile în pământ şi păşind exact pe unde păşea el, de parcă ar fi mers pe sârmă. Richard a eliberat masa de hârțoage şi i-a tras un taburet.

— Regret că v-am lovit, sper că n-au fost daune serioase…

A repetat apoi în spaniola lui precară, fata a clătinat din cap în semn de negație. A continuat să se chinuie inutil încercând să afle ce căuta la el acasă la ora aceea târzie: accidentul uşor nu justifica starea ei, părea terorizată, poate că fugea de cineva sau de ceva.

— Cum vă numiți?

Cu greu, împiedicându-se la fiecare silabă, fata şi-a rostit numele: Evelyn Ortega. Depăşit de situație, Richard şi-a dat seama că avea nevoie de ajutor ca să scape de vizita inoportună. Câteva ore mai târziu, analizând cele întâmplate, avea să se mire că apelase la chiliana de la subsol. De când o cunoştea, femeia se dovedise a fi o profesionistă capabilă, dar de ce să fi fost pregătită să rezolve un inconvenient atât de neobişnuit ca acela?

La zece seara, Lucía Maraz a auzit telefonul. Doar fiică-sa Daniela putea suna la o astfel de oră. Ei bine, era Richard care o ruga să urce imediat la el. După ce dârdâise o zi întreagă, Lucía se încălzise în fine în pat şi n-avea niciun chef să-şi părăsească cuibul pentru cineva care o condamnase să viețuiască într-un iglu şi care îi refuzase compania cu o seară înainte. Mai ales că nu exista acces direct de la subsol, trebuia să se îmbrace, să-şi croiască drum prin zăpadă şi să urce douăsprezece trepte alunecoase; Richard nu merita un asemenea efort.

Săptămâna trecută îi reproşase că apa câinelui înghețase peste noapte, dar nici atunci omul nu a reuşit să ridice temperatura, s-a mulțumit să-i dea o pătură electrică, un obiect nefolosit de decenii şi care, odată băgat în priză, scosese fum şi produsese un scurtcircuit. Frigul era cel mai nou motiv de nemulțumire, înainte mai fuseseră şi altele; de exemplu, noaptea auzea prin pereți ceva ce semăna cu o adunare şoricească, dar proprietarul susținea că aşa ceva nu era cu putință, pisicile lichidau rozătoarele, zgomotul provenea de la țevăria ruginită şi de la lemnăria veche.

— Iartă-mă că te sun la ora asta, Lucía, dar am nevoie de ajutor, e o problemă serioasă.

— Ce problemă? Dacă nu eşti rănit şi nu sângerezi, aşteaptă până mâine.

— Uite, o persoană latino-americană isterică mi-a năvălit în casă şi nu ştiu ce să fac. Eu nu pricep mai nimic, poate o ajuți tu.

— Bine, ia o lopată şi vino să mă dezgropi din nămeți, a acceptat ea, mânată de curiozitate.

Ceva mai târziu, încotoşmănat precum un inuit, Richard a scos-o din casă împreună cu Marcelo şi a adus-o la el, unde era aproape la fel de frig. Bombănind ceva despre cei ce se zgârcesc la căldură, Lucía l-a urmat în bucătăria în care mai fusese şi înainte. Abia ajunsă în Brooklyn, îl vizitase sub pretextul de a-i găti o cină vegetariană, cu gândul că asta i-ar fi putut apropia,

numai că tipul s-a dovedit recalcitrant. Pentru ea, vegetarienii erau nişte excentrici care nu fuseseră niciodată flămânzi, cu toate astea s-a apucat de gătit. Richard a dat gata cele două feluri, i-a mulțumit şi nu i-a întors gestul. Cu acea ocazie Lucía constatase ce viață austeră ducea gazda sa. Printre obiecte de mobilier puține, banale şi în stare îndoielnică strălucea un pian cu coadă. Miercuri şi sâmbătă seara în văgăuna ei ajungeau acordurile recitalurilor date de Richard, alături de alți trei muzicieni care se adunau din plăcerea de a cânta. Şi o făceau bine, credea ea, deşi nu prea avea ureche şi nici cultură muzicală. Aşteptase în van, luni în şir, să fie invitată să asculte un cvartet.

Richard ocupa dormitorul cel mai mic din casă, patru pereți şi o ferestruică de deținut, plus salonul de la parter, transformat într-un depozit de tipărituri. La fel de potopită de teancuri de cărți, bucătăria era recognoscibilă prin chiuvetă şi prin maşina capricioasă de gătit cu gaz, care se aprindea singură, fără intervenția omului, şi imposibil de reparat, fiindcă nu se mai găseau piese de schimb.

Persoana despre care îi vorbise Richard era o pitică. Aşezată la masa rustică ce slujea drept birou şi masă de sufragerie, cu picioarele bălăbănindu-i-se fără să atingă podeaua, vârâtă într-un hanorac galben aprins, cu gluga trasă pe cap, şi încălțată cu cizme de pompier. Nu părea defel isterică, dimpotrivă, mai degrabă năucită. Nici n-a băgat-o în seamă, dar Lucía s-a dus la ea cu mâna întinsă, cu Marcelo în brațe şi nescăpând din priviri mâțele zburlite:

— Lucía Maraz, sunt chiliană.

Din hanoracul galben a ieşit o mânuță tremurătoare de copil, care a strâns-o moale pe-a Lucíei.

— O cheamă Evelyn Ortega, a anunțat Richard, dregându-şi vocea nervos. I-am tamponat maşina venind de la veterinar. Mi s-a otrăvit o pisică, a înghițit nişte antigel. Cred că e speriată de ceva. Vorbeşte cu ea, o să

vă înțelegeți.

— De ce?

— Pentru că eşti femeie. Şi pentru că vorbeşti limba mai bine decât mine.

Lucía i s-a adresat în spaniolă fetei ca să afle de unde era şi ce se întâmplase. Ieşind din starea catatonică, fata şi-a lepădat gluga şi şi-a pironit privirile în pământ. Nu era pitică, era o tânără slabă şi scundă, cu un chip şi nişte mâini deosebit de delicate, tenul de nuanța lemnului şi părul negru strâns la ceafă. Pesemne amerindiană, şi-a zis Lucía, poate mayaşă, deşi trăsăturile tipice acestei rase nu erau foarte pronunțate, adică nas acvilin, pomeți marcați şi ochi migdalați. Richard i-a spus că putea avea toată încrederea în Lucía, vorbind tare, în ideea că străinii înțeleg engleza dacă răcneşti. A funcționat: cu un glas ca de canar, fata a lămurit că era din Guatemala. Se bâlbâia atroce, era greu s-o înțelegi, când termina o frază nu mai ştiai care fusese începutul.

Lucía a dedus că Evelyn luase maşina stăpânei ei, o anume Cheryl Leroy, fără s-o anunțe pentru că dormea; că după ce fusese lovită de maşina lui Richard nu se întorsese acasă, dar nu a spus şi de ce; nu de doamna îi era frică, ci de domnul Leroy, care avea o fire aprigă şi era periculos; că mersese dintr-un loc în altul, încercând să găsească o soluție, zăpăcită; capacul deteriorat al portbagajului se mai căscase pe drum, se oprise să-l lege cu şiretul hanoracului; străbătuse în tot acest timp diferite locuri din oraş, dar nu staționa mult ca să nu atragă atenția şi să nu se înzăpezească; la una dintre aceste opriri zărise pe jos cartea de vizită a lui Richard şi venise aici, dintr-un impuls disperat.

În timp ce Evelyn stătea în continuare pe taburet, Richard a tras-o deoparte pe Lucía şi i-a spus că, după părerea lui, fata avea probleme mentale sau era drogată.

— De ce crezi asta? a întrebat ea, tot pe şoptite.

— Nici să vorbească nu poate, Lucía.

— Păi, e bâlbâită, nu ți-ai dat seama?

— Zău?

— Sigur, omule! Şi e speriată, biata fată.

— Cum o putem ajuta?

— E târziu, acum nu putem face nimic. Ce-ar fi să rămână peste noapte aici şi mâine s-o ducem la angajatorii ei şi să le explicăm povestea cu accidentul? Asigurarea ta va plăti reparația, nicio problemă, nu vor avea de ce să facă scandal.

— Doar că a luat maşina fără să ceară voie. O s-o dea afară.

— Vedem mâine. Deocamdată trebuie să o liniştim.

Din bombardamentul de întrebări la care o supusese, aflase câte ceva despre viața pe care fata o ducea la familia Leroy, pentru care lucra. Evelyn nu avea un program fix, teoretic lucra de la nouă la cinci, dar practic stătea toată ziua cu copilul pe care îl îngrijea şi cu care dormea. Adică echivalentul a trei ture normale. Era plătită mult sub ce se practica, au calculat ei, totul semăna cu munca forțată sau cu sclavia, dar fetei nu-i păsa: avea un acoperiş deasupra capului şi era în siguranță. Doamna se purta foarte bine cu ea, domnul o ignora, rareori îi cerea câte ceva. Domnul Leroy se purta la fel de rece şi disprețuitor şi cu nevastă-sa, şi cu fiu-său. Era un tip violent şi toți îi ştiau de frică, mai ales soția. Când va afla că a luat maşina…

— Calmează-te, n-o să pățeşti nimic, a intervenit Lucía.

— Rămâi să dormi aici, a spus Richard. Nu e chiar atât de grav, te vom ajuta.

— Acum ne-ar prinde bine ceva de băut. Ai aşa ceva, Richard? O bere poate?

— Ştii bine că nu beau, Lucía.

— Atunci nişte iarbă, presupun că ai. Ne va fi de folos, Evelyn e moartă de frică, iar eu de frig.

Richard a dedus că nu era cazul să facă figuri şi a scos din frigider o cutie cu negrese cu marijuana. Obținuse de câțiva ani aprobare pentru marijuana de uz medicinal,

pentru ulcerul şi durerile lui de cap. A tăiat trei bucăți. Lucía a dat să-i explice fetei proprietățile produsului, dar Evelyn a mâncat fără să întrebe nimic.

— Ți-o fi foame, cu toată tevatura asta precis că n-ai pus nimic în gură. Ne trebuie ceva cald, a hotărât Lucía, deschizând frigiderul. Dar aici nu e nimic, Richard!

— De obicei, sâmbăta e zi de cumpărături pentru toată săptămâna, dar azi n-am putut din cauza zăpezii şi-a pisicii.

Ea şi-a amintit de supa cea sățioasă de acasă, dar nu s-a văzut ieşind iar şi revenind cu oala în brațe pe treptele acoperite cu gheață. A reuşit să pregătească pâine prăjită fără gluten şi cafea cu lapte fără lactoză, în timp ce Richard se plimba de colo-colo bombănind, iar Evelyn îl mângâia compulsiv pe Marcelo.

Trei sferturi de ceas mai târziu tustrei pluteau într-o ceață dulce lângă şemineul aprins. Richard pe jos, sprijinit de perete, Lucía trântită pe o pătură cu capul pe picioarele lui. O intimitate care n-ar fi fost cu putință în condiții normale: Richard nu încuraja contactul fizic, mai ales în zona coapselor. Iar cât despre Lucía, era prima dată după nişte luni bune când simțea mirosul şi căldura unui bărbat, textura aspră a unor blugi pe obraz, moliciunea unui pulover vechi de caşmir sub palmă. Ar fi preferat să fie cu el într-un pat, dar şi-a gonit imaginea din minte cu un suspin şi s-a resemnat să se bucure de el îmbrăcat, în timp ce se gândea la posibilitatea îndepărtată de a înainta cu el pe cărarea întortocheată a senzualității. „Sunt cam amețită, o fi efectul negresei", şi-a zis. Evelyn încălecase singura pernă din încăpere, călăreț minuscul, şi-l ținea în brațe pe Marcelo. Negresa avusese la ea un efect contrar: în vreme ce Richard şi Lucía se relaxaseră şi, cu ochii aproape închişi, încercau să rămână treji, Evelyn, euforică, le povestea bâlbâindu-se traseul tragic al vieții sale. S-a dovedit că ştia mai multă engleză decât crezuseră inițial, dar uita tot când avea emoții mari. Se făcea înțeleasă cu neobişnuită

elocvență în *spanglish,* amestecul de spaniolă şi engleză care e limba oficială a multor hispanici din Statele Unite.

Afară zăpada acoperea lin Lexusul alb. În următoarele trei zile, când viscolul a renunțat treptat să biciuie uscatul şi se dizolva deasupra oceanului, viețile Lucíei Maraz, a lui Richard Bowmaster şi a lui Evelyn Ortega aveau să se întrețească în mod irevocabil.

Evelyn

Guatemala

Verde, o lume verde, bâzâit de țânțari, țipete de papagali, susurul trestiilor legănate de vânt, aromă lipicioasă de fructe coapte, de fum de lemne şi cafea prăjită, umezeală caldă pe piele continuată şi în vis – aşa îşi amintea Evelyn Ortega cătunul natal, Monja Blanca del Valle. Pereții zugrăviți în culori aprinse, războaiele de țesut, florile şi păsările, culori peste culori, toată gama curcubeului şi mai mult de-atât. Şi pretutindeni şi în orice clipă, bunica omniprezentă, mamita ei, Concepción Montoya, cea mai bună, mai muncitoare şi mai catolică dintre femei, după părerea părintelui Benito, care le ştia pe toate pentru că era iezuit şi basc – „şi mă mândresc cu asta", repeta el pe tonul ironic al meleagului de baştină, deloc apreciat prin părțile astea. Părintele Benito bătuse pământul în lung şi-n lat şi Guatemala toată, cunoştea bine viața țăranilor, pentru că era legat de ei. Pentru nimic în lume nu şi-ar fi schimbat viața: îşi iubea comunitatea, marele trib, cum îi zicea el. Guatemala era cea mai frumoasă țară din lume, grădina Raiului răsfățată de Domnul şi stricată de oameni, iar satul său preferat era Monja Blanca del Valle, care-şi luase numele de la floarea națională, cea mai albă şi mai pură dintre orhidee.

Preotul fusese martor la exterminarea indigenilor din anii '80, văzuse tortura sistematică, gropile comune şi satele transformate în cenuşă, văzuse cum soldații – cu fețele înnegrite ca să nu fie recunoscuți – înăbuşeau orice încercare de revoltă şi orice scânteie de speranță a acestor ființe la fel de sărmane ca şi ei, cu scopul de a păstra lucrurile aşa cum fuseseră dintotdeauna. Departe de a-l căli, toate astea îi înmuiaseră inima. Imaginilor atroce de atunci le opunea spectacolul fantastic al țării pe

care o iubea, varietatea infinită a florilor şi a păsărilor, peisajul dominat de lacuri, păduri şi munți, cerul imaculat. Oamenii îl acceptau ca pe unul de-al lor, cum în fond şi era. Mai spuneau că rămăsese în viață grație Fecioarei de la Asunción, patroana națională, ce altă explicație să fi fost? Se zvonea că ascunsese *guerrilleros* şi propovăduise reforma agrară de la amvon: pentru mult mai puțin, altora li se tăiase limba şi li se scoseseră ochii. Necredincioşii şi scepticii, căci erau şi din ăştia, erau de altă părere: ce Fecioară, ce baliverne, omul era de la CIA, era apărat de narcotraficanți sau era informatorul militarilor. Numai că ăştia aveau grijă să nu audă, pentru că bascul, cu oasele lui de fachir, le-ar fi rupt nasul cu un pumn. Nimeni nu avea mai multă autoritate morală decât acest preot cu accent aspru venit de aiurea. Dacă el o respecta pe Concepción Montoya ca pe o sfântă, o fi avut motivele lui, îşi zicea Evelyn, deşi bunica asta cu care conviețuia, muncea şi dormea i se părea mai curând omenească decât divină.

După ce Miriam, mama ei, plecase în nord, bunica cea invincibilă o luase în grijă împreună cu cei doi frați mai mari. Evelyn era abia născută când tatăl emigrase în căutare de lucru; ani de zile n-au ştiut de soarta lui, la un moment dat s-a zvonit că ajunsese în California şi îşi făcuse altă familie, însă nimeni n-a putut confirma. Iar când avea şase ani, i-a plecat şi mama, fără să-şi ia rămas-bun. Miriam plecase în zori, pe furiş, neavând putere să-şi îmbrățişeze pentru ultima oară copiii. Asta le spunea bunica plângăcioşilor care întrebau de mama lor, adăugând că de pe urma sacrificiului pe care-l făcuse femeia mâncau în fiecare zi, mergeau la şcoală şi primeau pachete cu jucării, adidaşi Nike şi bunătăți de la Chicago.

Ziua în care Miriam plecase era marcată în calendarul Coca-Cola din 1998, decolorat de vreme şi prins şi acum în cuie pe peretele colibei. Băieții mai mari, Gregorio, de zece, şi Andrés, de opt ani, au renunțat repede s-o mai aştepte, mulțumindu-se cu vederile şi cu vocea cu

întreruperi la telefonul de la poştă de Crăciun sau de ziua lor, când se scuza că nici de data asta nu putea veni. Doar Evelyn era convinsă că într-o bună zi mama va reveni cu bani pentru a-i face o casă frumoasă bunicii. Toţi trei copiii îşi idealizaseră mama, dar Evelyn cel mai mult: îi uitase înfăţişarea şi glasul, dar şi le imagina. Miriam trimitea fotografii în care apărea tare schimbată; se îngrăşase, îşi vopsea părul cu şuviţe blonde, îşi răsese sprâncenele şi-şi desenase altele, la jumătatea frunţii, ceea ce-i dădea un aer etern mirat sau speriat.

Copiii Ortega nu erau singurii fără părinţi, două treimi din colegii de şcoală se aflau în aceeaşi situaţie. Acum plecau şi femeile la muncă, nu numai bărbaţii, ca înainte vreme. Părintele Benito susţinea că emigranţii trimiteau câteva mii de milioane de dolari pe an ca să-şi întreţină familiile, contribuind astfel şi la stabilitatea guvernului, şi la indiferenţa celor bogaţi. Puţini terminau şcoala, apoi plecau şi ei în căutare de lucru sau eşuau în droguri ori intrau în bande, fetele rămâneau gravide, plecau la rândul lor sau ajungeau prostituate. Şcoala era lipsită de resurse, dacă n-ar fi fost misionarii evanghelici, care îi făceau o concurenţă neloială părintelui Benito, pentru că primeau bani de-afară, nici măcar caiete şi creioane nu ar fi avut.

Părintele Benito se ducea la singura cârciumă din sat şi, cu o bere de care trăgea o seară întreagă, vorbea despre represiunea nemiloasă a indigenilor care ţinuse treizeci de ani şi pregătise terenul pentru dezastru. „Acum trebuie să-i mituieşti pe toţi, de la politicienii cei mai mari până la ultimul jandarm, ce să mai zicem de delincvenţă şi de crime”, se plângea el, exagerând un pic lucrurile. De fiecare dată era întrebat de ce nu se întorcea în ţara lui, dacă nu-i plăcea Guatemala. „Ce, eşti prost, n-am spus de o mie de ori că asta e ţara mea?” sărea el atunci.

La paisprezece ani Gregorio Ortega, fratele cel mare, s-a lăsat definitiv de şcoală. Fără nimic de făcut, rătăcea

împreună cu alți băieți pe străzi cu ochii sticloşi şi mintea în ceață de atâta inhalat aurolac, benzină, diluant pentru vopsea şi ce mai găseau, se dedau la furtişaguri, se băteau şi agresau fetele. Când se plictisea, se proțăpea pe şosea şi făcea autostopul, astfel ajungea cu câte un camion în locuri unde nu-l ştia nimeni şi de unde revenea cu ceva bani şterpeliți. Dacă reuşea să pună mâna pe el, Concepción îi trăgea o bătaie pe care băiatul o suporta cu stoicism, căci încă depindea de ea ca să mănânce. Uneori băieții drogați picau într-o razie a poliției, erau bătuți zdravăn şi închişi doar cu pâine şi apă, până când erau găsiți şi salvați de părintele Benito. Omul era de un optimism imbatabil şi, în ciuda oricăror dovezi, continua să creadă în capacitatea de regenerare a speciei umane. Poliții îi predau cu o ultimă lovitură în dos băiatul plin de vânătăi şi păduchi. Bascul îl urca în camionetă certându-l amarnic, îl ducea să-şi astâmpere foamea la birtul din sat în timp ce-i prevestea cu o cruzime iezuită o viață cumplită şi o moarte prematură dacă n-avea să-şi bage mințile în cap.

Chelfănelile bunicii, închisoarea şi mustrările preotului n-au folosit la nimic. Gregorio a mers mai departe în derivă. Vecinii care-l ştiau de mic îl evitau. Dacă nu avea câțiva bani în buzunar, se întorcea spăsit la bunică-sa ca să mănânce ce se gătea zilnic acolo: fasole, ardei şi turte de porumb. Concepción era mult mai realistă decât părintele Benito, drept care a încetat să-i predice virtuți inaccesibile nepotului care nu avea cap pentru învățătură şi nici chef să deprindă o meserie. Pentru cei de teapa lui nu exista o muncă cinstită. A anunțato pe Miriam că băiatul abandonase şcoala, dar nu i-a spus chiar totul, căci ce ar fi putut face ea de-acolo? Se ruga în genunchi alături de ceilalți nepoți, Andrés şi Evelyn, ca Gregorio să ajungă la optsprezece ani şi să fie luat la armată. Bunica disprețuia adânc Forțele Armate, dar poate că serviciul militar obligatoriu avea să-i aducă pe calea cea dreaptă nepotul care o luase razna.

Gregorio Ortega n-a apucat să beneficieze de rugăciunile bunicii şi de lumânările pe care ea le aprindea la biserică în numele lui. Când mai lipseau câteva luni până să fie luat în armată, MS-13, mai cunoscută drept Mara Salvatrucha, banda cea mai feroce din țară, l-a primit în rândurile ei. A trebuit să depună jurământul de sânge: lealitate față de camarazi mai presus de orice – familie, femei, droguri sau bani. A trecut prin proba riguroasă a oricărui aspirant: o bătaie soră cu moartea aplicată de câțiva membri ai bandei cu scopul de a-i testa rezistența. Ritualul de inițiere l-a lăsat lat, cu câțiva dinți rupți şi urinând cu sânge preț de două săptămâni, însă odată refăcut a avut dreptul la primul tatuaj tip MS-13. În timp, pe măsură ce avea să adune crime la activ şi să câştige respect, spera să ajungă şi el ca membrii cei mai fanatici, cei tatuați pe tot corpul şi chiar şi pe obraji. Auzise că la închisoarea de la Pelican Bay din California era închis un salvadorian orb, fiindcă îşi tatuase până şi albul ochilor.

În cei peste treizeci de ani de existență, banda, originară din Los Angeles, îşi întinsese tentaculele în tot restul Statelor Unite, în Mexic şi America Centrală şi avea peste şaptezeci de mii de membri care se ocupau cu asasinatele, extorsiunile, sechestrările, traficul de arme, de droguri şi de persoane; era atât de faimoasă pentru cruzimea sa, încât alte bande apelau la ea pentru operațiunile cele mai murdare. În America Centrală, unde avea parte de mai multă impunitate decât în State sau în Mexic, îşi marca teritoriul semănând la tot pasul cadavre imposibil de recunoscut. Nimeni nu avea curaj să-i înfrunte pe membrii bandei, nici poliția, nici armata. Vecinii erau la curent cu faptul că nepotul cel mare al lui Concepción Montoya intrase în MS-13, dar vorbeau în şoaptă şi doar în spatele uşilor închise, ca să nu-şi atragă vreo răzbunare. Inițial, nici cu bunica şi cu ceilalți doi nepoți nu voiau să aibă de-a face, nu voiau încurcături.

Erau obişnuiţi cu frica încă de pe vremea represiunii, nici măcar nu-şi imaginau că se poate trăi şi altfel; MS-13 era o plagă în plus, încă o pedeapsă pentru păcatul de a exista, încă un motiv de a umbla cu fereală. Concepción a înfruntat stigmatul cu fruntea sus, neluând în seamă tăcerea care se lăsa în jurul ei pe stradă sau la piaţă, unde-şi vindea sâmbăta plăcintele sau îmbrăcămintea la mâna a doua trimisă de Miriam de la Chicago. Curând, Gregorio a plecat din zonă, n-a mai fost văzut o lungă perioadă, frica a mai scăzut în sat, erau probleme mai urgente. Concepción le-a interzis copiilor să-i pomenească numele; ca să nu cheme nenorocirea, le spunea.

După un an, Gregorio s-a întors pentru prima dată; era ras în cap, avea doi dinţi de aur, şi pe gât un tatuaj care imita sârma ghimpată, iar pe falangele degetelor era tatuat cu cifre, litere şi hârci. Parcă se mai înălţase cu câţiva centimetri, făcuse muşchi şi purta cicatrice demne de un membru al bandei. Salvatrucha îi devenise familie şi identitate, nu mai trebuia să cerşească, putea lua ce-şi dorea: bani, droguri, băutură, arme, femei – totul era la îndemână. Uitase aproape cu totul vremea umilinţelor. A intrat în casa bunicii păşind zgomotos şi strigând. A găsit-o dezghiocând porumb cu Evelyn, în vreme ce Andrés, care nu crescuse aproape deloc şi părea mai mic decât anii pe care-i avea, îşi făcea lecţiile la celălalt capăt al singurei mese din casă.

Andrés a sărit în picioare, cu gura căscată de sperietură şi admiraţie pentru fratele mai mare. Gregorio l-a salutat cu un ghiont afectuos şi l-a înghesuit cu nişte mişcări de box, etalându-şi tatuajele de pe pumni. S-a apropiat apoi de Evelyn, cu intenţia de a o îmbrăţişa, dar s-a oprit din drum. În bandă prinsese un sentiment de neîncredere şi dispreţ faţă de femei, dar cu soră-sa era altceva. Spre deosebire de restul femelelor, ea era bună şi pură, încă o fetiţă nedezvoltată. S-a gândit la pericolele care o pândeau pentru simplul fapt că se născuse femeie şi s-a bucurat că o va putea apăra; nimeni nu va îndrăzni

să-i facă rău fără să aibă dea face cu banda şi cu el.

Bunica şi-a găsit glasul şi l-a întrebat de ce venise. Gregorio a privit-o disprețuitor şi după o pauză prea lungă a spus că pentru a-i primi binecuvântarea. „Dumnezeu să mi-l binecuvânteze", a bâiguit femeia, cuvintele pe care le spunea în fiecare seară înainte de culcare, adăugând: „Şi să mi-l ierte".

Băiatul a scos din buzunarul blugilor largi cu talie joasă un teanc de quetzali pe care l-a întins mândru bunicii, ca o primă contribuție la bugetul familiei, dar Concepción Montoya a refuzat banii şi l-a rugat să nu mai vină, era un exemplu rău pentru frații lui. „Babă afurisită şi de căcat!" a țipat Gregorio. A azvârlit banii pe jos, a plecat urlând amenințări şi n-a mai fost văzut cu lunile. În rarele dăți când trecea prin sat îşi pândea frații pe după vreun colț de stradă ca să nu fie recunoscut, temător ca în copilărie. Învățase să-şi disimuleze nesiguranța, căci în bandă era obligatoriu să fii ostentativ şi machist. Îi aştepta pe Andrés şi pe Evelyn când ieşeau de la şcoală, îi trăgea într-un loc ascuns să le dea bani şi să-i întrebe ce mai ştiau de mama lor. Legea bandei cerea desprinderea de afecte şi sentimentalism, care trebuiau înăbuşite scurt: familia era o povară, gata cu nostalgiile şi amintirile, trebuia să devii bărbat, iar bărbații nu plâng, bărbații nu se plâng, bărbații nu iubesc, bărbații se descurcă singuri. Tot ce contează e curajul; onoarea se apără cu sânge, respectul se câştigă cu sânge. Cu toate astea, Gregorio era legat de frații săi prin amintirea anilor trăiți împreună. Lui Evelyn i-a promis o petrecere când avea să împlinească cincisprezece ani, fără să se uite la bani, lui Andrés i-a dăruit o bicicletă, pe care puştiul a ascuns-o câteva săptămâni până când bunica a auzit ceva zvonuri şi l-a silit să spună adevărul. Pentru că primise un cadou de la un membru al unei bandei, chiar dacă acesta îi era frate, i-a tras o mamă de bătaie şi a doua zi a vândut bicicleta la piață.

Amestecul de spaimă şi venerație resimțit de Andrés şi Evelyn pentru Gregorio se transforma într-o timiditate paralizantă în prezența sa. Lanțurile cu cruci atârnate de gât, ochelarii verzi de aviator, cizmele americane, tatuajele care se întindeau precum lepra pe piele, faima de bătăuş, viața nebunească, indiferența față de durere şi moarte, secretele şi violențele sale – totul îi fascina. Vorbeau despre acest frate fioros în şoaptă, departe de urechile bunicii.

Concepción se temea ca Andrés să nu o ia pe urmele fratelui mai mare, dar puştiul nu avea vocație de ticălos; era deştept, prudent şi neiubitor de scandal, visul lui era să plece în nord şi să se îmbogățească, mai exact să câştige bani în State, să-i economisească trăind la limită, ca un cerşetor, şi să le aducă acolo pe bunică şi pe Evelyn. Aveau să trăiască bine, drumul îl vor face cu un „coiot", adică o călăuză specializată în trecerea ilegală a frontierei, unul responsabil, care le va face rost de paşapoarte cu viză şi certificatele de vaccin împotriva hepatitei şi a tifosului, cerute şi astea de americani. Vor trăi împreună cu mama într-o casă de ciment cu apă curentă şi electricitate. Dar mai întâi să emigreze. Drumul prin Mexic, pe jos sau pe acoperişul vagoanelor de tren era o probă de foc, riscai să fii atacat de bandiți înarmați cu macete sau de polițişti cu câini. Sau exista pericolul să cazi de pe tren, şi-atunci îți pierdeai picioarele sau viața. Iar dacă reuşeai să treci granița, se putea să mori de sete în deşert, sau să fii împuşcat de grănicerii care vânau emigranții ca pe iepuri. Asta povesteau băieții care făcuseră drumul şi se întorseseră deportați în „Autobuzul lacrimilor"{3}, famelici, zdrențăroşi şi extenuați, dar nu înfrânți. Îşi reveneau şi-n câteva zile o luau de la capăt. Andrés îl ştia pe unul care făcuse drumul de opt ori şi se pregătea pentru a noua încercare, însă el nu avea curaj pentru aşa ceva. Prefera să aştepte, maică-sa îi promisese un „coiot" de încredere după terminarea şcolii şi înainte de a fi luat la armată.

Bunica se plictisise să-l tot audă vorbind de acest plan, doar Evelyn îi sorbea cuvintele, deşi nu-şi dorea să plece. Nu cunoştea decât satul şi casa bunicii. Amintirea mamei era intactă, dar nu mai aştepta cu sufletul la gură cărțile poştale şi apelurile telefonice sporadice. N-avea timp să viseze. Se scula în zori să-şi ajute bunica, mergea după apă, stropea curtea de pământ bătătorit ca să nu se facă praf, aducea lemne în bucătărie, încălzea mâncarea de fasole neagră rămasă de cu seară, făcea *tortillas* de porumb, prăjea bananele culese din pomul din curte, fierbea şi îndulcea cafeaua pentru bunică-sa şi pentru Andrés; mai trebuiau hrănite găinile şi porcul, ori atârnate rufele puse seara la înmuiat. Andrés nu ajuta, asta era treabă de femei, el pleca la şcoală mai devreme să joace fotbal cu băieții.

Evelyn se înțelegea cu bunică-sa fără a fi nevoie de cuvinte, într-un dans de gesturi repetate şi treburi metodice. Vinerea se apucau de treabă de la trei dimineața: preparau umplutura pentru *tamales,* sâmbătă înveleau plăcintele în frunze de bananier, le coceau şi le duceau la piață. La fel ca orice negustor, oricât de mărunt ar fi fost el, şi bunica plătea o taxă de protecție bandelor care operau nestingherite în zonă, uneori şi gărzilor civile. Era o sumă infimă, pe măsura încasărilor mizere, dar i-o smulgeau cu amenințări, iar dacă nu plătea îi aruncau plăcintele în şanț şi o mai şi plesneau peste față. Abia dacă-i rămânea cât să-şi hrănească nepoții. Fără pachetele de la Miriam ar fi fost muritori de foame. Duminica şi în zilele de sărbătoare, dacă aveau noroc şi părintele Benito era prezent, bunica şi nepoata măturau biserica şi aranjau florile pentru slujbă. Habotnicele satului îi dădeau dulciuri fetiței: „Doamne, da' drăgălaşă se face Evelyn a noastră. Ascunde-o bine, *doña* Concepción, să n-o strice vreun ticălos lipsit de inimă".

În cea de-a doua zi de vineri din luna februarie trupul lui Gregorio Ortega a apărut țintuit de podul peste râu,

plin de sânge uscat şi excremente, cu un carton atârnat de gât pe care se aflau temutele şi bine-cunoscutele semne ale bandei MS-13. Muştele albastre se înfruptau din el cu mult înainte de venirea primilor gură-cască şi a celor trei membri ai Poliției Naționale Civile în uniformă. După câteva ore cadavrul a început să duhnească, pe la prânz lumea a plecat, gonită de căldură, putoare şi frică. Au rămas doar polițaii în aşteptarea ordinelor, un fotograf plictisit trimis din alt sat pentru a imortaliza „fapta sângeroasă", dar care nu reprezenta nimic ieşit din comun, şi Concepción Montoya cu cei doi nepoți, tustrei nemişcați şi muți.

— Du copiii de-aici, mamaie, ăsta nu e circ! s-a răstit cel care părea să fie şeful.

Dar Concepción încremenise precum un copac bătrân. Mai văzuse ea orori, tatăl şi doi frați îi pieriseră arşi de vii în război, credea că nimic n-o mai poate zdruncina, dar când o vecină venise într-un suflet s-o anunțe, îi căzuse din mână cratița cu cocă pentru plăcinte. Se aştepta de mult ca nepotul cel mare să ajungă la închisoare sau să-şi găsească sfârşitul într-o încăierare, dar nu unul ca acesta.

— Hai, babo, pleacă până nu mă supăr, a repetat şeful polițailor, împingând-o.

Copiii s-au trezit din stupoare, şi-au luat bunica de brațe şi au luat-o aproape pe sus. Dintr-odată, Concepción îmbătrânise, îşi târa picioarele şi se gârbovise. Păşea cu ochii în pământ, bâțâind din cap şi repetând veşnica litanie: „Dumnezeu să mi-l binecuvânteze şi să mi-l ierte, Dumnezeu să mi-l binecuvânteze şi să mi-l ierte..."

Părintele Benito a primit trista misiune de a o suna pe mama lui Gregorio ca să-i spună ce nenorocire se întâmplase şi să încerce s-o consoleze. Miriam suspina fără să poată înțelege; la rugămintea bunicii, preotul a sărit peste amănunte, i-a spus că fusese un accident legat de crima organizată, ca atâtea alte cazuri de morți

accidentale, că Gregorio fusese victima întâmplătoare a violenței dezlănțuite; n-avea rost să vină la înmormântare, i-a mai spus, oricum nu ar ajunge la timp; era însă nevoie de bani pentru sicriu şi pentru locul de veci. El avea să se îngrijească de o îngropăciune creştinească şi de slujbele de pomenire. Nu i-a spus nici că trupul se găsea într-o morgă aflată la şaptezeci de kilometri distanță şi că familia avea să-l primească abia după raportul poliției, iar asta putea dura luni bune dacă nu dădeai şpagă pentru a face uitată autopsia. O parte din bani pentru asta erau. Şi tot părintele Benito avea să se ocupe de ingrata intervenție.

Cartonul cu semnele bandei Mara Salvatrucha anunța pe revers că aşa mor trădătorii şi familiile lor. Nimeni nu ştia în ce constase trădarea lui Gregorio Ortega. Uciderea lui era un avertisment pentru membrii bandei care ar fi putut uita de jurămintele făcute, o provocare la adresa Poliției Naționale Civile, cu pretențiile ei de a controla crima organizată, şi o amenințate la adresa populației. Părintele Benito a aflat de mesajul de pe carton de la un polițist şi a găsit de cuviință să o anunțe pe Concepción de pericolul în care se aflau ai ei. „Şi ce vrei să facem, părinte?" S-a hotărât deocamdată ca Andrés să o însoțească pe Evelyn la şi de la şcoală şi în loc să taie drumul prin pădurea de bananieri s-o ia pe şosea, deşi asta lungea cu douăzeci de minute traseul; n-a fost nevoie, pentru că fata a refuzat să mai meargă la şcoală.

Era limpede că imaginea fratelui țintuit de pod îi legase vorbele. Urma să împlinească cincisprezece ani, i se desenau de-acum oarece rotunjimi pe trup şi începuse să-şi depăşească timiditatea. Până la asasinarea lui Gregorio, Evelyn răspundea la ore, ştia cântecele la modă şi trăgea cu ochiul la băieți prefăcându-se indiferentă. După vinerea de groază şi-a pierdut pofta de mâncare şi capacitatea de vorbire; se bâlbâia atât de cumplit, că nici bunica nu mai avea răbdare s-o înțeleagă.

Lucía

Chile

Mama ei Lena şi fratele Enrique au fost cele două puncte de referinţă ale copilăriei şi tinereţii Lucíei Maraz, înainte ca lovitura de stat să-i răpească fratele. Tatăl murise într-un accident de maşină pe când era micuţă şi a fost ca şi cum nu ar fi existat niciodată, însă ideea unui tată a rămas în mintea copiilor plutind ca o ceaţă. În rarele amintiri ale Lucíei, mai curând nişte scene evocate de fratele ei, ea se vedea la zoo, purtată în spate de tata şi cu mâinile încleştate de părul lui negru şi ţepos, plimbându-se printre cuştile maimuţelor. În alta, la fel de vagă, se afla într-un carusel călare pe un unicorn; alături, în picioare, el o ţinea de mijloc. Nici mama, nici fratele nu apăreau în aceste scene.

Lena Maraz, care iubise acest bărbat de la şaptesprezece ani, cu o abnegaţie dincolo de orice îndoială, a primit vestea tragică şi a jelit doar până să descopere, câteva ore mai târziu, că persoana identificată astfel într-un spital public, unde i s-a arătat un cadavru pe o masă de fier şi acoperit cu un cearşaf, era un necunoscut, iar căsătoria ei o înşelătorie monumentală. Acelaşi ofiţer de poliţie care i-a dat vestea a revenit ceva mai târziu împreună cu un detectiv şi a supus-o unui tir de întrebări cam crude, având în vedere situaţia, şi fără legătură cu accidentul. A trebuit să se repete de două ori până ca Lena să priceapă ce-i spuneau. Soţul ei era bigam. La o sută şaizeci de kilometri distanţă, într-un oraş de provincie, trăia altă femeie tot atât de înşelată ca ea, care credea că e soţia legitimă şi mama singurului fiu. Bărbatul dusese o viaţă dublă ani în şir, acoperit de meseria care îi cerea să călătorească des, excelent pretext pentru absenţe îndelungate. Cum se însurase mai întâi cu Lena, a doua relaţie nu era valabilă legal, însă fiul

fusese recunoscut şi purta numele tatălui.

Doliul Lenei s-a transformat într-un uragan de resentimente şi gelozie retroactivă, luni în şir a recapitulat trecutul căutând minciunile şi omisiunile, punând firele cap la cap ca să-şi explice orice situație suspectă, orice cuvânt fals, orice promisiune neîmplinită, îndoindu-se până şi de felul în care făceau dragoste. Pornită să se informeze despre cealaltă, a mers în provincie s-o spioneze: era o tânără banală, prost îmbrăcată şi cu ochelari, care nu semăna defel cu vampa pe care şi-o imaginase. A urmărit-o de departe pe stradă, fără să se apropie. După câteva săptămâni, când femeia a sunat-o ca s-o roage să se vadă şi să vorbească, pentru că ambele suferiseră la fel şi copiii lor avuseseră acelaşi tată, Lena i-a tăiat-o scurt. Nu aveau nimic în comun, i-a spus; păcatele omului erau doar ale lui şi precis că plătea pentru ele în Purgatoriu.

Ranchiuna îi mistuia viața. La un moment dat şi-a dat seama că bărbatul continua să o rănească şi de dincolo de mormânt şi că propria ei furie o distrugea în mai mare măsură decât trădarea. A ales o soluție draconică: l-a şters pe infidel dintr-o trăsătură de condei, i-a distrus toate fotografiile, i-a aruncat lucrurile, a încetat să se vadă cu prietenii comuni, a evitat orice contact cu familia Maraz, dar numele l-a păstrat, căci era al copiilor.

Enrique şi Lucía au primit o explicație elementară: tăticu' murise într-un accident, dar viața merge înainte, e nesănătos să te gândeşti la cei plecați. Trebuiau să dea pagina; era suficient să-l pomenească în rugăciunile pentru veşnica odihnă a sufletului. Lucía nu putea decât să şi-l imagineze pornind de la cele câteva poze alb-negru pe care fratele ei le salvase pe furiş de maică-sa. Înfățişau un bărbat înalt şi zvelt, cu priviri intense şi părul gominat. Într-una era foarte tânăr, în uniforma marinei, în cadrul căreia studiase şi lucrase o vreme ca inginer de sunet, în alta, făcută după câțiva ani, apărea cu Lena şi cu Enrique de câteva luni în brațe. Se născuse în

Dalmația şi emigrase de copil în Chile cu părinții, la fel ca Lena şi alte sute de croați care au intrat în țară ca iugoslavi şi s-au stabilit în nord. Pe Lena o cunoscuse la un festival folcloric. Descoperirea atâtor lucruri în comun le-a alimentat iluzia dragostei, numai că erau fundamental diferiți. Lena era serioasă, conservatoare şi credincioasă, el era boem, vesel şi ireverențios; ea respecta orbeşte regulile şi legile, era muncitoare şi chibzuită, el era leneş şi risipitor.

Lucía a crescut fără să ştie nimic despre tatăl ei, era un subiect tabu: Lena îl evita cu buzele strânse şi sprâncenele încruntate, aşa că cei doi copii învățaseră să nu-şi manifeste curiozitatea. Mama îl pomenea arareori pe fostul ei soț, abia în ultimele săptămâni de viață i-a răspuns Lucíei la toate întrebările. „De la mine ai moştenit simțul răspunderii şi puterea. Tatălui tău îi poți fi recunoscătoare pentru sprinteneala minții şi pentru că te faci plăcută imediat; din multele lui defecte, slavă Domnului, n-ai luat nimic."

În copilărie, absența tatălui fusese pentru Lucía ca o cameră ferecată, cu o uşă ermetic închisă dincolo de care se aflau cine ştie ce secrete. Cum ar fi fost să deschidă acea uşă? Pe cine ar fi găsit acolo? Cu cât privea mai mult personajul din fotografii, cu atât mai străin i se părea. Când era întrebată despre familia ei, făcea mai întâi o mutră posomorâtă, ca să scape de un posibil interogatoriu, şi spunea că tăticu' murise. Asta stârnea milă – biata fată, e orfană – şi întrebările încetau. În taină, o invidia pe Adela, prietena ei cea mai bună, copil cu părinți despărțiți, răsfățată precum o prințesă de tatăl ei, un medic specializat în transplanturi de organe, care călătorea des în Statele Unite şi îi aducea păpuşi care vorbeau pe englezeşte şi pantofiori roşii de lac cum avea Dorothy în *Vrăjitorul din Oz.* Doctorul era amuzant şi drăgăstos, le ducea pe cele două prietene la salonul de ceai al hotelului Crillon şi le trata cu cupe de înghețată cu

o coamă de frişcă deasupra, la zoo să vadă focile şi la Parcul Forestier să călărească, dar asta nu era nimic: clipele preferate de Lucía erau cele când putea să meargă de mână cu tatăl Adelei şi să dea de înțeles că Adela era sora ei şi amândouă împărțeau acest tătic de poveste. Visa cu fervoare ca bărbatul perfect să se însoare cu maică-sa şi să devină tatăl ei vitreg, dar ca în atâtea alte cazuri, pronia i-a refuzat această dorință.

Pe atunci, Lena Maraz era o femeie tânără şi frumoasă, cu umeri drepți, gât lung şi ochi sfidători de culoarea spanacului, dar tatăl Adelei nu a îndrăznit să o curteze. Taioarele ei severe, aproape masculine, bluzele ei caste nu reuşeau să-i ascundă formele seducătoare, numai că atitudinea ei impunea respect şi distanță. Dacă ar fi permis, pretendenții ar fi roit în jurul ei, dar îşi asumase văduvia cu o aroganță de împărătească. Minciunile soțului îi insuflaseră o neîncredere de nestins în sexul masculin.

Enrique Maraz, cu trei ani mai mare decât soră-sa, păstra nişte amintiri idealizate ori inventate despre tatăl lor, pe care i le împărtăşea pe şoptite Lucíei, dar cu timpul nostalgia a dispărut. Nu-l interesa defel tatăl Adelei cu cadourile lui americăneşti şi cupele de înghețată de la hotelul Crillon. Voia un tată personal şi cu care să semene când va fi mare, unul pe care să-l recunoască în oglindă când va veni timpul să se bărbierească, unul care să-l învețe fundamentele virilității. Mama îi repeta că acum el era bărbatul casei, el trebuia să aibă grijă de ea şi de soră-sa, căci rolul bărbaților e să protejeze şi să apere. A întrebat-o o dată cum se învață aşa ceva dacă nu ai tată, iar mamă-sa i-a răspuns sec că va trebui să improvizeze, căci şi dacă ar trăi, tatăl nu i-ar putea fi exemplu, n-ar avea ce să învețe de la el.

Frații erau la fel de deosebiți unul de celălalt precum părinții lor. În vreme ce Lucía rătăcea prin labirinturile unei imaginații febrile şi ale unei curiozități neostoite, mereu cu sufletul în palmă şi gata să plângă pentru

suferința omenească şi animalele maltratate, Enrique era tipul cerebral. Încă de copil manifestase o ardoare prozelitistă care inițial îi făcea să râdă pe cei mari, ca mai apoi să fie de-a dreptul plictisiți; băiatul mult prea vehement era greu de suportat cu aerele sale de superioritate şi apucăturile lui de predicator. În perioada cercetăşiei umblase ani în şir îmbrăcat în uniforma cu pantaloni scurți, încercând să-i convingă pe cei care aveau ghinionul să-i pice în plasă de avantajele disciplinei şi ale traiului în aer liber. Mai târziu şi-a mutat tenacitatea către filosofia lui Gurdjieff, Teologia Eliberării şi revelațiilor LSD-ului, pentru ca vocația definitivă să şi-o găsească în Karl Marx.

Diatribele incendiare ale lui Enrique o enervau cumplit pe mama lui, pentru care stânga era doar o pălăvrăgeală scandaloasă, iar pe soră-sa o lăsau rece, eleva de liceu fiind cu gândul doar la băieți şi la vedetele rock. Cu o bărbuță scurtă, plete lungi şi bască neagră, Enrique îl imita pe faimosul *guerrillero* Che Guevara, căzut în Bolivia cu doi ani în urmă, în 1967. Îi citise scrierile şi îl cita întruna, că era cazul sau nu, spre iritarea explozivă a mamei şi admirația năucită a soră-sii.

La finele anilor ’60, Enrique s-a alăturat forțelor care îl sprijineau pe candidatul socialist la alegerile prezidențiale, Salvador Allende, care pentru mulți era Satana reîncarnat. Enrique credea că salvarea omenirii consta în răsturnarea capitalismului printr-o revoluție care să nu lase piatră peste piatră; alegerile erau o păcăleală, dar iată că aveau acum şansa unică să voteze un marxist, o şansă care nu trebuia ratată. Ceilalți candidați promiteau reforme ce nu aduceau nimic nou, în schimb, programul stângii era radical. Dreapta a pornit o campanie de teroare, prevestind că Chile va sfârşi precum Cuba, că sovieticii aveau să fure copiii ca să le spele creierul, că vor dărâma bisericile, vor viola călugărițele şi vor împuşca preoții, vor lua pământul proprietarilor de drept şi vor lichida proprietatea privată, astfel că şi

ultimul țăran va rămâne fără găini şi va ajunge sclav în Siberia.

În ciuda campaniei, țara a înclinat spre partidele de stânga, care s-au unit într-o coaliție, Unitatea Populară, condusă de Allende. Spre spaima celor care deținuseră puterea şi a Statelor Unite, care urmăreau alegerile din Chile cu gândul la Fidel Castro şi la a sa revoluție, coaliția a câştigat în 1970. E posibil ca persoana cea mai mirată să fi fost Allende însuşi, care mai candidase de trei ori şi glumea că pe piatra sa tombală avea să se scrie „Aici zace viitorul preşedinte al Chile". Alt mare surprins a fost Enrique Maraz, care s-a pomenit de pe o zi pe alta fără oponenți. Toate acestea s-au schimbat de cum s-a potolit euforia inițială.

Triumful lui Salvador Allende, primul marxist ales prin vot democratic, a atras interesul lumii întregi şi mai ales al CIA. A guverna cu partidele de diverse tendințe care-l sprijineau şi cu opoziția înverşunată a celorlalți semăna cu o misiune imposibilă – ceea ce avea să se vadă foarte curând, când a început vijelia care a ținut trei ani şi a zdruncinat bazele societății. Nimeni n-a putut rămâne indiferent.

Dar pentru Enrique Maraz adevărata revoluție era cea din Cuba, iar reformele lui Allende nu făceau decât să o amâne. Partidul lui de extrema stângă a sabotat guvernul cu aceeaşi fervoare ca dreapta. După alegeri, tânărul şi-a abandonat studiile şi a plecat de-acasă. Nu mai ştiau nimic de el, trecea rar pe la ele, suna la fel de rar, mereu grăbit, căci era implicat în activități secrete. Barbă şi plete purta şi acum, dar renunțase la bască şi cizme şi părea mai cumpătat: nu mai vitupera împotriva burgheziei, religiei şi imperialismului american, asculta aparent politicos ceea ce califica drept opinii cavernicole ale mamei şi cretinisme ale surorii.

Lucía îşi decorase camera cu un afiş cu Che Guevara dăruit de frate-său, pentru că tipul i se părea sexy, dar şi

ca s-o enerveze pe mama ei, care din derbedeu nu-l scotea. Mai avea şi câteva discuri ale cantautorului Victor Jara; ştia cântece de protest şi ceva sloganuri despre „avangarda marxist-leninistă a clasei muncitoare şi a claselor oprimate", cum se autodefinea partidul lui Enrique. Participa la marşurile care sprijineau guvernul, răcnind din răsputeri „Poporul unit nu poate fi înfrânt", pentru ca săptămâna următoare să iasă, cu acelaşi entuziasm, la alt miting, la fel de numeros, care protesta împotriva guvernului pe care abia îl susținuse. Cauza o interesa mult mai puțin decât plăcerea de a striga în stradă. Coerența ei ideologică lăsa de dorit, îi reproşase Enrique după ce o zărise de departe la un marş al opoziției. Erau la modă minijupa, cizmele cu platformă şi ochii machiați vârtos cu negru – Lucía le-a adoptat imediat – şi hipioții, copiii florilor, imitați de o mică parte a tinerilor chilieni, care se drogau, dansau agitând tamburine şi făceau sex prin parcuri, ca la Londra sau în California. Până într-acolo Lucía nu a ajuns, maică-sa nu i-ar fi permis să se amestece cu acei bucolici degenerați, cum îi numea ea.

Dat fiind că țara avea o singură temă de discuție – politica – motiv de conflicte şi rupturi violente între rude şi prieteni, Lena a impus legea tăcerii în chestiunea cu pricina, exact ca în cazul soțului. Lucía, în plină revoltă adolescentină, o enerva pe maică-sa pomenind de Allende. Lena ajungea acasă seara, epuizată de muncă, de transportul public defectuos, de traficul întrerupt de greve şi manifestații, de cozile interminabile pentru un pui rahitic sau pentru țigările fără de care nu putea trăi, dar mai găsea resurse şi pentru a bate cu vecinele în cratițe, formă anonimă de protest împotriva penuriei în particular şi a socialismului în general. Mai întâi auzeai nişte bătăi solitare într-o curte, pentru ca rapid totul să se transforme într-un vacarm asurzitor, care cuprindea cartierele clasei de mijloc şi pe-ale celei de sus, de parcă ar fi vestit Apocalipsa. Ajunsă acasă, Lena dădea de fie-sa

zăcând înaintea televizorului sau trăncănind cu prietenele la telefon, în timp ce cântecele acelea urlau la volum maxim. O îngrijora fata asta inconştientă, cu trup de femeie şi creier de mucoasă, dar nu mai mult decât Enrique: se temea ca fiul ei să nu fie un cap înfierbântat care dorea puterea pe căi violente.

Criza profundă ce cuprinsese ţara a devenit de nesuportat. Ţăranii luau cu japca pământul ca să înfiinţeze comunităţi agricole, băncile şi industriile erau expropriate, s-au naţionalizat minele de cupru din nord, care fuseseră dintotdeauna în mâinile companiilor americane, penuria a devenit endemică, dispăruseră seringile şi pansamentele din spitale, piesele de schimb pentru maşini, laptele pentru copii, se trăia într-o stare de paranoia. Industriaşii sabotau economia retrăgând de pe piaţă produse esenţiale, în replică muncitorii se organizau în comitete, dădeau jos şefii şi se făceau stăpâni peste fabrici. Prin centru se vedeau pichete muncitoreşti păzind în jurul focurilor birourile şi magazinele de grupurile de dreapta, la ţară adunări similare se făceau pentru apărarea de foştii moşieri. În ambele tabere acţionau bătăuşi înarmaţi. În ciuda atmosferei războinice, stânga a ieşit victorioasă la alegerile parlamentare din martie. Şi atunci opoziţia, care conspira de trei ani, a înţeles că guvernul nu putea fi dărâmat prin sabotaj: era necesar să se apeleze la arme.

Pe 11 septembrie 1973 militarii s-au ridicat împotriva guvernului. Încă de dimineaţă, Lena şi Lucía au auzit zborul jos al elicopterelor şi al avioanelor, iar pe străzile aproape pustii treceau tancuri şi camioane. Televiziunea îşi încetase emisia, se vedea doar mira. Ele au aflat de la radio de puciul militar, dar abia câteva ore mai târziu au priceput ce voia să însemne asta: s-a reluat emisiunea postului oficial, pe ecran au apărut patru generali în uniformă de luptă, în picioare lângă drapelul naţional, anunţând sfârşitul comunismului în scumpa noastră

patrie şi ordinele cărora populaţia trebuia să le dea ascultare.

A fost declarată stare de urgenţă, Congresul a fost suspendat pe termen nedefinit, la fel şi drepturile civile, timp în care onorabilele Forţe Armate aveau să reinstaureze legea, ordinea şi valorile civilizaţiei creştine occidentale. Spuneau că Salvador Allende urzise un plan prin care mii şi mii de oameni din opoziţie urmau să fie executaţi într-un genocid fără precedent, dar ei i-o luaseră înainte şi reuşiseră să evite acest lucru. „Şi-acum ce-o să se întâmple?" a întrebat-o Lucía pe maică-sa. Bucuria Lenei, care destupase o sticlă de şampanie ca să sărbătorească, i s-a părut de rău augur, mai ales că, undeva, fratele ei pesemne că era disperat. „Nimic, dragă, aici soldaţii respectă Constituţia, în curând vor convoca alegeri", a răspuns Lena, fără să-şi imagineze că până atunci aveau să treacă mai bine de şaisprezece ani.

Mama şi fiica au stat închise în casă până s-a ridicat interdicţia de circulaţie şi au putut ieşi după cumpărături. Nu mai erau cozi, în magazine apăruseră grămezi de pui, dar Lena nu a cumpărat pentru că i s-au părut prea scumpi, în schimb s-a aprovizionat cu câteva cartuşe de ţigări. „Unde au fost puii ăştia până acum?" a vrut să ştie Lucía. „În cămara lui Allende", i-a răspuns maică-sa.

Au aflat că preşedintele murise în bombardamentul asupra palatului prezidenţial, televiziunea a retransmis ştirea până la saţietate, s-a zvonit despre cadavrele care pluteau pe râul Mapocho care scălda oraşul, despre focurile în care ardeau cărţile interzise şi despre miile de suspecţi înghesuiţi în camioane şi duşi în locuri de detenţie improvizate, precum Stadionul Naţional pe care se jucau meciurile de fotbal. Vecinii din cartier erau la fel de euforici ca Lena. Dar ei îi era frică, nişte vorbe auzite întâmplător i se înfipseseră în inimă ca o ameninţare directă la adresa lui Enrique: „Blestemaţii ăştia de comunişti vor fi duşi în lagăre, cine protestează va fi

împuşcat exact cum plănuiseră să facă nenorociții cu noi".

Când s-a zvonit că trupul lui Victor Jara, cu mâinile zdrobite, fusese descoperit într-un cartier sărac, ca învățătură de minte, Lucía a plâns amarnic, cu orele. „Bârfe, dragă, exagerări. Nu mai ştiu ce să inventeze ca să discrediteze Forțele Armate, care ne-au salvat din ghearele comunismului. Cum crezi că aşa ceva se poate petrece în Chile?" a spus Lena. La televizor se transmiteau desene animate şi muzică de fanfară, țara era liniştită. Prima îndoială a avut-o Lena când a văzut numele fiului ei pe una dintre listele negre care cereau celor care apăreau acolo să se prezinte la poliție.

Trei săptămâni mai târziu, nişte tipi fără uniformă, dar înarmați, au dat buzna în casa Lenei căutându-i copiii: Enrique era acuzat ca membru al gherilei, iar Lucía, ca simpatizantă. De fiul ei nu mai ştia nimic de luni de zile – şi chiar de-ar fi ştiut n-ar fi spus nimic, iar Lucía rămăsese să doarmă la o prietenă. Lena nu s-a lăsat intimidată de amenințări şi de loviturile primite în timpul percheziției; cu un calm uimitor, le-a spus agenților că fiul o rupsese cu familia şi nu mai ştia nimic de el, iar fiica era în călătorie la Buenos Aires. Au plecat, promițând să revină şi, în caz că nu apar tinerii, au s-o aresteze pe ea.

Bănuind că telefonul îi era ascultat, Lena a aşteptat până la ora cinci dimineața, când s-a ridicat interdicția de circulație; s-a dus la casa prietenei ca s-o anunțe pe Lucía de cele întâmplate. Apoi s-au dus la cardinalul care, înainte de a urca treptele celeste ale Vaticanului, fusese prieten de familie cu ai săi. Nu ceruse favoruri în viața ei, dar acum a lăsat mândria la o parte. Copleşit de situație şi de şirurile de oameni care implorau să fie ajutați, a ascultat-o şi a reuşit să o plaseze pe Lucía în azil la ambasada Venezuelei. A sfătuit-o pe Lena să plece şi ea, înainte de întoarcerea poliției politice. „Eu aici rămân, Eminența Voastră. Până nu aflu de soarta lui

Enrique, nu plec nicăieri", a sunat răspunsul ei. „Dacă afli ceva, spune-mi şi mie, Lena, căci băiatul va avea nevoie de ajutor."

Richard

Brooklyn

Richard Bowmaster şi-a petrecut noaptea de sâmbătă sprijinit de perete, cu picioarele amorțite de greutatea Lucíei, ba treaz, ba visând, buimăcit de prăjiturica magică. De mult timp nu mai fusese atât de mulțumit. Calitatea produselor comestibile cu marijuana nu era constantă, era greu să calculezi cât puteai consuma pentru a obține efectul scontat fără să exagerezi. Să o fumezi era preferabil, numai că lui fumul îi declanşa astmul. Negresa aia fusese şi ea cam tare, ar fi trebuit să taie bucăți mai mici. Iarba îl ajuta să se relaxeze după o zi grea sau să alunge fantomele cele rele. Nu că ar fi crezut în fantome, era un om rațional. Dar apăreau. În universul Anitei, în care trăise câțiva ani, viața şi moartea se întrețeseau irevocabil, iar spiritele bune şi cele rele umblau pretutindeni. Recunoştea că era alcoolic, de aceea şi evita băutura de ani de zile, dar alte dependențe şi vicii nu credea să aibă, doar dacă mersul pe bicicletă putea intra în categoria adicțiilor sau a viciilor. Cât despre marijuana, pe care o consuma în cantități mici, nici nu se punea problema. Dacă prăjitura n-ar fi avut un efect atât de puternic, s-ar fi ridicat de cum s-ar fi stins focul în şemineu şi s-ar fi dus să se culce în pat, în loc să doarmă pe jos, cu muşchii înțepeniți şi voința paralizată.

În noaptea asta, în care lăsase garda jos, simțise ghearele demonilor în perioadele de semiveghe sau de vis. Mai demult încercase să-i țină închişi într-un compartiment blindat al memoriei; a renunțat, odată cu demonii dispăreau şi îngerii. Pe urmă a învățat să-şi gestioneze amintirile, chiar şi pe cele mai rele, căci fără ele ar fi uitat că fusese vreodată tânăr, că iubise şi că fusese tată. Dacă prețul pe care trebuia să-l plătească însemna o suferință şi mai mare, îl plătea. Uneori,

demonii ieşeau învingători, iar rezultatul era o migrenă groaznică, dar făcea şi asta parte din preț. Era copleşit de povara greşelilor comise, povară pe care nu o împărtăşise nimănui până în iarna asta a anului 2016, când împrejurările i-au desferecat inima cu forța. Începutul a fost făcut în noaptea petrecută întins între două femei şi un cățel caraghios, exorcizându-şi trecutul, în timp ce Brooklynul dormea.

Când îşi deschidea computerul, pe ecran apărea o poză cu Anita şi Bibi; îl acuzau sau îi zâmbeau, în funcție de starea sa sufletească din ziua respectivă. Nu era un remember, nu avea nevoie de asta. Dacă memoria i-ar fi jucat vreodată feste, Anita şi Bibi l-ar fi aşteptat în dimensiunea atemporală a viselor. Unul, mai ales, deosebit de viu, îi rămânea lipit de piele şi-l făcea să stea toată ziua cu un picior pe lumea asta şi cu celălalt pe terenul incert al coşmarului. Când stingea lumina ca să se ducă la culcare le evoca pe Anita şi pe Bibi, sperând să le vadă aievea. Ştia că visele erau de producție proprie; dacă mintea îl putea pedepsi cu coşmaruri, poate că putea şi să-l recompenseze, dar încă nu descoperise metoda de a produce vise de consolare.

Cu timpul, doliul îşi modificase tonalitatea şi textura. La început fusese roşu şi ascuțit, apoi devenise cenuşiu, gros şi aspru precum pânza de sac. Se obişnuise cu durerea în surdină, o încorporase neplăcerilor zilnice, laolaltă cu aciditatea stomacală. Însă vina continua să fie aceeaşi, rece şi dură ca sticla, implacabilă. Prietenul său Horacio, veşnic dispus să vadă binele şi să minimalizeze răul, îi spusese într-o zi că era îndrăgostit de nenorocire: „Şi mai dă-ți dracului superegoul ăsta al tău, omule! Felul tău de a-ți cerceta fiecare pas trecut sau prezent şi de a te flagela întruna e o perversiune, un păcat de trufie. Nu eşti chiar atât de important. Trebuie să te ierți o dată pentru totdeauna, aşa cum te-au iertat Anita şi Bibi".

Lucía Maraz îi spusese odată, mai în glumă, mai în

serios că avea să ajungă un moş ipohondru şi sperios. „Sunt deja”, încercase şi el să glumească, dar se simțise atins, căci era vorba de un adevăr. Stăteau în picioare la o plicticoasă reuniune mondenă a facultății cu prilejul ieşirii la pensie a unei profesoare. Se apropiase de Lucía cu un pahar de vin pentru ea şi unul cu apă minerală pentru el; era singura persoană cu care avea chef să stea de vorbă. Chiliana avea dreptate, era îngrijorat în permanență. Lua vitamine cu pumnul de frică să nu-şi piardă sănătatea şi să se ducă totul naibii. Îşi instalase o alarmă în casă pentru că auzise că în Brooklyn, ca de altfel peste tot, hoții intrau în plină zi, îşi proteja computerul şi mobilul cu parole atât de complicate, încât i se întâmpla des să le uite. Plus asigurările de sănătate, de viață, pentru maşină… lipsea doar una, cea care să-l ferească de amintirile dureroase, care îl asaltau de cum ieşea din rutină şi cădea pradă hazardului. Studenților săi le spunea că ordinea e arta ființelor raționale, o bătălie fără preget împotriva forțelor centrifuge, dat fiind că dinamica naturală a lumii este expansiunea, multiplicarea şi haosul; drept dovadă, era de-ajuns să observi comportamentul uman, voracitatea naturii şi complexitatea infinită a Universului. Pentru a păstra măcar o aparență de ordine, nu se neglija şi îşi gestiona existența cu o precizie cazonă, cu ajutorul listelor şi după calendar, descoperire care o făcuse să râdă pe Lucía. Lucrau împreună, iar partea proastă era că femeii nu-i scăpa nimic.

— Cum îți închipui tu bătrânețea? îl întrebase ea atunci.

— Păi sunt deja bătrân.

— Ba nu, mai ai zece ani până atunci.

— Sper să nu trăiesc prea mult, ar fi o jale. Idealul e să mori perfect sănătos, să zicem în jur de şaptezeci şi cinci de ani, când trupul şi mintea îți funcționează cum trebuie.

— Mi se pare un plan bun, a zis ea veselă.

Dar Richard vorbea serios. La şaptezeci şi cinci de ani trebuia să găsească o modalitate eficientă de autoeliminare. Avea să se ducă la New Orleans, să asculte muzică printre personajele trăsnite ale cartierului francez. Acolo avea de gând să-şi sfârşească zilele, cântând la pian alături de nişte negri formidabili, care aveau să-l primească în orchestra lor, auzind trompeta şi saxofonul, ameţit de entuziasmul african al bateriei. Şi dacă cerea prea mult, ei bine, atunci avea să părăsească blând lumea asta aşezat sub un ventilator decrepit şi bând cocteiluri exotice fără a se gândi la consecinţe, căci avea pastila letală în buzunar. Avea să fie ultima sa noapte, aşa că putea să-şi permită câteva pahare.

— Nu simţi nevoia unei partenere, Richard? Pe cineva în patul tău? îi făcuse Lucía cu ochiul.

— Deloc.

Ce sens ar fi avut să-i spună de Susan? Nu era o relaţie importantă nici pentru Susan, nici pentru el. Precis că mai avea şi alţi amanţi, care o ajutau să suporte o căsnicie nefericită care ar fi trebuit să se termine de mult. Dar era un subiect pe care îl evitau, ea nu povestea, el nu întreba. Erau colegi, camarazi buni, uniţi printr-o prietenie senzuală şi interese intelectuale. Întâlnirile erau fără complicaţii, a doua zi de joi din lună, mereu la acelaşi hotel. Şi Susan era la fel de metodică. O seară pe lună era suficient, fiecare cu viaţa lui.

Ideea de a se afla în faţa unei femei la o recepţie ca aceasta, căutând subiecte de conversaţie şi gândindu-se la următorul pas pe care să-l facă i-ar fi provocat lui Richard o criză de ulcer cu trei luni în urmă, dar de când o avea pe Lucía la subsol îşi imagina tot felul de dialoguri cu ea. De ce tocmai cu ea, se întreba, când existau atâtea femei disponibile, de exemplu vecina care îl ispitea să devină amanţi, doar locuiau atât de aproape şi din când în când ea avea grijă de pisicile lui. Singura explicaţie pentru conversaţiile închipuite cu chiliana era că singurătatea începea să-l apese, încă un semn de

bătrânețe, îşi zicea el. Nimic mai jalnic decât clinchetul unei furculițe într-o casă pustie. Să mănânci singur, să dormi singur, să mori singur. Dar cum ar fi să aibă o parteneră, cum îi sugerase Lucía? Să găteşti pentru ea, s-o aştepți seara, să te plimbi ținând-o de mână, să dormiți îmbrățişați, să-i spui ce gândeşti, să-i scrii poeme. Cineva ca Lucía. Era o femeie matură, solidă, inteligentă, ştia să râdă, era înțeleaptă pentru că suferise, dar nu se agăța de suferință ca el, în plus era şi drăguță. Dar îndrăzneață şi poruncitoare. O astfel de femeie ocupă mult spațiu, parcă te-ai lupta cu un harem întreg, prea greu, nu, nu e o idee bună. A zâmbit. Înfumuratule, de unde ştii c-o să te accepte? Nu-i dăduse niciun semn că ar fi fost interesată de el, în afară de ziua aceea când îi gătise, dar atunci abia venise, iar el era în defensivă sau pe altă lume. M-am purtat ca un idiot, aş vrea să o iau de la început cu ea.

Pe plan profesional, Lucía era admirabilă. După o săptămână de la sosirea la New York, el o rugase să țină un seminar. Se înscrisese mai multă lume decât se aşteptau, aşa că se ținuse în aula mare. Richard a prezentat-o. Subiectul era intervenția CIA în America Latină, care contribuise la răsturnarea unor democrații şi la înlocuirea lor cu un tip de guvernare totalitară pe care niciun nord-american nu ar fi admis-o. Lucía vorbea liber în engleză, cu un accent care lui i se părea simpatic. La sfârşit, un coleg a întrebat-o despre miracolul economic chilian. După ton, era limpede că aproba represiunea. Lui Richard, care stătea în sală, i s-a zbârlit părul de pe ceafă şi a făcut un efort să-şi țină gura, însă Lucía nu avea nevoie de ajutor. A răspuns că presupusul miracol s-a dezumflat şi că statisticile economice nu țineau seamă de uriaşa inegalitate socială şi de sărăcie.

O profesoară de la Universitatea California a pomenit de violența din Guatemala, Honduras şi El Salvador, de zecile de mii de copii singuri care treceau granița fugind pur şi simplu sau căutându-şi părinții, şi a propus

reactivarea *Sanctuary Movement* din anii ’80. Richard a luat microfonul şi a lămurit, pentru cei care nu ştiau despre ce era vorba, că aceea fusese inițiativa a peste cinci sute de biserici, avocați, studenți şi activişti din Statele Unite cu scopul de a ajuta refugiații, care erau tratați ca nişte delincvenți şi deportați de guvernul lui Reagan. Lucía a vrut să ştie dacă participase cineva din sală la acea mişcare; s-au ridicat patru mâini. Pe atunci, Richard se afla în Brazilia, dar tatăl său se implicase atât de mult, că ajunsese la închisoare de vreo două ori; nişte momente memorabile din viața bătrânului Joseph Bowmaster.

Seminarul ținuse două ore şi Lucía primise ovații la sfârşit. Richard a fost impresionat de elocința ei şi i s-a părut şi foarte atrăgătoare într-o rochie neagră, cu un colier de argint şi cu şuvițe colorate, cu pometii şi energia ei de tătar. O ținea minte cu plete roşcate şi în pantaloni strâmți, dar asta fusese demult. Se schimbase, dar tot drăguță era. Nu i-a spus-o, ca să nu pară deplasat. S-a felicitat că o invitase; ştia că trecuse printr-o perioadă dificilă, printr-un divorț... Îi venise ideea să o invite să predea politica chiliană timp de un semestru, poate i-ar fi făcut plăcere, iar studenților le-ar fi prins bine: unii erau de o ignoranță monumentală, ajungeau la universitate neştiind să situeze Chile pe hartă, precis că nici propria lor țară în lume; credeau că Statele Unite sunt lumea.

Voia ca Lucía să mai rămână, dar era complicat să facă rost de fonduri, zgârcenia administrației universitare o concura pe cea a Vaticanului. Odată cu contractul i-a oferit şi apartamentul separat din casa lui, care era liber. Credea că femeia va fi încântată de locuința situată în inima cartierului Brooklyn, aproape de metrou şi cu o chirie atât de mică, dar Lucía abia şi-a ascuns dezamăgirea. Dificilă tipă, şi-a zis atunci Richard. Începuseră prost, dar lucrurile se mai aranjaseră cu timpul.

El era convins că se purtase cu multă bunăvoință, suporta până şi câinele – ea pretinsese că era ceva temporar, dar uite că trecuseră mai bine de două luni. Deşi contractul de închiriere interzicea animalele de companie, acceptase ca prostul prezența acestui chihuahua care lătra ca un ciobănesc german şi speria poştaşul şi vecinii. Nu se pricepea la câini, dar vedea că Marcelo era special: avea ochi exoftalmici de broscoi, care-i ieşeau din orbite, limba îi atârna din gură pentru că îi lipseau dinți, iar hăinuța de lână cu model scoțian nu îmbunătățea defel lucrurile. Lucía spunea că-l găsise în fața uşii într-o seară, pe moarte şi fără zgardă de identificare. Ce om lipsit de inimă ar putea să-l gonească? i-a spus lui Richard cu o privire rugătoare. Atunci s-a uitat el prima dată în ochii ei, negri ca măslinele, cu gene dese şi înconjurați de o rețea de riduri fine de râs, ochi orientali; dar detaliul era nesemnificativ, înfățişarea ei nu conta. De când cumpărase casa îşi impusese să evite familiarismele cu chiriaşii ca să-şi apere intimitatea şi n-avea de gând să facă acum o excepție.

În dimineața aceea de duminică Richard s-a trezit primul; era şase dimineața şi întuneric beznă. După orele în care plutise între somn şi trezie, adormise ca anesteziat. Din foc rămăseseră câțiva tăciuni, casa era un mausoleu înghețat. Îl durea spatele, avea gâtul înțepenit. Cu ani în urmă, când făcea camping cu prietenul său Horacio, punea sacul de dormit direct pe pământul tare, dar acum era prea bătrân pentru a se lipsi de confort. În schimb, Lucía, ghemuită lângă el, avea expresia placidă a cuiva care doarme în puf. Pe pernă şi acoperită cu hanoracul, cu cizmele în picioare şi mănuşile în mâini, Evelyn sforăia uşurel cu Marcelo pe burtă. I-au trebuit nişte secunde lui Richard s-o recunoască şi să-şi amintească ce căuta puştoaica asta la el acasă: maşina, buşitura, zăpada. După ce ascultase o parte din povestea ei, simțise iar ultragiul moral care îl mânase la un moment dat să apere migranții şi care îl înflăcăra în

continuare pe tatăl său. Renunțase la acțiune şi se închistase în lumea academică, departe de realitatea dură a săracilor din America Latină; era însă convins că angajatorii lui Evelyn o exploatau şi poate că o şi băteau – aşa se justifica starea ei de teroare.

A împins-o pe Lucía fără multe menajamente, ca să şi-o scoată din cap, s-a scuturat ca un câine plouat şi s-a ridicat cu greu. Avea gura uscată şi îl chinuia o sete de beduin. Şi-a zis că negresa din seara trecută nu fusese o idee bună şi punea pe seama ei confidențele de peste noapte – povestea lui Evelyn, istoria Lucíei şi cine ştie ce le spusese şi el. Nu-şi amintea să le fi furnizat detalii despre trecutul său – nu o făcea niciodată –, dar precis că pomenise de Anita, pentru că Lucía comentase că la atâția ani după ce-şi pierduse soția continua să-i fie dor de ea. Şi adăugase: „Eu n-am fost niciodată atât de iubită, Richard, am avut parte doar de dragoste pe jumătate".

A socotit că era prea devreme să-şi sune tatăl, deşi bătrânul se trezea în zori şi îi aştepta nerăbdător telefonul. Duminica prânzeau împreună, la un restaurant ales de Joseph, căci dacă ar fi fost după Richard, ar fi mers mereu în acelaşi loc. „Astăzi măcar aş avea ceva deosebit de povestit, tata", şi-a zis în sinea lui. Joseph ar fi ascultat cu interes povestea lui Evelyn, preocupat cum era de migranți şi refugiați…

Joseph Bowmaster, acum foarte bătrân, dar perfect lucid, fusese actor. Se născuse în Germania într-o familie evreiască de anticari şi colecționari de artă, ale cărei rădăcini urcau până în Renaştere. Oameni cultivați şi rafinați, dar care şi-au pierdut averea adunată de strămoşi în timpul Primului Război Mondial. La finele anilor '30, când ascensiunea lui Hitler devenise inevitabilă, părinții l-au trimis pe Joseph în Franța ca să studieze serios pictura impresionistă. De fapt, l-au trimis ca să-l îndepărteze de pericolul iminent al nazismului, în vreme ce ei se organizau să emigreze ilegal în Palestina,

pe atunci controlată de Marea Britanie. Pentru a nu-i supăra pe arabi, englezii limitau imigrația evreilor, dar nimic nu-i oprea pe cei disperați.

Joseph a rămas în Franța, dar în loc să studieze pictura, s-a dedicat teatrului. Avea un talent înnăscut pentru scenă şi pentru limbile străine: în afară de germană, stăpânea bine franceza şi învățarea englezei a fost un adevărat succes, căci putea imita varii accente, de la cockney până la engleza BBC. În 1940, când naziştii au invadat Franța şi au ocupat Parisul, a trecut în Spania, apoi a ajuns în capitala Portugaliei. N-avea să uite toată viața bunătatea oamenilor care l-au ajutat în acea odisee, înfruntând riscuri enorme. Richard avea să crească legănat de poveştile tatălui său din timpul războiului şi cu ideea – dăltuită în creier – că a-i ajuta pe cei urmăriți e o datorie morală ineluctabilă. De cum a fost suficient de mare, tatăl l-a dus în Franța, unde s-au întâlnit cu cele două familii care-l ascunseseră de nemți, apoi în Spania, unde Richard i-a cunoscut pe cei care-l ajutaseră să supraviețuiască şi îl trecuseră în Portugalia.

În 1940 Lisabona devenise ultimul refugiu a sute de mii de evrei europeni care încercau să obțină documente pentru a ajunge în Statele Unite, America de Sud sau Palestina. Cât a durat aşteptarea, Joseph a stat în gazdă în cartierul Alfama, un labirint de străduțe şi case misterioase, la o pensiune cu miros de iasomie şi portocale. Acolo s-a amorezat de Cloé, fiica proprietăresei, mai mare decât el cu trei ani, funcționară la poştă ziua şi cântăreață de fado seara. O frumusețe brună cu o expresie tragică, perfectă pentru cântecele triste din repertoriu. Joseph n-a avut curaj să le spună părinților de iubirea lui neevreică decât în momentul plecării împreună, mai întâi la Londra, unde au stat doi ani, apoi la New York. Între timp, războiul făcea ravagii în Europa, iar părinții lui Joseph, instalați precar în Palestina, n-au mai obiectat: tot ce conta era ca fiul lor să fie la adăpost de genocidul pe care-l comiteau germanii.

La New York, Joseph şi-a schimbat numele de familie în Bowmaster, care suna pur englezeşte, şi cu accentul său aristocratic a jucat timp de patru decenii în piese de Shakespeare. În schimb, Cloé nu a reuşit să învețe prea bine engleza şi nu a avut succes cu fadourile tânguitoare din țara ei, dar în loc să cadă într-o deznădejde de artistă frustrată, s-a apucat să studieze moda şi a ajuns să țină familia, căci cu ce câştiga Joseph la teatru nu reuşeau să trăiască de la o lună la alta. Femeia cu aere de divă pe care o cunoscuse la Lisabona a dovedit simț practic şi capacitate de muncă; în plus, a rămas constantă sentimentelor sale, dedicându-se iubirii pentru bărbatul ei şi pentru unicul lor fiu, Richard, care a crescut răsfățat ca un prințişor în apartamentul modest din Bronx, apărat de lume de iubirea alor săi. Amintindu-şi de copilăria fericită, avea să se întrebe nu o dată de ce nu se dovedise la înălțimea acelor părinți iubitori şi eşuase ca soț şi ca tată...

Richard era la fel de chipeş ca şi tatăl său, doar ceva mai scund şi lipsit de temperamentul de actor al lui Joseph. Era mai curând melancolic din fire, ca maică-sa. Destul de ocupați cu ale lor, părinții îl iubeau fără să-l sufoce şi îl tratau cu neglijența tipică acelei epoci, când copiii încă nu deveniseră proiecte. Asta îi plăcea, căci era lăsat în pace cu cărțile lui şi nu i se cerea prea mult, doar să ia note bune şi să aibă purtări şi sentimente frumoase. Petrecea timpul mai mult cu tatăl lui, pentru că Joseph avea un orar flexibil, în vreme ce Cloé, asociată la un atelier de croitorie, lucra până seara târziu. Joseph îşi lua fiul la ceea ce Cloé numea „expediții de ajutorare": duceau îmbrăcăminte şi alimente donate de biserici şi de sinagogi familiilor celor mai sărace din Bronx, atât evreieşti cât şi creştine. „Pe cel ajuns la nevoie nu-l întrebi cine e şi de unde vine, Richard. Toți suntem egali în nenorocire", îi spunea Joseph fiului său. Avea să se convingă de asta după douăzeci de ani, înfruntându-se pe străzi cu poliția pentru a apăra imigranții ilegali, victime ale raziilor

polițieneşti de la New York.

A privit-o pe Lucía cu o tandrețe neaşteptată. Continua să doarmă întinsă pe jos, iar somnul îi dădea un aer vulnerabil şi tineresc. Femeia asta destul de în vârstă pentru a fi bunică i-a amintit-o pe Anita dormind, Anita lui de la douăzeci şi ceva de ani. Timp de o clipă a fost tentat să se aplece, să-i ia chipul în mâini şi s-o sărute, dar s-a stăpânit, mirat de impulsul trădător.

— Sus, trezirea! a bătut el din palme.

Lucía a deschis ochii şi a clipit până să recunoască locul.

— Cât e ceasul?

— Cât trebuie ca să ne punem în mişcare.

— Dar e încă întuneric afară! Mai întâi vreau cafea, nu pot gândi fără cofeină. Richard, aici e un ger polar, pentru Dumnezeu, nu fi atât de zgârcit, fă mai cald. Unde e baia?

— Foloseşte-o pe cea de la etaj.

Lucía s-a ridicat în etape, întâi în patru labe, apoi în genunchi, pe urmă a pus palmele pe podea şi fundul în aer, cum învățase la cursul de yoga, şi-n sfârşit în picioare.

— Pe vremuri făceam genuflexiuni, acum fac cârcei şi dacă mă întind. Bătrânețea e un căcat, a mormăit ea îndreptându-se spre scară.

„Uite că nu sunt singurul pe care-l înhață bătrânețea”, şi-a zis Richard cu satisfacție. S-a dus să pună de cafea şi să hrănească pisicile, în timp ce Evelyn şi Marcelo se dezmeticeau alene, de parcă ar fi avut înainte o zi de leneveală. Nu a zorit-o pe fată, pesemne că era epuizată.

Baia de la etaj, curată şi aparent nefolosită, era mare şi demodată, cu o cadă cu labe de leu şi robinete aurii. Lucía a văzut în oglindă o necunoscută cu ochii umflați, obraji roşii şi şuvițe în care se amesteca albul şi rozul, amintind de-o perucă de paiață. Inițial, şuvițele avuseseră nuanța sfeclei roşii, dar se decoloraseră. Şi-a făcut un duş rapid, s-a şters cu tricoul, în lipsă de prosop, şi s-a

pieptănat cu degetele. Îi lipseau periuța de dinți şi trusa de machiaj. „Nu mai poți ieşi în lume fără rimel şi nerujată”, i-a comunicat oglinzii. Dintotdeauna îşi cultivase vanitatea ca pe o virtute, cu excepția lunilor de chimioterapie, când se neglijase până când Daniela o silise să revină la viață. În fiecare dimineață se aranja îndelung, chiar dacă rămânea în casă fără să vadă pe nimeni. Se pregătea atent, se farda, îşi alegea hainele de parcă ar fi fost o armură: era felul ei de a se prezenta singură în fața lumii. O încântau pensulele, vopselele, loțiunile, culorile, pudra, țesăturile, texturile, răgaz de plăcută meditație. Nu se putea lipsi de machiaj, de computer şi de telefonul mobil; computerul era unealta ei de lucru, mobilul o lega de oameni, mai ales de Daniela, iar nevoia de a avea un animal de companie începuse la Vancouver, când trăise singură, şi continuase în anii de căsnicie cu Carlos. Cățeluşa ei Olivia murise de bătrânețe exact când începuse lupta cu cancerul. Fusese epoca în care Lucía plânsese pentru moartea mamei, pentru apariția bolii şi pierderea Oliviei, credincioasa ei companioană. Marcelo era un trimis al cerului, era confidentul perfect, cu care vorbea şi de a cărui urâțenie râdea; acest chihuahua cu ochi de batracian şi privire iscoditoare, care lătra la şoareci şi la fantome, era obiectul uriaşei ei tandreți, pe care n-o putea revărsa asupra fiică-sii, fiindcă ar fi plictisit-o.

Lucía şi Richard

Brooklyn

Zece minute mai târziu, Lucía l-a găsit pe Richard în bucătărie, prăjind pâine. Cafetiera era plină şi pe masă pusese trei căni. Evelyn s-a întors de afară cu câinele tremurându-i în braţe şi s-a repezit să mănânce. Flămândă, se legăna ca un copil pe taburet cu gura plină. Richard a fost înduioşat. Câți ani să fi avut? Pesemne mai mulți decât arăta, poate era chiar de vârsta lui Bibi.

— Te ducem acasă, Evelyn, i-a spus Lucía după ce şi-a băut cafeaua.

— Nu, nu! a țipat fata, ridicându-se atât de brusc că a răsturnat taburetul şi Marcelo s-a pomenit pe jos.

— Dar maşina nu are mai nimic, Evelyn, nu te speria. Am să-i explic chiar eu patronului tău ce s-a întâmplat. Cum îl cheamă?

— Frank Leroy… Dar nu e doar maşina… a bâiguit fata.

— Ce mai e? a vrut să ştie Richard.

— Hai, Evelyn, spune, de ce te temi atâta? a insistat Lucía.

Atunci, bâlbâindu-se cumplit şi tremurând toată, tânăra le-a spus că în portbagaj se afla un cadavru. A trebuit să repete de două ori pentru ca Lucía să priceapă. Pentru Richard a fost mai greu: vorbea el spaniola, dar punctul lui forte era portugheza dulce şi cântată din Brazilia. Mărturisirea l-a lăsat mască; dacă înțelegea bine, nu existau decât două posibilități: ori fata era o nebună şi delira, ori chiar avea un mort în Lexus.

— Un cadavru spui? Ce fel de cadavru?

— Richard, nu fi caraghios! Un cadavru de om, fireşte, a intervenit Lucía, luptându-se cu un râs nervos.

— Şi cum a ajuns acolo? a întrebat Richard, încă neconvins.

— Nu ştiu.

— L-ai călcat cu maşina?

— Nu.

La gândul că se pomeniseră pe cap cu un mort anonim, Richard a început să se scarpine nervos pe braţe şi pe piept. Ca de obicei, stările de tensiune îi stârneau alergia. Era un om al obiceiurilor şi al rutinei absolute, nepregătit pentru neprevăzut. Încă nu ştia, însă viaţa sa potolită şi stabilă luase sfârşit.

— Trebuie să sunăm la poliţie, a zis el, apucând mobilul.

Tânăra din Guatemala a scos un ţipăt înspăimântat şi s-a pornit să plângă sfâşietor, dintr-un motiv perfect înţeles de Lucía, nu şi de Richard, deşi omul era la curent cu eterna nesiguranţă a majorităţii imigranţilor hispanici.

— Presupun că nu ai documente legale, a spus Lucía. Nu putem suna la poliţie, Richard, pentru că am băga-o pe fata asta într-o mare încurcătură. A luat maşina fără permisiune, o pot acuza de furt şi chiar de omucidere. Ştii doar că poliţia e dură cu imigranţii ilegali. Aţa se rupe unde e mai subţire.

— Ce aţă?

— E o metaforă, Richard.

— Cum a murit persoana asta, cine e? a insistat Richard.

Evelyn le-a spus că nu se atinsese de cadavru. Cumpărase de la farmacie scutecele, deschisese portbagajul cu o mână, în cealaltă ţinea punga, şi când s-o pună înăuntru constatase că era plin: înăuntru era înghesuit un fel de balot făcut dintr-un covor. L-a tras puţin şi a zărit un trup încovoiat. De spaimă, s-a lăsat jos pe trotuarul din faţa farmaciei, a reuşit să-şi înăbuşe urletul de groază, s-a ridicat şi a trântit capacul portbagajului. A pus punga pe bancheta din spate şi a stat o vreme în maşină, douăzeci sau treizeci de minute cel puţin, până s-a calmat ca să poată conduce până acasă. Cu ceva noroc, absenţa ei nici n-ar fi fost

observată, nimeni n-ar fi ştiut că folosise maşina, dar impactul cu Richard, portbagajul înfundat şi semideschis schimbaseră lucrurile.

— Nici măcar nu ştim dacă persoana e moartă, poate e doar inconştientă, a sugerat Richard, ştergându-şi fruntea cu un şervet de bucătărie.

— Puțin probabil, ar fi murit deja de hipotermie, dar putem verifica.

— Pentru Dumnezeu, Lucía! Doar n-ai de gând să constați asta pe stradă…

— Ai tu altă idee? Nu e nimeni afară, e devreme, e încă întuneric şi e duminică. Cine să ne vadă?

— Nu, categoric nu. Pe mine să nu contezi.

— Bine, dă-mi o lanternă. Mă duc eu cu Evelyn să aruncăm o privire.

Aici suspinele fetei au crescut cu câțiva decibeli. Lucía a luat-o în brațe, impresionată de câte suferise Evelyn în ultimele ore.

— Eu n-am nicio treabă cu povestea asta! Asigurarea mea va plăti daunele maşinii, e tot ce pot face. Iartă-mă, Evelyn, dar trebuie să pleci, a glăsuit Richard în spaniola lui de pirat.

— Vrei s-o goneşti, Richard? Ai înnebunit? Parcă n-ai şti ce înseamnă să fii ilegal în țara asta!

— Ba ştiu, Lucía. Dacă n-aş şti-o din activitatea mea de la Centru, aş şti de la tata, care mă înnebuneşte de cap cu subiectul ăsta. Ce ştim noi despre fata asta?

— Că are nevoie de ajutor. Ai rude aici, Evelyn?

Tăcere mormântală. Doar nu era să pomenească de mama ei de la Chicago şi s-o înfunde şi pe ea. Richard se scărpina nervos: poliție, cercetări, presă – reputația sa se ducea dracului. Dar de undeva din piept auzea parcă vocea tatălui său reamintindu-i de datoria de a-i ajuta pe cei persecutați. „Eu nu aş mai fi pe lumea asta şi tu nu te-ai fi născut dacă nişte suflete curajoase nu m-ar fi ascuns de naziştі”, îi repetase el de un milion de ori.

— Trebuie să vedem dacă persoana mai e în viață, nu e

timp de pierdut, a spus Lucía.

A luat de pe masă cheile maşinii, i-a pus în braţe lui Evelyn Ortega căţelul, ca să nu se bată cu pisicile, şi-a pus căciula şi mănuşile şi a cerut lanterna.

— Nu te las singură. În mă-sa de treabă! Merg cu tine, s-a resemnat Richard. Trebuie să dezgheţăm capacul portbagajului ca să-l deschidem.

Au umplut o oală mare cu apă fierbinte şi oţet, abia au dus-o alunecând pe oglinda de gheaţă de pe trepte, ţinându-se de balustradă ca să nu cadă. Lentilele de contact ale Lucíei îngheţaseră, şi le simţea ca pe nişte cioburi în ochi. Richard obişnuia să pescuiască iarna în lacurile îngheţate din nord şi ştia să lupte cu gerul, dar nu în Brooklyn. Becurile desenau cercuri de un galben fosforescent pe zăpadă, vântul se repezea în rafale şi se potolea brusc, obosit parcă de efort, ca să revină apoi şi să ridice zăpada afânată în vârtejuri. Între două rafale – tăcerea adâncă, o linişte ameninţătoare. Pe stradă, maşini acoperite de nămeţi; Lexusul alb al lui Evelyn era aproape invizibil. Nu era parcat în faţa casei, cum se temuse Richard, ci la vreo cincisprezece metri mai încolo, dar era tot aia. La ora asta nu circula nimeni. Echipajele de deszăpezire lăsaseră munţi de zăpadă pe trotuare.

Într-adevăr, aşa cum spusese Evelyn, portbagajul era legat cu un şiret galben. Le-a fost greu să desfacă nodul cu mâinile înmănuşate, căci Richard devenise paranoic în privinţa amprentelor. În fine, au ridicat capacul şi au dat de o mogâldeaţă acoperită sumar cu un covor pătat de sânge uscat; l-au tras la o parte şi au văzut o femeie îmbrăcată în haine de sport, cu chipul ascuns de braţe. Era îndoită într-o poziţie ciudată, neomenească, precum o păpuşă dezarticulată. Pielea, atât cât se vedea, era de culoare violet. Era moartă, fără doar şi poate. Au privit-o preţ de vreo două minute fără a descoperi de ce murise, lovituri nu se vedeau, ar fi trebuit s-o întoarcă. Nefericita era îngheţată bocnă, tare precum cimentul, de neclintit,

în ciuda eforturilor Lucíei. Richard, pe punctul de a plânge de atâta tensiune, o lumina cu lanterna.

— Cred că a murit ieri, a spus ea.

— De ce?

— *Rigor mortis.* Corpul devine rigid la opt ore după deces şi starea durează treizeci şi şase de ore.

— Atunci poate c-a murit înainte de ieri-seară.

— Sigur. Sau poate chiar mai înainte, pentru că e foarte frig. Iar cine a pus-o aici a contat pe asta. Poate că nu a putut scăpa de cadavru din cauza viscolului de vineri, e clar că nu era grăbit.

— Dar poate că perioada de *rigor mortis* a trecut şi trupul a reînghețat, şi-a dat cu părerea Richard.

— Un om nu e un pui, ar avea nevoie de două zile la congelator ca să reînghețe complet, Richard. Cred că a murit între alaltăieri noapte şi ieri.

— De unde ştii tu atâtea?

— Nu vrei să afli, i-a replicat ea sec.

— Oricum, asta e treaba medicului legist şi a poliției, nu a noastră, a conchis Richard.

De parcă ar fi fost chemate prin magie, luminile farurilor unei maşini tocmai apăreau de după colț, apropiindu-se încet. Au apucat să închidă cât de cât portbagajul exact când maşina poliției se oprea în dreptul lor. Un geam a fost coborât şi un polițist s-a interesat dacă aveau probleme.

— Nu, totul e în regulă, domnule ofițer, a răspuns Lucía.

— Ce faceți afară la ora asta? a insistat polițistul.

— Am venit să luăm scutecele pentru maică-mea, au rămas în maşină, a scos ea pachetul mare de pe banchetă.

— Bună dimineața, a spus şi Richard cu un glas cam subțirel.

Au aşteptat ca polițiştii să plece şi au legat la loc capacul, s-au întors patinând pe gheață cu oala şi pachetul în brațe, rugându-se cerului ca maşina poliției

să nu se întoarcă şi să privească mai atent Lexusul.

Evelyn, Marcelo şi mâțele erau cum îi lăsaseră. Au întrebat-o pe fată pentru cine erau scutecele. Le-a spus că pentru Freddy, copilul de care avea grijă şi care suferea de paralizie cerebrală.

— Câți ani are copilul? a vrut să ştie Lucía.

— Treisprezece.

— Şi foloseşte scutece de adult?

Evelyn s-a înroşit jenată şi a explicat că băiatul era foarte dezvoltat pentru vârsta lui şi că scutecele trebuiau să fie largi, că altfel i se scula cocoşelul. Lucía i-a tradus lui Richard: erecție.

— L-am lăsat singur de ieri, trebuie să fie disperat. Cine-o să-i facă insulina?

— Are nevoie şi de insulină?

— Dacă am putea s-o sunăm pe doamna Leroy… Frankie nu poate sta singur.

— E riscant…

— Putem suna de pe mobilul meu, are număr secret, a propus Lucía.

A sunat de două ori înainte ca un glas isterizat să răspundă țipând. Lucía a închis imediat şi Evelyn a răsuflat uşurată: doar mama lui Frankie răspundea la acest număr, deci băiatul era în siguranță.

— Evelyn, chiar nu ştii cum a ajuns cadavrul acelei femei în portbagaj?

— Nu. Lexusul e al domnului Leroy.

— Care acum probabil că îşi caută maşina.

— E în Florida, cred că vine mâine.

— Crezi că are vreo legătură cu toată povestea asta? a întrebat Richard.

— Da.

— Adică e posibil s-o fi ucis el, vrei să spui.

— Când domnul Leroy se supără, se poartă ca un diavol, a spus fata, începând să plângă.

— Las-o să se liniştească, Richard, a intervenit Lucía.

— Acum chiar că nu mai putem suna la poliție: cum să

le spunem că i-am mințit pe cei din maşina de patrulare?

— Ia mai lasă poliția acum.

— Greşeala e a mea, că te-am chemat. Dacă aş fi ştiut că fata se plimbă cu un cadavru după ea, aş fi sunat imediat la poliție, a continuat Richard, mai curând gânditor decât enervat, turnându-i iar cafea Lucíei. Lapte?

— Neagră şi fără zahăr.

— Of, în ce ne-am băgat!

— În viață mai apar şi lucruri neprevăzute, Richard.

— Nu într-a mea!

— Da, am constatat. Numai că, vezi tu, viața nu ne lasă în pace, mai devreme sau mai târziu ne ajunge din urmă.

— Fata asta trebuie să-şi ia cadavrul şi să plece.

— N-ai decât să-i spui tu, a făcut ea un gest spre tânăra care plângea în tăcere.

— Ce ai de gând să faci, copilă? a întrebat-o Richard.

Evelyn a ridicat din umeri şi a bâiguit o scuză pentru deranj.

— Ceva tot trebuie să faci, a insistat moale Richard.

Lucía l-a apucat de mânecă şi l-a tras lângă pian, departe de Evelyn.

— Mai întâi trebuie să scăpăm de corpul delict, asta în primul rând.

— Nu pricep.

— Să scăpăm de maşină şi de cadavru.

— Eşti nebună!

— Şi asta te priveşte şi pe tine, Richard.

— Pe mine??

— Da, din clipa în care i-ai deschis uşa lui Evelyn şi m-ai sunat. Trebuie să hotărâm unde să ducem cadavrul.

— Cred că glumeşti. Ce idee trăsnită e asta?

— Uite ce e, Richard. Fata nu se poate întoarce acasă la patronii ei şi nu se poate duce nici la poliție. Ce vrei să facă? Să umble aiurea cu un cadavru într-o maşină străină? Pentru cât timp?

— Sunt sigur că totul se poate lămuri.

— Cu poliția? Imposibil.

— Atunci ducem maşina în alt cartier şi-o lăsăm acolo.

— Va fi găsită imediat. Evelyn are nevoie de timp ca să se pună la adăpost, cred că ți-ai dat şi tu seama că e terorizată. Ştie mai mult decât ne-a spus; cred că îi e frică de Leroy ăla: bănuieşte că el a ucis femeia şi acum o caută pe ea, ştie că a luat Lexusul şi n-o s-o lase să-i scape.

— Atunci, şi noi suntem în pericol.

— Nimeni nu bănuieşte că fata e cu noi. Hai să ducem maşina departe de-aici.

— Asta ne face complici!

— Păi suntem deja, dar dacă facem treaba bine nu va şti nimeni. Nimeni nu va face vreo legătură cu noi, nici măcar cu Evelyn. Zăpada asta e o binecuvântare, trebuie să profităm cât mai ține. Trebuie să plecăm chiar azi.

— Unde?

— Ce ştiu eu! Gândeşte-te la ceva. Trebuie să plecăm spre frig, că să nu se împută cadavrul.

S-au întors în bucătărie şi au mai băut cafea, trecând în revistă diverse posibilități, sub privirile speriate ale lui Evelyn Ortega. Îşi ştersese lacrimile, dar recăzuse în mutenie cu resemnarea celor care n-au avut niciodată viața sub control. Lucía era de părere că şansele de a ieşi cu bine din aventura asta depindeau de un drum cât mai lung.

— Odată am fost să văd cascada Niagara şi am trecut în Canada fără să mi se ceară actele şi fără să mi se controleze maşina.

— O fi fost aşa acum cincisprezece ani, acum se cere paşaportul.

— Am putea ajunge repede în Canada şi să lăsăm maşina într-o pădure, e plin de păduri pe-acolo.

— Şi în Canada vor identifica maşina, Lucía, că nu e Bangladesh.

— Apropo, ar trebui să identificăm victima. Nu putem s-o abandonăm fără să ştim măcar cine e.

— De ce? s-a mirat Richard.

— Din respect. Hai să ne mai uităm o dată la ea, înainte să iasă lumea pe stradă, a decis Lucía.

Au luat-o pe Evelyn aproape pe sus, au împins-o practic spre maşină.

— O cunoşti? a întrebat-o Richard după ce a desfăcut cordonul, luminând interiorul cu lanterna, deşi se făcuse dimineață.

A trebuit să repete întrebarea de trei ori înainte ca tânăra să deschidă ochii. Tremura, pradă aceleiaşi terori atavice pe care o simțise pe podul din satul ei, o teroare care o chinuia de opt ani, la fel de vie de parcă fratele ei Gregorio s-ar fi aflat chiar el în portbagaj, vânăt şi însângerat.

— Fă un efort, Evelyn. E foarte important să ştim cine e femeia asta, a insistat Lucía.

— Domnişoara Kathryn. Kathryn Brown, a şoptit fata în cele din urmă.

Evelyn

Guatemala

Pe 22 martie 2008, în Sâmbăta Mare, la cinci săptămâni după moartea lui Gregorio Ortega, le-a venit rândul fraților săi. Răzbunătorii au profitat de absența bunicii Concepción, care se dusese la biserică să pregătească florile pentru Duminica Paştelui, şi au năvălit în colibă ziua în amiaza mare. Erau patru, identificabili prin tatuaje şi insolență. Ajunseseră la Monja Blanca del Valle pe două motociclete zgomotoase, care răscoliseră praful în satul cu oameni care mergeau pe jos sau pe bicicletă. N-au stat mai mult de optsprezece minute în casă, a fost de-ajuns. Dacă vreun vecin i-a văzut, nimeni nu a intervenit, iar mai târziu nimeni nu a vrut să depună mărturie. Faptul că au făcut ce au făcut tocmai în Săptămâna Mare, perioadă sacră de post şi rugăciune, avea să fie comentat ani în şir drept cel mai mare păcat.

Concepción Montoya s-a întors acasă pe la ora unu, sub un soare nemilos care îi făcuse şi pe papagali să amuțească printre ramuri. N-a fost mirată de liniştea şi de pustietatea de pe străzi, era ora siestei, iar cine nu se odihnea se ocupa de pregătirile pentru procesiunea Domnului Reînviat şi pentru slujba cea mare, pe care avea s-o țină părintele Benito a doua zi, înveşmântat în odăjdii albe şi casulă vişinie, nu în veşnicii blugi răpănoşi şi etola grosolană țesută la Chichicastenango cu care umbla în restul anului. Orbită de lumina de afară, femeii i-au trebuit câteva clipe să se obişnuiască cu semiîntunericul din colibă şi să-l vadă pe Andrés după uşă, încolăcit precum un câine adormit. „Ce ți-e, copile?” a apucat ea să întrebe înainte de a observa dâra ce înnegrea duşumeaua şi tăietura de la gât. Un urlet răguşit a sfâşiat-o de sus până jos. S-a lăsat pe vine lângă el, l-a strigat pe nume, şi-a amintit fulgerător de Evelyn.

Fata zăcea în celălalt capăt al încăperii, cu trupuşorul subțire expus vederii, cu sânge pe obraz, sânge între picioare, sânge pe rochița de bumbac sfâşiată. Bunica s-a târât spre ea, implorându-l pe Dumnezeu să n-o ia, să aibă milă. Şi-a luat nepoata de umeri şi a scuturat-o, atunci a văzut că un braț îi atârna într-un unghi imposibil, i s-a părut că murise şi ea şi a ieşit afară invocând-o pe Fecioară cu nişte strigăte teribile.

A venit o vecină, apoi alte două. Au ținut-o pe Concepción, care parcă înnebunise, au constatat că pentru Andrés nu mai era nimic de făcut, dar Evelyn respira. Au trimis un băiat pe bicicletă la poliție şi au încercat să o trezească pe fată fără s-o ridice, din cauza brațului rupt şi pentru că sângera pe gură şi de jos.

Părintele Benito a sosit cu camioneta înaintea polițiştilor, găsind locul ticsit de lume care comenta şi încerca să fie de folos. Trupul lui Andrés fusese întins pe masă, cu capul îndreptat, gâtul bandajat cu un şal, fusese spălat cu cârpe ude şi-acum căutau o cămaşă curată, în vreme ce alte femei încercau s-o trezească pe Evelyn cu comprese reci şi s-o liniştească pe Concepción. Preotul şi-a dat seama că aceşti vecini bine intenționați şterseseră toate urmele, deşi, pe de altă parte, era tot aia, dată fiind indolența poliției. Pesemne că nicio autoritate n-avea să se deranjeze pentru familia asta sărmană. Oamenii i-au făcut loc cu respect şi speranță, de parcă puterea divină pe care o reprezenta ar fi putut anula tragedia. Într-o clipă, părintele Benito a evaluat starea fetei; i-a înfăşat brațul şi a cerut să se pună o saltea şi o pătură în camionetă; patru oameni au ridicat-o şi au întins-o pe saltea. Concepción şi încă două femei aveau să vină cu ei, ceilalți rămâneau să aştepte polițiştii, dacă ar fi binevoit să apară.

S-au dus la clinica misionarilor evanghelici, la unsprezece kilometri distanță, unde făceau în permanență de gardă unul sau doi medici, căci deservea mai multe localități din zonă. Ca niciodată, asul şoselelor

care era preotul a condus cu grijă, căci la fiecare denivelare sau curbă Evelyn gemea de durere. Au transportat-o pe pătură, ca într-un hamac, şi au pus-o pe o targă. Au fost primiți de Nuria Castell, o doctoriță catalană şi agnostică, deloc evanghelică, după cum a constatat mai târziu părintele Benito. Bandajul de pe brațul drept al fetei căzuse pe drum; judecând după vânătăi, avea probabil şi câteva coaste rupte. Avea să se vadă la radiografie, a spus doctorița. Era posibil să fi suferit şi o contuzie cerebrală: era conştientă, dar incoerentă, nu-şi recunoştea bunica şi nu înțelegea unde se afla.

— Ce-a pățit? s-a interesat catalana.

— Au dat năvală în casă. Cred că a văzut cum îi era ucis fratele, a răspuns părintele Benito.

— Şi probabil înainte de a-l omorî l-au silit pe el să vadă ce-i făceau ei.

— Dumnezeule! a strigat el, dând cu pumnul în perete.

— Atenție cu pereții ăştia, că sunt şubrezi şi proaspăt văruiți. Acum mă duc să verific dacă nu are leziuni interne, a spus Nuria Castell, cu un suspin de resemnare dată de experiență.

Părintele Benito a sunat-o pe Miriam şi de data asta i-a expus crudul adevăr şi i-a cerut bani pentru înmormântarea celui de-al doilea fiu şi pentru plata unui „coiot" care să o ducă pe Evelyn în nord: fata era în primejdie, căci banda ar fi încercat s-o lichideze ca să nu identifice agresorii. Sfârşită de plâns, încă neasimilând pe de-a-ntregul amploarea tragediei, femeia a spus că pentru înmormântarea lui Gregorio trimisese o parte din banii economisiți pentru venirea lui Andrés după ce-ar fi terminat şcoala, aşa cum îi promisese. Nu mai avea mult, dar făcea tot posibilul să împrumute restul pentru fiică-sa.

Evelyn a stat internată până când a reuşit să înghită suc de fructe şi fiertură de porumb şi să meargă cât de

cât. Între timp, bunica se întorsese în sat ca să-l îngroape pe Andrés. Părintele Benito s-a prezentat la postul de poliție şi a cerut, cu glas tare şi accent spaniol, o copie semnată şi parafată a raportului despre atacul asupra familiei Ortega. Nimeni nu s-a ostenit să o interogheze pe Evelyn şi oricum n-ar fi folosit la nimic, căci fata era dusă. Preotul i-a cerut şi Nuriei Castell o copie a certificatului medical: ar fi fost poate de folos la un moment dat. În zilele acelea, doctorița catalană şi iezuitul basc au avut ocazia să stea îndelung de vorbă. Au discutat pe larg despre religie, fără să se pună de acord, dar au descoperit că în privința treburilor lumeşti gândeau la fel „Păcat că eşti popă, Benito. Atât de arătos, dar celibatar, mare pierdere!", glumea doctorița între două ceşti de cafea.

Banda se ținuse de cuvânt şi se răzbunase. Pesemne că trădarea lui Gregorio fusese destul de gravă ca să merite o astfel de lecție, şi-a zis iezuitul, sau poate fusese doar un gest de laşitate ori o vorbă aruncată aiurea care jignise pe cineva. Imposibil de ştiut, nu cunoştea codurile bandei.

— Blestemații, nenorociții… bombănea supărat.

— Nu s-au născut aşa, Benito, inițial au fost nişte puşti inocenți, dar au crescut în mizerie, fără legi, fără modele de urmat. Ai văzut copiii care cerşesc? Care vând ace şi sticle cu apă pe marginea drumului? Care scurmă în gunoaie şi dorm sub cerul liber alături de şobolani?

— I-am văzut, Nuria, am văzut tot ce se întâmplă în țara asta.

— Dacă intră în bandă, măcar nu mai suferă de foame.

— Violența asta e consecința războiului perpetuu împotriva săracilor: două sute de mii de indigeni lichidați, cincizeci de mii de dispăruți, un milion şi jumătate de persoane emigrate. E o țară mică, socoteşte ce înseamnă asta în procente. Eşti tânără, Nuria, nu le ştii pe toate.

— Nu mă subestima, omule, ştiu despre ce vorbeşti.

— Soldații comiteau atrocități împotriva unor oameni

ca ei, de aceeaşi rasă, din aceeaşi clasă socială, la fel de săraci lipiți pământului ca ei. E drept, îndeplineau nişte ordine, dar le îndeplineau intoxicați cu drogul cel mai puternic: puterea cu impunitate.

— Noi doi am avut noroc, Benito, n-am gustat din drogul ăsta. Dacă ai avea putere şi impunitate, i-ai pedepsi pe vinovați cu aceeaşi monedă?

— Cred că da.

— Deşi eşti omul bisericii şi Dumnezeul tău îți porunceşte să ierți?

— Treaba asta cu celălalt obraz mi s-a părut întotdeauna o tâmpenie, slujeşte doar ca să primeşti încă o palmă!

— Păi dacă şi pe tine te tentează răzbunarea, imaginează-ți ce simt muritorii de rând… Eu i-aş castra fără anestezie pe violatorii lui Evelyn.

— Pe mine creştinismul mă trădează întruna, Nuria. O fi pentru că sunt basc şi din topor, ca taică-meu, odihnească-se în pace! Poate că dacă m-aş fi născut la Luxemburg, n-aş fi atât de revoltat.

— E nevoie de mai mulți indignați ca tine pe lumea asta, Benito.

Era o supărare veche. De ani de zile se lupta cu ea şi credea că, la vârsta lui, după ce trăise şi văzuse atâtea, era cazul să se împace cu realitatea. Numai că anii nu-l făcuseră mai înțelept şi nici mai blând, doar mai revoltat. În tinerețe, revolta fusese împotriva guvernului, a militarilor, a americanilor, a bogătaşilor, iar acum era îndreptată împotriva poliției, a politicienilor corupți, a traficanților de droguri şi de tot felul, a gangsterilor şi a celorlalți vinovați pentru tot prăpădul acesta. De treizeci şi şase de ani trăia în America Centrală – cu două pauze, când fusese trimis în Congo pentru un an, apoi în Extremadura la o mânăstire pentru câteva luni, ca să ispăşească un păcat de trufie şi să-i treacă patima justițiară, după ce fusese închis în 1982. Slujise Biserica în Honduras, El Salvador şi Guatemala – aşa-numitul

Triunghi al Nordului, locul cel mai violent din lume fără a fi în război – şi în tot acest timp încă nu învățase să conviețuiască cu nedreptatea şi inegalitatea.

— Cred că e greu să fii preot cu firea asta a ta, a zâmbit doctorița.

— Legământul de supunere cântăreşte o tonă, Nuria, dar să ştii că niciodată nu m-am îndoit de credința şi de vocația mea.

— Dar legământul de castitate? Ai fost vreodată îndrăgostit?

— Tot timpul, dar Dumnezeu mă ajută şi-mi trece repede, aşa că nu încerca să mă seduci, femeie.

După ce l-a îngropat pe Andrés lângă fratele lui, bunica s-a întors la clinică. Părintele Benito le-a dus pe amândouă la nişte prieteni din Sololá, unde aveau să fie la adăpost în timpul convalescenței lui Evelyn, iar el urma să caute un „coiot" de încredere ca s-o treacă în Statele Unite. Fata avea brațul în atele şi fiecare respirație era un chin din cauza coastelor rupte. Slăbise mult după moartea lui Gregorio, rotunjimile adolescenței i se topiseră, era atât de fragilă că aveai impresia că o pală de vânt putea s-o ridice la cer. Nu spusese nimic despre cele întâmplate în fatidica Sâmbătă Mare, de fapt, nu rostise niciun cuvânt de când se trezise pe salteaua din camionetă. Exista speranța că nu văzuse cum îi fusese înjunghiat fratele, că fusese inconştientă. Doctorița Castell a interzis să fie chestionată: fata era traumatizată şi avea nevoie de linişte şi de timp ca să se refacă.

Înainte de plecare, Concepción Montoya a întrebat-o pe doctoriță dacă nu cumva nepoata ei rămăsese însărcinată, aşa cum pățise ea în tinerețe după ce o prinseseră soldații; fiica ei Miriam era produsul acelui viol. Dar catalana a tras-o pe bunică la baie şi i-a spus că nu era cazul: îi dăduse fetei o pastilă inventată de americani pentru a evita sarcina, era ilegală în Guatemala, nu trebuia să ştie nimeni. „Vă spun asta ca

nu cumva să recurgeți la cine ştie ce leac băbesc, fata asta a suferit destul."

Dacă până atunci Evelyn se bâlbâia, după viol a încetat pur şi simplu să vorbească. Se odihnea ore în şir acasă la prietenii părintelui Benito, deloc interesată de noutățile pe care le vedea acolo: apă curentă, electricitate, două WC-uri, telefon, chiar şi un televizor în camera ei.

Concepción a dedus că boala asta a nevorbitului era mai presus de ştiința doctorilor şi a decis să facă ceva înainte să fie prea târziu. Imediat ce nepoata a putut să se țină pe picioare şi să respire fără dureri, şi-a luat rămas-bun de la gazdele generoase care le primiseră şi a pornit-o spre Petén, un drum de multe ore cu microbuzul, unde avea să o viziteze pe Felicitas, şaman, vindecătoare şi păstrătoare a tradiției maya. Femeia era celebră, lumea venea din capitală, ba chiar din Honduras şi Belize s-o consulte în probleme de sănătate şi destin. I se luase un interviu la televiziune, socotiseră că avea o sută şi doisprezece ani şi era cea mai bătrână din lume. Felicitas nu a dezmințit, însă avea aproape toți dinții şi două cozi groase pe spate: prea mulți dinți şi prea mult păr pentru cineva de vârsta asta.

Au nimerit uşor, vindecătoarea era cunoscută. Felicitas nu s-a arătat mirată de sosirea lor, era obişnuită să primească suflete – aşa-şi numea vizitatorii –, deci le-a deschis cu drag uşa casei. Pretindea că lemnul pereților, pământul bătut de pe jos şi paiele acoperişului respirau şi gândeau precum orice vietate; vorbea cu ele şi le cerea sfatul în cazurile mai grele, acestea îi răspundeau în timp ce ea visa. Locuința ei era o colibă rotundă cu o singură încăpere, acolo viețuia, acolo îşi pregătea leacurile şi făcea ceremoniile. Un *sarape,* un poncho mexican, separa micul spațiu în care dormea Felicitas, pe un prici de scânduri negeluite. Vindecătoarea le-a primit făcând semnul crucii, le-a poftit să stea pe jos şi i-a oferit o cafea amară bunicii şi un ceai de mentă nepoatei. A acceptat plata legiuită pentru serviciile ei, punând banii într-o cutie de tablă fără

să-i numere.

Bunica şi nepoata au băut într-o tăcere respectuoasă, aşteptând răbdătoare ca Felicitas să ude cu stropitoarea plantele medicinale înşirate în ghivece la umbră, să dea porumb găinilor care umblau peste tot şi să pună fasolea la fiert pe vatra din curte. Odată făcute treburile cele mai urgente, bătrâna a întins pe jos o pânză țesută în culori țipătoare şi a umplut-o cu elementele altarului ei: lumânări, mănunchiuri de ierburi aromatice, pietre, scoici şi obiecte de cult mayaşe şi creştine. A aprins o ramură de salvie şi a dus fumul prin încăpere, mergând în cerc şi rostind vrăji într-o limbă străveche pentru a goni spiritele rele. Abia apoi s-a aşezat în fața lor şi le-a întrebat de ce veniseră. Concepción i-a spus că nepoata ei nu putea să vorbească.

Pupilele vindecătoarei, licărind pe sub pleoapele ridate, au cercetat chipul fetei preț de câteva minute bune. „Închide ochii şi spune-mi ce vezi", i-a poruncit lui Evelyn. Fata a închis ochii, dar n-a avut glas să descrie scena de pe pod şi nici groaza resimțită când bărbații tatuați îl chinuiau pe Andrés, o loveau pe ea şi o târau. A încercat să vorbească, vorbele i s-au oprit în gât, au răzbătut doar nişte gemete înfundate. Concepción a intervenit cu gând să-i spună ce pățise familia ei, dar vindecătoarea a întrerupt-o, spunându-i că ea canaliza energia vindecătoare a Universului, un dar primit la naştere şi cultivat de-a lungul lungii sale vieți alături de alți şamani. Pentru asta călătorise departe, cu avionul, la seminolii din Florida şi la inuiții din Canada, însă cunoaşterea supremă venea de la planta sacră din Amazonia, poarta prin care pătrundeai în lumea spiritelor. A aprins ierburile sacre într-o ulcică din gresie lut cu simboluri precolumbiene şi a suflat fumul spre pacientă, după care a silit-o să bea un ceai grețos.

În curând, poțiunea a început să-şi facă efectul şi Evelyn s-a prăbuşit în poala bunicii. Îşi simțea oasele moi, corpul i se topise precum sarea într-o mare

opalescentă, s-a văzut învăluită în vârtejuri colorate violent, galben ca floarea-soarelui, negru ca obsidianul, verde ca smaraldul. Gustul scârbos al fierturii i-a umplut gura, a vomitat icnind într-un lighean de plastic. În fine, greața a trecut şi Evelyn s-a întins tremurând pe fustele bunicii. Viziunile se succedau rapid: era cu mama ei, aşa cum o văzuse pentru ultima oară, erau scene din copilărie, când se scălda în râu cu alți copii, avea cinci ani şi fratele ei mai mare o purta pe umeri; a văzut un jaguar cu doi pui, din nou pe mama ei şi pe un bărbat necunoscut, poate tatăl ei. Şi din nou podul de care atârna fratele ei. A țipat, îngrozită: era doar ea cu Gregorio. Pământul exala o brumă caldă, se auzea foşnetul bananierilor, bâzâiau uriaşe muşte albastre, păsări negre încremeniseră pe cer în zbor, flori carnivore pluteau pe apa ruginie a râului, fratele ei era crucificat. A țipat iar, încercând să fugă şi să se ascundă, dar nu se clintea din loc, se transformase într-o stană de piatră. Departe, un glas depăna o litanie în limba maya, a avut impresia că era legănată şi învelită. Într-un târziu s-a liniştit: a ridicat privirile şi a văzut că Gregorio nu mai atârna ca o vită la abator, ci stătea în picioare, nevătămat şi netatuat, aşa cum era înainte de a-şi pierde inocența. Iar lângă el stătea Andrés, teafăr şi el, strigând-o şi fluturându-şi mâna în semn de la revedere. Le-a trimis o sărutare şi frații i-au zâmbit înainte de a se dizolva lent într-un cer purpuriu. Timpul s-a răsucit, s-a încurcat, nu mai ştia dacă era înainte sau după, dacă treceau minute sau ore. S-a lăsat în puterea drogului şi i-a trecut frica. Mama jaguar s-a întors cu puii, a îndrăznit s-o mângâie pe spinare, avea blana aspră şi mirosea a smârc. Marea pisică galbenă venea şi pleca, privind-o cu ochii ei de ambră, arătându-i drumul când se rătăcea în labirinturi abstracte, apărând-o când o asaltau creaturi malefice…

După câteva ore Evelyn a părăsit lumea magică şi s-a trezit întinsă pe prici şi învelită cu pături, zăpăcită şi cu tot corpul străbătut de o durere vie, fără să ştie unde se

afla. A mijit ochii şi a zărit-o pe bunica ei, care se ruga, şi încă o femeie, de care uitase. „Spune-mi ce ai văzut, copilă”, i-a cerut Felicitas. Evelyn s-a forțat din răsputeri să articuleze ceva, dar era epuizată şi a bâiguit doar două cuvinte: frați şi jaguar. „Era femelă?” a insistat vindecătoarea. Fata a confirmat, iar tămăduitoarea a continuat: „Forța mea este cea feminină, este puterea vieții, pe care în vremuri străvechi o aveau toți, atât femeile cât şi bărbații. Acum puterea asta a adormit la bărbați, de-aia avem războaie. Dar se va trezi, şi-atunci binele va cuprinde întreg pământul, Marele Spirit va domni, va fi pace şi vor înceta ticăloşiile. N-o spun doar eu: o spun toți bătrânii şi bătrânele cu darul înțelepciunii din toate popoarele pe care le-am vizitat. Şi tu ai puterea asta, de-aia a venit la tine mama-jaguar. Ține minte. Şi nu uita că frații tăi sunt acum cu spiritele şi nu suferă”.

Ostenită, Evelyn s-a prăbuşit într-un somn adânc, fără vise, s-a trezit vioaie după câteva ceasuri în patul vindecătoarei, amintindu-şi totul şi flămândă. A devorat fasolea cu tortillas pe care i-a dat-o tămăduitoarea, iar când i-a mulțumit pentru masă glasul i-a răsunat tare, deşi se bâlbâia. „Boala ta, copilă, nu ține de trup, ci de suflet. Poate să treacă de la sine, poate să fii bine un timp şi-apoi să se întoarcă, poate să nu te vindeci niciodată. Vom vedea”, a dat Felicitas verdictul. La plecare, i-a dăruit fetei o iconiță cu Fecioara Maria binecuvântată de papa Ioan Paul cu ocazia vizitei sale în Guatemala şi o amuletă de piatră cu imaginea feroce a lui Ixchel, zeița-jaguar. „Suferințele nu te vor ocoli, copilă, dar vei fi apărată de două spirite: sfânta mamă jaguar a mayaşilor şi sfânta mamă a creştinilor. Cheamă-le şi vor veni să te ajute.”

În regiunea din Guatemala de lângă granița mexicană, zonă de contrabandă şi trafic, mii de bărbați, femei şi copii îşi câştigau pâinea la marginea legii, dar nu era uşor să găseşti un „coiot” sau o călăuză de încredere. După ce

încasau jumătate din bani, mulți îşi părăseau clienții undeva în Mexic sau îi transportau în condiții inumane. Uneori duhoarea trăda prezența unui container în care muriseră zeci de migranți sufocați sau copți în căldura nemiloasă. Fetele înfruntau şi riscul să fie violate sau vândute proxeneților ori bordelurilor. Nuria Castell l-a mai ajutat încă o dată pe părintele Benito, recomandându-i o agenție discretă şi cu reputație bună printre evanghelici.

Era vorba de patroana unei brutării care mai scotea un ban din contrabanda de persoane. Se mândrea că niciunul dintre clienții ei nu căzuse victima traficului de persoane, niciunul nu fusese sechestrat sau asasinat pe drum, niciunul nu căzuse sau nu fusese împins de pe tren. Oferea deci oarece siguranță într-o afacere oricum riscantă, lua măsurile de prevedere care-i stăteau în putere, restul îl lăsa în mâinile Domnului, care veghea din cer asupra umililor săi supuşi. I se plătea suma cuvenită călăuzei pentru acoperirea cheltuielilor şi a riscurilor, plus un comision pentru ea. Era permanent în contact cu călăuzele prin telefonul mobil, îi urmărea, ştia mereu unde anume se aflau clienții ei. Nuria pretindea că până acum nu se pierduse nimeni.

Părintele Benito s-a dus la ea şi s-a pomenit înaintea unei femei de vreo cincizeci de ani, boită în exces şi plină de aur: la urechi, la gât, la încheieturile mâinilor şi în gură. I-a cerut un rabat în numele Domnului, apelând la inima ei de bună creştină, numai că tipa nu amesteca afacerile cu credința şi s-a arătat inflexibilă: avansul pentru „coiot" şi comisionul ei, pe loc. Restul cădea în seama rudelor din Statele Unite sau urma să-l plătească tot clientul, dar, firește, cu dobândă. „Şi de unde să scot eu banii ăştia, cucoană?" s-a jeluit iezuitul. „Din cutia milei, părintele", i-a replicat brutăreasa. N-a fost însă nevoie, din fericire, căci suma trimisă de Miriam a acoperit atât înmormântarea lui Andrés, cât şi comisionul mijlocitoarei şi un procent de treizeci la sută din plata

„coiotului”, restul urmând să fie încasat la sosirea lui Evelyn la destinație – se făcuse o chitanță, era o datorie sfântă.

Călăuza aleasă de brutăreasă pentru Evelyn Ortega era un anume Berto Cabrera, mexican, mustăcios, cu burtă de băutor de bere, de treizeci şi doi de ani şi cu o experiență de peste zece în domeniu. Făcuse drumul de zeci de ori, cu sute de migranti, când erau oameni la mijloc, era de o cinste ireproşabilă; dacă era vorba de alt fel de contrabandă, morala sa era negociabilă. „Munca mea nu e bine văzută, dar să ştiți că eu fac o activitate socială: eu am grijă de oameni, nu îi transport în vagoane pentru vite şi nici pe acoperişul trenului”, i-a spus iezuitului.

Evelyn Ortega s-a alăturat unui grup de patru bărbați care plecau în nord în căutare de lucru, plus o femeie cu un bebeluş de două luni care pleca la Los Angeles la iubitul ei. Copilaşul avea să reprezinte o dificultate, dar la rugăminții fierbinți ale mamei brutăreasa a acceptat. Clienții s-au adunat în camera din spate a brutăriei, unde au primit acte false şi sfaturi pentru aventura care îi aştepta. De-acum încolo trebuiau să folosească identitatea cea nouă, era preferabil nici să nu cunoască numele adevărate ale celorlalți. Cu capul plecat, Evelyn nu se uita la nimeni, dar femeia cu copilul s-a apropiat de ea şi s-a prezentat: „Acum mă cheamă María Inés Portillo. Şi pe dumneata?” Evelyn i-a arătat actul de identitate. Noul ei nume era Pilar Saravia.

Odată ieşiți din Guatemala aveau să treacă drept mexicani şi trebuiau să-l asculte întocmai pe „coiot”. Evelyn era, chipurile, elevă la o şcoală de călugărițe pentru copii surdo-muți din Durango. Ceilalți au învățat imnul național al Mexicului şi câteva cuvinte de uz comun, diferite de cele din țara lor. „Coiotul” le-a interzis să vorbească cu „dumneata”, ca în Guatemala; persoanelor cu autoritate trebuiau să li se adreseze cu „dumneavoastră”, în rest se folosea termenul informal

„tu”. Dacă autoritățile ar fi întrebat-o ceva, Evelyn, de vreme ce era surdo-mută, trebuia să tacă, Berto avea să le arate certificatul şcolii-fantomă. Le-a mai spus să se îmbrace cu ce aveau mai bun şi să poarte pantofi sau espadrile, dar nu şlapi, ca să nu bată la ochi. Femeile puteau călători mai comod în pantaloni, dar nici gând de blugii de ăia la modă, gata rupți din fabrică. Aveau nevoie de încălțări sport, lenjerie şi o haină groasă, toate astea încăpeau într-o sacoşă sau într-un rucsac. „În deşert e de mers, nu puteți căra mult. O să vă schimbăm quetzalii în pesos mexicani; cheltuielile de transport sunt acoperite, dar vă trebuie bani pentru mâncare.”

Părintele Benito i-a dat lui Evelyn un plic din plastic în care se aflau actul ei de naştere, copii după certificatul medical şi raportul făcut de poliție, precum şi o scrisoare care adeverea calitatea ei morală: cineva îi spusese că ar fi folosit la obținerea azilului în Statele Unite, posibilitate vagă, după părerea lui, dar mai bine să le aibă. A mai pus-o să învețe pe dinafară numărul de telefon din Chicago al maică-sii şi pe cel al mobilului propriu. Îmbrățişând-o la despărțire, i-a dat toți banii pe care-i avea.

Concepción Montoya a încercat să se țină tare, dar lacrimile nepoatei au făcut-o şi pe ea să plângă.

— Tare tristă sunt că pleci… eşti îngerul vieții mele şi n-am să te mai văd, fetița mea. Asta e ultima durere de care am parte. Dacă Domnul mi-a dat soarta asta, o fi ştiind El de ce.

Şi atunci Evelyn a rostit limpede prima frază după multe săptămâni şi ultima pe care avea s-o spună vreme de două luni:

— Aşa cum mă vezi acum plecând, tot aşa o să mă vezi cum o să mă întorc, *mamita.*

Lucía

Canada

Lucía Maraz împlinise nouăsprezece ani şi tocmai se înscrisese la universitate, la jurnalistică; atunci a început viața de refugiată. Nu s-a mai aflat nimic despre fratele ei Enrique; cu timpul, după ce-l tot căutaseră, avea să fie şi el încă unul dintre cei dispăruți fără urmă. Tânăra a stat două luni la ambasada Venezuelei din Santiago aşteptând un permis de liberă trecere ca să părăsească țara. Sutele de „oaspeți", cum îi numea ambasadorul pentru a îndulci umilința azilanților, dormeau pe unde apucau şi stăteau la coadă la puținele băi din clădire. De câteva ori pe săptămână alți urmăriți reuşeau să sară gardul, în ciuda pazei militare de pe stradă. Lucíei i s-a pus în brațe un nou-născut, ajuns acolo într-o maşină diplomatică, ascuns într-un coş cu zarzavaturi, de care urma să aibă grijă până la sosirea părinților lui.

Înghesuiala şi angoasa colectivă n-au iscat conflicte, oamenii au acceptat regulile de convieţuire şi au învățat să-şi țină nerăbdarea în frâu. Permisul Lucíei a întârziat cam mult pentru cineva fără antecedente politice sau penale, dar în cele din urmă a sosit. Înainte de a fi condusă de doi funcționari ai ambasadei la avionul de Caracas, a apucat să le dea pruncul părinților. A mai apucat şi să-şi sune mama de rămas-bun, promițându-i că va reveni curând. „Să nu te întorci înainte de revenirea democrației!" i-a strigat Lena.

În bogata şi generoasa Venezuelă au sosit la început sute de chilieni, apoi veneau cu miile, şi lor li se adăugau şi cei care fugeau de războiul murdar din Argentina şi din Uruguay. Comunitățile de refugiați din sudul continentului erau tot mai mari în anumite cartiere, unde mâncarea şi accentul spaniolei de pe stradă erau tipice țărilor mai sudice. Un comitet de ajutorare a exilaților i-a

făcut rost Lucíei de o cameră gratis timp de şase luni şi o slujbă de recepționeră la o elegantă clinică de chirurgie plastică. Nu s-a bucurat de ele decât patru luni, pentru că a cunoscut alt exilat chilian, un sociolog aiurit de extremă stângă, ale cărui perorații i-l aminteau dureros pe fratele ei. Era frumuşel şi zvelt precum un toreador, cu plete lungi şi cam grăsoase, mâini fine şi buze senzuale şi disprețuitoare. Nu-şi ascundea defel proasta dispoziție şi aroganța. După câțiva ani, Lucía avea să şi-l reamintească perplexă, nepricepând de ce se amorezase de un tip atât de dezagreabil. Singura explicație posibilă: era foarte tânără şi singură. Omul era uluit de veselia înnăscută a venezuelienilor, în care vedea un semn incontestabil de decădere morală, şi a convins-o pe Lucía să emigreze cu el în Canada, unde nimeni nu bea şampanie la micul dejun şi nici nu se pornea să danseze cu orice pretext.

La Montréal, Lucía şi îngălatul ei *guerrillero* au fost primiți cu brațele deschise de alt comitet de oameni buni, care i-a instalat într-un apartament mobilat, cu o bucătărie utilată şi cu haine pe măsura lor în şifonier. Era luna ianuarie şi Lucía şi-a spus că frigul îi intrase pentru totdeauna în oase. Umbla gheboşată şi mereu tremurând, încotoşmănată în mai multe haine de lână, tot mai convinsă că iadul nu era un cuptor dantesc, ci o iarnă la Montréal. Au fost lunile în care se adăpostea în magazine, în autobuzele încălzite, în tunelurile subterane ce legau clădirile între ele, la serviciu, oriunde în afara apartamentului în care temperatura era cea potrivită, dar era numai bună de tăiat cu cuțitul.

Luna mai a adus o primăvară exuberantă; între timp, istoria personală a numitului *guerrillero* suferise o serie de modificări, transformându-se într-o aventură hiperbolică. S-a dovedit că nu părăsise ambasada din Honduras cu un permis de liberă trecere, cum crezuse Lucía, ci că trecuse prin Villa Grimaldi, infamul centru de

tortură, de unde ieşise adânc rănit trupeşte şi sufleteşte, că fugise prin periculoasele trecători ale cordilierei andine din Chile şi ajunsese în Argentina, unde scăpase ca prin urechile acului de războiul murdar din acea țară. Cu un trecut atât de dureros, era firesc ca bietul om să rămână traumatizat şi să nu poată munci. Din fericire, se bucura de înțelegerea comitetului de ajutorare a refugiaților, care l-a trimis la terapie în limba maternă şi i-a oferit mijloacele necesare pentru a-şi aşterne pe hârtie amintirile. În schimb, Lucía a acceptat două slujbe, nu-i trebuia mila comitetului, alți refugiați o duceau mai rău. Muncea douăsprezece ore pe zi, iar acasă gătea, făcea curat, spăla rufele şi îi ridica moralul partenerului ei.

A suportat cu stoicism preț de câteva luni, până într-o seară când, ajungând acasă ruptă de oboseală, l-a găsit pe întuneric, într-un miros greu de vomă. Îşi petrecuse toată ziua în pat, cu sticla de gin alături şi deprimat până la inerție pentru că se împotmolise la primul capitol al memoriilor sale. „Ai adus ceva de mâncare? N-a mai rămas nimic şi mor de foame", a mârâit scriitorul aspirant când ea a aprins lumina. Atunci Lucía a avut revelația grotescului acestei conviețuiri; a comandat pizza la telefon şi s-a apucat să strângă mizeria în care zăcea marele *guerrillero.* Noaptea, în timp ce bărbatul era cufundat în somnul adânc produs de gin, şi-a strâns lucrurile şi a plecat. Avea ceva bani economisiți şi aflase că la Vancouver începea să prindă rădăcini o colonie de chilieni exilați. A doua zi a luat trenul şi a traversat continentul spre coasta de vest.

Lena Maraz îşi vizita fiica în Canada o dată pe an şi rămânea trei sau patru săptămâni, niciodată mai mult, pentru că nu renunțase să-l caute pe Enrique. Cu trecerea timpului, această căutare disperată îi devenise o a doua natură, o rutină pe care o urma cu religiozitate şi care dădea un sens vieții ei. La puțin timp după puciul militar, cardinalul înființase Vicariatul Solidarității, o

organizație menită să-i ajute pe cei urmăriți şi pe familiile lor; acolo se ducea Lena săptămânal, de fiecare dată în zadar. A cunoscut în acel loc alte persoane aflate în aceeaşi situație, s-a împrietenit cu oamenii bisericii şi cu voluntarii, a deprins legile birocrației durerii. Ajungea destul de rar la cardinal, înaltul prelat era omul cel mai ocupat din țară. Guvernul înghițea în silă prezența mamelor şi a bunicilor care defilau cu fotografiile fiilor şi nepoților prinse la piept şi zăboveau în tăcere la poarta garnizoanelor şi a închisorilor cu pancarte care cereau dreptate. Căpoasele astea refuzau să priceapă că cei pe care-i căutau nu fuseseră niciodată arestați; plecaseră sau nu mai trăiau.

Într-o dimineață de martie, o patrulă a bătut la uşa Lenei Maraz ca s-o anunțe că fiul ei fusese victima unui accident fatal şi că putea să ridice rămăşițele pământeşti a doua zi de la adresa cutare, musai la ora şapte dimineața şi cu o maşină în care să încapă sicriul. Lenei i s-au înmuiat genunchii şi a căzut grămadă. Aşteptase cu anii o veste despre Enrique şi faptul că fusese găsit, chiar şi mort, o năucise.

N-a trecut pe la Vicariat din prudență, deşi presupunea că miracolul se datora intervenției Bisericii sau chiar a cardinalului. A luat-o pe sora ei, ca să nu meargă singură, n-avea destul curaj. În haine de doliu, s-au dus la adresa indicată: într-o curte pătrată înconjurată de ziduri umede li s-a arătat o ladă de scânduri şi li s-a poruncit să facă înmormântarea în aceeaşi zi, până în ora şase seara. Lada era sigilată. Nu aveau voie s-o deschidă. Li s-a înmânat certificatul de deces, Lena a semnat un document de primire care declara că totul era legal. A primit o copie a documentului, lada a fost urcată în camionul de marfă pe care-l închiriase.

Nu s-au dus direct la cimitir, ci acasă la sora Lenei, undeva la periferia oraşului Santiago. Cu ajutorul camionagiului, au scos sicriul şi l-au pus pe masa din

sufragerie. Rămase singure, au tăiat banda metalică a sigiliului. Nu era Enrique. Lena a fost cuprinsă de oroare văzând starea în care se afla trupul tânărului necunoscut, dar a fost şi uşurată pentru că nu era vorba de fiul ei: mai avea o speranță să-l găsească în viață. La insistențele soră-sii, care se temea de represalii, l-a sunat pe unul dintre prietenii ei de la Vicariat, un preot belgian care a venit după o oră pe motocicletă, cu un aparat foto.

— Ai idee cine poate fi bietul băiat, Lena?

— Nu e fiul meu, e tot ce vă pot spune, părinte.

— O să comparăm fotografia cu cele din arhiva noastră, dacă-l identificăm îi vom anunța familia.

— Până atunci am să-l îngrop cum se cuvine, astea sunt ordinele şi nu vreau să am probleme.

— Ai nevoie de ajutor, Lena?

— Mulțumesc, mă descurc. Deocamdată băiatul ăsta se va odihni alături de soțul meu în Cimitirul catolic. Iar dacă-i găsiți pe-ai lui, pot să-l mute unde vor.

N-au găsit nimic printre pozele din arhiva Vicariatului. Poate că tânărul nici măcar nu era chilian, i-au explicat Lenei, poate că venise din altă țară, din Argentina sau Uruguay. În cadrul Operațiunii Condor, care unea serviciile secrete şi de represiune ale dictaturilor din Chile, Argentina, Uruguay, Paraguay, Bolivia şi Brazilia – cu un total de şaizeci de mii de morți – mai aveau loc şi confuzii în traficul de prizonieri, cadavre şi documente de identitate. Poza necunoscutului a rămas pe pereții biroului, în caz că cineva ar fi putut vreodată să-l recunoască.

Avea să treacă o bucată bună de timp până când Lenei să-i treacă prin cap că tânărul pe care-l îngropase era poate fratele vitreg al lui Enrique şi al Lucíei, fiul pe care bărbatul ei îl avusese cu cealaltă soție. Ipoteza a chinuit-o îndelung. S-a hotărât să o găsească pe femeia pe care o urâse cu ani în urmă, s-a căit, în fond nici ea şi nici băiatul n-aveau nicio vină, fuseseră victimele aceleiaşi înşelăciuni. Logica disperării o făcea să vadă cum undeva

altă mamă deschidea un sicriu sigilat în care se afla Enrique; credea că dacă o găsea pe mama băiatului pe care-l îngropase, altcineva avea să o caute la rândul ei. N-a reuşit să dea de urma femeii, nici cei de la Vicariat nu au rezolvat nimic, astfel că a apelat la serviciile unui detectiv particular specializat în persoane dispărute, cum scria pe cartea sa de vizită, dar nici el nu a dat de urma femeii sau a fiului ei. „Or fi plecat în străinătate, doamnă. După cum se vede, multă lume e apucată mai nou de dorul de ducă…", a conchis detectivul.

Pe urmă Lena a îmbătrânit brusc. S-a pensionat de la banca la care lucrase ani mulți, s-a închis în casă şi ieşea doar ca să-şi continue căutările. Se ducea şi la cimitir, stătea înaintea mormântului tânărului necunoscut să-i povestească de necazurile ei şi să-l roage, dacă s-ar fi întâlnit cu fiul ei pe lumea cealaltă, să-i spună să-i dea un semn ca să nu-l mai caute. Treptat, necunoscutul i-a devenit ca o rudă, o fantomă discretă. Cimitirul tăcut, cu alei umbrite şi porumbei indiferenți, o liniştea şi o împăca. În toți anii care trecuseră, nu mersese niciodată la mormântul bărbatului ei, acum se ruga şi pentru el.

Lucía Maraz şi-a continuat exilul la Vancouver, un oraş frumos şi cu o climă mai plăcută decât Montréalul, unde sute de exilați din Conul Sudic se stabiliseră în comunități atât de închise, c-ai fi zis că nici nu-şi părăsiseră țara; cu canadienii aveau doar o relație minimă. Nu a fost cazul ei; cu tenacitatea moştenită de la maică-sa, Lucía a învățat engleza, pe care o vorbea cu accent chilian, a studiat jurnalistica şi a făcut reportaje de investigație pentru reviste politice şi televiziune. S-a adaptat, şi-a făcut prieteni, a adoptat-o pe cățeaua Olivia, care avea să trăiască paisprezece ani alături de ea, şi-a cumpărat un apartamențel – era mai convenabil decât să stea cu chirie. Când se îndrăgostea – şi asta s-a întâmplat de câteva ori – visa să se mărite şi să prindă rădăcini în Canada, dar de cum amorul se răcea, dorul de Chile

revenea intact. Acolo era locul ei, în sudul sudului, în țara aia lungă şi îngustă care o chema. Avea să se întoarcă într-o zi, era sigură. Destui exilați chilieni se întorseseră deja şi trăiau bine-mersi şi nederanjați. Până şi prima ei iubire, acel *guerrillero* melodramatic cu plete unsuroase, se întorsese tiptil în Chile şi lucra la o companie de asigurări, fără ca nimeni să-şi amintească de trecutul lui. Numai că ea n-ar fi avut bafta asta, căci participase fără rezerve la campania internațională împotriva guvernului militar. Şi îi jurase maică-sii că nici nu va încerca: posibilitatea ca şi fiica ei să cadă victimă represiunii ar fi fost prea mult pentru Lena.

Drumurile Lenei în Canada s-au rărit, dar s-a intensificat corespondența: îi scria zilnic Lucíei, care scria şi ea de câteva ori pe săptămână. Scrisorile se încrucişau ca o conversație între surzi, nici una, nici alta nu aştepta răspuns. Erau de fapt jurnalele lor, în care înregistrau tot ce li se întâmpla în fiecare zi. Cu timpul, aceste scrisori au devenit ceva indispensabil pentru Lucía: dacă nu-i scria maică-sii, era de parcă nimic nu s-ar fi petrecut, iar viața cădea în uitare. Dialogul epistolar Vancouver – Santiago le-a cimentat o prietenie atât de adâncă, încât atunci când Lucía a revenit în Chile mama şi fiica se cunoşteau mai bine decât dacă ar fi viețuit alături zi de zi.

Într-una din vizitele în Canada, pomenind de tânărul primit pe post de Enrique, Lena i-a spus fiicei sale adevărul despre tatăl ei.

— Dacă băiatul ăsta pe care mi l-au predat în sicriu nu e fratele tău vitreg, undeva trăieşte unul cam de vârsta ta, care-ți poartă numele şi are acelaşi sânge cu tine.

— Cum îl cheamă? s-a mirat Lucía încă năucită că tatăl ei fusese bigam.

— Enrique Maraz, ca pe tatăl şi pe fratele tău. Am încercat să-l găsesc, dar şi el, şi mama lui au dispărut. Trebuie să ştiu dacă băiatul de la cimitir este fiul tatălui tău cu cealaltă femeie.

— Nu are rost, mamă. Probabilitatea să fie fratele meu

vitreg e nulă, asta se întâmplă doar în telenovele. Mai curând e cum ți-au spus cei de la Vicariat, se fac greşeli de identitate în cazul victimelor. Nu-l mai căuta. De atâția ani te obsedează soarta lui Enrique, acceptă adevărul, oricât de crud ar fi, că altfel ai s-o iei razna.

— N-o iau deloc razna, Lucía, voi accepta moartea lui Enrique atunci când voi avea dovada.

Lucía i-a mărturisit că nici ea, nici fratele ei nu crezuseră în copilărie pe de-a-ntregul versiunea accidentului tatălui. Fusese prea misterioasă, prea de poveste. Cum să creadă când nu tu doliu, nu tu mormânt, doar o explicație sumară şi o tăcere precaută. Inventau versiuni: că tata trăia undeva departe, că făcuse ceva rău şi era fugar, că vâna crocodili în Australia. Orice era preferabil explicației oficiale: a murit şi gata, nu mai întrebați atâta.

— Erați încă mici, Lucía, nu puteați pricepe, obligația mea era să vă feresc de durere. Mi s-a părut mai sănătos să vă fac să uitați de el. Ştiu, am păcătuit prin trufie. Mi-am propus să-i țin locul, să vă fiu şi mamă, şi tată.

— Şi ai făcut-o foarte bine, dar mă întreb dacă ai fi procedat la fel dacă n-ar fi fost bigam.

— Nu, categoric, chiar l-aş fi idealizat, probabil. Am fost mânată de ranchiună şi de ruşine. Nu am vrut să vă atingă urâțenia celor petrecute, de aceea nu v-am spus nici mai târziu, când erați destul de mari ca să înțelegeți. Ştiu că v-a lipsit un tată.

— Mai puțin decât crezi. Sigur c-ar fi fost bine să avem şi tată, dar tu ne-ai crescut foarte bine.

— Lipsa unui tată lasă un gol în inima unei fete, Lucía. O fată are nevoie să se simtă apărată, are nevoie de energie masculină ca să poată avea încredere în bărbați şi să poată iubi. Care e versiunea feminină a complexului lui Oedip? Electra? Tu nu l-ai avut, de-aia eşti atât de independentă şi sari de la o iubire la alta, de fapt tu cauți siguranța unui tată.

— Mamă dragă, lasă jargonul ăsta freudian! Nu-mi

caut tatăl în amanții mei şi nici nu sar dintr-un pat într-altul. Sunt monogamă în serie şi iubirile mele durează, doar dacă tipul nu e un dobitoc sadea! a pufnit Lucía în râs, amintindu-şi de marele *guerrillero* pe care-l părăsise la Montréal.

Lucía şi Richard

Brooklyn

După ce Evelyn Ortega a identificat-o pe Kathryn Brown, au legat la loc capacul portbagajului şi s-au întors, dar mai întâi Richard a pus mâna pe lopată şi a deszăpezit uşa de la subsol, pentru ca Lucía să poată lua oala cu supă, mâncarea pentru Marcelo şi obiectele ei de toaletă. Întorşi în bucătăria lui Richard, au dat gata fiertura cea suculentă şi au mai pus de cafea. Zăpăcit de atâtea evenimente, Richard a mâncat două porții, deşi printre cartofi, fasole verde şi bucăți de dovleac pluteau şi bucăți de carne de vită. Grație unui regim disciplinat, reuşise să-şi țină în frâu sistemul digestiv: se ferea de gluten, era alergic la lactoză şi evita alcoolul dintr-un motiv mult mai serios decât ulcerul. Idealul lui era să se hrănească cu plante, dar avea nevoie de proteine, drept care inclusese în regim oarece produse ale mării lipsite de mercur, şase ouă bio şi o sută de grame de brânză uscată pe săptămână. Urma un plan de cincisprezece zile, două meniuri fixe pe lună; astfel cumpăra strictul necesar şi gătea în ordinea prestabilită ca să nu arunce nimic. Duminica improviza ceva cu produsele proaspete din piață, doar atunci îşi permitea să dea frâu liber imaginației. Nu punea gura pe carne de mamifere, cum să mănânce animale pe care nu voia să le ucidă, nici pe carne de pasăre – avea oroare de crescătoriile industriale şi nici n-ar fi fost în stare să sucească gâtul unui pui. Dar îi plăcea să gătească, iar când o mâncare îi ieşea bine, visa să o împartă cu cineva, de pildă cu Lucía Maraz, care se dovedise mai interesantă decât precedenții chiriaşi de la subsol. Se gândea tot mai des la ea, era bucuros să o aibă acum în casa lui, chiar dacă pretextul incredibil fusese Evelyn Ortega. Şi culmea, era mult mai binedispus decât ar fi fost cazul; se întâmpla ceva ciudat, trebuia să

aibă grijă…

— Cine e Kathryn? a întrebat-o pe Evelyn.

— Kinetoterapeuta lui Frankie. Venea lunea şi joia. M-a învățat şi pe mine câteva exerciții pe care să le fac împreună cu copilul.

— Adică e vorba de cineva de-al casei. Cum ziceai că-i cheamă pe cei la care lucrezi?

— Cheryl şi Frank Leroy.

— Şi se pare că Frank Leroy e cel care…

— De ce presupui asta, Richard? Fără dovezi nu poți fi sigur de nimic, a sărit Lucía.

— Dacă femeia ar fi murit de moarte naturală, n-ar fi acum în portbagajul maşinii lui Frank Leroy.

— Poate a fost un accident.

— Ca de exemplu: s-a vârât singură în portbagaj, s-a acoperit cu covorul, a închis capacul, a murit de inaniție şi nu s-a prins nimeni! Haide, zău! Cineva a ucis-o, e limpede, Lucía, şi avea de gând să scape de ea când se curățа zăpada de pe străzi. Acum s-o întreba unde naiba e maşina cu cadavrul.

— Ia să vedem, Evelyn, cum crezi că a ajuns femeia asta în maşină? a insistat Lucía.

— Nu ştiu, nu ştiu.

— Când ai văzut-o ultima oară?

— Venea lunea şi joia, a repetat fata.

— Deci joia trecută?

— Da, a venit la opt dimineața, dar a plecat repede, pentru că lui Frankie i s-a modificat glicemia. Doamna era tare supărată. I-a spus lui Kathryn să plece şi să nu mai vină.

— S-au certat?

— Da.

— Ce-avea doamna Leroy cu tipa asta?

— Zicea că era obraznică şi vulgară.

— Şi i-o spunea în față?

— Mi-o spunea mie. Şi soțului ei.

Evelyn le-a mai spus că femeia se ocupa de un an de zile de Frankie şi că de la bun început nu se înțelesese bine cu Cheryl Leroy, care o considera vulgară pentru că venea la lucru cu tricouri decoltate care îi lăsau sânii la vedere. O neruşinată ordinară cu maniere de sergent, aşa spunea. În plus, Frankie nu progresa deloc. Evelyn primise instrucțiuni să fie de față la tratament şi s-o anunțe imediat dacă ar fi perceput vreun abuz. Nu avea încredere în ea, exercițiile i se păreau cam violente. Chiar voise s-o concedieze de două ori, dar se opusese soțul; de fapt, o contrazicea în toate: pretindea că Frankie era un mucos răsfățat şi Cheryl era geloasă pe terapeută pentru că era tânără şi frumoasă, asta era problema. La rândul ei, Kathryn Brown o forfeca şi ea pe la spate: o acuza că-şi tratează fiul ca pe un sugar, dar un copil se creşte cu autoritate, Frankie ar trebui să mănânce singur – dacă poate folosi computerul, poate să țină şi o furculiță în mână şi să se spele singur pe dinți, dar cum să învețe ceva cu mama asta alcoolică şi drogată, care îşi petrece timpul la sală, de parcă asta ar putea ține bătrânețea la distanță; o s-o lase şi bărbatul, precis.

Evelyn asculta confidențele amândurora ferecându-şi mintea şi neducând vorba mai departe. Bunica le frecase gurile cu săpun de rufe când erau mici – băieților pentru că vorbeau porcos, ei pentru că repetase o bârfă. Era la curent cu altercațiile stăpânilor pentru că pereții casei nu erau prea groşi. Frank Leroy, atât de rece cu personalul şi cu fiu-său, atât de stăpânit chiar atunci când copilul avea o criză, îşi pierdea cumpătul cu nevastă-sa. În acea zi de joi, speriată de hipoglicemia lui Frankie şi bănuind că fizioterapeuta era de vină, Cheryl încălcase ordinele soțului ei.

— Uneori o amenință pe doamna, odată i-a pus pistolul la cap. Nu trăgeam cu ochiul, vă jur, dar uşa era întredeschisă. A zis că o omoară, şi pe ea, şi pe Frankie.

— O bate? Îşi bate copilul? a vrut să ştie Lucía.

— De copil nu se atinge, dar Frankie ştie că tatăl lui

nu-l iubeşte.

— Nu mi-ai răspuns dacă îşi bate nevasta.

— Din când în când doamna are vânătăi pe corp, niciodată pe față. Zice că a căzut…

— Şi tu o crezi?

— Mai cade de la pastile şi de la whisky, şi-atunci trebuie s-o ridic de jos şi s-o culc. Dar vânătăile sunt de la bătăile pe care i le dă domnul Leroy. Mi-e milă de doamna, e tare nefericită.

— Logic, cu bărbatul şi cu copilul acela…

— Pe Frankie îl adoră! zice că o să se vindece cu iubire şi terapie.

— Imposibil, a mormăit Richard.

— Să ştiți că Frankie e singura ei bucurie. Se iubesc mult de tot, dac-ați şti ce bucuros e când e cu mama lui, când se joacă ore întregi! De multe ori doamna doarme cu el.

— O fi îngrijorată pentru sănătatea lui, a dedus Lucía.

— Da, Frankie e tare debil… Putem suna încă o dată?

— Nu, Evelyn, e riscant. Ştim că azi-noapte a stat cu mama lui, iar dacă nu eşti tu acolo, precis că o să aibă ea grijă de Frankie. Avem ceva mai urgent de făcut: să scăpăm de dovadă, le-a reamintit Lucía.

Richard a cedat cu o uşurință de care avea să se mire mai apoi. Pesemne că ani de zile se temuse de orice schimbare care i-ar fi putut strica rutina şi siguranța în care se complăcea. Ori poate că nu frică fusese, ci anticipare, poate că în sinea lui îşi dorise ca o intervenție divină să-i întrerupă viața cea desăvârşită şi monotonă. Evelyn Ortega, cu cadavrul ăla pe care-l căra după ea, era un răspuns perfect la această dorință latentă. Trebuia să-şi sune tatăl, să-i spună că nu vor putea lua masa împreună, ca în fiecare duminică; a fost tentat să-i povestească ce aveau de gând să facă, precis că bătrânul Joseph ar fi aplaudat entuziasmat din scaunul său cu rotile. Mai bine avea să-i spună mai târziu, abia aştepta să-l vadă radiind de bucurie. Cert este că a acceptat

argumentele Lucíei cu o minimă rezistență şi s-a dus să caute o hartă şi o lupă. Ideea de a scăpa de un cadavru, lucru de neacceptat înainte, i se părea acum ceva inevitabil, singura soluție logică a unei probleme care devenise şi a lui.

Cercetând harta, Richard şi-a amintit de lacul la care se dusese cu Horacio Amado-Castro până în urmă cu doi ani. Acolo prietenul său avea o cabană rustică la care, înainte de a se muta în Argentina, mergea vara cu ai săi, iar iarna cu Richard, ca să pescuiască la copcă. Evitau locurile aglomerate, unde se adunau sute de rulote cu ocazia gălăgioaselor festivaluri populare, pentru ei pescuitul era un sport meditativ, un prilej special pentru linişte, singurătate şi cimentarea unei prietenii de aproape patruzeci de ani. Partea aceea a lacului avea un acces dificil şi nu atrăgea hoardele de turişti pe timp de iarnă. Ajungeau acolo cu un vehicul de teren burduşit cu cele necesare: fierăstraie şi alte scule de găurit gheața, undițe şi momeli, baterii, lampă, sobă cu kerosen, combustibil şi provizii. Făceau copcile şi pescuiau cu o răbdare nesfârşită nişte păstrăvi cam firavi, care odată fripți erau doar piele şi oase. Horacio plecase în Argentina când îi murise tatăl cu gând să revină după câteva săptămâni, dar timpul trecea şi, ocupat cu afacerile familiei, apuca să vină în State doar de două ori pe an.

Richard îi ducea dorul şi în lipsa prietenului său se ocupa de lucrurile lui: avea cheile cabanei de pe lac şi îi folosea maşina, un Subaru Legacy cu portbagaj pe capotă pentru schiuri şi bicicletă, pe care Horacio refuza să-l vândă. Richard ajunsese la Universitatea din New York la insistențele lui Horacio; fusese timp de trei ani asistent, apoi încă trei profesor asociat. Ajunsese şef de catedră înlocuindu-l pe Horacio; îi cumpărase şi casa din Brooklyn la preț de chilipir. Singura modalitate de a-şi răsplăti prietenul pentru toate astea, obişnuia să spună, ar fi fost să-i doneze plămânii pentru un transplant, căci

omul fuma trabuc, la fel ca tatăl şi fraţii lui, şi tuşea întruna...

— E o regiune cu păduri dese, nimeni nu umblă iarna pe-acolo, cred că nici vara, i-a explicat el Lucíei.

— Şi cum ne organizăm? Trebuie să închiriem o maşină cu care să ne întoarcem.

— Asta ar însemna să lăsăm urme şi nu trebuie să atragem atenţia în niciun fel. Ne întoarcem cu Subaru. Teoretic, totul ne-ar lua doar o zi, dar pe vremea asta vor fi două.

— Ce faci cu pisicile?

— Le las mâncare şi apă, sunt obişnuite să stea singure câteva zile.

— Şi dacă intervine ceva neprevăzut?

— Adică să fim arestaţi sau să ne omoare Frank Leroy? a rânjit Richard. În cazul ăsta, o să se ocupe vecina de ele.

— Dar pe Marcelo îl luăm cu noi, a decretat Lucía.

— Nici gând!

— Şi ce propui?

— Îl lăsăm vecinei.

— Câinii nu sunt ca pisicile, Richard, suferă la despărţire. E musai să-l luăm.

Richard a răspuns cu un gest teatral. Îi era greu să priceapă dependenţa semenilor de animale în general şi de acest chihuahua pocit în particular. Mâţele lui erau independente, le putea părăsi cu săptămânile fără ca ele să-i ducă dorul. Singura care-l primea cu manifestări drăgăstoase era Dois, celelalte habar n-aveau că fusese plecat.

Lucía l-a urmat într-una din încăperile nelocuite de la etaj, unde îşi ţinea sculele şi un banc de lucru. La aşa ceva nu se aşteptase: crezuse că era la fel de neajutorat precum bărbaţii de care avusese ea parte în viaţă, dar era limpede că omul se ocupa cu plăcere de treburile gospodăreşti. Uneltele erau aliniate ordonat pe pereţi, pe panouri de plută; le desenase conturul cu cretă, astfel că

vedea imediat dacă lipsea vreuna. Domnea o ordine riguroasă la fel ca în cămară, unde totul îşi avea locul exact. Unicul indiciu de dezordine era dat de hârtiile şi cărțile care invadau livingul şi bucătăria, dar poate că era doar un haos aparent şi erau ordonate conform unui sistem secret pe care doar Richard îl ştia. O fi în zodia Fecioarei, a tras ea concluzia.

Întremați de supa chiliană, cei doi au ieşit din nou pe stradă, unde Richard a cercetat îndelung încuietoarea ruptă a portbagajului, apărat de ninsoare de-o umbrelă neagră ținută de Lucía. „Nu am cum s-o repar, o s-o leg cu sârmă". Sub mănuşile chirurgicale din plastic pe care şi le pusese ca să nu lase amprente, mâinile i se învinețiseră şi degetele îi amorțiseră, dar a reuşit. Apoi a vopsit în roşu lumina de poziție, căci apărătoarea de plastic se spărsese. Acum capacul era bine închis, sârma nici nu se vedea. Trecuseră douăzeci şi cinci de minute. S-au întors dârdâind în casă, cafeaua mai era caldă.

— Sârma o să țină, n-ai să ai probleme pe drum, a liniştit-o el pe Lucía.

— Eu? Nu, Richard, tu o să conduci Lexusul. Eu sunt cam împiedicată, mai ales acum, în tensiune. Dacă mă opreşte poliția?

— Atunci să-l conducă Evelyn, iar eu merg înainte cu Subaru.

— Evelyn nu are acte.

— Nici permis de conducere?

— Are, am întrebat-o, dar pe un nume fals. Să nu riscăm mai mult decât trebuie. Tu ai să conduci Lexusul.

— De ce eu?

— Pentru că eşti bărbat şi alb. Niciun polițist n-o să-ți ceară actele, chiar dacă din portbagaj s-ar iți un picior de om, în schimb două hispanice care şofează prin nămeți devin automat suspecte.

— Dacă soții Leroy au reclamat dispariția maşinii, putem avea probleme.

— De ce s-o fi făcut?

— Ca să încaseze asigurarea.

— Ce idee, Richard! Păi, unul din ei e criminalul, cum o să facă aşa ceva?

— Şi celălalt?

— De ce pui tot timpul răul în față?

— Nu mă încântă defel să traversez tot statul New York cu o maşină furată.

— Nici pe mine, dar n-avem alternativă.

— Auzi, Lucía, ți-a trecut prin minte că poate chiar Evelyn a omorât-o pe femeia aia?

— Nu, Richard, e o idee stupidă. Nefericita asta nu e în stare să omoare nicio muscă. Şi de ce-ar fi venit cu moarta la tine?

Au mai privit o dată pe hartă cele două trasee până la lac; unul era mai scurt, dar cu puncte de trecere cu taxă de autostradă unde ar fi putut fi controale; celălalt era plin de curbe şi mai puțin folosit. L-au ales pe cel de-al doilea, sperând că fusese deszăpezit.

Evelyn

Mexic

Berto Cabrera, „coiotul” mexican angajat să o ducă pe Evelyn în nord, şi-a chemat clienții la brutărie la opt dimineața. I-a pus să stea în cerc şi să se țină de mâini şi a rostit o rugăciune: „Suntem pelerinii unei biserici fără frontiere. Te rugăm, Doamne, să ne laşi să călătorim sub protecția Ta divină feriți de bandiți şi de grăniceri. Te rugăm în numele fiului Tău, Isus Nazarineanul. Aşa să fie!” Toți au spus „Amin”, în afară de Evelyn, care plângea tăcută. „Păstrează-ți lacrimile, Pilar Saravia, c-o să ai nevoie de ele mai încolo”, a sfătuit-o Cabrera. Le-a împărțit biletele de autobuz şi le-a interzis să comunice între ei prin priviri sau cuvinte, să se împrietenească cu alți pasageri şi să ocupe locurile de la geam. Începătorii aşa obişnuiau şi polițiştii îi luau ca din oală. „Iar tu, puştoaico, ai să stai lângă mine, de-acum înainte eu sunt unchi-tu. Nu scoți o vorbă şi nimeni n-o să te bănuiască de nimic, cu mutra asta prăpădită pe care o ai. Ne-am înțeles?” Evelyn a dat din cap că da.

O furgonetă a brutăriei i-a transportat până la localitatea de graniță Tecún Umán, despărțită de Mexic prin râul Suchiate. Atât pe apă, cât şi pe pod se circula intens şi se făcea comerț. Era o frontieră permeabilă. Federalii mexicani se străduiau şi nu prea să intercepteze droguri, arme şi alte produse de contrabandă, dar nu se legau de migranții care nu atrăgeau atenția. Speriată de aglomerație, de mulțimea de biciclete, tricicluri şi motociclete zgomotoase, Evelyn s-a încleştat de brațul „coiotului”, care îi instruise pe ceilalți cum să ajungă, separat, la hotelul Cervantes. Ei doi s-au urcat într-un taxi local, adică o bicicletă cu ataş şi cu o prelată deasupra, mijlocul de transport cel mai folosit; în curând, s-au reîntâlnit cu ceilalți la modestul hotel de tranzit

unde şi-au petrecut noaptea.

A doua zi, Berto Cabrera i-a dus pe malul râului ticsit de bărci şi plute făcute din cauciucuri de camioane şi câteva scânduri. Aşa treceau dincolo mărfurile, animalele şi pasagerii. Cabrera a închiriat două plute trase de câte un băietan cu ajutorul unei frânghii legate de mijloc, în timp ce un altul manevra de pe plută o prăjină lungă. În nici zece minute se aflau în Mexic, iar un autobuz i-a dus la Tapachula, în centru.

Cabrera le-a explicat clienților săi că se aflau în statul Chiapas, bucata de drum cea mai periculoasă pentru călătorii care nu se bucurau de protecția unei călăuze şi care s-ar fi aflat la mâna bandiților, a hoților şi a oamenilor în uniformă, care i-ar fi uşurat de tot ce aveau, de la bani până la tenişi. Nu-i puteai păcăli, cunoşteau toate ascunzătorile posibile, căutau oamenii chiar şi în fund. Cât despre polițai, cine n-avea bani să-i mituiască ajungea la închisoare; întâi era bătut bine, apoi deportat. Pericolul cel mai mare erau „năşicile", le-a mai spus, civili voluntari care, cu pretextul de a ajuta autoritățile, se dedau la violuri şi torturi; erau nişte sălbatici. În Chiapas dispăreau deseori oameni. Nu trebuiau să aibă încredere în nimeni, nici în civili, nici în autorități.

Au trecut pe lângă un cimitir cufundat într-o tăcere deplină, dar de unde, de cum s-a auzit şuieratul unui tren, au țâşnit zeci de migranți care stăteau ascunşi. Adulți şi copii au ieşit dintre morminte şi tufişuri şi-au luat-o la goană spre tren, traversând un canal puturos şi sărind din piatră în piatră. Berto Cabrera le-a spus că trenul era supranumit „Bestia", „Viermele de Fier" sau „Trenul Morții"; ca să străbată Mexicul, oamenii se urcau în cel puțin treizeci de astfel de trenuri.

— Nici nu ştiți câți cad şi ajung sub roți. Vară-mea, Olga Sánchez, a transformat o fostă fabrică de tortillas într-un refugiu pentru cei cărora trenul le-a amputat un braț sau un picior, a salvat multe vieți cu ajutorul lui Isus, Păstorul cel Milostiv. E o sfântă vară-mea Olga, dac-

am avea timp, am merge s-o cunoaşteţi. Voi sunteţi călători de lux, n-o să mergeţi cocoţaţi pe tren. Dar nici cu autobuzul nu putem merge: îi vedeţi pe ăia cu câini care controlează actele şi bagajele? Sunt federalii. Câinii simt drogurile şi frica oamenilor.

„Coiotul” i-a dus la un camionagiu prieten, care după ce-a primit plata convenită i-a vârât printre cutiile cu aparatură electrocasnică, în fundul camionului. Locul era strâmt, nu-şi puteau întinde picioarele, nu se puteau ridica. Era întuneric, aerul lipsea, căldura era infernală, la hârtoape lăzile stăteau să le cadă în cap. Berto călătorea comod, în cabină, dar uitase să le spună că aşa aveau să petreacă multe ore; apucase doar să le spună să raţionalizeze apa şi să se ţină, că nu va fi nicio oprire ca să meargă la toaletă. Bărbaţii şi Evelyn i-au făcut cu rândul vânt Mariei Inés cu o bucată de carton şi i-au dat din apa lor, că trebuia să alăpteze pruncul.

Camionul i-a dus fără incidente la Fortín de las Flores, în statul Veracruz, unde Berto i-a adăpostit într-o casă părăsită de la periferie, lăsându-le bidoane cu apă, pâine, mortadela, brânză frământată şi biscuiţi. „Aşteptaţi aici, mă întorc curând”, a spus şi a plecat. După două zile proviziile se terminaseră şi nu aveau nicio veste de la „coiot”; bărbaţii erau convinşi că fuseseră părăsiţi, María Inés zicea să mai aştepte, doar omul fusese recomandat de evanghelici. Evelyn nu s-a pronunţat şi nici nu i-a cerut nimeni părerea. În cele patru zile de când călătoreau împreună, bărbaţii deveniseră protectorii mamei cu copilul şi ai ciudatei fătuci slăbănoage cu capul în nori. Ştiau că nu era chiar surdo-mută, o auziseră rostind câte un cuvânt, dar îi respectau tăcerea, o fi fost vreun legământ religios sau un ultim refugiu. Mâncau mai întâi femeile, care şi dormeau în singura încăpere care mai avea acoperiş. Noaptea, trei se culcau şi unul stătea de pază.

În seara celei de-a treia zile, trei dintre ei au plecat să cumpere de mâncare, să învețe împrejurimile şi să se intereseze cum ar putea merge mai departe fără Cabrera. Bebeluşul refuzase sânul, plângea şi tuşea, respira greu, mama era deznădăjduită. Evelyn şi-a amintit de leacurile bunicii ei în astfel de cazuri; a udat nişte tricouri cu apă rece şi a înfăşat pruncul până i-a scăzut febra, în timp ce María Inés plângea şi vorbea de întoarcerea în Guatemala. Cu copilul în braţe, Evelyn i-a cântat fără cuvinte, cu sunete de păsări şi de vânt, până l-a adormit.

Cei trei au venit cu cârnați, tortillas, fasole şi orez, cu bere pentru bărbați şi sucuri pentru femei. După acest banchet s-au simțit mai înviorați şi au croit planuri pentru a-şi continua drumul spre nord. Aflaseră de existența unor adăposturi pentru migranți de-a lungul drumului şi de ajutorul dat de mai multe biserici; mai existau şi Grupurile Beta ale Institutului Național de Migrație, a căror misiune nu era să impună legea, ci să ajute călătorii cu informații umanitare şi primul ajutor în caz de accident. Culmea e că o făceau gratis, drept care nu era nevoie de mită. Una peste alta, nu erau chiar în bătaia vântului. Şi-au numărat banii, ca să-i pună la comun, şi-au promis să rămână împreună.

A doua zi dimineața copilaşul avea poftă de mâncare, deşi tot mai respira cu greutate; au hotărât să pornească după ce se potolea căldura. Nu cu autobuzul, că era prea scump, ci cu un camion sau, în ultimă instanță, cocoțați pe un tren de marfă.

Îşi făcuseră de-acum bagajele când a apărut Berto Cabrera, vesel nevoie mare, cu multe sacoşe într-o furgonetă închiriată. L-au primit cu un potop de reproşuri, dar omul le-a explicat calm că fusese nevoit să-şi schimbe planul inițial pentru că autobuzele erau prea păzite şi nişte oameni de contact îl lăsaseră baltă. Cu alte cuvinte, erau de dat alte şpăgi. Avea cunoştințe la punctele de control de pe traseu cărora le plătea o sumă pe cap de om; şeful primea jumătate, restul se împărțea,

astfel câştiga fiecare de pe urma negoțului acesta de furnici. Era nevoie de multă precauție, oricând puteau da nas în nas cu o patrulă dificilă şi apoi să fie deportați; riscul sporea dacă era vorba de polițişti necunoscuți.

Ar fi ajuns la graniță în două zile, dar copilul a făcut iar febră; l-au dus la un spital din San Luis Potosí. Au stat la coadă, au luat număr de ordine, au aşteptat cu orele într-o sală aglomerată. Un medic cu cearcăne de oboseală şi halat mototolit l-a diagnosticat cu tuse convulsivă şi l-a internat pentru a-l trata cu antibiotice. Berto a făcut tărăboi, asta îi dădea planurile peste cap, dar doctorul a fost inflexibil: copilul avea o infecție serioasă a căilor respiratorii. Cabrera n-a avut încotro; a asigurat-o pe María Inés că va veni să-i ia după o săptămână şi că nu va pierde banii de avans. Femeia a acceptat suspinând, dar ceilalți au refuzat să plece fără ea: „Deie Domnul ca pruncul să trăiască, dar dacă moare, biata femeie va avea nevoie de noi".

Au vrut să doarmă la un hotel de doi bani, dar „coiotul" n-a fost de acord cu cheltuielile neprevăzute, drept care s-au oploşit în curtea unei biserici, alături de zeci de alți migranți. Primeau o mâncare caldă, puteau face duş şi-şi spălau rufele, dar la opt dimineața erau dați afară până la apusul soarelui. Zilele le păreau din ce în ce mai lungi în timp ce rătăceau prin oraş, cu ochii în patru, gata s-o ia la fugă. Bărbații încercau să facă un ban spălând maşini sau cărând materiale de construcție fără să atragă atenția poliției omniprezente. Cabrera le-a spus că americanii plăteau guvernului mexican milioane de dolari ca să prindă migranții înainte de a ajunge la graniță. În fiecare an erau deportate din Mexic mai bine de o sută de mii de persoane cu celebrele Autobuze ale lacrimilor.

Evelyn nu avea glas să cerşească şi putea pica în mâinile proxeneților care vânau fetele singure, astfel că Berto Cabrera a luat-o la el în furgonetă. Tăcută şi invizibilă, Evelyn aştepta acolo în timp ce el făcea afaceri îndoielnice la mobil şi petrecea cu prostituate prin

tractiruri insalubre. Revenea în zori, cu ochii umflați şi mergând pe două cărări, o găsea dormind ghemuită pe scaun şi realiza că stătuse toată ziua şi toată noaptea nemâncată şi fără apă. „Mare porc sunt!” îşi zicea atunci şi o ducea la toaletă şi să mănânce pe săturate.

— Dar e numai vina ta, pişpirico, dacă nu scoți o vorbă, ai să crăpi de foame în lumea asta de rahat. Cum o să te descurci singură în nord? o certa el cu o duioşie neaşteptată.

După patru zile María Inés şi copilul ei au fost externați, însă Berto s-a temut ca pruncul să nu moară pe drum, era prea riscant. Căci urma ce era mai greu, trecerea peste Río Grande, apoi traversarea deşertului. I-a propus femeii să rămână în Mexic şi să-şi găsească ceva de lucru, puțin probabil cu un sugar în brațe, sau să se întoarcă în Guatemala. María Inés s-a despărțit de tovarăşii de drum care îi deveniseră apropiați ca nişte rude.

După ce-a urcat în autobuz mama şi copilul, Berto Cabrera i-a dus pe ceilalți spre Tamaulipas. Le-a spus că într-un drum precedent năvăliseră peste el în fața hotelului doi tipi la costum şi cravată cu mutre de funcționari, care îi luaseră banii şi mobilul. De atunci era precaut cu hotelurile astea, pentru că Migra{4}, agenții federali şi detectivii stăteau cu ochii pe călăuze.

Au dormit la un cunoscut de-al lui Cabrera, pe jos, pe păturile aduse din furgonetă, iar dimineața au pornit spre Nuevo Laredo, ultima etapă din Mexic; după câteva ore se aflau în Piața Hidalgo, în centru, printre sute de migranți mexicani şi din America Centrală şi tot soiul de traficanți care-şi ofereau serviciile. În Nuevo Laredo operau nouă grupuri organizate de contrabandişti, fiecare avea arondați mai bine de cincizeci de „coioți”, oameni cu faimă cumplită, care furau şi violau sau erau în cârdăşie cu bande de tâlhari şi cu proxeneții.

— Nu sunt cinstiți ca mine. De când mă ocup cu

meseria asta, nimeni n-a avut niciun cuvânt urât de spus despre mine: eu sunt om de onoare şi îmi asum responsabilitatea, a subliniat Cabrera.

Au cumpărat cartele telefonice ca să-şi sune rudele şi să le spună că se aflau la graniță. Evelyn l-a sunat pe părintele Benito, dar se bâlbâia atât de tare, că Berto a luat telefonul şi a vorbit el:

— Fătuca e bine, nu vă îngrijorați, îi transmite toate cele bune bunicii. În curând trecem dincolo. Fiți drăguț şi sunați-o pe mama ei să fie pregătită.

I-a dus la un chioşc unde au mâncat *tacos* şi *burritos,* iar apoi la parohia San José, la părintele Leo. Pe drum le-a povestit că părintele era la fel de sfânt precum vară-sa Olga Sánchez, nu dormea ca să ajute zi şi noapte şirurile nesfârşite de migranți şi nevoiaşi care aveau nevoie de apă, mâncare, prim-ajutor, telefon sau îndrumare spirituală, pe care o administra sub formă de pilde şi poveşti inventate pe loc. De fiecare dată, Berto Cabrera trecea pe la parohie ca să-i înmâneze cele cinci procente din ce câştiga, minus cheltuielile, primind în schimb binecuvântarea şi câteva rugăciuni pentru călătorii lui; era asigurarea sa de muncă, taxa de protecție plătită Cerului, spunea el râzând. Desigur, îi plătea şi pe Zetas[5], nişte şnapani sadea, ca să nu-i fie sechestrați clienții. În caz de sechestru, pungaşii încasau răscumpărarea de la rude. Sechestru expres, aşa se chema procedeul. Dar cât timp Cabrera conta pe rugăciunile sfântului şi vărsa suma cuvenită pentru Zetas, putea fi cât de cât liniştit. Aşa fusese mereu.

L-au găsit pe preot desculț şi cu pantalonii suflecați, alegând fructele şi legumele bune de cele stricate primite de la piață. O baltă de zeamă stătută şi dulceagă atrăgea muştele. Părintele Leo l-a primit pe Cabrera recunoscător pentru contribuția economică şi pentru faptul că omul încerca să convingă şi alți „coioți" de avantajele asigurării garantate de Pronie.

Evelyn şi tovarăşii ei s-au descălțat şi cu picioarele în

băltoacă au salvat ce putea fi folosit la bucătăria bisericii, în vreme ce preotul se odihnea la umbră şi îl informa pe Cabrera de noile obstacole inventate de yankei: în afară de ochelarii cu vedere nocturnă şi de aparatele care detectau căldura corpului, mai împânziseră deşertul şi cu senzori seismici care înregistrau paşii pe pământ. Au comentat apoi ultimele „evenimente", eufemism pentru jafuri. Nu foloseau nici termenii de „bandă" sau „narcotraficanți". Vorbeau frumos.

De la parohia San José au plecat la o tabără de pe malul fluviului Río Grande, o aşezare mizeră de cartoane, prelate, saltele, câini vagabonzi, pungaşi, drogați şi migranți în aşteptarea unei şanse. „Rămânem aici până găsim ocazia să trecem dincolo", le-a spus Berto. Oamenii au cârtit, nu aşa fusese înțelegerea, brutăreasa le spusese că vor sta la hotel.

— Ați uitat cum erau hotelurile la care am stat? Aici, pe graniță, stăm cum putem, cui nu-i place să plece pe unde a venit! s-a răstit „coiotul".

Vedeau malul nord-american păzit zi şi noapte de camere de luat vederi, lumini, agenți în maşini militare, şalupe şi elicoptere. Megafoanele îi avertizau pe cei care se aventurau în apă că se aflau pe teritoriu american şi trebuiau să se întoarcă. În ultimul timp întăriseră granița cu mii de agenți dotați cu tehnologia cea mai nouă, însă disperații găseau cum să păcălească paza. Văzându-le mutrele speriate de torentul învolburat al râului cu ape verzui, Cabrera i-a liniştit: se înecau doar proştii care încercau să traverseze înot sau agățați de-o frânghie, mureau astfel sute de oameni pe an şi cadavrele lor umflate rămâneau prinse între stânci şi stufăriş sau ajungeau până în Golful Mexic. Diferența între viață şi moarte stătea în informație: să ştii unde, când şi cum să traversezi. Totuşi, pericolul cel mare nu era râul, ci deşertul, cu temperaturile lui infernale care topeau pietrele, fără apă, pândiți de scorpioni, pisici sălbatice şi

coioți flămânzi. A te rătăci în deşert însemna să mori într-o zi sau două. Şarpele cu clopoței, şarpele coral, şarpele mocasin şi cel indigo ieşeau noaptea la vânătoare, la ceasul la care migranții o porneau la drum, căci ziua era ucigător de cald. Lanterne nu puteau folosi, căci ar fi fost descoperiți, aşa că nădejdea şi-o puneau în rugăciuni şi noroc. Le-a repetat că ei erau călători de lux şi n-aveau să fie abandonați în deşert la cheremul viperelor. Misiunea lui se încheia după ce ar fi traversat Río Grande, dar în State se va afla asociatul său, pregătit să-i ducă la loc sigur.

Bombănind, călătorii s-au instalat în tabără sub un acoperiş de carton care-i ferea cât de cât de dogoare şi le dădea iluzia siguranței pe timp de noapte. Spre deosebire de ceilalți, care dormeau în saci de plastic, mâncau o dată pe zi la vreo parohie sau câştigau câțiva pesos muncind pe undeva, ei aveau ceva bani şi Berto le aducea zilnic alimente şi apă îmbuteliată.

Pe urmă Cabrera a plecat să-şi caute un cunoscut, pe care-l bănuia zăcând pe undeva drogat, care să-i traverseze dincolo. Le-a spus să stea împreună şi să n-o lase nicio clipă nesupravegheată pe fată; erau înconjurați de oameni lipsiți de scrupule, mai ales dependenții de droguri, în stare să ucidă ca să le fure încălțările sau rucsacul. În tabără lipsea mâncarea, dar găseai din belşug băutură, marijuana, crack, heroină şi o puzderie de pastile fără nume, care, în amestec cu alcoolul, puteau fi letale.

Richard

New York

În excursiile pe care Richard Bowmaster şi Horacio Amado-Castro le făcuseră ani în şir, alegeau locuri depărtate: ajungeau cu maşina, continuau pe biciclete cu rucsacul şi un cort în spate. Lipsa prietenului era o rană deschisă, Horacio îi lăsase un gol în spațiu şi timp, ar fi avut atâtea să-i spună! Ar fi găsit o soluție corectă şi rațională pentru cadavrul din Lexus şi ar fi dus-o la bun sfârşit fără să ezite şi prăpădindu-se de râs. El, în schimb, simțea că ulcerul îl înțepa amenințător, de parcă avea o pasăre speriată în stomac. „Ce câştigi dacă te gândeşti întruna la viitor, viața merge înainte şi nu poți controla nimic, relaxează-te, frate!" obişnuia el să-i spună. Îi reproşa că trăia într-o permanentă ceartă cu el însuşi, că bombănea, îşi amintea, se căia, urzea planuri peste planuri, că făcea parte dintre cei care nu se gândesc decât la ei, că doar oamenii sunt sclavi ai propriului ego şi se cercetează la nesfârşit, deşi nu-i amenință niciun pericol.

Lucía susținea ceva asemănător, dându-l ca exemplu pe Marcelo, care viețuia etern recunoscător şi doar în prezent, acceptând totul şi neaşteptându-se la nimic rău, deşi avusese parte de destule nenorociri în viața lui de chihuahua abandonat. „Cam prea multă înțelepciune zen la o potaie atât de mică", mormăise Richard. Recunoştea că era dependent de gândirea negativă, cum zicea Horacio. La şapte ani el era deja îngrijorat că soarele s-ar putea stinge şi s-ar termina cu viața pe planeta asta. Mare lucru că încă nu se întâmplase! Pe Horacio însă nu-l interesa nici cât negru sub unghie încălzirea globală; când polii se vor topi şi continentele vor fi acoperite de apă, stră-strănepoților săi le vor fi crescut între timp branhii sau vor fi murit de bătrânețe. Şi-a zis că Horacio

şi Lucía s-ar fi înțeles de minune cu optimismul lor deşănțat şi apetența lor inexplicabilă pentru fericire. Dar el se simțea bine cu pesimismul său rezonabil.

Când pleca împreună cu Horacio, fiecare gram conta, căci urmau să-l care, şi fiecare calorie era calculată ca să-i țină până la întoarcere. Horacio, improvizator înnăscut, râdea de pregătirile obsesive ale lui Richard, însă experiența dovedise cât erau ele de necesare. Odată uitaseră acasă chibriturile, iar după o noapte în care se înviniețiseră de frig şi rămăseseră flămânzi trebuiseră să se întoarcă: a aprinde focul frecând două bețe era o fantezie de cercetaşi.

Cu aceeaşi meticulozitate cu care plănuia excursiile cu Horacio, Richard a organizat drumul spre lac, făcând o listă cu tot ce le-ar fi fost necesar în caz de urgență, de la hrană până la saci de dormit şi baterii suplimentare pentru lanterne.

— Mai lipseşte un closet portabil, Richard. Nu mergem la război, sunt hoteluri şi restaurante peste tot, l-a ironizat Lucía.

— Nu ne putem arăta în locuri publice.

— De ce?

— Persoanele şi maşinile nu dispar în ceață, probabil că poliția face cercetări de-acum. Dacă lăsăm urme, putem fi identificați.

— Nimeni nu se uită, Richard. Iar noi semănăm cu un cuplu matur în vacanță.

— Prin nămeți? Cu două maşini? Cu o fată plângăreață şi un cățel îmbrăcat ca Sherlock Holmes? Iar tu, cu ciuful ăsta roşiatic.. Sigur că sărim în ochi!

A băgat bagajele în Subaru, le-a lăsat destulă mâncare pisicilor, a sunat la clinică să se intereseze de Três (era stabilă, mai rămânea câteva zile sub observație) şi la vecină s-o anunțe că lipsea vreo două zile şi s-o roage să arunce o privire celorlalte trei mâțe. A verificat încă o dată sârma care lega portbagajul Lexusului şi a raşchetat

gheața de pe geamurile ambelor maşini. Presupunea că actele maşinii erau în regulă, dar a vrut să se asigure. În torpedo a găsit ce căuta, dar şi o telecomandă şi un breloc aurit cu o singură cheie.

— Asta probabil e de la garajul familiei Leroy.

— Da, a confirmat Evelyn.

— Iar cheia e de la casă.

— Nu.

— Dar de unde? Ai mai văzut-o?

— Mi-a arătat-o doamna Leroy.

— Când?

— Ieri. Doamna a stat vineri în pat, era foarte deprimată, zicea că o doare tot corpul; uneori aşa e, nici nu poate să se scoale. Şi unde să plece pe viscolul ăla? Dar ieri s-a simțit mai bine şi a vrut să iasă. Înainte să plece mi-a arătat brelocul. A zis că-l găsise în buzunarul de la haina domnului Leroy. Era tare nervoasă. Poate pentru că joi Frankie se simțise rău. Mi-a zis să-i măsor glicemia din două în două ore.

— Şi?

— Furtuna de vineri l-a speriat pe Frankie, dar ieri se simțea bine. Glicemia era stabilă. Şi în maşină mai e şi-un pistol.

— Un pistol? a tresărit Richard.

— Domnul Leroy îl ține pentru apărare. Pentru serviciu, zice el.

— Şi ce serviciu are?

— Asta nu mai ştiu. Doamna zice că bărbatul ei n-o să divorțeze niciodată de ea, pentru că ştie prea multe despre serviciul ăla al lui.

— Un cuplu ideal, după cum se vede. Presupun că e o armă legală. Numai că aici nu e niciun pistol, Evelyn, cu atât mai bine, o problemă în minus, a spus Richard după ce a căutat încă o dată în torpedo.

— Frank Leroy ăsta probabil că e un mafiot în toată regula, a bombănit Lucía.

— Ar trebui s-o luăm din loc, Lucía. Vom merge în

caravană. Pe cât posibil, încercați să nu mă scăpați din ochi, dar lăsați destulă distanță ca să frânați, drumul e alunecos. Şi ține farurile aprinse, ca să fii văzută de ceilalți şoferi. Iar dacă dăm de o coloană oprită, pune luminile intermitente pentru cei care vin din urmă…

— Sunt şoferiță de o jumătate de secol, Richard…

— Da, dar nu una bună. Încă ceva: gheața e mai periculoasă pe poduri, pentru că acolo e mai frig decât pe şosea, a mai adăugat el şi, cu un gest şovăielnic, a arătat că era gata de drum.

Lucía s-a instalat la volanul maşinii Subaru, cu Evelyn şi Marcelo pe post de copiloți. Avea drumul trasat cu roşu pe hartă, căci nu prea avea încredere în GPS şi se temea să nu-l scape din ochi pe Richard. Stabiliseră să se întâlnească în anumite locuri în caz că s-ar fi pierdut unul de altul şi aveau telefoanele mobile; era cea mai sigură călătorie imposibilă, a liniştit-o ea pe Evelyn. Au ieşit din Brooklyn urmându-l pe Richard. Nu era trafic, dar zăpada îngreuna drumul. Ducea dorul muzicii ei preferate – Judy Collins sau Joni Mitchell, dar a auzit că Evelyn se ruga în şoaptă şi n-a vrut s-o deranjeze. Marcelo, neobişnuit cu maşina, chelălăia în poala fetei.

Cât despre Richard, era pe jumătate congelat şi extrem de nervos, în ciuda pastilei verzi luate la plecare. Dacă-l oprea poliția să verifice maşina, ăla era. Ce explicație plauzibilă ar fi putut da atunci? Se deplasa într-un vehicul străin, probabil furat, cu nenorocita aia de Kathryn Brown – pe care n-o văzuse în viața lui – în portbagaj. Cadavrul stătea acolo de nişte ore bune, dar precis că din cauza gerului era tot în *rigor mortis.* Teoretic, ar fi vrut să-i vadă chipul ca să-l țină minte şi să afle mai târziu cum murise, însă nici el, nici Lucía, cu atât mai puțin Evelyn nu voiseră să redeschidă portbagajul. Cine era de fapt femeia aceea? Din spusele fetei, era posibil să fi fost ucisă ca să i se închidă gura – probabil că descoperise ceva ce-l incrimina pe Frank

Leroy. Activitățile sale misterioase şi purtarea sa violentă conduceau lesne la astfel de presupuneri. Mai era şi întrebarea cum făcuse rost Evelyn de acte false, pesemne că tot ilegal; Lucía îi spusese că fata avea un permis de conducere emis de un trib de nativi americani.

Simțea nevoia să-şi sune tatăl, i-ar fi plăcut să-i ceară sfatul, sau mai bine zis să se dea mare spunându-i că nu era un papă-lapte, că era în stare să se arunce cu capul înainte într-o nebunie ca asta. Numai că ar fi fost imprudent să-i relateze tărăşenia la telefon. Parcă-l vedea pe bătrânul Joseph, surprins şi fericit. Precis că ar fi vrut s-o cunoască pe Lucía; s-ar fi înțeles de minune. „Asta dacă scăpăm cu viață. Devin paranoic, cum zice Lucía. Ajutați-mă, Anita şi Bibi", a rostit cu glas tare, aşa cum făcea când se simțea singur. „Doar că acum am nevoie de protecție", a mormăit apoi.

A perceput atât de limpede prezența Anitei, că s-a întors să vadă dacă nu era lângă el. N-ar fi fost pentru prima dată când apărea, dar venea şi pleca fulgerător, făcându-l să se îndoiască de facultățile lui mintale. Nu era el omul care să se lase în seama fanteziilor, se considera rațional şi bine înfipt în realitate, însă Anita depăşise mereu aceşti parametri. Acum, la şaizeci de ani, implicat într-o misiune dementă, înțepenit de frig – nu dăduse drumul la căldură ca să păstreze cadavrul congelat şi lăsase şi geamul întredeschis ca să nu se aburească şi să nu înghețe parbrizul – Richard şi-a analizat încă o dată trecutul şi a ajuns la concluzia că anii cei mai fericiți fuseseră cei petrecuți alături de Anita, înainte de nenorocirea care se abătuse asupra lor.

Atunci fusese el viu cu-adevărat. A dat uitării frecuşurile de zi cu zi, diferențele de limbă şi cultură, socrii şi cumnații băgăreți, prietenii care năvăleau la ei la orice oră neinvitați, ritualurile Anitei – superstiție curată din punctul lui de vedere – şi mai ales scandalurile ei de o violență exacerbată când el bea un pahar în plus. Nu-şi amintea acele crize, când ochii ei aurii deveneau ca

smoala, uita accesele ei de gelozie sau zilele în care trebuia s-o țină cu forța ca să nu plece. Şi-o amintea doar ca la început, pasională, vulnerabilă şi generoasă. Anita cea pasională şi dragostea ei sălbatică. Erau fericiți. Certurile treceau repede, împăcarea se prelungea zile şi nopți în şir…

Richard fusese un copil studios şi timid, veşnic suferind de stomac. Ceea ce l-a ferit de sporturile dure din şcolile americane şi l-a orientat firesc spre viața academică. A studiat ştiințele politice, apoi s-a specializat în Brazilia pentru că vorbea portugheza: petrecuse multe vacanțe la bunicii materni de la Lisabona. Şi-a scris teza de doctorat despre manevrele oligarhiei braziliene şi ale aliaților săi, care determinaseră în 1964 prăbuşirea carismaticului preşedinte de stânga João Goulart şi a modelului său politic şi economic. Goulart fusese dat jos în urma unui puci militar sprijinit de Statele Unite în cadrul Doctrinei de Siguranță Națională de combatere a comunismului, la fel ca atâtea alte guverne de pe continent, înainte şi după Brazilia. Urmaseră succesive dictaturi militare care aveau să dureze douăzeci şi unu de ani, cu perioade de represiune dură, cu oponenți încarcerați, cu cenzura presei şi a culturii, cu torturi şi persoane dispărute.

Goulart a murit în 1976, după un deceniu de exil în Uruguay şi Argentina. Versiunea oficială vorbea de infarct, versiunea populară spunea că fusese otrăvit de inamicii politici care se temeau să nu se întoarcă din exil şi să-i ridice la luptă pe cei deposedați. În lipsa unei autopsii, zvonul a rămas zvon, însă după nişte ani a servit drept motiv pentru ca Richard să-i ia un interviu Mariei Thereza, văduva lui Goulart, care revenise în țară. A întâlnit o doamnă cu prestanța şi siguranța date de frumusețea înnăscută. Văduva i-a răspuns la întrebări, dar n-a putut lămuri zvonurile legate de moartea soțului ei. Femeia, reprezentantă a unui ideal politic şi a unei

epoci care de-acum erau istorie, i-a trezit lui Richard fascinația pentru Brazilia şi brazilieni.

Richard Bowmaster a ajuns acolo în 1985, la aproape douăzeci şi nouă de ani. Între timp, dictatura se mai îmblânzise, se recâştigaseră unele drepturi politice, exista un program de amnistie pentru cei acuzați de delicte politice şi cenzura se relaxase. Dar, mai ales, guvernul permisese victoria opoziției în alegerile parlamentare din 1982.

A trăit primele alegeri libere. Oamenii au respins guvernul militar şi pe acoliții săi şi l-au ales pe candidatul opoziției; dar istoria le-a jucat o festă şi omul a murit înainte de a apuca să-şi ocupe postul. Vicepreşedintelui său, José Sarney, un latifundiar apropiat de militari, i-a revenit sarcina de a inaugura „Noua Republică" şi de a consolida tranziția spre democrație. Era un moment fascinant pentru un împătimit de ştiințe politice precum Richard. Țara se confrunta cu probleme de tot soiul, avea cea mai mare datorie externă din lume, stagna în recesiune, puterea economică era concentrată în câteva mâini, inegalitatea îi condamna pe mulți la sărăcie. Avea deci material din belşug pentru cercetare şi pentru articolele pe care avea de gând să le publice, dar, pe lângă pariurile intelectuale, exista tentația irezistibilă de a profita din plin de tinerețe în ambianța hedonistă în care aterizase.

S-a instalat într-un apartament studențesc din Rio de Janeiro, a schimbat accentul dur al Portugaliei cu cel dulce al Braziliei, a învățat să bea *caipirinha,* băutura națională făcută din rachiu de melasă şi lămâie – care pentru stomacul lui avea efectul acidului de baterie – şi s-a aventurat cu oarece precauție în viața tumultuoasă a oraşului. Cum fetele cele mai atrăgătoare se găseau la plajă şi pe ringul de dans, şi-a propus deci să înoate şi să învețe să danseze, ceva ce până atunci nu i se păruse necesar. Cineva i-a recomandat şcoala Anitei Farinha, s-a înscris ca să învețe samba şi alte ritmuri la modă, însă

avea încheieturile rigide ale omului alb şi un simţ al ridicolului exagerat. A fost elevul codaş al şcolii, dar a meritat, căci acolo şi-a cunoscut singura dragoste.

Îndepărtata moştenire africană a Anitei Farinha se vedea în formele ei pline, în talia fină, picioarele robuste şi fundul rotund care se legăna la fiecare pas şi fără nicio intenție de cochetărie. Purta muzica şi grația în sânge. Dacă la şcoală splendoarea făpturii sale o scotea în evidență, în rest Anita era o tânără cuminte, retrasă, cu o purtare ireproşabilă şi foarte legată de marea şi gălăgioasa ei familie. Îşi practica religia specială fără fanatism – un ghiveci de credințe catolice şi animiste, asezonat cu mitologie feminină. Uneori asista împreună cu surorile ei la ceremonii candomblé, religia sclavilor africani, înainte vreme limitată la negri, care mai nou câştigase adepți printre albii clasei mijlocii. Anita îşi avea *orixá* ei personală – ghidul ei divin întru împlinirea destinului: pe Yemayá, zeița maternității, a vieții şi a oceanelor. Aşa i-a explicat ea lui Richard când a însoțit-o (o singură dată) la o ceremonie. El a luat-o în glumă; păgânismul, ca atâtea alte obiceiuri ale Anitei, i se părea exotic şi adorabil. A râs şi ea atunci, căci credea pe jumătate; era de preferat să creadă în toate decât să nu creadă în nimic, astfel risca mai puțin să-i supere pe zei, în caz că ar fi existat.

Richard a urmărit-o cu o tenacitate nebună, nebănuită la un om atât de rațional, până a reuşit să se însoare cu ea, după ce a fost acceptat de cei treizeci şi şapte de membri ai familiei Farinha. Pentru asta a fost nevoit să facă nenumărate vizite de curtoazie, însoțit de tatăl lui, care venise special în Brazilia, căci n-ar fi ieşit prea bine dacă se prezenta singur. Joseph Bowmaster era în doliu complet după moartea recentă a soției sale, Cloé, pe care o iubise enorm, dar purta o floare roşie la butonieră în cinstea logodnei fiului. Richard ar fi preferat o nuntă mică, însă numai rudele şi prietenii apropiați ai Anitei

depăşeau două sute de invitaţi. Din partea lui n-au participat decât tatăl, prietenul său Horacio Amado-Castro şi Maria Thereza Goulart, care prinsese un drag matern de chipeşul student american.

Văduva preşedintelui, încă tânără şi frumoasă, căci fusese cu douăzeci de ani mai tânără decât soţul ei, a fost în centrul atenţiei şi un atu valoros pentru Richard în ochii zdrobitorului clan al Anitei. Tot ea i-a deschis capul: căsătoria cu Anita însemna şi căsătoria cu toată familia ei. Cheltuielile de nuntă au căzut în seama mamei, surorilor şi cumnatelor Anitei, femei vorbăreţe şi afectuoase, care trăiau într-o comunicare permanentă, la curent cu fiecare amănunt al existenţei tuturor. Ele au hotărât totul, de la meniul banchetului până la vălul de dantelă de culoarea untului pe care l-a purtat mireasa, căci fusese al răposatei străbunici. Bărbaţii familiei aveau mai curând un rol decorativ, puterea lor, câtă era, se exercita în afara căminului. Cu toţii îl tratau pe Richard atât de cordial, încât avea să treacă ceva timp până ce tânărul să îşi dea seama că neamul Farinha în masă îl privea cu neîncredere. Dar nu-i păsa, nu-l interesa decât dragostea pentru Anita. Nici nu bănuia influenţa pe care familia Farinha avea s-o aibă asupra căsniciei lui.

Fericirea cuplului a crescut şi mai mult când s-a născut Bibi. Fetiţa a apărut după un an, exact cum prevestise Yemayá în ghiocurile de ghicit, *búzios,* şi fusese un dar atât de preţios, că Anita s-a temut de preţul pe care zeiţa avea să i-l ceară pentru copila cea minunată. Richard râdea de brăţările de cristal de cuarţ pe post de pavăză împotriva deochiului şi de alte precauţii luate de nevastă-sa, dar Anita i-a interzis să se împăuneze cu fericirea lui, fiindcă risca să provoace gelozie.

Clipele cele mai fericite ale acelei perioade, care şi acum, după mulţi ani, aveau darul să-i accelereze bătăile inimii, erau cele în care Anita se lipea de pieptul lui duioasă ca o pisică, i se suia pe genunchi şi-şi înfunda nasul în gâtul lui, sau când Bibi făcea primii paşi cu

graţia mamei ei şi râdea arătându-şi dinţişorii de lapte. Anita încinsă cu un şorţ, curăţând fructe de vară; Anita la şcoala de dans, unduindu-se precum o anghilă în sunetul chitarei; Anita torcând adormită în braţele lui după ce făcuseră dragoste; Anita greoaie, cu pântecul cât un pepene, sprijinindu-se de el când urca scările; Anita în balansoar cu Bibi la sân, cântându-i încetişor în lumina portocalie a după-amiezii…

Nu şi-a dat niciodată voie să pună la îndoială că acei ani au fost cei mai buni şi pentru Anita.

Lucía şi Richard

La nord de New York

Prima oprire a fost la o benzinărie, la o jumătate de oră după ieşirea din Brooklyn, ca să cumpere lanțuri pentru roțile Lexusului. Richard Bowmaster avea cauciucuri de iarnă la Subaru de pe vremea când mergea cu Horacio să pescuiască la copcă în lacul înghețat. O prevenise pe Lucía cât de periculoasă era gheața neagră de pe carosabil, de vină pentru majoritatea accidentelor grave pe timp de iarnă. „Un motiv în plus ca să fii calm. *Relax,* omule", repetase ea fără să ştie că acesta era eternul sfat al lui Horacio. Cât el cumpăra lanțurile, ea trebuia să-l aştepte la o jumătate de kilometru mai departe, într-o deviere.

Richard a fost servit de o bunicuță căruntă cu mâini roşii de tăietor de lemne, singura ființă vie de-acolo, dar care s-a dovedit mai puternică şi mai dibace decât s-ar fi putut crede. I-a pus lanțurile în nici douăzeci de minute, neluând în seamă frigul, în timp ce-l informa răcnind că era văduvă şi se ocupa singură de afacere, optsprezece ore pe zi, şapte zile pe săptămână, inclusiv o duminică precum aceasta, când nu trece nimeni. Pentru stopul din spate nu avea piesă de schimb.

— Şi unde te duci pe vremea asta? l-a întrebat în timp ce el plătea.

— La o înmormântare, a spus el trecându-l fiorii.

Au părăsit şoseaua statală şi au avansat vreo doi kilometri pe un drum rural, dar au fost siliți să se întoarcă: maşinile de deszăpezire nu apucaseră să treacă pe acolo. S-au întâlnit cu foarte puține maşini, nu şi cu uriaşele camioane de marfă sau cu autobuzele care uneau New Yorkul cu Canada: acestea primiseră ordin să nu circule decât de luni încolo, după ce traficul avea să se normalizeze. Pădurile de pini albiți de promoroacă se

confundau cu albul cerului, drumul era o dungă cenuşie între munții de zăpadă. Trebuia să se oprească periodic şi să curețe gheața de pe parbriz; erau câteva grade sub zero şi temperatura continua să scadă. L-a apucat invidia pentru cele două femei plus cățelul, care se deplasau în Subaru la căldurică. Cu o mască de schi pe figură şi încotoşmănat cât cuprinde, Richard abia putea să-şi flexeze coatele şi genunchii.

Cu trecerea orelor, pastilele verzi şi-au făcut efectul şi s-a mai liniştit. Nu l-au mai chinuit întrebările despre Kathryn Brown, totul făcea parte dintr-un roman scris de altcineva. Era oarecum curios în privința viitorului imediat, voia să ştie cum se termină romanul, însă scăpase de zorul de a ajunge la destinație: va ajunge şi acolo, mai devreme sau mai târziu, şi îşi va îndeplini misiunea. Mai bine zis, va îndeplini misiunea încredințată de Lucía. Ea era la comandă, el nu trebuia decât să asculte. Plutea.

Peisajul era neschimbat, ceasul înregistra trecerea timpului, kilometrii se adunau, dar el nu înainta, parcă era încremenit, cufundat în spațiul alb, hipnotizat de monotonie. Nu mai şofase niciodată în condiții de iarnă atât de dure. Era conştient de riscuri – o prevenise şi pe ea – şi de pericolul cel mare, acela de a adormi la volan, simțea somnul în pleoape. A deschis radioul, dar se auzea prost şi a renunțat. A făcut un efort să revină la realitate: maşina, şoseaua, destinația. A sorbit din cafeaua călduță din termos, s-a gândit că în prima localitate va trebui să meargă la baie şi să bea o cafea neagră şi fierbinte şi să ia două aspirine.

În oglinda retrovizoare zărea în depărtare farurile maşinii Subaru dispărând la curbe şi apoi reapărând; şi-a zis că Lucía trebuie să fi fost la fel de obosită ca şi el. Prezentul se încâlcea, la fel şi gândurile, amestecându-se cu imagini din trecut.

În Subaru, Evelyn continua să se roage în şoaptă

pentru Kathryn Brown, înşirând rugăciunile pentru morți din satul ei. Sufletul femeii nu apucase să se ridice la cer, pentru că moartea o prinsese pe neaşteptate, deci rămăsese înțepenit la jumătate de drum; precis că se afla şi acum în portbagaj; era un sacrilegiu, un păcat, o lipsă de respect de neiertat. Cine avea s-o petreacă pe Kathryn cu riturile cuvenite? Un suflet rătăcit e lucrul cel mai jalnic de pe lume. Iar de vină era ea: dacă nu ar fi scos maşina ca să se ducă la farmacie n-ar fi aflat nicicând de soarta tinerei, dar aşa amândouă erau acum legate. Era nevoie de multe rugăciuni pentru eliberarea sufletului, pe urmă de nouă zile de doliu. Biata Kathryn, nimeni nu plânsese pentru ea şi nimeni nu-şi luase rămas-bun. În sat se tăia un cocoş care să însoțească răposatul până în lumea de dincolo şi se bea rom în cinstea drumului spre cer.

Şi Evelyn se tot ruga, rozariu după rozariu, în timp ce Marcelo, obosit să tot geamă, adormise cu limba atârnând şi cu ochii întredeschişi, fiindcă pleoapele nu-i acopereau decât pe jumătate. Lucía bălmăjise şi ea nişte Tatăl Nostru şi nişte Ave Maria, învățate în copilărie şi neuitate, deşi nu se mai rugase de peste patruzeci de ani. Repetiția o trăgea la somn, ca să n-adoarmă s-a apucat să-i povestească fetei câte ceva despre ea şi s-o întrebe la rândul ei una-alta; prinseseră încredere şi Evelyn parcă se bâlbâia mai puțin.

Se însera, ninsoarea reîncepuse, exact de ce se temuse Richard, şi nu ajunseseră în satul unde hotărâseră să meargă la baie şi să mănânce. A încercat să o sune pe Lucía pe mobil, dar nu era semnal şi s-a oprit pe marginea şoselei cu luminile intermitente. Lucía a apărut imediat şi au curățat geamurile, au pulverizat spray antigel şi au dat gata un termos cu ciocolată caldă cu gogoşi. Au fost nevoiți s-o convingă pe Evelyn că nu era cazul să postească pentru Kathryn Brown, rugăciunile erau de ajuns. În Lexus era la fel de frig ca afară, Richard dârdâia în ciuda faptului că era înfofolit. A țopăit un pic

să se dezmorțească, a verificat starea celor două vehicule, s-a mai uitat o dată pe hartă şi a decis continuarea drumului.

— Mai e mult? a întrebat Lucía.

— Destul. N-o să avem timp să mâncăm.

— Conducem de şase ore, Richard!

— Şi eu sunt obosit, plus că mor de frig, am să fac pneumonie, o simt deja în oase, dar trebuie să ajungem la cabană pe lumină: e izolată şi, dacă nu văd intrarea, riscăm să mergem prea departe.

— Dar GPS-ul?

— Nu îmi poate semnala locul de intrare. Ştiu să ajung, dar am nevoie de vizibilitate. Ce-a pățit chihuahua?

— Nimic.

— Pare mort.

— Aşa e când doarme.

— Urât animal!

— Taci că te aude. Vreau să fac pipi.

— Fă aici şi vezi să nu-ți înghețe fundul.

Femeile s-au ghemuit după maşina lor, Richard a urinat şi el după maşina lui. Marcelo s-a trezit singur, s-a uitat afară şi a hotărât să se țină: nu pune el labele pe zăpada asta.

Au pornit mai departe, iar după douăzeci şi şapte de kilometri au intrat într-un sat; o stradă principală cu magazine de-a lungul ei, o benzinărie, două baruri şi case pe un singur nivel. Richard a realizat că n-aveau cum ajunge la cabană pe lumină, deci trebuiau să petreacă noaptea aici. Vântul şi frigul se întețiseră, era congelat şi îi clănțăneau dinții de-l dureau fălcile. Erau nevoiți să tragă la un hotel, asta-l îngrijora, nu voia să atragă atenția, însă alternativa era să meargă mai departe pe întuneric şi să se rătăcească. Avea semnal la mobil şi a anunțat-o pe Lucía de schimbarea de plan. Slabe speranțe să găsească o cazare bună, dar au dat de un motel care avea marele avantaj că fiecare cameră dădea

spre parcare, deci puteau trece neobservați. La recepția care trăsnea a creozot li s-a spus că motelul era în reparație şi n-aveau decât o cameră liberă. Richard a plătit 49,90 de dolari cash, apoi a chemat femeile.

— Asta-i situația, va trebui să dormim într-o singură cameră.

— În sfârşit, ai să dormi cu mine, Richard! a exclamat Lucía.

— Mda... Mă îngrijorează Kathryn în maşină, a schimbat el subiectul.

— Vrei să dormi cu ea?

Camera mirosea la fel ca recepția şi semăna cu o scenografie proastă de teatru. Tavanul era jos, mobila hodorogită, totul era acoperit de patina lugubră a banalității. Două paturi, un televizor prăpădit, o baie cu pete vechi şi cu o chiuvetă care picura, dar era cald, era apă fierbinte la duş şi o cană electrică pentru fiert apa. De fapt, în cameră era o căldură sufocantă; după câteva minute, Richard a început să-şi lepede hainele cele groase. Mocheta cafenie şi cuverturile în carouri negre şi albastre țipau după o curățenie zdravănă, dar cearşafurile şi prosoapele, deşi uzate, erau curate. Marcelo a fugit la baie şi a urinat îndelung într-un colț, spre amuzamentul Lucíei şi groaza lui Richard.

— Şi-acum ce facem? a întrebat el.

— Bănuiesc că prin muniția de război pe care ai încărcat-o s-or găsi şi nişte prosoape de hârtie. Mă duc să caut, tu ai tremurat destul.

Ceva mai târziu Richard a uitat de pneumonie şi a declarat că se duce să ia ceva de mâncare, că pe vremea asta nimeni n-o să le aducă pizza, motelul nu avea bucătărie, iar la bar nu găseai decât măsline şi chipsuri expirate. Oricât de prăpădit, satul trebuia să aibă un restaurant mexican sau chinezesc. Provizii mai aveau, dar era preferabil să le păstreze pentru a doua zi. Patruzeci de minute mai târziu, se întorcea cu mâncare chinezească şi două termosuri cu cafea. Între timp, Lucía şi Evelyn

urmăriseră la televizor buletinul meteo.

— Vineri în statul New York s-au înregistrat cele mai scăzute temperaturi din 1869 încoace. Viscolul a ținut trei ore, dar zăpada va continua să facă probleme mai multe zile. S-au produs pagube de milioane de dolari. I-au dat şi un nume viscolului: *Jonas,* l-a pus Lucía la curent.

— Spre lac va fi şi mai rău, cu cât urci spre nord, cu atât e mai frig, a spus Richard începând să-şi lepede canadiana, haina, fularul, căciula, masca de schi şi mănuşile. Pe cămaşă a zărit o gâză minusculă, a dat s-o scuture, dar insecta s-a făcut nevăzută dintr-un salt.

— Un purice! a țipat el, scuturându-se disperat, dar femeile erau impasibile. Aci sunt purici!! a repetat el, scărpinându-se de zor.

— Şi la ce te aşteptai, pentru 49,90 de dolari? Pe chilieni nu-i pişcă.

— Nici pe mine, a spus Evelyn.

— Pe tine te pişcă pentru că ai sângele subțire, i-a pus Lucía diagnosticul.

Cutiile de carton cu aspect nu prea grozav de la restaurantul chinezesc conțineau ceva destul de gustos. Cu toate că ingredientul principal era sarea, au mâncat şi le-a mai venit inima la loc. Până şi câinele cel mofturos care avea dificultăți la mestecare a gustat din *chow mein.* Richard s-a mai scărpinat ce s-a mai scărpinat, după care s-a împăcat cu puricii şi şi-a mutat gândul la gândacii ce-aveau să apară de prin colțuri de cum aveau să stingă lumina. Se simțea la adăpost şi în siguranță în camera tristă de motel de doi bani, legat de cele două femei prin aventura pe care o începuseră, tatonând tărâmul prieteniei şi emoționat să fie aproape de Lucía. Era atât de puțin obişnuit cu senzația asta blândă de fericire, că n-a fost în stare să o recunoască.

Cumpărase şi o sticlă de tequila Méndez, doar asta aveau la bar, la rugămintea Lucíei, ca să adauge în cafeaua ei şi a fetei. Pentru prima dată după mulți ani a avut chef să tragă o duşcă, mai curând din camaraderie

decât din nevoie, dar a renunțat. Ştia din experiență că trebuia să fie precaut cu alcoolul: mai întâi îți înmoi buzele, apoi ajungi dependent. Era încă devreme ca să se culce, deşi afară era întuneric beznă.

Cum n-au reuşit să se pună de acord ce să vadă la televizor şi cum singurul lucru care lipsea din bagaje era ceva de citit, s-au apucat să-şi povestească viețile aşa cum făcuseră cu o seară în urmă, fără negresa magică, dar la fel de sincer şi dezinvolt. Richard a vrut să afle mai multe despre mariajul ratat al Lucíei, pentru că-l cunoscuse pe soțul ei, pe Carlos Urzúa, la universitate. Îl admira, dar asta nu i-a spus şi ei, presupunând că pe plan personal omul nu era chiar de admirat.

Lucía

Chile

În cei douăzeci de ani de căsnicie, Lucía Maraz ar fi putut să jure că bărbatul ei îi era credincios, căci îl credea mult prea ocupat ca să navigheze pe mările amorurilor furişe, numai că şi-n privința asta, ca şi-n atâtea altele, timpul avea să-i demonstreze că greşise. Se mândrea că-i oferise un cămin stabil şi o fiică excepțională. Participarea lui la acest proiect fusese inițial forțată, iar apoi neglijentă, cum spunea Daniela după ce ajunsese la vârsta la care îşi putea judeca părinții fără să-i condamne. De la bun început, rolul Lucíei fusese să-l iubească, iar al lui să se lase iubit.

Se cunoscuseră în 1990. Lucía revenise în Chile după şaptesprezece ani de exil şi găsise de lucru ca producătoare de televiziune – cu greu, căci mii de profesionişti mai calificați decât ea umblau după un loc de muncă. Cei care se întorceau nu erau defel simpatizați: stânga îi acuza că plecaseră din laşitate, dreapta îi numea comunişti.

Capitala se schimbase mult, Lucía nu recunoştea străzile tinereții sale, vechile nume de sfinți şi flori fuseseră înlocuite cu cele ale militarilor şi eroilor trecutelor războaie. Oraşul strălucea de curățenie şi ordine, panourile şi lozincile socialiste dispăruseră, în locul lor erau ziduri albe şi arbori bine îngrijiți. Pe malurile râului Mapocho apăruseră parcuri pentru copii şi nimeni nu-şi mai amintea de gunoaiele şi cadavrele târâte cândva de apele sale. În centru, clădirile cenuşii, îmbulzeala de autobuze şi motociclete, sărăcia abia disimulată a funcționarilor, oboseala oamenilor şi băiețandrii care cerşeau la semafoare câțiva pesos făcând jonglerii contrastau cu centrele comerciale intens luminate din cartierul de sus, unde îți puteai satisface

capriciile cele mai extravagante: caviar din țările baltice, ciocolată vieneză, ceai din China, trandafiri din Ecuador, parfumuri de la Paris… totul la îndemâna cui îşi permitea să plătească. Două națiuni conviețuiau în acelaşi spațiu, mica națiune a belşugului şi-a fumurilor cosmopolite şi marea națiune a celorlalți. În cartierele clasei mijlocii se respira un aer de modernitate pe credit, în cele ale clasei de sus, unul de rafinament de import. Acolo vitrinele erau aidoma celor de pe Park Avenue şi conacele erau apărate de garduri electrificate şi de câini fioroşi. Dar în preajma aeroportului şi de-a lungul autostrăzii cartierele mizere erau ascunse de ochii turiştilor de ziduri lungi şi uriaşe panouri publicitare cu fete blonde în lenjerie intimă.

Aparent, puțin rămăsese din țara modestă şi vitează pe care o ştia Lucía, ostentația era la modă. Dar era de-ajuns să laşi în urmă oraşul şi regăseai ceva din țara cea veche, sate de pescari, târguri populare, birturi cu supă de peşte şi pâine atunci scoasă din cuptor, oameni simpli şi primitori, care vorbeau ca pe vremuri şi râdeau acoperindu-şi gura cu mâna. Ar fi vrut să trăiască în provincie, departe de zgomot, dar numai în capitală îşi putea face munca.

Se ştia străină în țara ei, era în afara rețelei de relații sociale fără de care nimic nu era cu putință, rătăcită în vestigiile unui trecut care nu se potrivea cu acest Chile grăbit din prezent. Nu pricepea cheile şi codurile, până şi umorul se schimbase, limba colcăia de eufemisme şi de precauție pentru că gustul cenzurii din vremurile dure nu dispăruse. Nimeni n-a luat-o la întrebări despre anii în care lipsise, nimeni n-a vrut să afle unde fusese şi cum trăise. Acea paranteză din viața ei s-a şters definitiv.

Îşi vânduse locuința din Vancouver şi avea ceva bani cu care s-a instalat la Santiago într-un apartament mic, dar bine situat. Maică-sa era jignită că nu venise să stea cu ea, numai că la treizeci şi şase de ani Lucía avea nevoie de independență. „Aşa o fi în Canada, dar aici

fiicele nemăritate stau cu părinții", insista Lena. Salariul îi ajungea cât de cât să trăiască în timp ce-şi pregătea prima carte. Socotise că avea să-i ia un an, dar apoi şi-a dat seama că documentarea avea să fie mai complicată decât crezuse. Guvernul militar fusese înfrânt în urma unui plebiscit, trecuseră de-atunci câteva luni, o democrație condiționată şi timidă făcea primii paşi într-o țară plină de rănile trecutului. Se respira un aer de prudență, iar informațiile pe care le căuta Lucía aparțineau istoriei ascunse.

Carlos Urzúa era un avocat cunoscut şi controversat, care colabora cu Comisia Interamericană pentru Drepturile Omului. Lucía s-a dus să-i ia un interviu pentru carte după ce a aşteptat săptămâni în şir, căci tipul călătorea des şi era foarte ocupat. Biroul, situat într-o clădire anodină din centrul oraşului Santiago, era compus din trei încăperi ticsite de mese şi fişete metalice din care se revărsau dosare şi culegeri de legi, pe un panou erau prinse în piuneze fotografii alb-negru ale unor persoane mai ales tinere, pe o tablă se înghesuiau date şi termene.

Singurele semne de modernitate erau două computere, un fax şi o imprimantă Xerox. Într-un colț, tastând precum o pianistă la o maşină de scris electrică, se afla Lola, secretara, o femeie îndesată şi îmbujorată, cu o înfățişare nevinovată de călugăriță. Carlos a primit-o pe Lucía în cea de-a treia încăpere, a cărei unică deosebire față de primele două era dată de prezența unui copac plantat într-un hârdău, plantă ce reuşea să trăiască în penumbra tenebroasă printr-un adevărat miracol. Avocatul era nerăbdător.

Împlinise cincizeci şi unu de ani şi radia o vitalitate de atlet. Era bărbatul cel mai atrăgător pe care-l văzuse vreodată, o pasiune instantanee şi devastatoare a cuprins-o pe loc, o căldură primitivă şi neînfrânată, care avea să se transforme rapid în fascinație pentru personalitatea şi activitatea lui. Încerca să se concentreze

la întrebări, minutele treceau, el bătea nervos cu creionul în tăblia mesei. I-a fost frică să n-o trimită la plimbare, i-au venit lacrimi în ochi şi i-a spus că trăise mulți ani în străinătate şi că obsesia ei pentru tema persoanelor dispărute avea rădăcini personale, fratele ei era şi el unul dintre dispăruți. Descumpănit, bărbatul i-a întins o cutie cu şervețele şi i-a oferit o cafea. Lucía şi-a suflat nasul, ruşinată că-şi pierduse cumpătul în fața unuia care pesemne că văzuse mii de cazuri de acest fel.

Lola a adus o ceaşcă cu nes pentru ea şi una cu ceai la pliculeț pentru el. Punându-i cafeaua înainte, şi-a lăsat preț de câteva clipe mâna pe umărul ei, iar gestul neaşteptat i-a declanşat Lucíei altă criză de plâns, care l-a înduioşat pe Carlos.

Apoi au vorbit. Lucía a tras de nesul acela cât a putut de mult. Carlos avea informații pe care nu le-ar fi putut obține din altă parte. Mai bine de trei ore i-a răspuns la întrebări, încercând să-i explice inexplicabilul, iar la sfârşit, când afară se lăsase întunericul şi amândoi erau epuizați, i-a permis accesul la arhivele sale. Lola plecase între timp, dar Carlos i-a spus să revină, că secretara avea s-o ajute să găsească informațiile căutate.

Situația numai romantică nu era, dar avocatul era conştient de impresia pe care i-o făcuse Lucíei şi, pentru că şi lui i se părea atrăgătoare, s-a hotărât s-o conducă acasă, deşi în principiu refuza relațiile cu tipele complicate şi mai ales plângăcioase. Dacă voia traume emoționale, era servit din belşug de nenorocirile de care avea parte zilnic în profesia sa. Ajuns în apartamentul ei, a acceptat să guste rețeta Lucíei de *pisco sour;* mai târziu, în glumă, avea să afirme că-l amețise cu băutură şi-l cucerise cu trucuri de vrăjitoare. Prima noapte a trecut în aburii alcoolului şi cu mirarea reciprocă de a se trezi în acelaşi pat. În zori, a plecat sărutând-o cast şi asta a fost tot. Carlos nu a mai sunat-o şi nici nu i-a răspuns la telefon.

Trei luni mai târziu, Lucía Maraz s-a înfiinţat neanunţată la biroul lui Urzúa. Secretara Lola ţăcănea la fel de furios la maşină, a recunoscut-o imediat şi a întrebat-o când avea să vină să caute în arhive. Nu i-a spus că avocatul nu-i răspunsese la telefon, probabil că secretara era la curent. Lola a instalat-o în biroul şefului, i-a adus un nes cu lapte condensat şi i-a spus să aibă răbdare, că şeful era la tribunal, dar bărbatul a apărut după o jumătate de oră, descheiat la guler şi cu haina pe braţ. Lucía l-a primit în picioare şi l-a anunţat sec că era însărcinată.

A avut impresia că nici nu-şi mai amintea de ea, deşi el a asigurat-o că da, sigur că ştia cine era şi ce amintire frumoasă avea el din noaptea aceea cu *pisco sour,* că reacţia lui întârziată se datora surprizei. Când i-a explicat că pentru ea era probabil ultima ocazie să fie mamă, i-a cerut la fel de sec un test de paternitate. Lucía a fost tentată să plece şi să-şi crească singură copilul, dar a oprit-o amintirea propriei copilării lipsite de tată. Testul a confirmat dincolo de orice dubiu paternitatea lui Carlos şi atunci neîncrederea şi iritarea avocatului s-au topit, înlocuite de un entuziasm autentic. Se vor căsători, a spus, era şi pentru el ultima ocazie să-şi depăşească spaima de căsnicie şi să devină tată, deşi la vârsta lui putea fi bunic.

Lena i-a prezis fiică-sii că mariajul avea să se termine după câteva luni, pentru că o diferenţă de cincisprezece ani între soţi, plus venirea copilului aveau să-l pună pe fugă pe Carlos Urzúa; un holtei împătimit ca el n-avea să suporte zbieretele nou-născutului. Lucía s-a pregătit sufleteşte pentru această posibilitate cu un simţ filosofic al realităţii. În Chile nu exista o lege a divorţului, abia în 2004 avea să fie votată, însă existau formule de a dobândi dizolvarea căsătoriei cu martori falşi şi judecători complezenţi. Era o metodă atât de comună şi de eficientă, încât cuplurile care rămâneau unite pe viaţă se numărau pe degete. I-a propus deci viitorului tată să se despartă

amical după ce se va naşte copilul; era îndrăgostită, dar nu voia ca bărbatul să se simtă prins în plasă şi să ajungă să o urască. Carlos a respins pe loc propunerea, care i se părea imorală, iar ea şi-a spus că timpul şi intimitatea vor face ca şi el să o iubească. Îşi dorea din tot sufletul.

S-au mutat în casa pe care Carlos o moştenise de la părinți, cam dărăpănată şi într-un cartier sărăcit de când Santiago începuse să se întindă spre poalele munților, unde cei bogați fugeau de smogul toxic care acoperea oraşul. La sfatul mamei ei, Lucía a amânat cercetările pentru carte: subiectul dureros putea afecta psihicul copilului nenăscut; cum să-ți începi viața în pântecele unei mame care caută cadavre, aşa s-a exprimat Lena. Era pentru prima dată când se referea la cei dispăruți cu acest termen, era ca şi cum ar fi aşezat o lespede peste fiul ei.

Carlos a fost de acord cu teoria soacră-sii şi a refuzat să o ajute pe Lucía la carte până după naşterea copilului. Lunile de aşteptare trebuiau să fie de răsfăț, linişte şi odihnă, i-a spus el, numai că sarcina s-a tradus în cazul ei printr-o energie debordantă şi, în loc să croşeteze botoşei, s-a apucat să zugrăvească pe dinăuntru şi pe dinafară casa; în timpul liber a urmat nişte cursuri practice şi a refăcut mobila din salon, după care a schimbat şi țevăria din bucătărie. Bărbatul venea de la birou şi o găsea cu ciocanul în mână şi cuie în gură, sau târându-şi pântecul pe sub chiuvetă înarmată cu un ciocan de lipit. Cu aceeaşi pasiune s-a apucat să amenajeze curtea lăsată în paragină de mai bine de zece ani, transformând-o într-o grădină cam haotică în care tufele de trandafiri conviețuiau cu ceapa şi lăptucile.

În timp ce făcea pe zidarul i s-au udat pantalonii de lichid amniotic. Nu, nu făcuse pipi pe ea, cum crezuse, noroc cu maică-sa care trecuse pe-acolo şi care a chemat un taxi care s-o ducă la maternitate.

Daniela s-a născut la şapte luni şi Carlos a pus faptul pe seama comportamentului iresponsabil al Lucíei: cu câteva zile în urmă, în timp ce picta norişori albi pe tavanul albastru al camerei copilei, căzuse de pe scară. Daniela a stat trei săptămâni în incubator şi încă două luni sub observaţie. Făptura plăpândă, semănând cu o maimuţică fără păr legată de sonde şi monitoare, îi provoca tatălui un gol în stomac asemănător cu greaţa, dar când, în cele din urmă, fetiţa a fost adusă acasă şi l-a apucat zdravăn de degetul mic, a fost cucerit pe vecie. Daniela avea să fie singura fiinţă în faţa căreia Carlos Urzúa se topea tot, singura pe care a fost în stare să o iubească.

Prevestirea pesimistă a Lenei Maraz nu s-a adeverit, căsnicia fiicei ei a durat două decenii. Timp de cincisprezece ani Lucía a păstrat vie flacăra, fără participarea lui, un tur de forţă de imaginaţie şi tenacitate. Până să se mărite, Lucía avusese patru amoruri importante; primul fusese presupusul *guerrillero* exilat pe care-l cunoscuse la Caracas, devotat luptei teoretice în slujba visului socialist, egalitarist, dar în care femeile nu-şi aveau locul, cum avea să constate ea destul de repede, iar ultimul, un muzicant african cu codiţe rasta pline de mărgele de plastic, care i-a mărturisit că în Senegal avea două neveste legitime şi mai mulţi copii. Lena numea „sindromul pomului de Crăciun" tendinţa fiică-sii de a-şi împodobi alesul cu calităţi inventate: lua un molid ordinar, îl împopoţona cu globuri şi ghirlande colorate, care cu timpul cădeau şi rămânea doar scheletul uscat. Lena punea sindromul ăsta pe seama karmei şi susţinea că depăşirea tâmpeniei cu pomul de Crăciun era una dintre lecţiile pe care fiică-sa trebuia să le înveţe în timpul acestei reîncarnări, ca să nu repete aceeaşi greşeală în următoarea. Era o catolică ferventă, dar adoptase ideea de karma şi reîncarnare sperând că fiul ei Enrique avea să renască şi să apuce să trăiască o viaţă

întreagă.

Ani în şir Lucía a pus indiferența soțului pe seama muncii intense, nebănuind că o bună parte din timp şi energie şi-o cheltuia cu alte femei. Conviețuiau blând, fiecare cu treaba, lumea şi camera lui. Până la opt ani, Daniela a dormit în pat cu mama ei. Lucía şi Carlos făceau dragoste doar când se ducea tiptil în camera lui, ca să nu trezească fetița, şi umilită, căci inițiativa era mai mereu a ei.

Se mulțumea cu firimituri de tandrețe, din orgoliu nu cerea mai mult. Se descurca singură, iar el îi era recunoscător pentru asta.

Richard

La nord de New York

Ultimele ceasuri ale zilei de duminică ar fi putut să se târască prea încet pentru Richard, Lucía şi Evelyn în camera de motel care mirosea a creozot şi mâncare chinezească, dar au zburat în timp ce ei îşi povesteau viețile. Mai întâi au adormit Evelyn şi cățelul. Fata ocupa un spațiu minim în pat, însă Marcelo s-a întins şi s-a lăbărțat, ocupând restul.

— Ce-or face pisicile tale? l-a întrebat Lucía pe Richard pe la zece, când începeau şi ei să caşte.

— Bine, am sunat-o pe vecină de la chinezi; nu vreau să folosesc mobilul, poate fi localizat.

— Dar cui îi pasă ce vorbeşti tu, Richard? În plus, cred că telefoanele mobile nu pot fi interceptate.

— Am mai discutat asta, Lucía. Dacă descoperă maşina…

— Milioane de convorbiri telefonice se încrucişează în eter, l-a întrerupt ea. În fiecare zi dispar mii de maşini, sunt abandonate, furate, făcute bucăți pentru piese de schimb, ajung la fier vechi, sunt trimise prin contrabandă în Columbia…

— Sau sunt folosite ca să se arunce cadavre pe fundul unui lac.

— Îți pare rău că te-ai băgat?

— Da, dar e cam târziu să dau înapoi. Mă duc să fac un duş.

„Lucía chiar arată bine cu părul ăsta trăsnit şi cu cizmoaiele ei de iarnă”, şi-a zis Richard în timp ce apa fierbinte îl ardea pe spinare, un leac excelent pentru oboseală şi pentru înțepăturile de purici. Se mai ciondăneau ei pe mărunțişuri, dar în general se înțelegeau bine; îi plăcea la ea amestecul de bruschețe şi dulceață, felul în care lua viața în piept fără teamă,

expresia ei la jumătate de drum între amuzament şi ironie, zâmbetul ei pieziş. În comparație cu Lucía, el era un zombi în pragul vârstei a treia, însă alături de ea parcă învia. „N-ar fi rău să îmbătrânim împreună”, mână în mână, şi-a mai spus. Îi bubuia inima imaginându-şi părul colorat al Lucíei pe perna lui, cizmele la picioarele patului şi chipul ei atât de aproape de-al său, încât se putea pierde în ochii ei de prințesă turcă. „Iartă-mă, Anita”, a şoptit. Era de mult timp singur, uitase tandrețea aceea aspră, golul din stomac, clocotul sângelui, valurile de dorință. „Oare dragoste să fie asta? Că dacă e, zău dacă ştiu ce să fac! Sunt prins în laț.” De vină era oboseala, mâine-dimineață va avea mintea limpede. Vor scăpa de maşină şi de Kathryn Brown, se vor despărți de Evelyn Ortega, Lucía va fi din nou doar chiriaşa de la subsol. Numai că nu dorea să vină clipa aceea, voia să se oprească timpul şi să nu trebuiască să se despartă niciodată. Şi-a pus tricoul şi pantalonii pentru că s-a jenat să-şi scoată pijamaua din bagaj: dacă Lucía îl luase peste picior pentru că adunase atâtea lucruri pentru doar două zile, pijamaua i s-ar fi părut ceva de-a dreptul ridicol. Dacă se gândea bine, chiar era. S-a întors înviorat în cameră, ştiind că-i va fi greu să adoarmă; orice lucru care-l scotea din rutină îi provoca insomnie, cu atât mai mult cu cât nu avea nici perna hipoalergenică cu formă ergonomică. Mai bine să nu-i pomenească Lucíei de perna aia. A găsit-o întinsă în spațiul minuscul lăsat liber de câine.

— Dă-l jos din pat, Lucía, s-a apropiat el gata să treacă la fapte.

— Nici să nu te gândeşti, Richard. Marcelo e foarte sentimental, s-ar simți jignit.

— E un pericol să dormi cu animalele.

— Ce pericol?

— Pentru sănătate, în primul rând, cine ştie ce boli ar putea…

— Pentru sănătate este rău să te speli întruna pe

mâini, aşa cum faci tu. Noapte bună, Richard.

— Cum vrei. Noapte bună.

După o oră şi jumătate l-au apucat primele simptome: o piatră în stomac şi un gust ciudat în gură. S-a închis în baie şi a deschis toate robinetele ca să disimuleze vacarmul intestinelor în ebuliție. A deschis şi geamul ca să iasă mirosul şi a rămas aşa, dârdâind pe closet, blestemând ceasul în care gustase mâncarea chinezească şi întrebându-se de ce îi făcuse rău doar lui. Era scăldat într-o sudoare rece. Nu a trecut mult timp şi Lucía a bătut la uşă.

— Eşti bine?

— Mâncarea era otrăvită, a bâiguit el.

— Pot să intru?

— Nu!!!

— Deschide, Richard, lasă-mă să te ajut.

— Nu, nu! a strigat el adunându-şi toate forțele rămase.

Lucía a încercat clanța, dar zăvorul era tras. A urât-o în clipele acelea; tot ce-şi dorea era să moară pe loc, mânjit de rahat şi pişcat de purici, singur, absolut singur, fără martori, Lucía şi Evelyn să se evapore, maşina cu Kathryn în portbagaj să dispară în ceață, să i se calmeze burta, să dea afară toată mizeria, să urle de neputință şi de furie. De dincolo de uşă, Lucía l-a asigurat să mâncarea nu fusese stricată, că lor nu le căzuse rău, că era o chestiune de nervi şi că îi făcea un ceai. Nu i-a răspuns, frigul îi încleştase fălcile. După zece minute, ca prin minune, intestinele i s-au potolit, a fost în stare să se ridice, să-şi privească în oglindă chipul verzui şi să facă încă un duş cald, care i-a potolit tremuratul. Prin geam pătrundea un ger de crăpau pietrele, dar n-a avut curaj să-l închidă sau să deschidă uşa, îngrețoşat de miros. Dar nici să stea toată noaptea în baie nu era o soluție. Cu genunchii moi şi încă dârdâind a ieşit în cele din urmă, a închis uşa în urma lui şi s-a târât până la pat. Desculță, ciufulită, într-un tricou lălâu şi lung până la genunchi,

Lucía i-a adus o cană aburindă. Richard şi-a cerut iertare pentru duhoare, umilit până în măduva oaselor.

— Ce duhoare? Eu nu simt nimic, nici Evelyn şi Marcelo, care dorm. Acum te odihneşti şi mâine eşti ca nou. Dă-te mai încolo, o să dorm cu tine.

— Ce-ai zis?!

— Fă-mi loc ca să mă bag în pat.

— Zău, Lucía, nu puteai alege un moment mai prost, sunt bolnav…

— Ce te mai laşi rugat, omule! Începem rău, inițiativa trebuia s-o iei tu, dar uite că în loc de asta mă şi jigneşti.

— Iartă-mă, am vrut să spun că…

— Lasă prostiile. N-o să te deranjez defel, dorm ca lemnul toată noaptea, nici nu mă mişc.

Şi s-a vârât în aşternut, din trei mişcări şi-a găsit poziția, în vreme ce Richard îşi sorbea ceaiul, suflând în cană, descumpănit, neştiind cum să interpreteze ce i se întâmpla. În cele din urmă s-a întins lângă ea, slăbit, îndurerat şi uimit, conştient de prezența femeii, de forma trupului său, de căldura ei reconfortantă, de şuvițele sale, de atingerea inevitabilă şi excitantă a brațului, a şoldului, a piciorului ei. Lucía spusese adevărul: dormea pe spate, cu brațele încrucişate pe piept, solemnă şi tăcută precum un cavaler medieval sculptat în piatra sarcofagului. De unde crezuse că nu avea să pună geană peste geană, că avea să rămână treaz aspirând aroma necunoscută şi dulce a Lucíei, Richard a adormit înainte de a-şi termina gândul. Fericit.

Ziua de luni a început bine. Viscolul se topise în sfârşit la mai multe mile deasupra oceanului, zăpada acoperea totul ca o pătură de frişcă şi înăbuşea sunetele. Lucía dormea alături de Richard în aceeaşi poziție din seara precedentă, Evelyn dormea în celălalt pat cu câinele încolăcit pe pernă. Trezindu-se, Richard a simțit mirosul mâncării chinezeşti plutind în cameră, numai că acum nu-l mai deranja. La început fusese neliniştit, îşi pierduse

obiceiul de a sta şi de a dormi lângă o femeie, însă somnul îl prinsese repede, făcându-l să plutească lin într-un spațiu sideral, un abis gol şi infinit. Pe vremuri, când bea peste măsură, i se întâmpla la fel, numai că era vorba de o stupoare apăsătoare, diferită de pacea binecuvântată pe care o simțise acum, alături de Lucía. A văzut pe ecranul mobilului că era opt şi un sfert, s-a mirat că dormise atâtea ore după ruşinosul episod din baie. S-a ridicat cu grijă şi primul lui gând a fost să iasă şi să le aducă femeilor cafea proaspătă; avea nevoie de aer ca să recapituleze ultimele evenimente, se simțea răvăşit, scuturat de un ciclon de emoții noi. Se trezise cu nasul lipit de gâtul ei, cu un braț petrecut peste mijlocul Lucíei şi o erecție de adolescent. Căldura femeii, respirația ei liniştită, părul vâlvoi – totul era mai frumos decât îşi închipuise şi îi inspira un amestec de erotism intens şi duioşie insuportabilă de bunic.

S-a gândit fugitiv la Susan, cu care se întâlnea periodic la un hotel din Manhattan ca măsură profilactică. Se înțelegeau bine şi, odată potolită nevoia fizică, trăncăneau despre toate cele, în afară de sentimente. Niciodată nu dormiseră împreună, dacă mai aveau timp se duceau să mănânce la un restaurant marocan foarte discret, după care se despărțeau ca doi buni prieteni. Dacă se încrucişau pe culoarele universității se salutau cu o indiferență amabilă, care nu era o fațadă menită să ascundă relația clandestină, ci exact ceea ce simțeau. Se respectau, iar tentația îndrăgostirii nici nu-i atinsese vreodată.

Ceea ce simțea pentru Lucía era însă ceva incomparabil, era exact opusul. Brusc, parcă i se şterseseră decenii întregi din viață, parcă avea iar optsprezece ani. Se credea imun, dar iată-l victima hormonilor, ca un băiețandru. Dacă afla Lucía, precis avea să-l ia peste picior fără milă. Dar în noaptea asta dormise pentru prima dată după douăzeci şi cinci de ani cu o femeie – atât de aproape, respirând în acelaşi ritm.

Ce simplu fusese să doarmă cu ea, ce complicat era ce simțea acum, vălmăşagul ăsta de fericire şi de teroare, de anticipare şi pornire de a o lua la goană, urgența asta a dorinței!

„E o nebunie", şi-a zis apoi; trebuia să stea de vorbă cu ea, să lămurească lucrurile, să vadă dacă simțea şi ea la fel, dar nu imediat, ca să n-o sperie şi să strice totul. În plus, cu Evelyn de față, nici nu prea aveau cum să vorbească. Trebuia să aştepte, dar cât durea aşteptarea! Poate că peste o zi urmau să se despartă şi ocazia să-i spună ce simțea avea să treacă. Dac-ar fi avut curaj i-ar fi spus pe loc, fără niciun preambul, că o iubea, că în noaptea ce trecuse ar fi vrut s-o ia în brațe şi să nu-i mai dea drumul. I-ar fi spus totul dacă ar fi ştiut măcar o fărâmă din ce gândea ea. Şi ce-ar fi putut el să-i ofere Lucíei? Purta în cârcă un bagaj înfiorător de amintiri; bun, la vârsta lui toată lumea are un trecut, numai că al său era greu ca o stâncă.

A privit-o încă o dată cum dormea. Ca o fetiță, nici nu-şi dăduse seama că el se trezise, parcă erau un cuplu matur care împărțea patul de ani de zile. A avut impulsul s-o trezească cu sărutări, să o roage să-i dea o şansă, să-l invadeze, să vină în casa lui, să-i ocupe întreaga viață cu tandrețea ei ironică şi poruncitoare. Niciodată nu fusese mai sigur de ceva. Ar fi fost adevărată minune dacă Lucía l-ar fi iubit şi ea. Cum de durase atât ca să înțeleagă dragostea asta care-l sufoca, care-i umplea fiecare fibră, ce fusese în capul lui? Pierduse patru luni ca prostul. Căci acest torent de pasiune nu putea fi o chestiune de moment, precis că tot crescuse începând din luna septembrie, de la venirea ei. Îl durea pieptul de frică, dar era o durere delicioasă. „Binecuvântată să fii, Evelyn Ortega, că ție ți se datorează miracolul. Da, miracolul, nu există altă definiție pentru ceea ce simt."

Tocmai deschisese uşa căutând frigul, oxigenul şi calmarea noianului de sentimente care-l năpădiseră, dar

n-a apucat să iasă că s-a pomenit nas în nas cu un elan. Sperietura l-a făcut să dea înapoi şi să scoată un strigăt care le-a trezit pe Lucía şi pe Evelyn. Deloc temător, animalul a dat să intre în cameră, dar coarnele uriaşe l-au împiedicat. Evelyn s-a ghemuit îngrozită, nu mai văzuse un astfel de monstru, iar Lucía îşi căuta mobilul să-l fotografieze. Poate că până la urmă elanul ar fi reuşit să pătrundă în cameră dacă n-ar fi intervenit Marcelo, care a tranşat chestiunea cu nişte lătrături răguşite şi belicoase. Rumegătorul s-a retras, zguduind construcția din lemn dând cu coarnele în prag, apoi a luat-o la trap urmărit de un cor de râsete nervoase şi lătrături furioase.

Transpirat din pricina exploziei de adrenalină, Richard a anunțat că se duce după cafea până se îmbracă ele, dar n-a ajuns departe. La doi paşi de uşă, elanul depozitase un morman de excremente proaspete, două kilograme de mingiuțe moi în care a intrat cu cizma până la gleznă. Blestemând, a țopăit într-un picior până la recepția care, din fericire, avea o ferestruică spre parcare, ca să ceară un furtun să se spele. Se străduise din răsputeri să treacă neobservat, pentru ca nimeni să nu-şi amintească de prezența lor în timpul temerarului pelerinaj, şi iată că un animal dă de pământ cu precauțiile lui. „Că, dacă e ceva de neuitat, e tocmai fraierul ăla care a intrat în căcat", a conchis Richard. Semn rău. „Sau o fi un semn bun? Nu, nu se poate întâmpla nimic rău, sunt apărat pentru că m-am îndrăgostit copilăreşte." Şi a râs, căci dacă nu ar fi descoperit dragostea care picta lumea în culori arzătoare, s-ar fi crezut victima unui blestem. De parcă n-ar fi fost de ajuns povestea cu nefericita de Kathryn Brown, mai avusese parte şi de viscol, de purici, mâncare stricată, ulcer şi răhățeală – şi-a lui, şi-a elanului.

Evelyn

Granița dintre Mexic şi Statele Unite

Zilele se târau parcă pentru Evelyn Ortega, în plictiseala şi căldura sufocantă a taberei de la Nuevo Laredo, dar cum se lăsa răcoarea nopții locul se transforma într-un furnicar de afaceri clandestine şi vicii. Cabrera îi prevenise să nu se amestece cu ceilalți şi să-şi țină banii ascunşi, dar asta era imposibil. Erau înconjurați de migranți ca ei, dar mult mai năpăstuiți. Erau unii care stăteau acolo de luni de zile, încercaseră să treacă râul de câteva ori sau fuseseră arestați pe malul celălalt şi deportați tot în Mexic, era mai ieftin decât să fie trimişi în țările lor de origine. Cei mai mulți nu-şi puteau permite să plătească un „coiot". Cei mai nenorociți erau copiii care călătoreau singuri, nici măcar cel mai zgârcit nu refuza să-i ajute. Grupul lui Evelyn şi-a împărțit proviziile şi apa cu doi frați care se țineau tot timpul de mână, un băiat de opt ani şi o fetiță de şase. Fugiseră de un an din El Salvador din casa unor unchi care-i bătea, străbătuseră Guatemala trăind din cerşit şi în ultimele luni umblau de colo-colo prin Mexic, lipindu-se de câte un grup de migranți. Spuneau că mama lor era în Statele Unite, dar nu ştiau în ce oraş.

Noaptea, protejații lui Cabrera dormeau pe rând ca să nu fie jefuiți. Chiar a doua zi după sosirea lor, o ploaie torențială a topit cartoanele şi au rămas sub cerul liber, la fel ca toți ceilalți. Dar când s-a lăsat seara zilei de sâmbătă, tabăra parcă s-a trezit din letargie: era o noapte fără lună. În timp ce mulți se pregăteau să treacă râul, bandiți şi polițişti laolaltă intrau în acțiune.

Însă Cabrera negociase libera trecere pentru grupul său cu bandele şi cu oamenii în uniformă; noaptea următoare, când cerul era înnorat şi nici stelele nu se vedeau, a venit şi cunoştința lui Cabrera, un tip scund,

ciolănos şi gălbejit, cu priviri rătăcite de drogat împătimit, care s-a prezentat drept Expertul. Cabrera i-a asigurat că în ciuda înfăţişării îndoielnice, nimeni nu era mai calificat decât el; dacă pe uscat era un amărât, în apă era de toată încrederea, căci nimeni nu cunoştea mai bine curenţii şi vârtejurile. Când era lucid, urmărea mişcările patrulelor şi lumina puternică a proiectoarelor; ştia să aleagă momentul potrivit pentru a se arunca în apă şi să traverseze între două fascicule de lumină, ajungând fix la locul ascuns în bălării unde nu putea fi văzut. Era plătit în dolari pe cap de om, iar Cabrera nu făcea nazuri, căci fără isteţimea şi îndrăzneala Expertului era greu să ajungi pe pământ american. „Ştiţi să înotaţi?" i-a întrebat Expertul, dar oamenii au ridicat din umeri. Le-a spus atunci că nu pot lua cu ei nimic, doar actele şi banii, asta dacă le mai rămăsese ceva. I-a pus să se dezbrace şi să se descalţe, le-a pus hainele în pungi negre de plastic pe care le-a legat de o anvelopă de camion pe post de plută. Le-a arătat cum să se ţină de ea cu un braţ şi să vâslească cu celălalt, având grijă să nu facă zgomot. „Cine nu se ţine s-a ars", le-a mai spus.

Berto i-a îmbrăţişat la despărţire pe toţi şi le-a dat ultimele sfaturi. Doi migranţi, doar în chiloţi, au intrat primii în apă, s-au încleştat de anvelopă şi au dispărut în întuneric împreună cu Expertul. După un sfert de oră omul s-a întors pe mal, cu anvelopa târâş. Îi lăsase pe o insuliţă din mijlocul râului, ascunşi între trestii, unde aveau să-i aştepte pe ceilalţi. Berto Cabrera i-a dat o ultimă îmbrăţişare lui Evelyn, îi era milă de ea, se îndoia că ar fi putut supravieţui încercărilor care o aşteptau.

— Nu te văd mergând preţ de o sută treizeci şi cinci de kilometri prin deşert, fetiţo, aşa că ascultă de asociatul meu, el ştie ce să facă…

Râul s-a dovedit mai periculos decât părea de pe mal, dar nu au şovăit, aveau puţine secunde de întuneric deplin. Evelyn a intrat în apă în chiloţi şi sutien,

încadrată de ceilalți doi, gata s-o ajute la nevoie. Îi era frică să nu se înece, dar teama cea mare era să nu fie descoperiți din cauza ei. Şi-a stăpânit țipetele când a intrat în apa rece şi a constatat că pe jos era mâl şi pe lângă ea treceau, atingând-o, crengi, gunoaie, poate chiar şerpi de apă. Anvelopa de cauciuc ud era alunecoasă, abia ajungea s-o cuprindă cu brațul sănătos, pe celălalt îl ținea la piept; după câteva clipe nu mai ajungea la fund şi curentul o zguduia. Se scufunda şi ieşea la suprafață înghițind apă şi luptându-se să nu scape cauciucul. Un bărbat a apucat-o de mijloc chiar înainte să fie trasă de curent şi i-a spus să se țină cu ambele mâini, dar umărul dislocat şi încă nevindecat complet o durea înfiorător, brațul şi mâna nu o ascultau, aşa că tovarăşii ei au întins-o cu totul pe cauciuc cu fața în sus. Evelyn a închis ochii şi s-a lăsat în voia sorții.

După puține minute s-au pomenit pe insuliță. Pitiți în vegetație, pe un sol nisipos, nemişcați, observau malul american atât de apropiat că puteau auzi ce vorbeau doi polițişti care stăteau de pază lângă o maşină prevăzută cu un far puternic îndreptat chiar spre locul unde se aflau ei. S-a scurs mai bine de un ceas fără ca Expertul să dea semne de nerăbdare, părea chiar că adormise, în vreme ce ei tremurau de frig, le clănțăneau dinții şi simțeau insectele şi reptilele care se târau primprejur. Pe la miezul nopții, Expertul s-a dezmeticit de parcă ar fi sunat ceasul şi chiar atunci farul s-a stins şi patrula a plecat.

— Avem mai puțin de cinci minute până să vină schimbul. Pe aici curentul e mai slab, mergem cu toții, putem să şi plescăim prin apă, dar odată ajunşi dincolo, vă țineți gura!

Au intrat iar în râu, ținându-se de anvelopa care, sub greutatea a şase trupuri, coborâse la firul apei, şi au luat-o drept înainte. Au ajuns repede dincolo şi, ținându-se de trestii, s-au cățărat pe panta mâloasă a malului, ajutând-o cu toții pe Evelyn. Erau în Statele Unite.

După câteva secunde au auzit motorul patrulei, dar

acum erau apărați de vegetație şi lumina nu bătea până la ei. Expertul i-a dus mai departe. Mergeau în şir indian şi ținându-se unul de altul, să nu se rătăcească în întuneric, făcându-şi loc printre trestii. Au ajuns într-un fel de poieniță, unde călăuza a aprins o lanternă, a orientat-o în jos şi le-a făcut semn să se îmbrace. Şi-a scos tricoul ud şi l-a folosit pe post de bandaj ca să-i prindă brațul lui Evelyn, pe primul şi-l pierduse în apă. Atunci şi-a dat ea seama că nu mai avea nici plicul de plastic cu actele date de părintele Benito. L-a căutat pe jos, la lumina slabă a lanternei, sperând că-i căzuse chiar acolo; apoi a înțeles că fusese luat de curent când o salvase acel bărbat ridicând-o de mijloc, atunci se desprinsese cureaua cu plicul. Nu mai avea nici iconița binecuvântată de papă, doar amuleta zeiței-jaguar care trebuia s-o apere de rele îi rămăsese la gât.

Se îmbrăcau când s-a ivit precum un duh al nopții asociatul lui Cabrera, un mexican aflat de atâția ani în State, că vorbea spaniola cu un accent ciudat. Le-a întins un termos cu cafea fierbinte în care turnase şi ceva alcool; au băut tăcuți, recunoscători, în timp ce Expertul o ştergea fără un cuvânt de rămas-bun.

Cu glas scăzut, omul le-a ordonat bărbaților să-l urmeze, iar lui Evelyn să plece singură în sens opus. Fata a dat să protesteze, dar n-a putut scoate niciun sunet, amuțită şi îngrozită că fusese trădată după ce ajunsese.

— Mi-a zis Berto c-o ai pe maică-ta aici. Predă-te primului polițai sau primei patrule pe care o vezi. N-o să te deporteze pentru că eşti minoră, a asigurat-o asociatul, convins că fata n-avea mai mult de doisprezece ani. Evelyn nu l-a crezut, dar ceilalți auziseră şi ei că aşa era legea în Statele Unite. Au strâns-o rapid în brațe şi au luat-o la picior, dispărând în beznă.

Tremurând, Evelyn s-a ascuns printre bălării. A încercat să spună o rugăciune, dar nu şi-a putut aminti niciuna dintre multele pe care le învățase de la bunica. A stat aşa o oră, două, poate trei; nu mai avea noțiunea

timpului, încremenise, nu se putea mişca, avea o durere surdă în umăr. La un moment dat a perceput nişte fluturări rapide deasupra capului şi a ghicit că era vorba de liliecii care căutau hrană, la fel ca în Guatemala. S-a afundat şi mai mult în vegetaţie, speriată, doar toată lumea ştie că ăştia sug sânge de om. Ca să nu se mai gândească la vampiri, şerpi şi scorpioni s-a concentrat asupra unui plan de a pleca de-acolo. Precis că vor veni şi alte grupuri de migranţi, se va alătura lor, totul era să rămână trează. Le-a invocat pe mama-jaguar şi pe mama lui Isus, aşa cum o sfătuise Felicitas, însă niciuna n-a venit să o ajute; aceste maici cereşti îşi pierd puterile în Statele Unite. Prin urmare, era abandonată.

Nu mai era mult până în zori, dar orele i s-au părut interminabile. Treptat, ochii i s-au obişnuit cu noaptea fără lună, la început atât de impenetrabilă, şi a văzut ce creştea în jur – nişte ierburi înalte şi uscate. Restul nopţii a fost chinuitor, în cele din urmă s-a luminat de ziuă. Până atunci nu auzise nimic, nu apăruseră nici fugari, nici poliţişti. A privit în jur. Era înţepenită, îi era foame şi sete, dar durerea trecuse. Simţea că va fi o zi caldă, din pământ ieşea un abur fin ca un văl de mireasă. Peste noapte nu auzise decât, în depărtare, avertizările megafoanelor, dar dimineaţa a adus zumzet de insecte, crenguţe strivite de paşii rozătoarelor, vuietul trestiilor în vânt şi ţipetele vrăbiilor. Prin tufişuri a zărit pete de culoare: pieptul roşu al unei păsări-vrăjitor, o silvie galbenă, o gaiţă verde cu cap albastru, nişte păsărele atât de şterse în comparaţie cu cele din satul ei. Crescuse în zarva înaripatelor cu penaj multicolor, erau şapte sute de specii, raiul ornitologilor, spunea părintele Benito. Şi-a ciulit urechile să prindă avertismentele severe în spaniolă ale megafoanelor, a încercat să socotească ce distanţă era până la graniţă, la turnurile de control şi la drum, dacă exista un drum. Habar nu avea unde se afla. I-au revenit în minte poveştile spuse de migranţi despre pericolele nordului, ale deşertului nemilos, ale grănicerilor care

trăgeau în cei care intrau pe proprietăți în căutare de apă, paznici înarmați ca pentru război, câini dresați să miroasă sudoarea fricii, închisorile în care puteai sta cu anii uitat de toți. Dacă erau precum cele din Guatemala, mai bine să moară decât să ajungă într-o celulă.

Ziua se târa alene, minut cu minut, ceas după ceas, cu o lentoare atroce. Soarele urca pe cer înfierbântând pământul cu o zăpuşeală uscată, atât de diferită de ce ştia ea. Setea o făcuse să uite de foame. În lipsa unui copac cu umbră, a scurmat cu un băț printre bălării, a gonit jivinele târâtoare şi s-a ghemuit acolo, înfigând bățul în pământ pentru ca umbra lui să-i indice trecerea timpului – aşa cum învățase de la bunica ei. La intervale regulate auzea huruitul maşinilor şi zborul jos al elicopterelor; urmau acelaşi traseu, a dedus ea şi n-a mai fost atentă la ele. Era amețită, parcă avea vată în cap, gândurile i se învălmăşeau. Umbra bățului pe pământ indica miezul zilei şi atunci au început primele halucinații: formele şi culorile date de *ayahuasca*{6}, un cortegiu de şobolani, tatu, puii de jaguar fără mama lor, câinele negru al lui Andrés mort de patru ani, dar viu şi dând din coadă. Copleşită de căldura arzătoare, de foame şi sete, adormea şi se trezea.

A amurgit repede, dar temperatura nu a scăzut. Un şarpe negru, lung şi gros i-a trecut peste picior ca o mângâiere groaznică. Împietrită, fata a uitat să respire, urmărind trecerea reptilei, atingerea pielii mătăsoase, ondulația fiecărui muşchi al trupului ca un furtun care aluneca fără grabă şi care nu semăna cu şerpii din satul ei. După care s-a ridicat dintr-un salt şi a respirat lacom, speriată şi cu inima bubuindu-i în piept. S-a liniştit cu greu, n-avea putere să rămână toată ziua în picioare şi să se uite pe jos după şerpi. Avea buzele crăpate şi însângerate, limba umflată ca un melc în gura uscată ca iasca, pielea arsă de febră.

S-a lăsat noaptea, s-a răcorit. Dar Evelyn era epuizată, nu-i mai păsa nici de şerpi, nici de lilieci, nici de

grănicerii cu puşti, nici de monştrii din coşmaruri; nu voia decât să bea apă şi să se odihnească. Încolăcită pe pământ, s-a lăsat pradă nefericirii şi singurătății, dorindu-şi să moară repede, să moară în somn şi să nu se mai trezească.

Nu a murit în a doua noapte petrecută pe pământ american, aşa cum spera. S-a trezit în zori în aceeaşi poziție în care adormise, fără să-şi amintească ce se petrecuse după plecarea din tabăra de la Nuevo Laredo. Era deshidratată, i-a trebuit mult să-şi întindă picioarele, să se ridice, să-şi aşeze brațul în legătura pe post de bandaj, să facă paşi. O durea tot corpul, dar cel mai rău o chinuia setea. Trebuia să găsească apă. Nu vedea bine şi nu gândea limpede, dar experiența i-a indicat apropierea apei: era înconjurată de trestii şi bălării, astea cresc la umezeală. Mânată de sete şi de frică, sprijinindu-se în bățul care îi arătase orele, a înaintat orbeşte.

A mers în zigzag vreo cincizeci de metri, a oprit-o zgomotul unui motor, foarte aproape. Instinctiv, s-a lăsat în jos, ascunzându-se în iarbă. Maşina a trecut pe lângă ea, auzea glasul unui bărbat care vorbea în engleză şi încă una, întreruptă, ca de la radio sau telefon, răspunzându-i. A mai stat aşa o vreme, apoi setea a făcut-o să meargă în patru labe în căutarea apei. Obrazul şi gâtul îi erau zgâriate de spini, o creangă joasă i-a sfâşiat tricoul, pietrele îi juleau genunchii şi mâinile. S-a ridicat, a continuat să meargă aplecată, neîndrăznind să ridice capul ca să se orienteze. Lumina dimineții era deja orbitoare.

Deodată i-a ajuns la urechi, cu limpezimea unui coşmar, sunetul apei, iar asta a făcut-o să dea uitării orice precauție şi să grăbească pasul. Mai întâi a simțit noroiul sub tălpi, apoi a dat la o parte nişte trestii şi a văzut Río Grande. Cu un strigăt, s-a repezit în apă până la brâu, a băut cu ambele mâini, cu disperare. Apa rece a umplut-o ca o binecuvântare, a băut îndelung, fără să se

gândească la gunoaiele şi la hoiturile de animale care pluteau pe apele râului. Acolo apa nu era adâncă, s-a scufundat complet, a simțit plăcerea uitată a apei pe pielea crăpată, pe brațul dislocat, pe obrajii zgâriați, pletele negre pluteau în jurul ei precum algele.

Abia ieşise din apă şi stătea întinsă pe mal, revenind încet la viață, când a fost descoperită de grăniceri.

Agenta de la Imigrație a găsit-o pe Evelyn Ortega, arestată la graniță, într-o cămăruță; a văzut o fată care aştepta cu capul aplecat, tremurând toată, fără să se fi atins de sucul de portocale şi de biscuiții oferiți ca să capete încredere. A dat s-o liniştească mângâind-o uşor pe păr, dar n-a reuşit decât s-o sperie şi mai mult. Fusese prevenită că fata avea probleme mentale, drept care a cerut mai mult timp pentru interviu. Mulți minori care ajungeau aici erau traumatizați, însă fără un ordin oficial nu putea cere o evaluare psihologică. Trebuia să se bazeze pe intuiție şi experiență.

Pentru că fata tăcea cu încăpățânare, agenta a crezut că nu ştia spaniola, poate doar limba maya. I-a luat câteva minute bune să realizeze că înțelegea de fapt tot, dar nu putea vorbi şi-atunci i-a dat creion şi hârtie ca să scrie răspunsurile, rugându-se ca fata să ştie să scrie şi să citească: majoritatea copiilor ajunşi la Centrul de Detenție nu fuseseră în viața lor la şcoală.

— Cum te cheamă? De unde vii? Ai rude în State?

Cu o caligrafie bună, Evelyn şi-a scris numele, cel al satului şi al țării, apoi cel al mamei, urmat de un număr de telefon. Agenta a răsuflat uşurată.

— Asta uşurează mult lucrurile, o vom suna pe mama ta să vină să te ia. O să stai la ea până când un judecător va decide în cazul tău.

Evelyn a petrecut trei zile la Centrul de Detenție fără să vorbească cu nimeni, deşi era înconjurată de femei şi copii din America Centrală şi din Mexic. Erau destui şi din Guatemala. Primeau trei mese pe zi, lapte şi scutece

pentru cei mici, aveau paturi de campanie şi pături militare, foarte necesare pentru că aerul condiționat păstra o temperatură hibernală, care-i făcea pe mulți să tuşească şi să răcească. Era un loc de tranzit, nimeni nu rămânea mult acolo, arestații erau iute trimişi mai departe. Minorii cu părinți în State erau predați fără multe cercetări, lipsea atât timpul, cât şi personalul necesar fiecărui caz în parte.

Nu Miriam a venit s-o ia pe Evelyn, ci un tip pe nume Galileo León, care s-a prezentat ca tată vitreg. Dar ea habar nu avea cine era bărbatul, nu a vrut să plece cu el, auzise de proxeneții şi traficanții de minori; uneori copiii erau ceruți de necunoscuți care semnau o hârtie şi îi luau. Un ofițer a sunat-o pe Miriam ca să lămurească situația, astfel a aflat Evelyn că mama ei avea un soț. Curând avea să descopere că în afară de tată vitreg mai avea şi doi frați vitregi, unul de patru ani, altul de trei.

— De ce nu a venit mama ei s-o ia? l-a întrebat pe Galileo León ofițerul de serviciu.

— Pentru că şi-ar pierde serviciul. Nici pentru mine nu e uşor, pentru că pierd patru zile de muncă pentru puştoaica asta. Ştiți, sunt zugrav şi clienții nu aşteaptă, a răspuns omul pe un ton umil.

— Vă încredințăm fata sub prezumția de teamă credibilă. Ştiți ce înseamnă asta?

— Mai mult sau mai puțin…

— Judecătorul trebuie să decidă dacă motivele pentru care fata a părăsit țara ei sunt viabile. Evelyn va trebui să dovedească o teamă evidentă şi concretă, de pildă că a fost agresată sau amenințată.

— Trebuie să plătesc o cauțiune? s-a speriat el.

— Nu, e doar o cifră care se scrie în registru, dar nu se impută migrantului. Veți fi anunțați prin poştă la adresa mamei când să vă prezentați la un tribunal de imigrație. Înainte de audiere, Evelyn va vorbi cu un oficial de la departamentul de azil politic.

— Un avocat? Nu ne permitem să-l plătim.

— Sistemul e destul de aglomerat, mulți copii vin să ceară azil. Adevărul este că nici jumătate dintre ei nu fac rost de un avocat, dar dacă găsiți unul, să ştiți că e gratis.

— Afară mi s-a spus că pentru trei mii de dolari mi se face rost de unul.

— Ăia care stau pe-afară sunt traficanți şi escroci, să nu vă luați după ei. Aşteptați notificarea de la tribunal, e tot ce trebuie să faceți deocamdată, a mai spus ofițerul.

A făcut o copie după permisul de conducere al lui Galileo León şi l-a ataşat la fişa lui Evelyn, o măsură aproape inutilă, pentru că Centrul nu avea posibilitatea să urmărească fiecare copil. Şi-a luat grăbit la revedere, îl aşteptau alte cazuri.

Galileo León, născut în Nicaragua, imigrase ilegal în Statele Unite la optsprezece ani, dar obținuse rezidența în virtutea Legii Amnistiei din 1995. Din neglijență nu făcuse demersurile pentru obținerea cetățeniei. Era scund, nevorbăreț şi urât; la prima vedere nu inspira nici încredere, nici simpatie.

A dus-o mai întâi la Walmart ca să-i cumpere haine şi articole de toaletă. Fata a crezut că visează văzând dimensiunile magazinului şi varietatea infinită a articolelor, de toate culorile şi mărimile, un labirint de culoare cu rafturi pline până la refuz. De teamă să nu se rătăcească, se ținea strâns de brațul tatălui vitreg, care s-a orientat precum un explorator hârşâit, a dus-o la raionul potrivit şi i-a spus să-şi aleagă lenjerie de corp, tricouri, trei bluze, două perechi de blugi, o fustă, o rochie şi pantofi de oraş. Deşi mai avea puțin până să împlinească şaisprezece ani, avea măsurile unei fetițe americane de zece sau doisprezece ani. Jenată, Evelyn a dat să aleagă ce era mai ieftin, dar nu cunoştea valoarea dolarului şi trăgea de timp.

— Nu te uita la preț, aici totul e ieftin şi mamă-ta mi-a dat bani să te îmbrac, a scos-o Galileo din încurcătură.

A dus-o apoi la un McDonald's şi i-a dat hamburgeri cu cartofi prăjiți şi o cupă uriaşă de înghețată cu o cireaşă în vârf, din care în Guatemala s-ar fi săturat o familie întreagă.

— Nu te-a învățat nimeni să spui mulțumesc? a întrebat-o mai curând curios decât cu reproş.

Evelyn a încuviințat din cap, fără să-l privească, în timp ce lingea ultima linguriță de înghețată.

— Ce, ți-e frică de mine? Să ştii că nu sunt un căpcăun.

— Mul… mul… sunt…

— Eşti proastă sau bâlbâită?

— Bâl… bâl…

— Am înțeles, iartă-mă! Dar dacă nu poți vorbi ca oamenii, cum o să te descurci în engleză? Poftim ce încurcătură, ce ne facem cu tine?

Au tras la un motel pentru camionagii de la marginea şoselei. Camera era cam jegoasă, dar avea duş cu apă caldă. Galileo i-a spus să facă baie, să-şi spună rugăciunile şi să se culce în patul de pe stânga, că el dormea mereu în cel dinspre uşă, avea mania asta. „Eu ies să fumez, când mă întorc să te găsesc adormită." Evelyn l-a ascultat fără să stea pe gânduri, a făcut un duş rapid şi s-a culcat îmbrăcată şi încălțată, acoperită până la nas cu pătura, prefăcându-se adormită şi gata s-o rupă la fugă dacă bărbatul ar fi atins-o. Era frântă, o durea umărul şi îi era frică, dar şi-a făcut curaj gândindu-se la bunica ei. Ştia că *mamita* se ducea la biserică să aprindă lumânări pentru ea.

Galileo a zăbovit mai bine de o oră. Şi-a scos pantofii, a intrat la baie şi a închis uşa. Evelyn a auzit cum a tras apa la closet şi, cu coada ochiului, l-a văzut cum intra în cameră în chiloți, maieu şi şosete. Se pregătea să sară din pat. Tatăl vitreg şi-a pus pantalonii pe singurul scaun disponibil, a încuiat uşa şi a stins lumina. Prin storurile uzate de la geam pătrundeau reflexiile albastre ale firmei de neon cu numele motelului. Omul a îngenuncheat

lângă patul său şi, în şoaptă, s-a rugat îndelung. Când s-a urcat în pat, Evelyn dormea dusă.

Richard

Rio de Janeiro

Au părăsit motelul la ora nouă flămânzi, căci băuseră doar câte o cafea. Lucía a decretat că trebuiau să mănânce undeva, avea nevoie de o mâncare caldă pusă pe o farfurie adevărată, nici gând de cartoane şi beţişoare chinezeşti. Au ajuns la un Denny's, unde femeile s-au îndopat cu clătite fierbinţi cu miere, în timp ce Richard ciugulea nişte fulgi de ovăz fără gust. Cu o zi în urmă, plecând din Brooklyn, stabiliseră să nu stea toţi în locuri publice, dar între timp precauţia asta dispăruse, începeau să se simtă bine împreună, până şi biata Kathryn Brown fusese integrată în grup.

Drumul era mai bun decât în ziua precedentă. Ninsese foarte puţin peste noapte, temperatura tot negativă era, dar vântul se oprise şi şoselele erau deszăpezite. Au putut merge mai repede, la viteza asta puteau ajunge la cabană în jurul prânzului, a socotit Richard, pe lumină, tocmai bine ca să scape de Lexus. Numai că, după o oră şi jumătate, ieşind dintr-o curbă, au zărit la o sută de metri distanţă luminile intermitente albastre şi roşii ale câtorva maşini pe poliţie care blocau şoseaua. Nu exista niciun drum lăturalnic, iar dacă ar fi făcut cale întoarsă ar fi atras atenţia.

Stomacul i-a urcat în gât, gura i s-a umplut de bilă. Greaţa şi amintirea fantomă a diareei din seara precedentă l-au alarmat. A pipăit în buzunarul de sus al hainei, unde în mod normal trebuia să se afle flaconul cu pastile roz – nu l-a găsit. În oglinda retrovizoare a zărit-o pe Lucía care-i făcea semne optimiste cu degetele încrucişate. În faţă erau mai multe maşini oprite, o ambulanţă şi o maşină de pompieri. Un poliţist i-a făcut semn să se aşeze la coadă. Richard şi-a scos masca de schi şi, străduindu-se să adopte un ton calm, l-a întrebat

ce se întâmplase.

— Ciocnire în lanț.

— Ceva grav, domnule ofițer?

— Nu sunt în măsură să vă ofer această informație.

Cu fruntea sprijinită de brațele puse pe volan, disperat, Richard a aşteptat împreună cu ceilalți, numărând secundele. Îl ardea stomacul, îl ardea esofagul. Niciodată nu avusese o aciditate atât de cumplită, s-a temut să nu i se fi perforat ulcerul şi să se fi declanşat o hemoragie internă. Ca să vezi ce ghinion, să nimerească peste un ambuteiaj tocmai acum, când umblau cu un mort după ei şi el trebuia să meargă urgent la baie. Dacă era apendicită? Ovăzul fusese o greşeală, uitase că era un aliment laxativ. „Dacă afurisiții ăştia de polițai nu eliberează drumul, am să fac pe mine, asta-mi mai lipsea. Ce-o să zică Lucía, o să creadă că sunt o zdreanță de om, un nenorocit cu diaree cronică", a rostit el cu glas tare.

Minutele se târau cu încetineala melcului pe ceasul maşinii. A sunat mobilul.

— Te simți bine? Că pari cam leşinat, a auzit el vocea Lucíei.

— Nu ştiu, a ridicat el capul de pe volan.

— E ceva psihosomatic, Richard, eşti nervos. Ia-ți pastilele.

— Au rămas în sacul meu, la tine în maşină.

— Ți le aduc.

— Nu!!

A văzut-o ieşind din Subaru pe partea ei, în timp ce Evelyn cobora cu cățelul în brațe de cealaltă portieră. Cu un aer firesc, femeia s-a apropiat de Lexus şi a bătut în geam. I-a pasat iute flaconul în timp ce un polițist se apropia cu paşi mari:

— *Miss!* Rămâneți în maşina dumneavoastră!

— Scuzați, domnule ofițer, nu aveți un foc? a făcut ea gestul universal de a-şi duce țigara la gură.

— Înapoi în vehiculul dumneavoastră, amândouă! a strigat omul.

Au aşteptat treizeci şi cinci de minute, Subaru cu motorul mergând ca să păstreze căldura, Lexusul îngheţat ca un frigider. După ce au plecat salvarea şi maşina de pompieri, circulaţia pe ambele sensuri a fost reluată. Trecând pe lângă locul accidentului, au văzut o camionetă cu roţile în sus, un automobil de nerecunoscut, care fusese izbit din spate şi un al treilea care se urcase peste el. Ziua era senină, viscolul trecuse, dar niciunul din cei trei şoferi nu se gândise la gheaţa neagră…

Richard luase patru pastile antiaciditate dar tot mai avea gura amară şi dureri de stomac. Aplecat asupra volanului, scăldat într-o transpiraţie rece, cu vederea împăienjenită, era din ce în ce mai sigur că sângera pe dinăuntru. A sunat-o pe Lucía că nu mai rezistă şi s-a oprit pe prima bandă de refugiu întâlnită. Ea a tras după el în clipa în care deschisese portiera şi vomita.

— Ai nevoie de ajutor, trebuie să fie un spital pe aici, a spus ea, în timp ce-i întindea un şerveţel şi o sticlă cu apă.

— Nu vreau la spital, o să-mi treacă. Vreau la toaletă.

Fără să stea la discuţii, Lucía i-a spus lui Evelyn să conducă ea Subaru, iar ea s-a instalat la volanul Lexusului. „Să mergi încet, ai văzut ce se poate întâmpla dacă patinezi”, a sfătuit-o Richard în timp ce se ghemuia în poziţie de fetus pe bancheta din spate. I-a trecut prin minte că exact în aceeaşi poziţie, despărţită doar de spătarul scaunului şi de o placă din plastic, se găsea Kathryn Brown.

Pe când locuia la Rio de Janeiro, Richard bea metodic; era o obligaţie socială, făcea parte din cultură, era o cerinţă indispensabilă pentru orice reuniune, chiar şi de lucru, un paliativ pentru serile ploioase sau amiezile fierbinţi, un stimulent pentru discuţiile politice, un leac pentru răceală, tristeţe, amoruri nereuşite sau pentru dezamăgirea produsă de rezultatul unui meci de fotbal. El

nu mai fusese de mulți ani la Rio, dar bănuia că lucrurile nu se schimbaseră. Anumite obiceiuri mor după mai multe generații. Pe atunci se alcooliza la fel ca prietenii şi cunoştințele sale, credea că nu era nimic ieşit din comun. Se îmbăta extrem de rar până la inconştiență, nici nu-i plăcea; prefera senzația de plutire, când vedea lumea fără asperități, blândă, plăcută, călduță. N-a dat importanță faptului până să se alerteze Anita şi să înceapă să-i țină socoteala paharelor, mai întâi discret, apoi făcându-l de râs în public. Ținea la băutură, putea da peste cap patru beri şi trei cocktailuri *caipirinha* fără consecințe neplăcute, dimpotrivă, aşa îi trecea timiditatea şi se credea fermecător; dar se controla ca să-şi liniştească nevasta şi ulcerul, care uneori îi făcea surprize dezagreabile. Cu tatăl său, căruia îi scria des, nu comentase niciodată subiectul: Joseph era abstinent şi nu l-ar fi înțeles.

După ce o născuse pe Bibi, Anita mai rămăsese gravidă de trei ori, dar de fiecare dată avusese avort spontan. Visa la o familie mare, ca a ei, căci avea zece frați şi nenumărați veri şi nepoți. După fiecare sarcină pierdută disperarea ei sporea, credea că era o încercare divină sau o pedeapsă pentru cine ştie ce greşeală comisă; încet-încet, forța şi veselia îi dispăreau.

Pierzând aceste virtuți esențiale, dansul n-a mai avut sens pentru ea, aşa că şi-a vândut faimoasa şcoală. Femeile familiei Farinha – bunica, mama, surorile, mătuşile, verişoarele – au făcut cerc în jurul ei, făceau cu rândul ca să nu stea singură. Cum nu se dezlipea de Bibi, pe care o păzea de frică să nu pățească ceva, au încercat să-i dea de lucru: să scrie o carte de bucate cu rețetele mai multor generații Farinha, în ideea că orice supărare trece dacă ai o ocupație, mai ales dacă e vorba de mâncare. Au mai pus-o să organizeze cronologic cele optzeci de albume de fotografii de familie, iar după ce a terminat şi treaba asta, au inventat altele. De voie, de nevoie, Richard a acceptat şi plecarea nevestei şi a fiicei

pentru câteva luni la ferma bunicilor. Soarele şi vântul au făcut minuni, Anita s-a întors de la țară cu patru kilograme în plus şi regretând vânzarea şcolii, căci avea iar chef să danseze.

Şi din nou au făcut dragoste ca în vremea când doar asta făceau. Se duceau să asculte muzică şi să danseze. Învingându-şi stângăcia atavică, Richard se învârtea cu ea pe ring, apoi, când vedea că toți ochii erau numai la Anita, trădând admirație sau dorință, ori pentru că o recunoscuseră pe regina şcolii de dans, o ceda galant altora mai talentați, iar el se ducea să bea la o masă, privind-o duios şi meditând vag la sensul vieții.

Era la vârsta la care putea să-şi planifice viitorul, dar ce simplu era să amâne asta cu un pahar în mână. Îşi luase doctoratul de peste doi ani, dar fără niciun folos, în afară de două articole plasate în publicații universitare din Statele Unite, unul despre drepturile indigenilor la pământ în Constituția din 1988 şi altul despre violența de gen din Brazilia. Îşi câştiga pâinea dând lecții de engleză. Mai curând din curiozitate decât din ambiție, cerceta din când în când ofertele din *American Political Review*. Considera timpul petrecut la Rio de Janeiro o pauză agreabilă a vieții, un fel de vacanță prelungită; sigur, în curând trebuia să-şi pună la punct o carieră, dar asta mai putea aştepta un pic. Oraşul invita la plăcere şi timp liber. Anita avea o căsuță aproape de plajă, cu banii obținuți din vânzarea şcolii de dans şi cu ce câştiga el cu lecțiile de engleză, se descurcau.

Bibi mergea pe trei ani când, în sfârşit, zeii au auzit rugăciunile Anitei şi ale celorlalte femei din familie. „Yemayá a făcut asta, ei i-o datorez", a spus ea anunțându-şi bărbatul că era însărcinată. „Ca să vezi, credeam că mie mi se datorează", a râs el, ridicând-o în brațe. Sarcina a decurs normal, dar naşterea a ridicat oarece probleme, a fost nevoie de cezariană. Medicul a prevenit-o că nu mai trebuia să aibă copii, măcar câțiva

ani, dar asta nu a afectat-o din cale-afară, căci în brațele ei se afla Pablo, un băiețel sănătos cu un apetit vorace, frățiorul îndelung aşteptat al lui Bibi.

O lună mai târziu în zori, Richard se apleca deasupra leagănului şi lua copilul ca să i-l pună Anitei în brațe, mirat că nu țipa de foame, aşa cum făcea la fiece trei sau patru ore. Dormea atât de adânc, că nici nu i-a venit să-l ridice. Un val de duioşie l-a cuprins până în măduva oaselor, i s-au umezit ochii şi l-a sufocat acelaşi sentiment de recunoştință pe care i-l provoca şi Bibi. Anita a primit nou-născutul cu cămaşa desfăcută şi a apucat să-l pună la sân înainte de a constata că nu respira. Un urlet visceral de animal înjunghiat a zguduit casa, cartierul, universul.

A fost necesară o autopsie. Richard a încercat să nu-i spună Anitei, pentru care ideea că micul Pablo avea să fie tăiat în bucăți era mult prea sinistră, însă trebuiau să afle de ce murise. Raportul a constatat că fusese vorba de sindromul de moarte subită, cum scria cu litere mari, un accident imposibil de prevăzut. Anita s-a prăbuşit într-o durere neagră şi adâncă, într-un hău fără fund la care soțul ei nu avea acces. Richard s-a văzut respins de soție şi familia Farinha l-a gonit în ultima încăpere din casă ca pe un element nociv şi s-a instalat la ei ca să aibă grijă de Anita şi de Bibi, toate deciziile se luau peste capul lui. Rudele s-au înstăpânit peste mica lui familie, socotindu-l incapabil să priceapă magnitudinea tragediei, sensibilitatea sa deosebindu-se de a lor. În definitiv, Richard s-a simțit cumva uşurat, adevărul e că era un străin pe acest teritoriu al doliului. Şi-a luat şi mai mulți elevi, pleca dimineața şi venea seara târziu. A fost perioada în care a băut şi mai mult. Alcoolul în cantitate suficientă era o ocupație necesară.

Rămăseseră puțini kilometri până la drumul lăturalnic când au auzit sirena maşinii de poliție care a ieşit de după nişte tufişuri ninse. Lucía a văzut luminile rotitoare

între cele două maşini, Subaru venea în urmă. A avut impulsul de a călca pedala de accelerație, dar un strigăt al lui Richard a oprit-o. A avansat câțiva metri şi a oprit pe marginea drumului. „Am încurcat-o", a spus Richard îndreptându-se cu greu. Lucía a coborât geamul şi a aşteptat ținându-şi respirația, în timp ce agentul se oprea în spatele maşinii. Pe lângă ei a trecut maşina Subaru, încetinind, dar Lucía a apucat să-i facă semn lui Evelyn să meargă mai departe.

— Actele la control.

— Am comis vreo infracțiune, domnule ofițer?

— Actele la control, vă rog.

Lucía a căutat în torpedo, şi i-a dat actele maşinii şi permisul ei de conducere internațional, care poate că şi expirase, nu-şi amintea când îl scosese în Chile. Omul le-a cercetat pe îndelete, trăgând cu ochiul la Richard, care se ridicase şi-şi aranja hainele pe bancheta din spate.

— Coborâți din maşină, i-a ordonat Lucíei.

Femeia i-a dat ascultare. Îi tremurau picioarele, abia se ținea. I-a trecut fugitiv prin minte că pesemne aşa se simțea un afro-american oprit de poliție şi că, dacă ar fi condus Richard, alta ar fi fost situația. Exact atunci Richard a deschis portiera şi a ieşit cocârjat din maşină.

— Aşteptați înăuntru, domnule! a strigat polițistul ducându-şi mâna dreaptă la tocul pistolului.

Dar Richard s-a încovoiat, scuturat de spasme, şi a vomitat ce mai rămăsese din terciul de ovăz fix la picioarele polițaiului, care s-a tras înapoi, scârbit.

— E bolnav, are ulcer, a explicat Lucía.

— În ce relație sunteți cu el?

— Ştiți, eu sunt… sunt…

— Este menajera mea, lucrează pentru mine, a reuşit să articuleze Richard între două icnituri.

Polițistul a recompus în mod automat stereotipurile: angajata hispanică îşi duce patronul la spital, căci omul chiar pare bolnav; curios, tipa are un permis de conducere străin, nu e pentru prima dată că vede un

permis internațional. Chile? Unde o fi asta? A aşteptat ca Richard să-şi revină şi i-a repetat să intre în maşină, dar acum folosea un ton mai blând. A dat ocol maşinii, a chemat-o pe Lucía şi i-a arătat capacul portbagajului.

— Ştiu, domnule ofițer, s-a întâmplat cu puțin timp în urmă: a fost o ciocnire în lanț pe şosea, trebuie să ştiți, iar o maşină care n-a frânat la timp m-a izbit din spate, dar nu e grav, e un pic înfundat, plus apărătoarea unui far, de-aia am dat cu lac de unghii până ajungem s-o reparăm.

— Trebuie să vă completez un proces-verbal de constatare.

— Trebuie să-l duc la doctor pe domnul Bowmaster.

— De data asta vă iert, dar în douăzeci şi patru de ore să înlocuiți farul, ați înțeles?

— Sigur, domnule ofițer.

— Aveți nevoie de ajutor? Vă pot escorta până la spital.

— Mii de mulțumiri, domnule, nu e nevoie.

Lucía s-a aşezat la volan. Avea tahicardie, se chinuia să respire normal în timp ce maşina poliției se depărta. „O să fac infarct", şi-a zis, dar treizeci de secunde mai târziu era scuturată de un râs nervos. Dacă i-ar fi dat amendă, identitatea şi datele maşinii ar fi rămas înregistrate la poliție, şi-atunci chiar că temerile lui Richard s-ar fi confirmat în toată oroarea lor!

— Am scăpat cu o muştruluială, şi-a şters ea lacrimile, dar Richard nu găsea nimic de râs.

Evelyn aştepta în Subaru un kilometru mai departe, iar în scurt timp Richard a găsit drumul lăturalnic ce ducea la cabana lui Horacio, un drumeag aproape invizibil, acoperit de un strat de zăpadă de câțiva centimetri, care şerpuia printre pini. Au înaintat cu precauție prin pădure, rugându-se să nu se împotmolească, preț de vreo zece minute, fără să vadă nici țipenie; brusc, în fața ochilor a apărut acoperişul înclinat al unei cabane de basm, de care atârnau țurțuri de gheață ca nişte decorațiuni de Crăciun.

Slăbit de vomă, dar scăpat de dureri, Richard a descuiat poarta, apoi au parcat maşinile şi au coborât. A fost silit să se împingă cu toată forța în uşa care se umflase de umezeală. I-a izbit o duhoare grețoasă. După ce a fugit la baie, Richard a venit şi cu explicația: casa fusese închisă mai bine de doi ani, pesemne că înăuntru îşi făcuseră sălaş lilieci şi alte jivine.

— Când scăpăm de Lexus? a vrut să ştie Lucía.

— Azi, dar lasă-mă o jumătate de ceas să-mi revin, a zis el şi s-a trântit pe o canapea desfundată din living, neîndrăznind s-o roage să se întindă lângă el şi să-l ia în brațe ca să-l încălzească.

— Bine, odihneşte-te, dar dacă stăm mult aici o să înghețăm bocnă.

— Trebuie pornit generatorul şi umplute sobele cu combustibil. În bucătărie sunt bidoane cu kerosen. Țevile or fi înghețat, unele s-or fi spart, asta se va vedea la primăvară. Ca să gătim, vom topi zăpadă. Şemineul nu-l aprindem, că se vede fumul.

— Tu nu trebuie să faci nimic, nu eşti în stare. Hai, Evelyn, la treabă! a hotărât Lucía, acoperindu-l cu o pătură mâncată de molii şi țeapănă precum cartonul.

Ceva mai târziu, Lucía şi Evelyn aprinseseră sobele, dar nu reuşiseră să pornească generatorul defect; n-a reuşit nici Richard, după ce a fost în stare să se țină pe picioare. În cabană mai era şi o lampă de gătit care mergea cu kerosen, pe care o foloseau când se duceau la pescuit pe lac, iar Richard pusese în bagaj trei lanterne, saci de dormit şi alte obiecte necesare pentru o expediție amazoniană, dar şi câteva pachete cu hrană vegetariană deshidratată, din aceea pe care o lua când făcea excursii lungi cu bicicleta. „Mâncare pentru măgari”, a mormăit binedispusă Lucía, în timp ce punea apa la fiert pe lampa de gătit, care inițial s-a arătat la fel de recalcitrantă ca generatorul. Dar odată amestecată cu apa fierbinte, hrana pentru măgari s-a dovedit a fi o cină aproape plăcută. Richard s-a mulțumit cu puțină supă şi cu o

jumătate de cană de ceai, ca să se hidrateze, căci altceva nu putea înghiți. După care s-a întins la loc, sub pătură.

Evelyn

Chicago

Miriam, mama lui Evelyn Ortega, nu-şi mai văzuse copiii lăsați în Guatemala, cu bunica lor, de mai bine de zece ani, dar la Chicago a recunoscut-o imediat pe Evelyn, după fotografii, dar şi pentru că era leit bunica. „Noroc că nu seamănă cu mine", şi-a zis văzând-o coborând din furgoneta lui Galileo León. Căci Concepción Montoya, bunica, avea sânge amestecat şi luase ce era mai bun şi de la rasa maya, şi de la cea albă: fusese o frumusețe în adolescență, asta până să pice în ghearele soldaților. Evelyn îi moştenise trăsăturile fine, sărind o generație. În schimb, Miriam avea trăsături grosolane, era îndesată şi cu picioare scurte, aşa cum probabil fusese tatăl ei, acel „violator indian coborât de la munte", cum avea grijă să sublinieze mereu. Fiică-sa era încă o copilă, cu coada ei neagră şi groasă, atârnând până la mijloc, şi cu chipul ei delicat. Miriam a fugit la ea şi a strâns-o în brațe, repetându-i numele şi plângând de fericire că o vedea şi de jale pentru cei doi fii asasinați. Fata s-a lăsat îmbrățişată, dar nu i-a întors efuziunile: femeia aceea grasă şi cu părul galben era o necunoscută.

Acea întâlnire a dat tonul relației lor ulterioare. Evelyn vorbea cât mai puțin ca să scape de neplăcerile bâlbâielii, iar Miriam înțelegea tăcerea fiicei ca pe un reproş. Deşi fiica ei nu deschisese niciodată subiectul, mama repeta cu orice ocazie că nu-şi lăsase copiii ca să se afle în treabă, ci din nevoie. Ar fi făcut foamea cu toții dacă ar fi rămas la Monja Blanca del Valle vânzând plăcinte ca bunica, înțelegi, Evelyn, nu-i aşa? Când ai să fii mamă, vei înțelege sacrificiul uriaş pe care l-am făcut pentru familie.

Alt subiect care plutea în aer era soarta de care avuseseră parte Gregorio şi Andrés. Miriam credea că

dacă ar fi rămas în Guatemala şi-ar fi crescut băieţii cu mână forte, Gregorio n-ar fi luat-o pe drumul delincvenţei şi Andrés n-ar fi murit din vina fratelui său. Atunci Evelyn deschidea gura să ia apărarea *mamitei,* care îi crescuse bine; fratele ei apucase pe drumul cel rău din slăbiciune, nu pentru că n-ar fi fost chelfănit suficient de bunică.

Membrii familiei León îşi duceau viaţa într-o tabără de rulote, erau douăzeci de locuinţe similare, fiecare cu câte-o curticică; într-a lor conviețuiau cu un papagal şi o căţea mare şi blândă. Evelyn dormea pe o saltea în bucătărie. Aveau o toaletă minusculă şi un spălător în curte. În ciuda înghesuielii se înţelegeau bine, asta şi pentru că lucrau în ture diferite. Miriam făcea curat în birouri seara, iar ziua prin case, lipsea de la miezul nopţii până a doua zi la prânz. Galileo nu avea program fix, iar când era acasă era atât de discret că nici nu-l vedeai, ca să scape de eterna cicăleală a nevesti-sii. O vecină avea grijă de copii pentru o sumă rezonabilă, dar după venirea lui Evelyn asta a intrat în sarcina ei. După masă Miriam era acasă, ceea ce i-a permis lui Evelyn să meargă la cursurile de engleză în primul an, o şansă pe care Biserica o oferea imigranţilor; în al doilea an a început să muncească alături de maică-sa. Miriam şi Galileo erau penticostali şi viaţa lor se învârtea după slujbele şi activităţile sociale ale acestei biserici.

Galileo i-a povestit lui Evelyn cum îşi găsise el salvarea întru Domnul şi o familie printre fraţii şi surorile de credinţă: „Eu am fost un depravat până să mă duc la biserică, acolo Sfântul Duh a pogorât peste mine; sunt nouă ani de atunci". Fetei îi venea greu să creadă că habotnicul de-acum fusese un depravat. Galileo i-a povestit că o rază divină îl trântise la pământ în timpul unei slujbe, că în timp ce se zvârcolea în transă, Satana îi ieşise din trup, în vreme ce congregaţia entuziasmată cânta şi se ruga vârtos. De atunci viaţa lui luase alt curs, o cunoscuse pe Miriam, care era poruncitoare, dar bună

la suflet şi-l ajuta să țină drumul drept. Dumnezeu îi dăruise şi doi copii. Relația sa cu Domnul era familiară, stăteau de vorbă precum un tată cu fiul său, era de-ajuns să-i ceară ceva din tot sufletul şi se rezolva. Îşi mărturisise credința şi fusese botezat într-o piscină locală, cum spera să facă şi Evelyn, dar fata amâna clipa din lealitate față de părintele Benito şi de bunică, pentru care schimbarea bisericii ar fi fost un afront.

Armonia ocupanților rulotei era pusă în pericol cu ocazia vizitelor – rare – pe care le făcea Doreen, o fiică a lui Galileo, produs al legăturii vremelnice din tinerețe cu o imigrantă din Republica Dominicană, care trăia din contrabandă şi ghicitul în cărți. Miriam pretindea că Doreen moştenise de la maică-sa talentul de a-i păcăli pe tâmpiți, era mai mereu drogată şi învăluită într-un fum fatidic, drept care tot ce atingea se transforma în rahat de câine. Avea douăzeci şi şase de ani, dar părea de cincizeci, nu muncise cinstit nici măcar o zi din viață, dar se lăuda că are bani cu carul. Niciunul n-avea curaj s-o întrebe cum îi câştiga bănuiau ei prin ce mijloace –, dar aşa cum îi câştiga, îi şi pierdea. Şi atunci venea la taică-său să ceară un împrumut pe care nici nu se gândea să-l restituie vreodată. Miriam o detesta, lui Galileo îi era frică de ea, dar în prezența ei se târa ca un vierme, îi dădea cât putea, oricum mai puțin decât ceruse. Miriam spunea că are sângele stricat, fără să lămurească ce însemna asta, şi o disprețuia pentru că era neagră, dar nici ea nu îndrăznea să o înfrunte. Nimic din aspectul lui Doreen nu inspira teamă, era slabă, prăpădită, cu ochi de rozătoare, dinți şi unghii galbene, umbla încovoiată dar plină de o furie stăpânită, ai fi zis că era o oală sub presiune gata să explodeze. Miriam i-a spus fiică-sii să se țină departe de femeia asta de la care nu te puteai aştepta la nimic bun.

Sfat inutil, căci lui Evelyn i se tăia respirația când apărea Doreen. Cățeaua începea să urle în curte cu câteva minute înainte, semn că Evelyn trebuia s-o şteargă, însă nu apuca să se ascundă de fiecare dată.

„Unde fugi, surdo-mută retardată?” o oprea Doreen amenințătoare. Era singura care o jignea, ceilalți se obișnuiseră să-i priceapă frazele întrerupte chiar înainte să le termine. Galileo León se grăbea să-i dea bani ca să plece mai repede şi o ruga să vină cu el la biserică, măcar o dată. Spera ca Sfântul Duh să se milostivească şi de ea şi s-o salveze, aşa cum făcuse şi cu el.

Au trecut mai bine de doi ani şi notificarea de la tribunal pentru Evelyn nu a sosit, cum i se spusese la Centrul de Detenție. Miriam urmărea poşta, deşi era posibil ca între timp dosarul fiică-sii să se fi rătăcit prin sertarele Serviciului de Imigrație şi fata să trăiască pentru restul zilelor fără documente şi fără să fie deranjată. Evelyn terminase ultimul an de gimnaziu, absolvise cu togă şi tocă, împreună cu restul clasei, fără ca cineva să-i ceară vreun act doveditor.

Criza economică din ultimii ani zgândărise vechiul resentiment împotriva hispanicilor; milioane de americani păcăliți de finanțişti şi de bănci îşi pierduseră casele sau locurile de muncă şi găsiseră țapul ispăşitor: imigranții. „Să-l văd eu pe americanul de orice culoare ar fi care ar munci pentru mizeria care ni se plăteşte nouă”, argumenta Miriam, care câştiga mai puțin decât salariul minim garantat şi făcea ore suplimentare ca să poată plăti facturile, căci prețurile creşteau şi salariile erau înghețate. Evelyn mergea cu ea şi cu alte două femei, seara, la făcut curat în birouri. Echipa se deplasa cu o Honda Accord, în care-şi duceau materialele şi un radio cu tranzistori la care ascultau predicatorii evanghelişti şi muzică mexicană. Lucrau împreună ca să se apere de pericolele nopții: de la hoții de pe străzi la hărțuitorii sexuali din clădirile închise. Şi îşi creaseră o faimă de amazoane după ce năvăliseră cu măturile, gălețile şi periile peste un funcționar întârziat care se dăduse la Evelyn într-o baie. Paznicul clădirii, tot un hispanic, făcuse pe surdul o bună bucată de timp, iar când în fine

intervenise, armăsarul părea călcat de camion, dar n-a făcut plângere la poliție, preferând să-şi înghită umilința pe tăcute.

Miriam şi Evelyn lucrau cot la cot, îşi împărțeau treburile casei, îngrijirea copiilor, a papagalului şi a cățelei, însă le lipsea acea legătură dintre o mamă şi-o fiică: se purtau ca-ntr-o vizită. Miriam nu ştia ce metodă ar fi fost bună cu fata asta atât de tăcută, ezita între a o lăsa în voia ei sau a-i arăta iubirea prin cadouri. Evelyn era un suflet solitar, nu legase prietenii cu nimeni, nici la şcoală, nici la biserică. Maică-sa credea că nu atrăgeau băieții pentru că avea o înfățişare de puştoaică nemâncată. Imigranții veneau doar piele şi os, dar în doar câteva luni o apucau pe drumul obezității pentru că se îndopau cu mâncare ieftină, fast-food, însă Evelyn era lingavă din fire, îi era silă de grăsimi şi de zahăr şi ducea dorul fasolei de la bunică-sa. Miriam n-avea cum să ştie că orice bărbat care se apropia la mai puțin de un metru de ea o punea pe jar: trauma violului era gravată cu fierul roşu în corpul şi în mintea ei, asocia contactul fizic cu violența, cu sângele şi, mai ales, cu frate-său Andrés căsăpit. Miriam ştia, fireşte, de cele întâmplate, dar nu aflase amănuntele, fata nu i le împărtăşise. Lui Evelyn îi convenea izolarea, aşa nu trebuia să se chinuie să vorbească.

În rest, Miriam n-avea a se plânge, fata îşi făcea treaba la timp, nu stătea degeaba, urmând preceptele bunică-sii, după care lenea era mama tuturor viciilor. Se relaxa doar cu cei doi frați şi cu copilaşii de la biserică, căci aceştia nu o judecau. În timp ce părinții asistau la slujbă, ea avea grijă de vreo douăzeci de copii într-o sală alăturată, scăpând astfel de predica nesfârşită a pastorului, un mexican exaltat care-şi galvaniza enoriaşii până la isterie. Evelyn inventa jocuri pentru cei mici, le cânta, îi punea să danseze zdrăngănind dintr-o tamburină şi le spunea chiar şi poveşti fără să se bâlbâie prea mult, pentru că niciun adult nu era de față. Pastorul a sfătuit-o să se facă

învățătoare, era limpede că Domnul îi dăduse acest talent şi a-l ignora însemna să nesocoteşti darul Lui. I-a promis şi că o va ajuta cu actele de rezidență, numai că influența lui, însemnată în cele cereşti, s-a dovedit ineficientă în aridele birouri ale Serviciului de Imigrație.

Întâlnirea cu judecătorul s-ar fi amânat cine ştie cât dacă n-ar fi fost întâmplarea cu Doreen. Fiica lui Galileo León decăzuse şi mai mult în aceşti ani, îşi pierduse şi din aroganță, doar furia îi rămăsese intactă. Era plină de vânătăi, sărea la bătaie la cea mai mică provocare, avea o cicatrice de pirat pe spinare, lăsată de o tăietură de pumnal, pe care o arăta copiilor ca pe un semn de mândrie, lăudându-se că fusese lăsată să se golească de sânge într-o fundătură, lângă nişte lăzi de gunoi. Evelyn nu prea avusese de-a face cu ea, de regulă strategia ei de a o lua la picior dădea rezultate. Dacă era singură cu copiii, îi înşfăca şi pe ei şi o ştergea de cum auzea cățeaua urlând. Numai că de data asta n-a reuşit, căci cei mici aveau scarlatină. Cu trei zile în urmă începuse febra, cu dureri în gât, iar acum erau plini de blânde; nu-i putea ridica din pat în ziua rece de început de octombrie. Doreen intrase în casă dând cu piciorul în uşă şi amenințând să otrăvească blestemata aia de cățea. Evelyn se aştepta la potopul de înjurături ce urma să se reverse asupra ei când femeia avea să constate că tatăl ei nu era acolo şi nici bani nu se găseau în casă.

Din cămăruța copiilor Evelyn o auzea răscolind dincolo şi blestemând. Şi-a luat inima în dinți şi s-a dus în bucătărie ca s-o oprească înainte de a intra peste cei mici. S-a gândit să-şi facă un sendviş, ca pretext, dar n-a apucat. Doreen s-a repezit ca un taur în arenă şi a apucat-o de gât cu ambele mâini, zgâlțâind-o. „Unde sunt banii? Vorbeşte, handicapato, sau te omor!" În zadar a încercat Evelyn să scape din ghearele ei. Auzind zbieretele, copiii au venit speriați şi au izbucnit în plâns, exact când cățeaua, care nu prea intra în casă, o înşfăca

pe agresoare de haină şi o trăgea mârâind. Doreen a împins-o pe Evelyn şi s-a întors ca să dea în câine. Evelyn s-a dezechilibrat, a căzut pe spate şi s-a izbit cu ceafa în colțul mesei. Doreen dădea cu piciorul ba în cățea, ba în fată, dar în toată nebunia ei a avut o sclipire de luciditate, şi-a dat seama ce făcuse şi a plecat ca din puşcă. O vecină a venit atrasă de vacarm, a văzut-o pe Evelyn căzută şi pe copiii care plângeau şi i-a sunat pe Miriam, Galileo şi poliția, în această ordine.

Galileo León a ajuns imediat după sosirea poliției; Evelyn încerca să se țină pe picioare, ajutată de o femeie în uniformă. Capul i se învârtea, vedea pete negre, durerea din ceafă o împiedica să spună ce se petrecuse, doar frățiorii repetau printre lacrimi şi sughițuri numele lui Doreen. Evelyn a fost dusă cu ambulanța la spital şi poliția a întocmit un raport, Galileo n-a avut ce să facă.

La urgență i-au făcut fetei mai multe puncte de sutură şi au ținut-o câteva ore sub observație, după care au trimis-o acasă cu un flacon cu analgezice şi recomandarea de a se odihni. Numai că incidentul nu putea fi lipsit de urmări, dat fiind că exista raportul. Aşa că a doua zi un polițist a interogat-o preț de două ore despre legătura ei cu Doreen. Două zile mai târziu au luat-o iar la poliție, de data asta întrebările s-au referit la intrarea sa în Statele Unite şi la motivele pentru care îşi părăsise țara. Ezitând şi speriată, Evelyn a încercat să relateze cele întâmplate alor săi, dar se făcea greu înțeleasă şi agenții îşi pierdeau răbdarea. În aceeaşi încăpere se afla şi un tip în civil; lua notițe şi nu scotea o vorbă.

Doreen fusese acuzată pentru deținere de droguri şi alte delicte, drept care trei agenți plus un câine dresat s-au înființat la domiciliul lor pentru o percheziție ca la carte, dar care nu a dus la nimic. Galileo León a avut grijă s-o şteargă de acasă, drept care Miriam a suportat singură ruşinea de a vedea cum smulgeau linoleumul de pe jos şi spintecau saltelele ca să caute droguri. Câțiva

vecini s-au apropiat curioşi şi au rămas şi după plecarea agenților, ca să aştepte actul al doilea. Într-adevăr, când s-a întors Galileo, nevastă-sa s-a repezit la el ca o furie. Totul era din vina lui şi a putorii de fii-sa, de câte ori îi spusese că nu voia s-o vadă în casa lor, dar el nu era decât un nenorocit slab de înger, de-aia nu-l respecta nimeni, şi dă-i, şi dă-i, o psalmodie epică începută în casă, continuată în curte, apoi în stradă şi terminată la biserică, unde cuplul a ajuns escortat de mai mulți martori curioşi ca să ceară sfatul pastorului. După două ore, lui Miriam i-a secat inspirația şi i s-a potolit furia, iar Galileo a promis spăsit că fiică-sa nu va mai călca pe la ei.

În aceeaşi zi, pe la opt seara, pe când lui Miriam încă nu-i trecuse roşeața supărării, cineva a bătut în uşa rulotei. Era tipul care luase notițe la poliție. „De la Serviciul de Imigrație", s-a prezentat el. Au înghețat, dar n-aveau ce face. Omul era obişnuit să sperie lumea; a încercat să reducă tensiunea vorbindu-le în spaniolă, le-a spus că fusese crescut de doi bunici mexicani, că era mândru de originea sa şi că se mişca firesc între cele două culturi. L-au ascultat neîncrezători, căci tipul era alb-alb, cu ochi albaştri ca de peşte şi le masacra limba fără milă. Constatând că nu se făcuse plăcut, omul a trecut la subiect. Ştia că Miriam şi Galileo obținuseră rezidența şi că fiii lor erau născuți în State, problema era Evelyn Ortega. Avea fişa de la Centrul de Detenție cu data la care fusese arestată la graniță şi, în lipsa certificatului de naştere, presupunea că împlinise optsprezece ani; şederea ei era deci ilegală şi putea fi deportată.

Tăcerea mormântală a ținut două minute, timp în care Miriam se întreba dacă tipul ținea cu dinții de lege ori s-ar fi lăsat mituit. Şi-atunci, şovăielnicul de Galileo León a rostit cu un glas limpede şi răspicat, pe care îl auzeau acum pentru întâia dată:

— Fata e refugiată. Nimeni nu este ilegal în această

viață, cu toții avem dreptul să trăim pe lume. Banii şi crima nu respectă granițele, de ce-ar face-o oamenii, vă întreb eu, domnule?

— Nu eu fac legile, rolul meu este să fac să fie respectate…

— Uitați-vă bine la ea, câți ani credeți că are? a arătat Galileo spre Evelyn.

— Pare o copilă, dar ca să dovedesc am nevoie de certificatul de naştere. În fişă zice că l-a pierdut când a trecut râul; asta a fost acum trei ani, între timp ați fi putut face rost de un duplicat.

— Şi cine s-o facă? Maică-mea e o bătrână analfabetă şi în Guatemala demersurile astea durează mult şi costă bani, a spus Miriam, care-şi revenise din surpriza de a-şi auzi bărbatul vorbind ca un avocat.

— Ceea ce spune fiica dumneavoastră despre bandele acelea şi despre frații săi omorâți nu e nimic nou, am mai auzit aşa ceva, astfel de poveşti sunt frecvente la imigranți. Le-au auzit şi judecătorii. Unii le cred, alții nu. Dreptul de azil sau deportarea depind de judecătorul la care va nimeri, a mai spus agentul înainte de a pleca.

Docil, Galileo León era de părere să aştepte decizia justiției, care uneori întârzie, dar până la urmă soseşte, cum zicea el. Însă Miriam credea că, şi dacă soseşte, niciodată nu este în avantajul celor slabi, drept care trebuia s-o facă pe Evelyn dispărută. Nu şi-a întrebat fiica dacă era de acord sau nu când a apelat la rețeaua clandestină de imigranți ilegali şi când a acceptat s-o trimită să lucreze la o familie din Brooklyn. Primise pontul de la o femeie de la biserică, a cărei soră ştia pe cineva care lucrase ca menajeră la oamenii aceia şi se jura că tipii nu se încurcau în acte sau alte amănunte. Cât timp fata îşi vedea de treabă, nimeni nu avea s-o întrebe de sănătate. Evelyn a vrut doar să ştie ce avea de făcut şi i s-a spus că trebuia să aibă grijă de un copil suferind, atât.

Miriam i-a arătat pe hartă New Yorkul, a ajutat-o să-şi

strângă lucrurile într-o valijoară, i-a dat o adresă din Manhattan şi a urcat-o într-un autobuz Greyhound. După nouăsprezece ore, Evelyn intra în Biserica Penticostală Latino-Americană, o clădire de două etaje care, văzută de afară, nu avea deloc demnitatea unui lăcaş de rugăciune, unde a primit-o o enoriaşă plină de bunăvoință. Femeia a citit scrisoarea pastorului din Chicago, a găzduit-o peste noapte la ea acasă, iar a doua zi i-a arătat cum să ajungă cu metroul la biserica Tabernacolului Vieții Noi din Brooklyn. Acolo, altă femeie, aproape identică, i-a dat un suc, un program cu slujbele şi activitățile sociale ale aşezământului şi i-a indicat cum să ajungă la cei la care avea să lucreze.

La ora trei după-amiaza a unei zile de toamnă a anului 2011, când copacii începeau să-şi lepede podoaba şi strada era plină de frunze moarte care foşneau şi se fărâmițau sub tălpi, Evelyn Ortega suna la uşa unei case cu trei etaje de pe colț, cu statui mutilate de eroi greci în grădină. Acolo avea să trăiască şi să lucreze în următorii ani – în pace şi cu acte false.

Lucía şi Richard

La nord de New York

În cabana de lângă lac Richard a ațipit un pic; nu-l mai durea burta, dar era epuizat după duminica cea lungă şi dat peste cap de iubirea recent descoperită şi de nesiguranța care-l măcina. Între timp, Lucía şi Evelyn au făcut bucăți un prosop şi au ieşit să şteargă amprentele de pe Lexus. Conform instrucțiunilor de pe internet citite pe mobil, era de ajuns o cârpă, dar Lucía a vrut musai să folosească şi spirt pentru mai multă siguranță: urmele se puteau păstra chiar şi în apă. „De unde ştii tu toate astea?" întrebase Richard înainte să ațipească, la care răspunsul ei a fost scurt: „Nu vrei să ştii". La lumina albăstrie a zăpezii au frecat metodic părțile vizibile ale maşinii pe dinăuntru şi pe dinafară, cu excepția portbagajului. S-au întors în cabană să se încălzească cu un ceai şi să trăncănească. Aveau trei ore până să se întunece.

Evelyn nu mai scosese o vorbă din seara precedentă; făcea ce trebuia cu un aer absent de somnambulă. Lucía a dedus că se gândea la trecut, că recapitula tragedia din scurta ei viață, drept care a renunțat să o distreze sau să o încurajeze, intuind că situația era mult mai apăsătoare pentru fată decât pentru ea şi pentru Richard. Sigur, Evelyn era speriată, se temea de Frank Leroy chiar mai mult decât de posibilitatea de a fi arestată sau deportată, însă precis că mai era ceva la mijloc, Lucía intuise asta de când plecaseră din Brooklyn.

— Ne-ai spus cum au murit frații tăi în Guatemala, Kathryn a avut şi ea o moarte violentă… Pesemne că te bântuie amintirile.

Fata a confirmat tăcută, fără să-şi ridice nasul din cana aburindă. Lucía a continuat:

— Şi fratele meu a fost omorât. Se numea Enrique şi-l

iubeam mult. Bănuim că a fost arestat, dar n-am mai aflat nimic de el. Nici măcar n-am putut să-l îngropăm, nu ne-au dat trupul.

— Ess… ess… e sigur că a murit?

— Da, Evelyn. Am cercetat ani în şir soarta arestaților care n-au mai apărut, la fel ca Enrique, am scris două cărți despre lucrurile astea. Au murit torturați sau executați, cadavrele erau dinamitate sau aruncate în mare. S-au descoperit şi gropi comune, dar puține.

Anevoie, împiedicându-se în cuvinte, Evelyn a spus că măcar Gregorio şi Andrés avuseseră parte de o îngropăciune creştinească, deşi la priveghi veniseră puțini vecini, era mare frica de bandă. În casa bunicii au aprins lumânări şi ierburi aromate, au cântat, au plâns, au băut rom, apoi frații au fost înmormântați cu câteva obiecte personale, ca să nu le lipsească în cealaltă viață; au spus rugăciuni timp de nouă zile, pentru că nouă luni stă pruncul în pântecele mamei până să se nască şi nouă zile îi trebuie mortului ca să renască în cer. Frații ei îşi aveau mormântul în pământ sfânt, iar bunica le ducea flori în fiecare duminică şi mâncare de Ziua Morților.

— Nici Kathryn, nici fratele meu Enrique nu vor avea parte de toate astea, s-a emoționat Lucía.

— Sufletele care nu şi-au găsit odihna vin să-i sperie pe cei vii, a rostit Evelyn dintr-un foc.

— Ştiu. Vin să ne bântuie în vis. Tu ai visat-o pe Kathryn, nu-i aşa?

— Da. Azi-noapte.

— Îmi pare tare rău că n-o putem petrece pe Kathryn cu riturile din satul tău, dar voi avea grijă să fie pomenită cu slujbe timp de nouă zile, îți promit.

— Ma… mama s-a rugat pentru fra… fratele du… dumne… dumneavoastră?

— S-a rugat pentru el până în ultima zi, Evelyn.

Lena Maraz începuse să se despartă de lume în 2008, mai curând din oboseală decât de bătrânețe sau pentru

că ar fi fost bolnavă, după ce-şi căutase fiul timp de treizeci şi cinci de ani. Lucía n-avea să-şi ierte nicicând că nu-şi dăduse seama cât de deprimată era mama ei, poate că dacă ar fi intervenit la timp ar fi ajutat-o. Îşi dăduse seama abia spre sfârşit, căci Lena avusese grijă să disimuleze foarte bine. În ultimele luni nu mai avea putere să se prefacă interesată de viață; se hrănea pe sponci cu un strop de supă şi câteva înghițituri de legume, zăcea într-o epuizare eternă, ajunsese piele şi os, totul îi era indiferent, în afară de Lucía şi de nepoată, Daniela. Se pregătea să moară de inaniție, firesc, în credința şi legea ei. Se ruga Domnului s-o ia repede şi să-şi păstreze demnitatea până la sfârşit. În timp ce organele cedau încet, mintea i-a devenit mai vie ca oricând, era tot mai deschisă, sensibilă şi prezentă. A acceptat cu grație şi umor slăbiciunea progresivă a trupului, asta până când şi-a pierdut controlul asupra unor funcții cât se poate de private; atunci a plâns. Daniela a fost cea care a convins-o că scutecele şi îngrijirile intime pe care i le dădeau Lucía, ea însăşi şi un infirmier care venea o dată pe săptămână nu erau o pedeapsă pentru păcatele din trecut, ci o şansă pentru a ajunge la cer. „Nu poți ajunge în rai cu orgoliul neştirbit, bunico, e cazul să accepți un pic de umilință”, i-a reproşat drăgăstos. Argumentul i s-a părut rezonabil Lenei şi a cedat. Dar în foarte scrută vreme n-a mai înghițit decât câteva lingurițe de iaurt şi un pic de ceai de muşețel. Infirmierul a pomenit de alimentarea prin sondă, însă fiica şi nepoata n-au fost de acord să o supună acestui chin: trebuiau să respecte hotărârea irevocabilă a Lenei.

Din pat, Lena se bucura de bucata de cer văzută prin fereastră, aprecia buretele cu care era spălată, uneori le cerea să-i citească poezii sau să-i pună melodiile romantice pe care dansase în tinerețe. Era prizoniera trupului devastat, dar se eliberase de durerea abisală pentru Enrique, căci pe măsură ce zilele treceau, un anume presentiment, senzația unui sărut pe frunte, o

umbră fugitivă dobândeau contururi tot mai precise. Enrique se afla lângă ea, o aştepta.

Nimic nu putea opri asediul morții; totuşi, Lucía, nesuportând să vadă cum mama ei se topea, s-a transformat într-un adevărat gardian şi nu i-a mai dat voie să fumeze – ultima plăcere – crezând că țigările îi tăiau pofta de mâncare. Daniela avea însă antene pentru a capta nevoile semenilor şi a intuit că abstinența era cel mai mare chin pentru bunica ei. Tocmai terminase liceul şi plănuia să se ducă în septembrie la studii la Miami, drept care lua lecții intensive de engleză. Trecea în fiecare seară pe la Lena, astfel Lucía avea câteva ore de lucru. La optsprezece ani Daniela era înaltă şi frumoasă, avea trăsăturile slave ale mamei. Făcea pasiențe sau lucra la engleză în pat cu bunică-sa, în timp ce Lena dormita şuierând cu sunetul acela lichid al ultimelor clipe. Lucía nici nu bănuia că fata îi aducea bunicii țigări ascunse în sutien. Aveau să treacă mulți ani până ca Daniela să-i mărturisească acest păcat al milei.

Drumul lent către moarte i-a şters Lenei ranchiuna tenace pe care o purta bărbatului care o trădase. Cu un firicel de voce le-a împărtăşit acest lucru fiicei şi nepoatei:

— Enrique l-a iertat, acum e rândul tău să-l ierți, Lucía.

— Nu-i port pică, mamă, abia dacă l-am cunoscut.

— Tocmai, fata mea, absența asta trebuie s-o ierți.

— De fapt, nu mi-a lipsit niciodată, mamă. În schimb, Enrique avea nevoie de un tată, suferea mult, se simțea părăsit.

— Asta când era mic. Acum pricepe că omul nu a făcut-o din răutate, ci pentru că era amorezat de femeia aceea. Nu a aflat cât rău ne-a făcut tuturor, şi nouă, şi ei, şi fiului ei. Enrique înțelege, să ştii.

— Cum ar fi fratele meu acum, la cincizeci şi şapte de ani?

— Are şi acum tot douăzeci şi doi şi e la fel de idealist şi de pătimaş. Nu te uita aşa la mine, fata mea, îmi pierd

viața, nu şi minţile.

— Vorbeşti ca şi cum Enrique ar fi aici.

— Chiar e.

— Of, mami…

— Ştiu că a fost ucis, Lucía. Enrique nu vrea să-mi spună cum, doar că a fost rapid şi nu a suferit mult, pentru că era grav rănit când a fost arestat, aşa că a scăpat de tortură. Se poate spune că a murit luptându-se.

— Îţi vorbeşte?

— Da, fata mea, îmi vorbeşte. Este cu mine.

— Îl şi vezi?

— Îl simt. Mă ajută când mă înec, îmi aranjează pernele, îmi şterge fruntea, îmi pune în gură bucăţele de gheaţă.

— Asta sunt eu, mamă.

— Da, eşti tu, e şi Daniela, dar e şi Enrique.

— Şi spui că e la fel de tânăr…

— După moarte nimeni nu îmbătrâneşte, fata mea.

În ultimele zile cu mama ei, Lucía a înţeles că moartea nu era un sfârşit, absenţa vieţii, ci un val oceanic cu apă limpede şi luminoasă care duce în altă dimensiune. Lena se desprindea de pământul ferm şi se lăsa dusă de val, nelegată de ancoră şi de forţa gravitaţiei, uşoară, peşte translucid dus de curent. Aşa că a încetat să mai lupte cu faptul iminent şi s-a odihnit. Lângă mama ei, respira adânc şi să lăsa cuprinsă de o mare linişte, de dorinţa de a o însoţi, de a se lăsa dusă de val şi de a se dizolva în ocean. Pentru prima dată îşi simţea sufletul ca o lumină incandescentă care o susţinea, o lumină eternă şi invulnerabilă la necazurile vieţii. Şi-a găsit un punct de calm desăvârşit în acest centru al propriei sale fiinţe. Nu mai avea nimic de făcut, doar să aştepte. Să facă să amuţească zgomotul lumii. Şi-a dat seama că astfel percepea mama ei apropierea morţii şi atunci a scăpat de groaza cu care o vedea topindu-se ca o lumânare.

Lena Maraz a murit într-o dimineaţă de februarie, una

din zilele în care zăpuşeala verii chiliene se anunță devreme. Dormitase zile în şir, abia respirând cu un horcăit intermitent, ținându-l de mână pe Enrique, în timp ce nepoată-sa se ruga să-i cedeze inima mai repede şi să iasă odată din mlaştina agoniei. Doar Lucía ştia că mama ei trebuia să parcurgă şi ultima bucată de drum în ritmul ei, fără grabă. Petrecuse noaptea întinsă lângă ea, aşteptând deznodământul, în timp ce Daniela se culcase pe canapeaua din living. Noaptea a fost scurtă. În zori, Lucía şi-a dat cu apă rece pe față, a băut o cafea, a trezit-o pe Daniela şi s-au aşezat de o parte şi de alta a patului. Lena a deschis ochii, şi-a privit fiica şi nepoata. „Vă iubesc tare mult, fetelor. Hai, Enrique, să mergem." A închis ochii şi Lucía a simțit că mâna pe care o ținea între ale ei se pierde.

În ciuda sobelor, frigul se strecura în cabană. Şi-au pus pe ele toate hainele disponibile, Marcelo a primit şi el un pulover suplimentar, căci avea blana rară şi era friguros. Numai Richard s-a trezit transpirat şi refăcut. Începea să ningă cu fulgi mărunți şi fini. Era timpul de acțiune, le-a anunțat el.

— Şi unde zici c-o să scăpăm de maşină? a vrut să ştie Lucía.

— La mai puțin de un kilometru de-aici e un mal înalt. Acolo lacul e adânc, trebuie că are pe puțin cincisprezece metri. Numai să fie practicabil drumul, mai ales că e singura cale de acces.

— Sper că portbagajul e bine închis.

— Până acum sârma a rezistat, dar nu-ți garantez c-o să rămână aşa şi pe fundul lacului.

— Ştii cum împiedici un cadavru să nu plutească dacă se deschide portbagajul?

— Să nu ne gândim la aşa ceva, s-a cutremurat Richard.

— Spintecându-i burta ca să pătrundă apa.

— Lucía, pentru Dumnezeu!

— Aşa procedau cu prizonierii pe care îi aruncau în mare, a adăugat ea cu glas spart.

Tustrei au rămas tăcuți, copleşiți de oroarea celor auzite şi convinşi că niciunul dintre ei nu ar fi fost în stare să facă asta.

— Săraca, sărăcuța de domnişoara Kathryn… a şoptit Evelyn.

— Iartă-mă, Richard, dar nu putem continua aşa, a spus Lucía, gata să plângă şi ea. Ştiu că a mea a fost ideea şi că te-am târât până aici, dar m-am gândit mai bine. Planul nu e bun, totul a fost o improvizație, nu am cugetat cum trebuie. Sigur, nici timp nu era…

— De fapt, ce vrei să spui? s-a alarmat el.

— De aseară Evelyn se gândeşte doar la sufletul lui Kathryn, la spiritul ei rătăcitor şi care nu-şi găseşte odihna, mă gândesc şi eu că nenorocita asta are o familie, cu siguranță are o mamă. Maică-mea l-a căutat pe fratele meu Enrique o jumătate de viață.

— Ştiu, Lucía, dar asta e altceva.

— Cum, altceva? Dacă facem ce ne-am propus, Kathryn va fi o persoană dispărută, la fel ca fratele meu. Oamenii care o iubesc o vor căuta neîncetat. Iar suferința provocată de nesiguranță e mai rea decât certitudinea morții.

— Şi-atunci, ce propui? a întrebat el după o pauză lungă.

— S-o lăsăm undeva unde să fie găsită.

— Dar dacă nu va fi găsită? Sau dacă trupul va fi atât de deteriorat încât va face imposibilă identificarea?

— Nu se poate, acum e de-ajuns o bucățică de os ca să identifici un cadavru.

Richard se plimba cu paşi mari prin cameră şi se ținea de burtă. Înțelegea raționamentul Lucíei şi îi împărtăşea scrupulele; nici el nu dorea ca rudele să o caute la infinit şi degeaba. Ar fi trebuit să discute acest lucru înainte de a ajunge unde ajunseseră, dar nu mai era timp. Moartea lui Kathryn Brown era responsabilitatea asasinului, dar

dispariția ei avea să fie a lui, şi nici prin cap nu-i trecea să-şi asume încă o vină; avea destule din cele vechi. Trebuiau să lase cadavrul într-un loc îndepărtat de lac şi de cabană, unde să fie ferit de animale şi să fie găsit la dezgheţul din primăvară, peste două sau trei luni. Între timp, Evelyn va avea vreme să se pună la adăpost. Dar cum s-o îngroape pe Kathryn? Să sape o groapă în pământul îngheţat? Nu s-ar încumeta la aşa ceva nici dacă ar fi fost sănătos, darămite cu ulcerul ăsta care-l chinuia. Dar Lucía se gândise şi la asta:

— Putem s-o lăsăm la Rhinebeck.

— De ce acolo?

— Nu în sat, ci la Institutul Omega.

— Ce institut e ăsta?

— Pe scurt, să zicem că e un centru spiritual, dar e mult mai mult decât atât. Eu am fost acolo, să mă reculeg şi să asist la conferinţe. Institutul are aproape două sute de acri de natură senzaţională, se află într-o zonă izolată, aproape de Rhinebeck. Iarna e închis.

— Dar personalul de întreţinere rămâne, presupun.

— Da, pentru instalaţii, dar peste pădure ninge şi nu e nimic special de întreţinut acolo. Drumul e bun, destul de circulat, aşa că nu vom atrage atenţia, iar odată intraţi pe domeniul institutului, n-o să ne vadă nimeni.

— Nu-mi place, e prea riscant.

— Ba mie-mi place, căci e un loc spiritualizat, cu energie bună, situat între nişte păduri spectaculoase. Acolo mi-ar plăcea să mi se împrăştie cenuşa. I-ar plăcea şi lui Kathryn, să ştii.

— Niciodată nu ştiu dacă vorbeşti serios, Lucía.

— Cât se poate de serios. Dar dacă ai tu o idee mai bună…

Ninsoarea reîncepuse. Era cazul să scape de maşină înainte ca drumul să devină impracticabil. Era clar, căzuseră de acord, Kathryn trebuia să fie găsită, iar pentru asta trebuia mutată în Subaru.

Richard le-a dat mănuşi de unică folosinţă pe care să şi le pună ca să umble la Lexus, pe care l-a tras lângă Subaru, după care a tăiat cu un cleşte sârma care ţinea portbagajul. Kathryn Brown stătea acolo de cel puţin două zile şi două nopţi, dar era neschimbată, dormea acoperită de covor. Era tot înghețată, deşi parcă mai puţin ţeapănă decât atunci când Lucía o atinsese în Brooklyn. Lui Richard i-a scăpat un suspin: în lumina suavă a zăpezii, tânăra ghemuită ca un prunc avea acelaşi aer tragic şi vulnerabil ca Bibi. A închis ochii şi a tras în piept aerul rece ca să alunge amintirea şi să revină în prezent. Nu era Bibi, fetiţa lui adorată, era Kathryn Brown, o necunoscută. În timp ce Evelyn încremenise şi murmura rugăciuni, Richard şi Lucía s-au apucat să scoată cadavrul, care trăgea mai greu decât un trup viu, asta pentru că murise fulgerător. Au răsucit-o în fine şi i-au văzut pentru prima dată chipul. Avea ochii deschişi. Erau rotunzi şi albaştri, ochi de păpuşă.

— Intră în casă, Evelyn, mai bine să nu vezi, i-a spus Lucía, dar fata a rămas ţintuită pe loc.

Kathryn era o tânără subţire şi scundă, cu părul ca ciocolata şi tuns scurt, cu o alură de adolescentă şi îmbrăcată în ţinută de yoga. În mijlocul frunţii avea o gaură neagră, atât de bine delimitată de parcă ar fi fost desenată, cu foarte puţin sânge închegat pe obraz şi pe gât. Au privit-o preţ de două minute cu jale, imaginându-şi cum fusese în viaţă. Chiar şi moartă, avea o eleganţă de balerină în repaus.

Lucía a apucat-o de picioare în dreptul genunchilor, Richard de sub braţe şi au mutat-o în portbagajul maşinii Subaru. Au acoperit-o cu acelaşi covor, peste care au pus o prelată. Cu bagajele lor pe deasupra, nimeni n-ar fi bănuit nimic.

— A omorât-o un glonţ de pistol de calibru mic, a spus Lucía. Glonţul a rămas în craniu, nu există orificiu de ieşire. A murit pe loc. Asasinul e un ţintaş bun.

Încă sub impresia amintirii clipei în care o pierduse pe

Bibi, cu peste douăzeci de ani în urmă, Richard plângea fără să simtă cum lacrimile îi înghețau pe obraji.

— Precis îl cunoştea, a continuat Lucía. Se aflau față în față, pesemne că stăteau de vorbă; Kathryn nu se aştepta să fie împuşcată, are o expresie sfidătoare, se vede că nu-i era frică.

Evelyn, care până la urmă reuşise să se adune şi curăța urmele din portbagaj, i-a chemat:

— Priviți, le-a spus arătând spre un pistol.

— E al lui Leroy? a întrebat Richard, ridicându-l cu grijă.

— Aşa se pare.

Ținând arma între două degete, Richard a intrat în cabană şi a pus-o pe masă. Presupunând că glonțul fusese tras din pistolul lui Frank Leroy, se pricopsiseră cu încă o responsabilitate nedorită: să predea sau nu arma poliției, să acopere un vinovat sau să incrimineze poate un om nevinovat.

— Ce facem cu pistolul? a întrebat-o pe Lucía după ce au intrat şi ele în casă.

— Eu zic să-l lăsăm în Lexus; n-are rost să ne complicăm şi mai mult, avem destule probleme şi aşa.

— Dar e proba esențială care-l poate înfunda pe criminal, nu putem să-l aruncăm în lac!

— Mă rog, vom vedea. Deocamdată, prima urgență este să scăpăm de maşină. Te simți în stare, Richard?

— Mă simt mult mai bine. Hai să profităm de lumină, se întunecă rapid.

Cărarea care ducea la mal abia se zărea în pătura albă care puseseră stăpânire peste lume. Planul lui Richard era să meargă până lângă lac cu ambele maşini, să arunce Lexusul în apă şi să se întoarcă cu cealaltă maşină. În condiții normale distanța se parcurgea pe jos în douăzeci de minute; ninsoarea era un impediment, dar avea avantajul că în câteva ceasuri acoperea urmele. A hotărât să meargă el înainte, în Lexus şi cu o lopată, iar

Lucía să vină după el cu cealaltă maşină. Dar ei i s-a părut că logic ar fi fost să deschidă ea drumul, căci Subaru avea tracțiune pe patru roți. „Tu ascultă-mă, că ştiu ce vorbesc”, i-a replicat el, plasându-i impulsiv un pupic pe vârful nasului. Luată prin surprindere, Lucía a scos un mic strigăt. Pe Evelyn au lăsat-o cu câinele şi dăscălind-o să tragă perdelele şi să aprindă o singură lampă, dacă era musai: cu cât mai puțină lumină, cu atât mai bine. Richard a calculat că urmau să fie înapoi cam într-o oră, dacă totul avea să meargă bine.

Ghidându-se după deschiderea dintre copacii ale căror crengi înzăpezite se aplecau până la pământ, a luat-o încet pe cărarea pe care doar el şi-o amintea, mergând în zig-zag prin pădure, cu Lucía după el. La un moment dat a pierdut cărarea şi au fost nevoiți să dea înapoi câțiva metri, pe urmă Lexusul a rămas împotmolit în zăpadă. Richard a curățat cu lopata zăpada ce îngropase roțile, apoi a pus-o pe Lucía să-l împingă cu cealaltă maşină, sarcină deloc uşoară, pentru că patina. Atunci a priceput ea de ce mergeau aşa: să împingi era greu, dar să-l fi tras – de-a dreptul imposibil. Una peste alta, au pierdut aşa o jumătate de oră, şi se făcea tot mai întuneric şi tot mai frig.

În fine, au ajuns la lac, o uriaşă oglindă argintie ce reflecta cerul albastru-cenuşiu într-o tăcere de peisaj invernal dintr-o pictură flamandă. Cărarea se termina brusc. Richard a coborât şi a cercetat în stânga şi-n dreapta până a găsit locul, la vreo treizeci de metri distanță. Acolo, i-a explicat el Lucíei, apa avea adâncimea potrivită, dar Lexusul trebuia împins, a conduce până acolo era periculos. Şi din nou i-a dat ea dreptate lui Richard: doar Lexusul începea pe drumul îngust. Nici împinsul n-a fost uşor, picioarele li se înfundau în zăpadă, roțile se mai împotmoleau şi trebuiau să dea zăpada cu lopata, pe alocuri patinau pe gheață.

De sus, malul nu părea foarte înalt, dar impresia era înşelătoare, i-a spus el: de aici, forța impactului şi

greutatea maşinii aveau să spargă gheaţa. Au poziţionat anevoie maşina perpendicular faţă de lac, Richard a pus-o în punctul mort şi au împins-o. Vehiculul a înaintat, roţile din faţă s-au aplecat deasupra hăului, dar restul a rămas înţepenit pe mal, balansându-se pe burtă şi cu trei pătrimi pe uscat. Deşi au împins din răsputeri, n-au reuşit să-l clintească.

— Asta ne mai lipsea! Haide, fierătania dracului! a ţipat Lucía, dându-i un şut, după care s-a lăsat să cadă pe spate, gâfâind.

— Ar fi trebuit s-o băgăm în viteză mai înainte, a judecat el.

— Acum e prea târziu. Ce facem?

Preţ de câteva minute lungi au stat să-şi tragă sufletul şi să calculeze proporţiile dezastrului, fără să le vină nicio idee, în timp ce ninsoarea le acoperea hainele. Deodată, maşina s-a înclinat cu câteva grade şi a alunecat un pic înainte. Richard a fost de părere că zăpada de sub maşina caldă începea să se topească, aşa că s-au repezit s-o împingă. O clipă mai târziu, Lexusul s-a prăbuşit de pe mal greoi ca un pachiderm rănit de moarte. De sus l-au văzut aterizând pe lac şi-au avut impresia că va rămâne aşa, în poziţie verticală, precum o sculptură metalică bizară, apoi au auzit un scrâşnet teribil, suprafaţa a crăpat ca un cristal în mii de bucăţi şi maşina s-a scufundat încet, cu un suspin de adio, ridicând un val de apă şi fragmente de gheaţă albastră. Amuţiţi şi fascinaţi, cei doi au văzut cum dispărea în undele întunecate.

— Peste două zile suprafaţa va fi îngheţat la loc şi nu va rămâne nici urmă, a spus Richard după ce tumultul apei s-a potolit.

— Până la primăvară, când vine dezgheţul.

— Lacul e adânc, nu cred c-o s-o găsească cineva, pe-aici nu vine nimeni.

— Să dea Domnul, a spus Lucía.

— Mă îndoiesc că Dumnezeu ar aproba ceea ce am făcut noi, a spus el zâmbind.

— De ce nu? A o ajuta pe Evelyn e un act de compasiune, Richard, aşa că avem aprobarea divină. Dacă nu mă crezi, întreabă-l pe tatăl tău.

Richard

Rio de Janeiro

După moartea micuțului Pablo, săptămânile şi lunile ce-au urmat au fost un coşmar care i-a cuprins şi pe Anita, şi pe Richard. Bibi a împlinit patru ani şi a fost sărbătorită de familia Farinha cu un fast exagerat în casa bunicilor, ca pentru a compensa tristețea care domnea în căminul lor. Fetița trecea din brațe în brațe, de la bunică la numeroasele mătuşi, mult prea înțeleaptă, senină şi circumspectă pentru vârsta ei, aşa cum fusese mereu.

Numai că noaptea făcea pipi în pat. Se trezea udă, îşi lepăda pijamaua şi se strecura tiptil, dezbrăcată, în patul părinților. Dormea între ei, iar uneori perna se uda de lacrimile mamei ei.

Echilibrul fragil al Anitei din anii avorturilor spontane s-a făcut țăndări după moartea bebeluşului. N-au ajutat-o nici Richard, nici afecțiunea familiei Farinha, dar cu forțe unite au dus-o aproape pe sus la un psihiatru, care i-a prescris un cocteil de medicamente. Şedințele de terapie se desfăşurau în tăcere, ea nu vorbea defel, strădaniile psihiatrului se loveau de zidul doliului pacientei.

În ultimă instanță, ca o măsură disperată, surorile Anitei au dus-o la Maria Batista, o foarte respectată *iyalorixá,* expertă în credințele sfinte din candomblé. Toate femeile din familie luaseră drumul Bahíei în clipele lor grele ca să ajungă la *terreiro*-ul Mariei Batista. Era o femeie matură, masivă, cu un surâs etern pe chipul de culoarea melasei, îmbrăcată toată în alb, de la papuci până la turban, şi împodobită cu o cascadă de coliere simbolice. Experiența o făcuse înțeleaptă. Vorbea cu glas scăzut, privea omul în ochi şi mângâia mâinile celor ce o căutau ca să fie îndrumați pe calea cea dreaptă.

I-a ghicit soarta Anitei bazându-se pe intuiție şi ajutată

de scoicile de caurí, *búzios*. N-a spus ce văzuse, rolul ei era să insufle speranță, să ofere soluții şi să dea sfaturi. I-a explicat că suferința nu are niciun scop, e inutilă, foloseşte doar la spălarea sufletului. Anita trebuia să se roage şi să ceară ajutorul lui Yemayá, *orishá* vieții, ca să iasă din închisoarea amintirilor. „Fiul tău e în cer, tu eşti în infern. Întoarce-te în lume." Surorilor Farinha le-a spus că Anita avea nevoie de timp; la un moment dat i se vor termina lacrimile şi-atunci spiritul ei se va însănătoşi, căci viața e încăpățânată. „Lacrimile sunt bune, spală pe dinăuntru", le-a mai spus.

Anita s-a întors din Bahía la fel de tristă precum plecase. S-a închis în ea, indiferentă la atențiile soțului şi ale familiei, departe de toți, în afară de Bibi. A retras-o de la grădiniță ca s-o aibă mereu sub ochi, o proteja cu o dragoste sufocantă şi temătoare. Apăsată de îmbrățişările tragice, Bibi purta pe umeri întreaga responsabilitate pentru ca mama ei să nu alunece irevocabil în nebunie. Doar ea îi ostoia plânsul şi o însenina cu mângâieri. A învățat să nu pomenească de frățiorul ei, de parcă i-ar fi uitat scurta existență, a învățat să se prefacă veselă. Fetița şi tatăl ei conviețuiau cu o fantomă, Anita îşi petrecea multe ore din zi dormind sau stând nemişcată în fotoliu, păzită de o rudă feminină, căci psihiatrul îi pusese în gardă în ce priveşte posibilitatea sinuciderii. Orele se târau identice pentru Anita, zilele se scurgeau lent, avea timp din belşug să-l plângă pe Pablo şi pe pruncii care n-apucaseră să se nască. Poate că până la urmă lacrimile i-ar fi secat, aşa cum spusese Maria Batista, dar n-a fost timp.

Pe Richard l-a afectat mai mult disperarea abisală a soției lui decât moartea copilului. Şi-l dorise şi îl iubise – dar nu la fel demult ca Anita – şi n-apucase să se lege sufleteşte de el. În vreme ce mama îl ținea la sân şi îi cânta un fel de litanie drăgăstoasă, uniți amândoi de cordonul indestructibil al instinctului matern, el abia

dacă se obişnuise cu el. Îi luaseră patru ani să o adore pe Bibi şi să învețe să fie tată, dar petrecuse doar o lună cu Pablo. Moartea lui neaşteptată l-a cutremurat, dar mult mai mult l-a afectat reacția Anitei. Erau împreună de nişte ani şi era obişnuit cu desele ei schimbări de dispoziție – femeia trecea în câteva minute de la râs şi pasiune la furie sau tristețe. Descoperise modalitățile de a accepta impredictibilele modificări sufleteşti ale Anitei fără probleme, le punea pe seama temperamentului tropical; asta n-o spunea de față cu ea, ca să nu fie acuzat de rasism. Dar în privința doliului după Pablo nu avea cum s-o ajute, căci ea îl respingea; abia dacă îşi suporta rudele, pe el cu-atât mai puțin. Bibi era singura ei alinare.

Între timp, străzile şi plajele acelui oraş erotic musteau de viață. În februarie, luna cea mai călduroasă, lumea umbla aproape dezbrăcată, bărbații în şort şi adesea la bustul gol, femeile în rochii uşoare, arătându-şi picioarele şi decolteurile. Trupuri tinere, frumoase, bronzate, transpirate, trupuri în neştire, exhibându-se sfidătoare. Richard le vedea pretutindeni. Barul lui preferat, unde se ducea automat seara să se răcorească cu o bere sau să se amețească cu o *cachaga,* era una dintre oazele obligatorii ale tinerilor. Începea să se umple pe la opt, iar la zece vuietul ca de tren în viteză şi mirosul de sex, sudoare, alcool şi parfum era palpabil precum vata. Pe la colțuri circulau cocaina şi alte droguri. Richard, client regulat, nici n-avea nevoie să comande, barmanul îl servea de cum îl vedea apropiindu-se de tejghea. Se împrietenise cu alți clienți fideli ca el, şi aceştia îl prezentaseră altora. Bărbații beau, mai mult răcneau decât vorbeau, ca să se audă, urmăreau meciurile de fotbal la televizor, comentau golurile şi politica, uneori mai scăpau câte o palmă şi se supărau. Atunci barmanul îi dădea afară. Femeile se împărțeau în două categorii, cele de neatins, de braț cu cineva, şi cele care veneau în grup să-şi exercite arta seducției. Dacă intra o femeie singură, de regulă avea

vârsta potrivită pentru a dezlega limbile şi mereu se găsea cineva care să o curteze din amabilitate, cu acea galanterie masculină a brazilienilor pe care Richard era incapabil să o imite, căci i se părea totuna cu hărţuirea sexuală. La rândul său, era o ţintă uşoară pentru fetele care veneau puse pe treabă. Acceptau să le facă cinste, glumeau cu el şi, în intimitatea înghesuită a localului, îl mângâiau până-l sileau să răspundă. În acele clipe Richard uita de Anita, erau nişte jocuri nevinovate, care nu prezentau niciun pericol pentru căsnicia sa, cum ar fi fost şi dacă Anita şi-ar fi permis aceleaşi libertăţi.

Tânăra pe care Richard n-avea s-o uite nu se număra printre cele mai frumoase din acele nopţi cu *caipirinha,* însă era îndrăzneaţă, cu un râs pătimaş şi cu chef să încerce tot ce se putea. I-a devenit cea mai bună parteneră de petrecere, deşi Richard o ţinea cumva la margine, de parcă ar fi fost un manechin care se însufleţea doar în prezenţa sa, ca să-l întovărăşească în barul cu băutură şi cocaină. Însemna atât de puţin pentru viaţa lui, credea el, încât, ca să fie mai simplu, îi zicea Garota, numele generic al fetelor frumoase din Ipanema, din vechiul cântec al lui Vinicius de Moraes. Ea l-a iniţiat în colţul cu droguri şi l-a tras la masa de poker din camera din spate, unde se miza pe sume mici şi se pierdea fără consecinţe serioase. Era neobosită, putea să bea şi să danseze toată noaptea şi a doua zi să se ducă direct la lucru – era administratorul unui cabinet dentar. Îi povestea lui Richard viaţa ei inventată, de fiecare dată în altă versiune, într-o portugheză frenetică şi învălmăşită, care pentru el suna ca o muzică. La al doilea pahar el începea să se jeluiască despre situaţia tristă de acasă, la al treilea îi plângea pe umăr. Garota i se aşeza pe genunchi, îl săruta până la sufocare şi se freca de el cu nişte mişcări atât de excitante, încât ajungea acasă cu pantalonii pătaţi şi o nelinişte în suflet care nu atingea însă remuşcarea. Richard îşi planifica ziua în funcţie de

întâlnirea cu fata asta care conferea culoare şi gust existenței sale. Veşnic veselă şi binedispusă, Garota îi amintea de Anita din vremurile ei bune, cea de care se îndrăgostise la şcoala de dans şi care acum dispărea rapid în ceața nenorocirii care o lovise. Cu Garota redevenea un tânăr lipsit de probleme, cu Anita se simțea nelalocul lui, îmbătrânit şi judecat.

Distanța între cârciumă şi locuința Garotei era scurtă, inițial a parcurs-o în grup. Pe la trei dimineața, când ultimii clienți erau dați afară, unii se duceau să doarmă pe plajă, alții continuau petrecerea acasă la unul sau la altul. Apartamentul Garotei era preferat, aflându-se la mai puțin de cinci cvartale. Nu doar o dată Richard se trezea în zori într-un loc pe care la început nu-l recunoştea. Se ridica amețit şi buimac, fără să ştie cine sunt bărbații şi femeile care dormeau amestecați şi contorsionați pe jos sau în fotolii.

Ora şapte dimineața dintr-o zi de sâmbătă l-a găsit în patul Garotei îmbrăcat şi încălțat. Ea era goală, cu brațele şi picioarele depărtate, cu capul atârnând, gura deschisă, un firicel de sânge uscat pe bărbie şi pleoapele întredeschise. Habar nu avea ce se întâmplase şi cum ajunsese acolo, ultimele ore erau cufundate în beznă, îşi mai amintea doar masa de poker şi fumul gros de țigări. Cum ajunsese în pat? Mister. Băutura îl mai trădase şi înainte, mintea i se rătăcea, dar corpul acționa în mod automat; pesemne că asta purta un nume şi avea o explicație ştiințifică, şi-a zis. După câteva minute a recunoscut-o, dar de unde sângele? Ce făcuse oare? Temându-se de ce era mai rău, s-a apucat s-o zgâlțâie şi s-o strige (uitase cum o cheamă) până când femeia a dar semne de viață. Atunci, uşurat, şi-a vârât capul în chiuveta umplută cu apă rece până n-a mai putut să respire şi şi-a mai revenit. A fugit ca din puşcă şi a ajuns acasă cu cuțite în tâmple, oasele moi şi o aciditate stomacală care-l ardea. A improvizat şi o scuză pentru Anita: împreună cu alții, fusese arestat de poliție din

cauza unei altercații idioate de la cârciumă, petrecuse noaptea la arest şi nu avusese voie să sune acasă.

Minciună inutilă, căci Anita dormea dusă sub efectul somniferelor, iar Bibi se juca în tăcere cu păpuşile. „Tati, mi-e foame", a spus fetița, îmbrățişându-i picioarele. I-a pregătit o ceaşcă de cacao şi o farfurie cu cereale, simțindu-se nedemn de iubirea copilei, mânjit şi scârbos; n-a atins-o decât după ce a făcut duş. A luat-o pe genunchi, şi-a afundat nasul în părul ei de înger, a tras în piept aroma ei de lapte prins şi transpirație de copil, jurându-se ca de atunci înainte principala lui grijă să fie familia; avea să se dedice trup şi suflet Anitei, ca s-o salveze din puțul în care căzuse, avea să compenseze lunile în care o neglijase pe Bibi.

Bunele lui intenții au ținut fix şaptesprezece ore; escapadele nocturne au reînceput, mai dese, mai lungi, mai intense. „Te îndrăgosteşti de mine!" a constatat Garota; ca să n-o dezamăgească a confirmat, deşi dragostea n-avea nimic de-a face cu comportamentul lui. Femeia aceea putea fi înlocuită cu zeci de altele, la fel de frivole, avide de atenție şi temătoare de singurătate.

În sâmbăta următoare s-a trezit în patul ei pe la ora nouă dimineața. Şi-a căutat hainele în haosul din casă, fără grabă, presupunând că Anita mai dormea după pastilele acelea pe care le lua şi avea să se scoale în jurul prânzului. Nici pentru Bibi nu-şi făcea probleme: bona probabil că sosise deja. Sentimentul vag de culpă se topise destul de mult; Garota avea dreptate, singura victimă era chiar el, legat de o nevastă bolnavă mintal. Iar dacă părea cumva îngrijorat că-şi înşela nevasta, Garota îi repeta zicala cu ochii care nu se văd. Anita nu ştia – sau se prefăcea că nu ştie – nimic de escapadele sale, iar el avea dreptul să se distreze. Garota era o distracție trecătoare, o urmă pe nisip, îşi spunea Richard, fără să-şi imagineze că avea să devină o cicatrice de neşters în memoria sa. Infidelitatea îl deranja mai puțin decât urmările alcoolului. După o noapte de chef îi era greu să

se pună pe picioare: toată ziua avea stomacul în flăcări, îl durea tot corpul, mintea îi era înceţoşată, reflexele îi erau adormite, umbla greoi ca un hipopotam.

I-a luat ceva timp să-şi găsească maşina pe care o parcase pe o stradă lăturalnică, cât şi să vâre cheia în contact şi să pornească motorul; o conspiraţie misterioasă îi îngreuna mişcările; păreau filmate în relanti. Nu era trafic la ora aceea, deşi se simţea de parcă avea creierul amorţit, a găsit drumul către casă. Era treaz de douăzeci şi cinci de minute şi avea urgentă nevoie de o cafea şi de un duş fierbinte. Apropiindu-se de intrarea în garaj, simţea deja gustul cafelei şi atingerea apei.

Ulterior avea să caute mii de explicaţii pentru accident, dar niciuna în stare să modifice imaginea care îi va rămâne veşnic gravată pe retină.

Fetiţa lui îl aştepta în prag şi, zărind maşina la colţ, a fugit către el, ca de fiecare dată când venea acasă. Richard nu a văzut-o. A simţit zdruncinătura, neştiind că o călcase pe Bibi. A frânat pe loc şi atunci a auzit urletele isterice ale bonei. Şi-a zis că trecuse peste un câine, căci adevărul pe care-l presimţea în hăţişurile inimii era de nesuportat. A ţâşnit de pe scaun mânat de o teroare care i-a şters pe dată mahmureala şi, nevăzând nimic, a avut o clipă de linişte. Dar pe urmă s-a aplecat.

A trebuit să-şi scoată fiica de sub maşină. Impactul nu lăsase urme: pijamaua cu ursuleţi era curată, mânuţa ţinea încă păpuşa de cârpă, ochii deschişi exprimau fericirea nedisimulată cu care îl primea întotdeauna. A ridicat-o cu o grijă infinită, nebun de speranţă, a strâns-o la piept, sărutând-o şi strigând-o pe nume, în timp ce, de foarte departe, din alt univers, auzea ţipetele bonei şi ale vecinilor, claxoanele traficului oprit, apoi sirenele poliţiei şi ale ambulanţei. Realizând dimensiunea nenorocirii, avea să se întrebe unde se afla Anita în acea clipă, căci nu o văzuse în mulţimea care se adunase. Mult mai târziu a ştiut că, auzind frâna şi zarva, privise de la

fereastra de la etaj şi, de sus, asistase paralizată la tot, de la primul gest al bărbatului care îngenunchea lângă maşină, până la plecarea ambulanței care urla precum lupii, cu luminile acelea roşii de rău augur. De la geam, Anita Farinha a ştiut că Bibi nu mai respira şi a primit lovitura de sabie finală a destinului drept ceea ce era: propria ei execuție.

Anita n-a mai rezistat. Bălmăjea cuvinte fără sens într-un monolog neîntrerupt, iar când a încetat să se hrănească a ajuns, numai piele şi os la o clinică de psihiatrie administrată de germani. Avea alături o infirmieră de zi şi alta de noapte, ambele la fel de zdravene şi autoritare de parcă ar fi fost fiicele gemene ale unui colonel prusac. Infirmierele au avut grijă să o alimenteze forțat săptămâni în şir, printr-un tub băgat în stomac, cu un lichid dens care mirosea a vanilie, să o îmbrace împotriva voinței sale şi s-o scoată pe sus ca să se plimbe prin parcul nebunilor. Plimbările şi alte activități obligatorii, precum filmele documentare cu delfini şi urşi panda, menite a combate gândurile negre, n-au avut niciun efect. Atunci directorul clinicii a sugerat tratamentul cu electroşocuri, o metodă eficientă şi cu riscuri minime de a o scoate din apatie, după spusele lui. Tratamentul se aplica sub anestezie, pacientul nici n-avea habar, singurul inconvenient era pierderea temporară a memoriei, ceea ce în cazul Anitei ar fi fost o binecuvântare.

Richard i-a ascultat explicațiile şi s-a hotărât să aştepte, căci nu se simțea în stare să-şi supună nevasta la electroşocuri şi, de data asta, familia Farinha a fost de acord. Au mai fost de acord şi să nu o mai țină în instituția teutonă mai mult decât era necesar. Imediat ce i s-a scos tubul şi a început să fie hrănită cu lingurița, au dus-o acasă la mama ei. Dacă înainte surorile făceau cu rândul, după accidentul lui Bibi n-o lăsau singură nicio clipă: zi şi noapte, cineva stătea cu ea, păzind-o şi rugându-se.

Din nou Richard a fost exclus din universul feminin în care lâncezea Anita.

Nici măcar nu a putut să se apropie de ea ca să încerce să-i explice cele petrecute şi să-i implore iertarea – deşi iertarea era exclusă. Fără ca acest cuvânt să fi fost pronunțat în prezența sa, a fost considerat criminal. Aşa se şi simțea. Rămăsese singur acasă, Anita era în sânul familiei. Au sechestrat-o, îi spunea la telefon prietenului său Horacio, care-l suna de la New York. În schimb, tatălui lui, care îl suna şi el regulat, nu-i mărturisea situația dezastruoasă, ci îl liniştea servindu-i o versiune optimistă, în care el şi Anita, cu ajutorul psihologilor şi al rudelor, sperau să depăşească doliul. Joseph ştia că Bibi murise călcată de maşină, dar nu bănuia că la volan fusese Richard.

Bona, care înainte se ocupase şi de curățenie, a plecat chiar în ziua accidentului şi nu s-a mai întors nici măcar să-şi ia salariul. Garota a dispărut şi ea: Richard nu mai putea să-i plătească băutura şi o luase şi frica, era convinsă că nenorocirile lui Richard erau un blestem care se putea răsfrânge şi asupra ei. În jurul lui dezordinea lua amploare, sticlele goale se înşirau pe podele, în frigider mâncarea putrezea şi se înverzea, pierzându-şi natura şi forma originară, rufele murdare se înmulțeau ca prin minune. Elevii s-au speriat de înfățişarea sa deplorabilă şi au dat bir cu fugiții; pentru prima dată s-a pomenit fără niciun ban, căci ultimele economii ale Anitei se duseseră pe plata clinicii. A început să bea rom ordinar vărsat, singur în casă, căci la cârciumă era dator. Televizorul mergea întruna ca să alunge tăcerea, întunericul şi prezența fantomatică a copiilor. La treizeci şi cinci de ani se considera pe jumătate mort, pentru că trăise deja o jumătate de viață. Cealaltă jumătate nu-l interesa.

În perioada aceea dramatică pentru Richard, prietenul lui Horacio Amado-Castro, ajuns director al Centrului de

Studii Latino-Americane şi Caraibiene al Universității din New York, s-a decis să se ocupe mai îndeaproape de Brazilia şi astfel să-i dea o şansă lui Richard. Erau prieteni din tinerețe, de când Horacio îşi începea cariera academică, iar Richard îşi scria teza de doctorat. Îl vizitase la Rio, şi prietenul său îl primise cu atâta ospitalitate, în ciuda venitului modest de student, încât rămăsese la el două luni şi plecaseră împreună în Mato Grosso să exploreze selva amazoniană cu câte un rucsac în spate. S-a cimentat astfel o prietenie bărbătească lipsită de orice strop de sentimentalism, imună la distanță şi la trecerea timpului. Mai târziu a venit la Rio ca martor la nunta lui Richard cu Anita, după care s-au văzut foarte rar, dar undeva în memorie un lucru rămăsese cert: ştiau că puteau conta unul pe celălalt. Iar după ce a aflat de moartea lui Pablo şi a lui Bibi, Horacio îl suna de două ori pe săptămână ca să-i ridice moralul. Abia de-i recunoştea vocea la telefon, Richard tărăgăna cuvintele şi repeta cuvinte cu incoerența obtuză a beților. Horacio a priceput că şi el avea nevoie de ajutor, nu doar Anita.

L-a anunțat, înainte de a fi publicat anunțul în revistele de specialitate, că era un post liber la universitate şi l-a sfătuit să-şi trimită dosarul fără întârziere. Bătălia avea să fie mare, aici nu-l mai putea ajuta, dar dacă trecea testele şi avea noroc, postul putea fi al lui. Teza sa de doctorat se studia încă, asta era în avantajul lui, alt avantaj erau articolele publicate, însă trecuse ceva timp de la ultimul lui articol; Richard îşi pierduse ani buni de carieră profesională fâțâindu-se pe plajă şi dând pe gât *capirinha* după *capirinha.* Pentru a-i face pe plac, Richard a trimis cererea fără mari speranțe şi două săptămâni mai târziu a avut uriaşa surpriză de a primi un răspuns: era invitat să se prezinte la un interviu. Horacio a trebuit să-i trimită bani de avion. Richard s-a pregătit să plece la New York fără să-i spună nimic Anitei, care era internată la clinica nemților. Era

convins că nu din egoism tăcuse; dacă ar fi primit postul, avea să fie mult mai bine îngrijită în Statele Unite, unde asigurarea medicală acoperea cheltuielile. În plus, ca să-şi recupereze soția, era musai s-o smulgă din ghearele neamului Farinha.

După ce-a trecut prin mai multe interviuri exhaustive, Richard a fost angajat începând din luna august. Erau în aprilie. A socotit că avea timp berechet pentru ca Anita să-şi revină suficient pentru deplasare. A fost însă silit să mai ia nişte bani cu împrumut de la Horacio, pe care urma să-i achite după ce-ar fi vândut casa, asta dacă Anita ar fi fost de acord, căci ea era proprietara.

Grație averii familiale, Horacio Amado-Castro nu dusese niciodată lipsă de bani. La şaptezeci şi şase de ani, tatăl său continua să-şi exercite tirania patriarhală din Argentina cu aceeaşi îndârjire dintotdeauna; se resemnase să-şi vadă fiul însurat cu o yankee protestantă şi cu faptul că doi dintre nepoții săi nu vorbeau spaniola. Îi vizita de câteva ori pe an ca să-şi împrospăteze cultura vastă prin muzee, mergând la concerte şi la teatru şi, totodată, să-şi verifice investițiile la băncile din New York. Noră-sa nu putea să-l sufere, dar, ca şi el, se purta cu aceeaşi politețe ipocrită. De ani de zile bătrânul voia să-i cumpere lui Horacio o locuință mai bună – apartamentul mic din Manhattan, de la etajul al zecelea al unui conglomerat de douăzeci de blocuri identice de cărămidă roşie i se părea nedemn pentru una dintre odraslele sale. Horacio urma să moştenească ce i se cuvenea din avere imediat după moartea tatălui, numai că ai lor fuseseră toți longevivi, iar el îşi propunea să ajungă la o sută de ani; ar fi fost stupid ca Horacio să aştepte până atunci ca să trăiască mai bine când putea s-o facă acum, spunea omul între două pufăituri dintr-un trabuc cubanez, dregându-şi glasul. „Nu vreau să fiu datoare nimănui, cu atât mai puțin lui taică-tău, care e un despot şi mă detestă!" repeta yankeea protestantă, şi Horacio n-avea curaj s-o contrazică. În cele din urmă, bătrânul a găsit

modalitatea de a-şi convinge nora cea căpoasă: le-a făcut cadou nepoților o cățeluşă adorabilă, un ghemotoc de blană cu ochişori drăgăstoşi. Au botezat-o Fifi, nume care în curând i-a rămas mic. Era un câine de sanie canadian care a ajuns la patruzeci şi opt de kilograme; copiii se ataşaseră însă de animal, drept care nora a cedat şi socrul a semnat un cec gras. Horacio a căutat o casă cu curte la marginea Manhattanului şi a găsit o *brownstone* în Brooklyn cu puțin timp înainte ca Richard Bowmaster să-şi ia în primire postul la facultate.

Richard a acceptat slujba de la New York fără să se consulte cu Anita, care probabil n-ar fi înțeles situația. În fond, trebuia să facă aşa cum era mai bine pentru ea. A scăpat pe furiş de cele mai multe lucruri, a împachetat restul. Lucruşoarele lui Bibi şi ale lui Pablo n-a fost în stare să le arunce, le-a ambalat în trei cutii şi le-a încredințat soacră-sii. A făcut şi valizele Anitei, fără mari probleme, ştiind că ei i-ar fi totuna: de multă vreme se îmbrăca doar în trening şi îşi scurta părul cu foarfeca de bucătărie.

Planul de a o şterge din oraş cu Anita şi fără melodramă a eşuat însă, căci mama şi surorile ei i-au ghicit intențiile de cum au văzut cele trei cutii aduse spre păstrare, iar restul l-a făcut instinctul lor de copoi. Au încercat să-l împiedice, i-au repetat că Anita era fragilă, cum să supraviețuiască ea în acel oraş teribil, unde se vorbea o limbă încurcată, fără familia şi prietenii ei; dacă era deprimată între ai săi, oare cum va fi între americanii ăia necunoscuți? Dar hotărârea lui Richard era irevocabilă. Venise clipa să se gândească la viitorul lui şi să nu-i mai caute atâta în coarne nevestei isterice. Noroc că Anita s-a arătat absolut indiferentă: îi era indiferent, aici sau acolo.

Înarmat cu o pungă cu medicamente, Richard şi-a dus soția la avion. Femeia a păşit lin, fără să se uite înapoi şi fără să-şi ia rămas-bun de la ai ei, care plângeau adunați

în spatele geamului de la aeroport. În timpul celor zece ore de zbor a stat trează, nu a mâncat şi nu a pus întrebări. La New York au fost aşteptaţi de Horacio şi de soţia lui.

Horacio aproape că n-a recunoscut-o pe Anita, pe care şi-o amintea frumoasă, senzuală, numai rotunjimi şi zâmbete, în femeia îmbătrânită cu zece ani, care-şi târşâia tenişii şi privea în toate părţile, de parcă se aştepta să fie atacată. Nu a răspuns saluturilor, n-a vrut ca soţia lui Horacio să o însoţească la baie. „Doamne fereşte", şi-a zis Horacio în barbă, „e mult mai rău decât mă aşteptam". Nici prietenul lui nu arăta prea bine. Richard băuse zdravăn în avion, profitând că era gratis, avea o barbă nerasă de trei zile, hainele şifonate, trăsnea a transpiraţie de beţiv şi, dacă n-ar fi fost Horacio, ar fi rătăcit cu Anita în aeroport.

Soţii Bowmaster s-au instalat într-un apartament pentru profesori al universităţii; Horacio se ocupase de asta şi era chiar un noroc, căci era situat în centru, chiria era mică şi exista o listă de aşteptare. Au depus bagajele în hol, Richard a primit cheile, după care cei doi prieteni s-au retras într-o cameră şi Horacio a început să îl ia la rost. Erau sute, dacă nu mii de aspiranţi pentru fiecare post vacant din universităţile americane, i-a spus; şansa de a preda la Universitatea din New York nu apărea de două ori, deci trebuia să profite; era cazul să lase băutura şi să facă o impresie bună din prima, nici gând să apară în halul ăsta.

— Eu te-am recomandat, Richard, să nu mă faci de râs!

— Ei, cum crezi aşa ceva? Acum sunt praf după drum şi după plecarea din Rio, mai bine zis, după fuga de acolo. Ca să nu-ţi mai spun de tragedia pe care a făcut-o familia Farinha pentru că plecam. Fii liniştit, în două zile ai să mă vezi impecabil la Universitate.

— Şi Anita?

— Ce-i cu ea?

— E foarte fragilă, nu ştiu dacă poate sta singură, Richard.

— Va trebui să se obişnuiască şi ea, ca toată lumea. Aici nu mai sunt ai ei ca s-o răsfețe. Mă are doar pe mine.

— Păi atunci ai grijă să nu dai greş, frate, a spus Horacio înainte de a pleca.

Evelyn

Brooklyn

Evelyn Ortega a început să lucreze la familia Leroy în 2011. Casa cu statui, cum avea ea să numească locuința aceea, fusese a unui mafiot din anii ’50 şi a numeroaselor sale rude, başca două mătuşi nemăritate şi o străbunică siciliană care n-a mai ieşit din camera ei după ce în grădină au fost instalați grecii în fundul gol. Gangsterul a răposat întru Domnul şi casa a trecut din mână în mână până s-o cumpere Frank Leroy, pe care trecutul tulbure al imobilului şi statuile roase de timp şi pătate de găinațul porumbeilor chiar îl amuzau. În plus, era bine situată, pe o stradă discretă şi într-un cartier care devenise respectabil. Cheryl, nevastă-sa, ar fi preferat un apartament modern în locul conacului pretențios, însă toate hotărârile, mari sau mici, le lua bărbatul şi nu puteau fi puse în discuție. Casa cu statui avea o serie de avantaje încă de pe vremea gangsterului: acces pentru un scaun cu rotile, lift interior şi garaj pentru două maşini.

Lui Cheryl nu i-au trebuit mai mult de două minute ca s-o angajeze pe Evelyn, căci avea urgent nevoie de o bonă şi nu se uita la amănunte. Precedenta plecase de cinci zile; precis că fusese deportată, aşa se întâmplă dacă angajezi persoane fără acte în regulă. De obicei, soțul angaja, plătea şi concedia personalul de serviciu; prin firma la care lucra avea facilități pentru a face rost de imigranți hispanici şi asiatici dispuşi să muncească pe mai nimic, dar de regulă nu amesteca afacerile cu familia. Facilitățile şi contactele acelea nu făceau doi bani când era vorba să găseşti o bonă de încredere, avuseseră nişte experiențe lamentabile, i-a spus ea. În privința asta erau de acord, drept care Cheryl le căuta prin intermediul Bisericii Penticostale, care avea mereu o listă de femei cumsecade care căutau de lucru. Probabil că nici fata din

Guatemala nu avea documente legale, dar asta nu avea deocamdată importanță, avea să vadă ea mai încolo. Îi plăcea figura ei cinstită şi purtarea respectuoasă, presimțea că dăduse peste o adevărată nestemată, mult deosebită de bonele care defilaseră prin casa lor. O singură îndoială avea: vârsta, căci părea abia ieşită din pubertate, şi era mică de statură. Citise ea undeva că cele mai scunde persoane de pe planetă sunt femeile din Guatemala, iată că avea dovada înaintea ochilor. S-a întrebat dacă fătuca asta bâlbâită cu osatură de prepeliță avea să se înțeleagă cu fiul ei Frankie, care cântărea mai mult decât ea şi când îl apucau furiile era de nestăpânit.

La rândul ei, Evelyn a fost convinsă că Cheryl era actriță la Hollywood, era atât de înaltă şi de blondă! O privea de jos în sus, ca pe copaci, avea brațe şi picioare musculoase, ochi albaştri ca cerul din satul ei şi o coadă de păr blond care se mişca parcă de la sine putere. Era bronzată, într-o nuanță portocalie nemaivăzută, şi vorbea cu întreruperi, precum bunicuța Concepción, deşi nu era atât de bătrână ca să nu aibă suflu. Părea foarte nervoasă, ca un mânz gata s-o zbughească.

Noua ei stăpână i-a prezentat restul personalului de serviciu, pe bucătăreasă şi pe fiica ei, care făcea pe menajera; lucrau de la nouă la cinci, în zilele de luni, miercuri şi vineri. A pomenit şi de Ivan Danescu, care nu era angajatul lor, dar făcea diverse servicii şi pe care avea să-l cunoască a doua zi; i-a mai spus că soțul ei, domnul Leroy, avea cu angajații doar un contact minim, indispensabil. Au urcat cu liftul la etajul al treilea, fapt care a convins-o pe Evelyn că aterizase într-o casă de milionari: ascensorul era un fel de colivie pentru păsări din fier forjat cu model floral, destul de spațios cât să încapă un scaun cu rotile. Camera lui Frankie era cea pe care o ocupase cu jumătate de secol în urmă străbunica siciliană; vastă, cu tavanul înclinat, cu luminator, pe lângă fereastra mare, umbrită de frunzişul unui platan din grădină. Frankie, care avea opt sau nouă ani şi era

blond ca mama lui şi palid ca un bolnav de ftizie, era legat într-un scaun cu rotile şi se uita la televizor. Mama lui a lămurit-o că legăturile îl țineau să nu cadă sau să se rănească atunci când avea convulsii. Copilul necesita control permanent, căci se îneca şi-atunci trebuia scuturat şi lovit pe spinare ca să-şi recapete respirația, purta scutece şi trebuia hrănit în gură, dar în rest nu ridica probleme, era un îngeraş, se făcea iubit imediat. Avea diabet, dar era sub control, chiar ea îi măsura glicemia şi îi administra insulina. I-a spus toate aceste lucruri rapid, după care a plecat grăbită la sală.

Zăpăcită şi obosită, Evelyn s-a aşezat lângă el, l-a luat de mână şi a încercat să-i îndrepte degetele chircite, spunându-i în *spanglish* şi fără să se bâlbâie că aveau să fie prieteni buni. Frankie a răspuns cu mormăieli şi dând spasmodic din mâini, lucruri pe care ea le-a interpretat ca pe un bun venit. Aşa a început relația lor, cu bune şi cu rele, care însă avea să fie fundamentală pentru amândoi.

În cei cincisprezece ani de când era căsătorită, Cheryl Leroy se resemnase cu autoritatea brutală a bărbatului ei, dar nu învățase să evite la timp conflictele. Rămânea cu el din obişnuință şi pentru că depindea economic de el, dar şi pentru fiul bolnav. Psihanalistului îi mărturisise că îl mai suporta şi din comoditate, care devenise şi ea un fel de adicție: cum să renunțe la cursurile de dezvoltare spirituală, la clubul ei de lectură, la orele de pilates care o mențineau în formă, deşi mai puțin decât şi-ar fi dorit? Pentru toate astea era nevoie de timp şi de bani. Suferea când se compara cu femeile realizate şi independente, dar şi cu cele care se fâțâiau goale puşcă prin vestiar. Ea nu se dezbrăca niciodată complet în vestiar, mereu se acoperea cu un prosop când intra sau ieşea de la duş sau saună, ca să nu i se vadă vânătăile de pe corp. Oricum ar fi luat-o, era în dezavantaj. Inventarul deficiențelor şi limitărilor sale era dezastruos; eşuase în ambițiile din

tinerețe, iar acum, când îşi aduna semnele vârstei, o apuca plânsul.

Era foarte singură, nu-l avea decât pe Frankie. Mama îi murise când avea unsprezece ani, tatăl, cu care nu se înțelesese niciodată, se recăsătorise. Noua soție era din China, o cunoscuse pe internet şi o adusese fără să-i pese că vorbea altă limbă şi nu aveau cum comunica. „Mai bine, că măică-ta vorbea mult", i-a spus fiicei lui după ce a anunțat-o că se însoară. Locuiau în Texas şi n-au invitat-o niciodată la ei, tot aşa cum nici nu le-a trecut prin cap să o viziteze în Brooklyn şi nici nu cereau veşti despre nepotul cu paralizie cerebrală. Cheryl o văzuse pe soția tatălui ei doar în pozele pe care i le trimiteau de Crăciun, ambii cu tichii de Moş pe cap – el zâmbind cu toată gura, ea cu o expresie încurcată.

În ciuda strădaniilor, lui Cheryl îi slăbiseră şi îi căzuseră toate cele, nu numai trupeşte, ci şi speranțele legate de propria-i soartă. Până să împlinească patruzeci de ani, bătrânețea fusese un duşman îndepărtat, dar la patruzeci şi cinci îl simțea pândind, tenace şi implacabil. Pe vremuri visase la o carieră, visase la dragoste şi fusese mândră de forma ei fizică şi de frumusețea ei, acum toate astea țineau de trecut. Era înfrântă, îngenuncheată. De douăzeci de ani lua medicamente împotriva depresiei, anxietății şi insomniei. Dulăpiorul din baie şi noptiera gemeau de pastile de toate culorile, multe deja expirate, despre altele uitase la ce foloseau, însă niciuna nu-i putea repara viața făcută țăndări. Psihanalistul ei, singurul bărbat care n-o făcuse să sufere şi care o asculta, îi prescrisese de-a lungul anilor destule tratamente paliative, şi ea îi urmase recomandările ca o fetiță cuminte, aşa cum ascultase de tatăl ei, de iubiții din tinerețe, iar acum, de soț. Plimbări lungi, budism zen, tot felul de diete, hipnoză, manuale motivaționale, terapie de grup… nimic nu dădea rezultate durabile. Începea ceva, o vreme avea impresia că găsise leacul, dar iluzia dura prea puțin.

Psihanalistul îi dădea dreptate: principala cauză a necazurilor nu era atât fiul bolnav, cât relația cu soțul. O prevenise că violența e progresivă – doar constatase şi ea acest lucru în anii de conviețuire; vedeai mereu femei ucise care ar fi putut scăpa la timp, îi spunea, numai că el nu putea să intervină, cum ar fi vrut s-o facă, mai ales când ajungea la cabinet cu un strat gros de machiaj pe față şi cu ochelari de soare. Rolul lui era să-i dea timp ca să ia singură o decizie; el îi oferea atenție şi un loc sigur în care să se descarce de secrete. Atât de adâncă era frica lui Cheryl de soțul ei, că îngheța auzindu-i maşina intrând în garaj sau paşii prin casă. Era cu neputință să ghiceşti starea de spirit a lui Frank Leroy, căci se putea modifica într-o clipită fără vreun motiv previzibil; ea se ruga să fie ocupat, sau distrat, sau să fi venit doar ca să se schimbe şi să plece iar, număra zilele până la călătoriile de afaceri. Îi mărturisise psihanalistului că se visa văduvă, acela o ascultase fără să se mire, auzise acelaşi lucru de la alte paciente, cu mai puține motive decât Cheryl Leroy, care doreau moartea consortului şi ajunsese la concluzia că era vorba de un sentiment feminin cât se poate de normal. Cabinetul îi era populat de femei supuse şi furioase, altele nu cunoştea.

Cheryl nu era în stare să se ocupe singură de copil. Nu mai lucrase de ani de zile, diploma ei de consilier marital era o ironie cât casa, n-o ajutase nici măcar în relația cu bărbatul ei. Frank Leroy îi pusese din timp în vedere că el voia o nevastă cu normă întreagă. Inițial s-a împotrivit, însă lenea şi sarcina au silit-o să cedeze. După ce s-a născut Frankie, a abandonat ideea unui serviciu, copilul îi cerea toată dăruirea. Timp de doi ani l-a îngrijit singură, zi şi noapte, până când o criză de nervi a dus-o la cabinetul psihanalistului, care a sfătuit-o să facă rost de ajutor, doar îşi permitea să plătească. De-atunci, grație unei procesiuni de bone, Cheryl a dobândit ceva libertate pentru limitatele ei activități, despre care Frank

Leroy nu ştia prea multe, şi nu pentru că ea s-ar fi ferit, ci pentru că nu-l interesau, avea el alte lucruri la care să se gândească. Iar cum angajatele se schimbau frecvent şi n-avea mare lucru să le spună, Frank Leroy nici nu s-a ostenit să le țină minte numele. Făcea destule întreținându-şi familia, plătind salarii, facturi şi cheltuielile astronomice de pe urma fiului.

Încă de la naştere s-a văzut că era ceva suspect la Frankie, dar de-abia după câteva luni gravitatea situației sale a devenit limpede. Cu delicatețe, specialiştii le-au explicat părinților că nu va ajunge să meargă, să vorbească, să-şi controleze musculatura şi sfincterele, însă cu tratament adecvat, reabilitare şi chirurgie de corectare a extremităților, copilul avea să facă totuşi unele progrese. Cheryl a refuzat să accepte diagnosticul sinistru, a apelat la medicina tradițională, dar şi la terapiile alternative şi la aşa-numiții vraci, inclusiv la unul care emitea unde mentale de la Portland. A învățat însă să descifreze gesturile şi mormăielile copilului, doar ea îl înțelegea. Printre altele, afla astfel cum se purtau bonele cu el când ea nu era acasă, drept care le concedia.

Pentru Frank Leroy fiul său era o jignire personală. Nimeni nu merita o asemenea calamitate, oare de ce îl resuscitaseră când se născuse şi avea pielea albastră, ar fi fost un gest de milă să-l lase să moară, decât să fie condamnat la o viață de suferință şi cu părinții osândiți la atâtea îngrijiri. Nu l-a mai interesat acest copil, să se ocupe mamă-sa de el. Nimeni nu l-a putut convinge că paralizia cerebrală şi diabetul fuseseră un nenoroc, era sigur că Cheryl era de vină pentru că nu luase în seamă avertizările despre consumul de alcool, tutun şi somnifere în timpul sarcinii. Nevastă-sa îi născuse un copil defect şi altul nu mai putea face, căci după naşterea extrem de grea, care îi pusese viața în pericol, suferise o histerectomie. Cheryl era o nevastă catastrofală, un car de nervi, obsedată de Frankie, frigidă, cu o atitudine enervantă de victimă. Femeia care îl atrăsese cu

cincisprezece ani în urmă era o walkirie, campioană la înot, puternică şi hotărâtă, de unde să ştie el că în pieptul de amazoană bătea o inimă fricoasă. Era aproape la fel de înaltă şi de tare ca el, în stare să-i țină piept, ca la început, când de la harță şi palme treceau la sexul violent, un joc periculos şi excitant. Numai că după operație focul i se stinsese, în ochii lui Frank femeia se transformase într-un iepuraş nevrotic care-l scotea din țâțâni. Pasivitatea ei îl provoca: nu reacționa la nimic, suporta implorând – altă provocare, care-i sporea furia bărbatului, îl făcea să-şi piardă controlul, după care-l apuca îngrijorarea: vânătăile erau de natură să stârnească suspiciuni, iar el nu avea nevoie de probleme. Era legat de ea prin Frankie, care nu avea o speranță de viață grozavă, dar putea să mai trăiască destui ani. Iar el era prins în căsnicia asta de coşmar nu numai din cauza copilului; motivul principal pentru care evita un divorț era că acesta ar fi fost extrem de costisitor. Nevastă-sa ştia prea multe. Cu toate că părea frivolă şi supusă, Cheryl reuşise să-i cerceteze afacerile şi putea să-l şantajeze, să-l ruineze, să-l distrugă. Sigur, nu cunoştea detaliile şi nici cât avea în conturile secrete din Bahamas, dar bănuia şi era tare isteață. În această privință, continua să-i țină piept; dacă era vorba de Frankie şi de drepturile ei, era gata să se lupte cu ghearele şi cu dinții.

Dacă înainte vreme se iubiseră, sosirea lui Frankie ucisese orice iluzie. Când aflase că avea să fie tatăl unui băiat, Frank Leroy făcuse o petrecere care costase cât o nuntă. Era singurul bărbat din familie, avea mai multe surori, era deci singurul care putea purta numele mai departe; copilul ăsta avea să le ducă stirpea, spusese bunicul Leroy în toastul său. „Stirpe” era un cuvânt nepotrivit pentru trei generații de neruşinați, îi povestise Cheryl lui Evelyn, stimulată de alcool şi tranchilizante. Primul Leroy fusese un francez fugit în 1903 din închisoarea din Calais, unde ispăşea o condamnare pentru furt. Ajuns în Statele Unite cu neobrăzarea sa

drept unic capital, prosperase prin imaginație şi lipsă de principii, se bucurase de averea dobândită vreme de câțiva ani, după care fusese din nou închis, de astă dată pentru o escrocherie gigantică ce lăsase în mizerie mii de bătrâni. Fiu-său, tatăl lui Frank, era de cinci ani la Puerto Vallarta, unde fugise de justiția americană care-l urmărea pentru tot felul de delicte şi fraudă fiscală. Era o adevărată binecuvântare pentru Cheryl faptul că socrii ei se aflau departe şi nu aveau cum să revină în State.

Filosofia lui Frank Leroy, nepotul canaliei franceze şi fiul altei canalii, pe măsura primeia, era simplă şi clară: scopul scuză mijloacele dacă obții un beneficiu. Orice afacere aducătoare de profit e bună, chiar dacă altul are de suferit. Unii câştigă, alții pierd, asta e legea junglei, iar el nu pierdea niciodată. Ştia să facă bani şi să-i ascundă. Avea grijă să pară chiar sărac în ochii Fiscului grație unei contabilități fictive, dar când îi convenea afişa o opulență care o depăşea pe cea reală; astfel câştiga încrederea clienților la fel de puțin scrupuloşi ca şi el. Trezea invidie şi admirație. Era la fel de şmecher ca bunicul şi tatăl lui, însă spre deosebire de ei avea clasă şi sânge rece, nu-şi pierdea timpul cu mărunțişuri şi evita riscurile. Siguranță înainte de toate. Strategia sa era să acționeze prin intermediul altora care ieşeau în față şi puteau ajunge la pârnaie. El, niciodată.

De la bun început, Evelyn l-a tratat pe Frankie ca pe o persoană rațională, plecând de la premisa că, în ciuda aparențelor, copilul era foarte inteligent. A învățat să-l mişte fără să-şi rupă spinarea, să-l spele, să-l îmbrace şi să-l hrănească fără grabă, ca să nu se înece. Foarte curând, eficiența şi afecțiunea ei au determinat-o pe Cheryl s-o lase să-i măsoare şi glicemia. Evelyn o făcea înainte de fiecare masă şi îi regla insulina, pe care i-o injecta de câteva ori pe zi. La Chicago învățase destulă engleză, dar, trăind printre hispanici, nu avusese prilejul să vorbească. În casa Leroy avusese dificultăți în a se

înțelege cu Cheryl, dar relația lor a devenit rapid afectuoasă şi nu aveau nevoie de multe cuvinte. Cheryl era din ce în ce mai dependentă de noua bonă care parcă îi ghicea gândurile. „Nu ştiu ce m-aş face fără tine, Evelyn, promite-mi că n-ai să pleci niciodată", îi spunea când o copleşea teama sau violența bărbatului.

Lui Frankie îi spunea poveşti în *spanglish,* iar el o asculta atent. „Trebuie să înveți, ca să ne putem spune secrete pe care să nu le înțeleagă nimeni", îi spunea ea. Băiatul abia pricepea câte ceva, dar îi plăceau sunetele şi ritmul acestei limbi melodioase şi destul de repede a ajuns s-o stăpânească. Deşi nu putea vorbi, îi răspundea lui Evelyn pe computer. La început, fata a avut de-a face cu accesele dese de furie ale copilului, pe care ea le punea pe seama frustrării de a se simți izolat şi-a plictiselii, şi-atunci şi-a amintit de computerul pe care se jucau frățiorii ei de la Chicago, mult mai mici decât Frankie; deci lui, care era mult mai deştept, i-ar fi fost şi mai folositor. Ea nu prea avea cunoştințe informatice şi i se părea un vis să aibă la îndemână un astfel de aparat fabulos, dar de cum i-a propus, Cheryl s-a repezit să cumpere unul pentru fiu-său. Un tânăr imigrant din India a fost angajat să o învețe pe Evelyn chestiile de bază şi, la rândul ei, ea l-a învățat pe Frankie.

Provocarea intelectuală a ameliorat în mod surprinzător starea de spirit şi viața băiatului. Şi el, şi Evelyn au devenit dependenți de informație şi de jocuri. Frankie se descurca greu cu tastatura, mâinile nu-l ascultau, dar petrecea plin de entuziasm ore întregi în fața ecranului. A trecut repede peste ce învățaseră de la indian, în curând o învăța el pe Evelyn ceea ce descoperise singur. A reuşit să comunice, să citească, să se distreze şi să-şi satisfacă şi curiozitatea. Grație maşinăriei cu posibilități infinite a dovedit că avea într-adevăr o inteligență superioară; mintea lui neîngrădită şi-a găsit provocarea perfectă. Întreg Universul îi stătea la dispoziție. O descoperire ducea la alta şi aşa mai departe,

începea cu *Războiul stelelor* şi ajungea la lemurienii din Madagascar, trecea apoi la *Australopithecus afarensis,* strămoşul omului. Mai târziu şi-a făcut şi cont pe Facebook, unde avea o viaţă virtuală cu prieteni invizibili.

Perioada aceasta petrecută într-o dulce familiaritate cu Frankie a fost un balsam pentru violenţa din trecut. Evelyn nu a mai avut coşmaruri şi a putut să şi-i amintească pe fraţii ei aşa cum fuseseră în viaţă, exact ca în viziunea avută la femeia-şaman din Petén. Frankie a devenit elementul cel mai important din viaţa ei, pe acelaşi plan cu bunica de departe. Fiecare progres al copilului era o victorie personală pentru ea. Iubirea lui şi încrederea pe care i-o arăta Cheryl îi erau de ajuns ca să fie mulţumită. N-avea nevoie de mai mult. Vorbea la telefon cu Miriam, uneori o vedea pe Facetime şi constata cât îi crescuseră frăţiorii, dar nu şi-a făcut timp să se repeadă la Chicago: „Nu-l pot lăsa pe Frankie, mami, are nevoie de mine". Nici Miriam nu era prea dornică să o viziteze pe această fiică ce i se părea o străină. Îşi trimiteau poze şi cadouri de ziua lor şi de Crăciun, dar nu se străduiau să întărească o relaţie neconsolidată. Iniţial, Miriam se temuse ca fata ei să nu sufere, singură într-un oraş atât de rece şi printre necunoscuţi; în plus, i se părea că era plătită prea puţin pentru câte făcea, dar Evelyn nu se plângea. În cele din urmă, s-a convins că îi era mai bine în casa Leroy din Brooklyn decât cu ai ei la Chicago. Fiica ei se maturizase, iar ea o pierduse.

A trecut ceva timp până când Evelyn să poată lua pulsul bizarei dinamici din casă. Domnul Leroy – aşa îi spuneau toţi, inclusiv soţia lui – era un om imprevizibil care se impunea fără să ridice tonul; de fapt, cu cât vorbea mai rar şi cu glas mai scăzut, cu atât se făcea mai temut. Dormea la parter, într-o cameră căreia îi făcuse o ieşire direct în grădină, ca să plece şi să vină fără să treacă prin casă, motiv pentru care soţia şi personalul stăteau ca pe jar, căci apărea pe neaşteptate şi tot aşa şi

dispărea. Piesa de mobilier din camera lui care sărea în ochi era un dulap în care îşi ţinea sub cheie armele, bine întreţinute şi unse. Evelyn nu se pricepea la arme, în sat la ea bătăile se purtau cu cuţitul sau cu maceta, membrii bandelor foloseau pistoale de contrabandă, însă văzuse destule filme de acţiune ca să îşi dea seama că stăpânul avea un adevărat arsenal de război. Apucase să vadă armele de vreo două ori, când domnul Leroy şi Ivan Danescu, omul lui de încredere, le curăţau pe masa din sufragerie. În torpedoul Lexusului domnul Leroy ţinea un pistol încărcat, nu şi în Fiatul nevestei sau în furgoneta cu dispozitiv special pentru scaunul cu rotile cu care Evelyn îl transporta pe Frankie. „Trebuie să fii pregătit", spunea el, „dacă am umbla cu toţii înarmaţi, ar fi mai puţini nebuni şi terorişti pe lume, căci de cum ar ridica privirea, cineva le-ar face felul; prea mulţi nevinovaţi dau colţu' tot aşteptând să vină poliţia".

Bucătăreasa şi fiica ei au pus-o pe Evelyn în gardă: să nu cumva să-şi bage nasul în afacerile lui Leroy; pentru curiozitatea lor, altele fuseseră concediate. Uite, ele lucrau de trei ani în casa asta şi habar n-aveau cu ce se ocupa stăpânul, poate cu nimic, era bogat şi gata! Ştiau doar că aducea marfă din Mexic şi o ducea dintr-un stat în altul, dar ce fel de marfă, era un mister. De la Ivan Danescu nu puteai scoate o vorbă, tipul era uscat ca un pesmet, dar era omul de încredere al domnului Leroy şi prudent era să se ţină departe de el. Stăpânul se scula devreme, îşi bea cafeaua în picioare în bucătărie şi pleca să joace tenis o oră. Se întorcea, făcea duş şi dispărea până seara sau până peste câteva zile. Dacă-şi aducea aminte, îi arunca o privire lui Frankie din pragul uşii. Evelyn a învăţat să-l evite şi să nu spună nimic despre băiat de faţă cu el.

La rândul ei, Cheryl se trezea târziu pentru că dormea prost, ziua se ducea la cursuri şi seara îşi lua cina pe o tavă în camera lui Frankie, cu excepţia zilelor când soţul era plecat. Atunci profita şi ieşea. Avea un singur prieten

şi rude, practic, deloc; pleca de acasă doar la cursuri, la doctori şi la psihanalist. Începea să bea devreme, seara alcoolul o transforma în fetița plângăcioasă care fusese, iar atunci căuta compania lui Evelyn. Era singura pe care putea conta, tânăra cea umilă era singurul ei sprijin, era confidenta ei. Aşa a aflat Evelyn toate amănuntele relației precare a angajatorilor săi, aşa a aflat că bărbatul o bătea şi că de la bun început fusese împotriva prieteniilor nevestei lui, interzicându-i să primească vizite acasă, nu din gelozie, zicea el, ci ca să-i apere intimitatea. Afacerile sale erau delicate şi confidențiale, nicio precauție nu era în plus. „Iar după ce s-a născut Frankie a devenit şi mai strict: nimeni n-are voie să vină la noi, îi e ruşine să nu vadă copilul", i-a mai spus Cheryl. Când ieşea în absența soțului ei, se ducea într-un singur loc: un modest restaurant italienesc din Brooklyn, cu fețe de masă în carouri şi şervețele de hârtie, unde era cunoscută, căci mergea acolo de ani de zile. Evelyn ştia că nu mânca singură, înainte de plecare îi dădea un telefon. „În afară de tine, el e singurul meu prieten, să ştii." Era vorba despre un pictor cu patruzeci de ani mai bătrân decât ea, sărac, alcoolic şi de treabă, cu care Cheryl împărțea pastele şi şnițelele de viței gătite de *mamma* din bucătărie şi vinul ieftin. Se cunoşteau de mult. Înainte de a se mărita, îi pozase pentru mai multe tablouri, o vreme îi fusese muză. „M-a văzut la un campionat de natație şi m-a rugat să-i pozez în chip de Iunona pentru o frescă murală alegorică. Ştii despre cine vorbesc, Evelyn? Iunona a fost zeița romană a energiei vitale, a forței şi tinereții veşnice. Era o zeiță războinică şi protectoare. El încă mă vede aşa, nu bănuieşte cât m-am schimbat." Ar fi fost inutil să încerce să-i explice soțului ei ce reprezenta pentru ea afecțiunea platonică a bătrânului artist şi că întâlnirile de la restaurant erau singurele clipe în care se simțea admirată şi iubită.

Ivan Danescu era un tip nesuferit şi cu purtări

aşijderea, la fel de enigmatic precum cel pentru care lucra. Rolul său în ierarhia domestică era nedefinit. Evelyn bănuia că stăpânul se temea de Danescu, aşa cum se temeau toţi din casă, pentru că-l auzise odată ridicând glasul şi Frank Leroy tăcuse mâlc, pesemne că erau asociaţi sau complici. Cum nimeni n-o băga în seamă pe bona guatemaleză cea mărunţică şi bâlbâită, ea se deplasa precum un spiriduş peste tot şi afla tainele cele mai bine păzite, pentru că ceilalţi credeau că nu prea pricepea engleza şi deci nu înţelegea ce auzea şi ce vedea. Danescu vorbea numai cu domnul Leroy, venea şi pleca fără să dea explicaţii, dacă se încrucişa cu doamna o privea obraznic şi nu scotea o vorbă, uneori însă o saluta pe Evelyn dând vag din cap. Cheryl avea grijă să nu-l provoace, asta pentru că atunci când îndrăznise să se plângă de el, bărbatu-său o plesnise scurt. Danescu era mult mai important decât ea în casă.

Evelyn avusese rar ocazia să vorbească direct cu acest bărbat. Când s-a împlinit un an de când lucra la ei, Cheryl a fost sigură că fata n-avea s-o părăsească, iar Frankie o iubea atât de mult că o făcea geloasă, drept care i-a propus să înveţe să conducă pentru a putea folosi furgoneta. Cu o amabilitate neaşteptată, Ivan s-a oferit să o înveţe el. Singuri în maşină, Evelyn a constatat că acest căpcăun – aşa îi spuneau ceilalţi angajaţi – era răbdător ca instructor, ba chiar zâmbea când îi ajusta scaunul ca să ajungă la pedale, deşi zâmbetul era mai degrabă un rictus, de parcă i-ar fi lipsit nişte dinţi din faţă. Ea s-a dovedit o elevă silitoare, a învăţat pe de rost regulile de circulaţie şi după numai o săptămână stăpânea vehiculul. Atunci Ivan i-a făcut o poză folosind ca fundal peretele alb al bucătăriei şi după câteva zile i-a înmânat un permis de conducere pe numele unei oarecare Hazel Chigliak, lămurind-o sec: „Este un permis tribal, acum faci parte dintr-un trib de indigeni”.

La început Evelyn scotea furgoneta doar ca să-l ducă pe Frankie la frizer, la o piscină încălzită sau la centrul de

recuperare, însă în scurtă vreme mergeau şi la o înghețată, la picnic sau la cinema. Dacă la televizor copilul urmărea filme de acțiune, cu crime, torturi, explozii şi împuşcături, la cinematograf, aşezat după ultimul rând în scaunul său cu rotile, vedea aceleaşi poveşti sentimentale de amor şi dezamăgire ca şi bona. Uneori sfârşitul filmului îi prindea ținându-se de mână şi plângând împreună. Muzica clasică îl liniştea, ritmurile latino îi transmiteau o veselie frenetică; Evelyn îi punea în mâini o tamburină sau nişte maracas şi în timp ce el le agita frenetic, ea dansa în ritmul lor ca o marionetă dezarticulată, făcându-l să râdă cu sughițuri.

Au devenit de nedespărțit. Evelyn renunța sistematic la zilele ei libere, concediu n-a cerut niciodată, ştiind că Frankie i-ar fi dus dorul. Pentru prima dată de când îl născuse, Cheryl era liniştită. În limbajul special alcătuit din alinturi, gesturi şi sunete, cât şi pe computer, Frankie a cerut-o într-o zi de nevastă pe Evelyn. „Mai întâi să creşti mare, copilaş, apoi vom vedea", a răspuns ea, înduioşată.

Şi dacă bucătăreasa şi fiica ei erau la curent cu ce se petrecea între domnul şi doamna, oricum nu făceau niciun comentariu. Nici Evelyn nu deschidea subiectul, dar nu se prefăcea că nu ştie, doar trăia lângă ei şi era foarte apropiată de Cheryl. Bătăile aveau loc în spatele uşilor închise, însă pereții casei vechi erau subțiri. Evelyn dădea televizorul la maximum pentru ca Frankie să nu audă, copilul făcea crize când îşi auzea părinții certându-se, ajungând să-şi smulgă părul din cap. Numele lui se auzea în toate certurile lor. Chiar dacă tatăl îl evita cu străşnicie, fiul era omniprezent. „De-ar muri odată!" urla la nevastă-sa. De-ar muri amândoi, şi ea, şi monstrul ei, bastardul ăsta fără nicio genă a neamului Leroy, căci în familia lui nu erau tarați, nici ea, nici el nu meritau să trăiască, erau în plus! Evelyn auzea plesnetul groaznic al loviturilor de curea. Iar Cheryl, terorizată că fiul ei auzise

totul, încerca să compenseze ura tatălui cu dragostea ei obsesivă de mamă.

După aceste episoade, Cheryl nu se mişca din casă cu zilele, iar Evelyn o îngrijea cu o grijă filială, îi trata vânătăile cu arnică, o ajuta să se spele, îi peria părul, se uita alături de ea la seriale şi îi asculta tânguirile fără să spună nimic. Erau zilele în care mama petrecea multe ore cu fiul ei, îi citea, îi spunea poveşti, îi punea un creion între degete ca să deseneze. Această iubire maternă îl sufoca pe Frankie, care devenea nervos şi tasta pentru Evelyn, în spaniolă, ca să nu-şi jignească mama, că voia să fie lăsat în pace. Săptămâna se termina cu Frankie scos din pepeni, cu mama lui îndopată cu pastile împotriva depresiei şi anxietății, cu şi mai multe treburi de făcut pentru Evelyn, care nu se plângea defel, căci față de viața stăpânei sale, a ei era mult mai uşoară.

O compătimea din toată inima şi voia s-o protejeze, dar asta era imposibil. Soarta îi dăduse acest soț brutal, trebuia să accepte pedeapsa până la capăt; când nu avea să mai poată suporta, ea n-are s-o lase singură şi, împreună cu Frankie, au să fugă departe de domnul Leroy. Evelyn cunoştea cazuri asemănătoare din satul ei: bărbatul se îmbăta, se lua la bătaie, avea necazuri la serviciu, pierdea un pariu… orice putea prilejui corecția aplicată nevestei sau copiilor, nu era vina lui, aşa sunt bărbații, asta e legea vieții, îşi zicea fata. Cu siguranță că altele erau motivele pentru care domnul Leroy se purta atât de oribil cu doamna, dar consecințele erau aceleaşi. Loviturile începeau să plouă din senin, apoi el pleca trântind uşa, iar Cheryl se închidea în dormitorul ei să plângă în neştire. Evelyn aştepta momentul potrivit ca să intre în vârful picioarelor şi să-i spună că Frankie era bine, o ruga să se odihnească, îi oferea ceva de mâncare, îi dădea pastilele pentru nervi şi somnifere, îi punea comprese cu gheață. „Adu-mi nişte whisky şi stai un pic cu mine”, o ruga Cheryl, desfigurată de plâns şi apucând-o de mână.

În casa Leroy discreția era o condiție obligatorie pentru a rezista, o preveniseră pe Evelyn celelalte angajate. În ciuda groazei pe care i-o provoca domnul Leroy, fata voia să-şi păstreze postul; în casa cu statui se simțea în siguranță, aşa cum se simțise în copilărie la bunica, în plus, avea lucruri la care nici nu visase, confort, înghețată la discreție, televizor, un pat moale în camera lui Frankie. Salariul era minim, dar nu avea cheltuieli şi îi trimitea banii bunicii, care înlocuia pe rând pereții de lut şi trestie cu alții de ciment şi cărămidă.

În vinerea aceea din ianuarie când New Yorkul a fost paralizat de viscol, bucătăreasa şi fiica ei nu au venit la lucru. Cheryl, Evelyn şi Frankie au rămas în casă. Urgia fusese anunțată în mass-media cu o zi înainte, numai că a depăşit toate pronosticurile. A început cu o grindină cât bobul de mazăre pe care vântul o arunca în geamuri de părea că se vor sparge în orice clipă. Evelyn a tras obloanele şi draperiile ca să atenueze zgomotul şi să nu se sperie Frankie, a încercat să-i distragă atenția dând drumul la televizor, însă degeaba: gheața care bătea în geamuri şi tunetele l-au înspăimântat. Într-un târziu l-a liniştit şi l-a pus în pat, sperând că avea să adoarmă, chiar şi fără televizor, căci recepția era sub orice critică. Prevăzând o pană de curent, se pregătise cu lanternă şi lumânări şi pusese supa copilului într-un termos ca să rămână caldă. Frank Leroy plecase de-acasă cu un taxi încă de dimineață; se dusese la un club de tenis din Florida, ca să scape de vremea rea. Cheryl petrecuse ziua în pat, bolnavă şi plânsă.

Sâmbătă, Cheryl s-a trezit târziu, agitată şi cu privirea dementă din zilele ei proaste, numai că spre deosebire de alte dăți era atât de tăcută, că Evelyn s-a alarmat. Pe la prânz, după ce grădinarul a venit să curețe zăpada din fața casei, a luat Lexusul şi a spus că se duce la psihanalist. S-a întors după vreo două ore, extrem de agitată. Evelyn i-a numărat pastilele şi i-a turnat o doză

serioasă de whisky, căci doamnei îi tremurau mâinile. Le-a luat cu trei înghițituri lungi de băutură. Avusese o zi de groază, a spus apoi, era deprimată, îi crăpa capul de durere, nu voia să vadă pe nimeni, cu atât mai puțin pe bărbatu-său, bine-ar fi ca nelegiuitul ăsta să nu se mai întoarcă, să dispară naibii, să se ducă direct în iad, asta ar merita pentru câte face, nici nu-i pasă de el sau de Danescu, puiul ăla de cățea, vrăjmaşul oploşit sub acoperişul ei, blestemați să fie amândoi, îi urăsc, gâfâia femeia, abia respirând şi febrilă.

— Îi am la mână, Evelyn, că dacă mă apuc să vorbesc îi ia dracu', nu mai scapă! Sunt nişte criminali, nişte asasini. Ştii tu cu ce se ocupă? Fac trafic de persoane, vând oameni. Îi aduc din alte locuri păcălindu-i şi îi vând ca sclavi. Să nu-mi spui că n-ai auzit de-aşa ceva!

— Am auzit şi eu, a recunoscut fata, speriată de halul în care arăta stăpână-sa.

— Îi pun să trudească precum animalele, nu îi plătesc, îi amenință şi îi omoară. Şi sunt mulți băgați în afacerea asta, agenți, transportatori, polițişti, grăniceri, până şi judecători corupți! Clienții nu lipsesc niciodată. Şi se fac bani buni, înțelegi?

— Da, doamnă.

— Ai avut noroc că n-au pus gheara pe tine, ai fi ajuns într-un bordel. Spune, crezi că sunt nebună?

— Nu, doamnă.

— Kathryn Brown e o curvă. Vine să spioneze, Frankie e doar un pretext. Bărbatu-meu a adus-o. Se culcă cu el, ştiai? Ce să ştii tu, eşti o copilă! Cheia pe care am găsit-o la el în buzunar e de la casa târfei, că altfel de ce-ar avea-o?

— Doamnă, vă rog. Cum puteți fi sigură că e de la casa ei?

— Păi, de unde să fie? Şi mai ştii ceva, Evelyn? Frank vrea să scape de mine şi de Frankie… de propriul său fiu! Să ne omoare! Asta plănuieşte, şi tipa asta Brown e precis complicea lui, dar eu stau de veghe. Nu las garda jos,

sunt atentă, sunt mereu atentă…

Epuizată, năucită de alcool şi medicamente, ținându-se de pereți, femeia s-a lăsat condusă în camera ei. Evelyn a ajutat-o să se dezbrace şi să se culce. Nu bănuise că Cheryl era la curent cu relația lui Leroy cu fizioterapeuta. Ea trăia de luni de zile cu taina aceasta în suflet, o taină ca o tumoare malignă. Cu predispoziția ei de a se face invizibilă, asculta, observa şi trăgea concluzii. Îi surprinsese nu doar o dată şuşotind pe culoar sau trimițându-şi SMS-uri dintr-un capăt în altul al casei. Îi auzise plănuind nişte vacanțe împreună, îi văzuse strecurându-se în câte o cameră goală. Leroy intra în dormitorul lui Frankie numai când Kathryn îi făcea exercițiile şi atunci pe ea o dădeau afară cu o scuză oarecare. Nu se fereau de copil, deşi ştiau că înțelegea totul, de parcă ar fi vrut ca Cheryl să le descopere legătura. Evelyn îi spusese lui Frankie că acela era secretul lor, nimeni altcineva nu trebuia să afle. Presupunea că Leroy era îndrăgostit de Kathryn, pentru că tot timpul căuta pretexte să fie cu ea şi pentru că în prezența ei tonul vocii şi expresia feței i se schimbau; mai puțin limpezi îi erau motivele pentru care fizioterapeuta se combinase cu un individ rău, mai în vârstă decât ea, însurat şi tată al unui copil bolnav – doar dacă nu era atrasă de banii lui.

Ştia de la Cheryl că Leroy putea fi irezistibil dacă voia, aşa o cucerise şi pe ea. Ăsta era el, dacă-şi punea ceva în cap nimic nu-i stătea în cale. Se cunoscuseră în barul elegant de la Ritz, unde ea venise cu două prietene, iar el încheia o afacere. Schimbaseră nişte priviri, măsurându-se reciproc de la distanță. Destul ca el să vină hotărât la ea cu două martiniuri. „De atunci nu m-a mai lăsat în pace. M-a prins aşa cum prinde păianjenul o muscă. Ştiam c-o să mă maltrateze, căci asta a început înainte de nuntă, dar era mai curând un joc. Nu mi-am închipuit c-o să fie tot mai rău şi mai des.” În ciuda fricii şi a urii pe care i le provoca, Cheryl recunoştea că bărbatul atrăgea

prin înfățișare, prin hainele deosebite, prin aerul autoritar şi misterios; calități pe care Evelyn nu era în stare să le aprecieze.

În sâmbăta aceea, în timp ce asculta lamentările incoerente ale lui Cheryl, Evelyn a simțit din camera de alături că era cazul să-i schimbe scutecele lui Frankie. I se ascuțise şi mirosul, nu numai auzul şi intuiția. Cheryl ar fi trebuit să cumpere scutece, dar în halul în care se găsea, uitase. Copilul dormita, aşa că şi-a zis că avea timp să se repeadă până la farmacie. Şi-a pus haina, hanoracul, cizmele de cauciuc şi mănuşile şi a ieşit gata să dea piept cu zăpada, dar furgoneta avea un cauciuc dezumflat. Fiatul 500 al lui Cheryl era la reparat, taxi era inutil să cheme pe vremea asta, pe doamna n-avea sens s-o trezească în starea în care se afla. Era gata să renunțe şi să rezolve problema cu un prosop, când a zărit în vestibul, la locul lor, cheile Lexusului. Maşina era a lui Frank Leroy şi ea n-o condusese niciodată, dar a presupus că nu putea să fie mai greu decât cu furgoneta; avea să facă mai puțin de o jumătate de oră dus-întors, doamna plutea în lumea ei şi n-avea să-i simtă lipsa, problema urma să fie rezolvată. Frankie dormea liniştit, l-a sărutat pe frunte şi i-a şoptit că se întoarce repede. După care a scos cu grijă Lexusul din garaj.

Lucía

Chile

Moartea mamei sale, în 2008, i-a creat Lucíei Maraz un sentiment de nesiguranță absolut inexplicabil, pentru că de la nouăsprezece ani, de când plecase în exil, nu mai depinsese de ea. În relația lor, rolul de protector emoțional îl jucase ea, iar în ultimii ani şi pe cel de susținător financiar, căci inflația tot redusese pensia Lenei. Cu toate acestea, când s-a văzut fără mamă, senzația de vulnerabilitate a fost la fel de intensă ca tristețea pierderii. Tatăl dispăruse devreme din viața ei, drept care familia se redusese la mamă şi la fratele ei Enrique, iar când i-a pierdut şi pe ei, a realizat că nu mai conta decât pe Daniela. Carlos trăia în aceeaşi casă, dar în materie de sentimente era veşnic absent. Pentru prima dată, Lucía a simțit povara vârstei. Intrase demult în al cincilea deceniu de viață, dar tot de treizeci de ani se simțea; până atunci ideea bătrâneții şi a morții fusese ceva abstract, ceva ce li se întâmpla doar altora.

S-a dus cu Daniela să arunce în mare cenuşa Lenei, aşa cum ceruse ea fără să dea explicații; Lucía bănuia că dorința ei fusese să ajungă în aceleaşi ape ale Pacificului în care nimerise şi fiul ei. Ca al atâtor altora, probabil că şi trupul lui Enrique fusese aruncat în mare legat de o bucată de şină, fapt neconfirmat de spiritul său care o vizitase pe Lena în ultimele ei zile. Au plătit deci un pescar care să le ducă dincolo de ultimele stânci, acolo unde oceanul devenea gri-petrol şi nici pescăruşii nu mai zburau. În picioare în barcă, cu obrajii scăldați în lacrimi, şi-au luat rămas-bun de la mama şi bunica atât de încercată şi de la Enrique, de care încă nu apucaseră să se despartă, pentru că Lena refuzase să-i accepte moartea atâta vreme, deşi poate că în străfundul inimii o făcuse de mult. Prima carte a Lucíei apăruse în 1994 şi prezenta

detalii despre acele crime – nimeni nu le dezmințise. O citise şi Lena şi îşi însoțise fiica şi atunci când Lucía fusese audiată de un judecător în procesul care cerceta problema elicopterelor Armatei. Trebuie că-şi făcuse deci o idee limpede despre soarta fiului său, însă a recunoaşte asta echivala cu renunțarea la misiunea care o obsedase mai bine de trei decenii. Enrique adăstase în tot acest timp în ceața deasă a incertitudinii, nici viu, nici mort, până la miraculoasa sa apariție pentru a-şi conduce mama în lumea de dincolo.

În barcă, Daniela ținea urna, iar Lucía arunca pumni de cenuşă şi se ruga pentru mamă, frate şi pentru necunoscutul care odihnea şi acum în cripta familiei Maraz din cimitir. În toți aceşti ani nimeni nu îl identificase în fotografia din arhivele Vicariatului; Lena ajunsese să-l considere un membru al familiei. Briza ținea cenuşa în aer, care plutea ca un praf de stele, apoi se lăsa încet pe apă. A fost momentul în care Lucía a înțeles că trebuia să joace ea rolul mamei: era cea mai în vârstă din mica ei familie, era matroana. Maturitatea a izbit-o din plin, dar nu avea s-o copleşească decât după doi ani, când îşi va inventaria pierderile şi se va înfrunta la rândul ei cu moartea.

Povestindu-i lui Richard Bowmaster această perioadă din viața ei, Lucía a omis tonurile gri şi s-a concentrat pe cele suave şi pe cele sumbre. Restul nu prea ocupa loc în amintirile ei, dar Richard voia să ştie mai mult. Îi cunoştea cele două cărți, în care istoria lui Enrique slujea drept punct de plecare şi conferea o voce personală unui amplu reportaj politic, dar despre viața ei privată ştia prea puține. Lucía i-a spus că mariajul ei cu Carlos Urzúa nu rezistase susținută de intimitate, doar vocația ei romantică sau pur şi simplu inerția amânaseră luarea unei decizii. Erau două ființe care se învârteau în acelaşi spațiu, atât de distante încât se înțelegeau bine, căci o ceartă implică apropiere. Finalul căsniciei avea să fie grăbit de apariția cancerului, numai că acest final se

cocea de ani de zile.

După moartea bunicii ei, Daniela s-a dus la Universitatea din Miami de la Coral Gables şi între mamă şi fiică a început o corespondenţă frenetică, similară celei pe care Lucía o purtase cu mama ei în perioada canadiană. Daniela era încântată, o fascinau creaturile acvatice şi abia aştepta să exploreze tainele oceanului; avea mai mulţi pretendenţi de ambele sexe şi o libertate de neconceput în Chile, unde s-ar fi văzut supusă judecăţii unei societăţi intransigente. Într-o zi şi-a anunţat părinţii, la telefon, că nu se definea nici ca femeie, nici ca bărbat şi că practica relaţii poliamoroase. Carlos a întrebat-o dacă asta însemna promiscuitate bisexuală şi a prevenit-o că era mai bine să nu bată toba în Chile, unde prea puţini ar fi înţeles. După care i-a spus Lucíei: „Uite că aşa se numeşte acum amorul liber, dar chestia asta a eşuat întotdeauna şi nici acum n-o să aibă o viaţă lungă".

Când mama ei s-a îmbolnăvit, Daniela şi-a întrerupt atât studiile, cât şi experimentele sexuale. Era în 2012, an care pentru Lucía a fost unul de pierderi şi despărţiri, un an lung de spitalizări, epuizare şi teamă. Carlos a părăsit-o pentru că n-a avut curaj să fie martorul devastării ei – chiar aşa s-a exprimat, ruşinat dar hotărât. A refuzat să se uite la cicatricile care-i brăzdau pieptul, simţea o repulsie atavică faţă de fiinţa căzută pradă ravagiilor în care se transforma Lucía şi i-a lăsat Danielei responsabilitatea îngrijirii. Indignată de purtarea tatălui, fiica l-a înfruntat cu o duritate nebănuită şi a fost cea care a menţionat pentru prima dată divorţul ca pe singura soluţie decentă pentru doi soţi care nu se mai iubeau. Carlos îşi adora fiica, însă oroarea produsă de starea fizică a Lucíei a fost mai puternică decât teama de a o dezamăgi pe Daniela. Le-a spus că se mută deocamdată la un hotel, ca să se calmeze, căci tensiunea de acasă îl afecta cumplit, împiedicându-l să lucreze. Era de-acum la vârsta pensionării, dar îşi propusese să apuce

drumul cimitirului direct de la birou. Lucía şi Carlos s-au despărțit cu politețea călduță care fusese şi caracteristica anilor de căsnicie, fără pic de ostilitate şi fără să lămurească nimic. În mai puțin de o săptămână, Carlos îşi închiria un apartament şi Daniela îl ajuta să se instaleze.

Lucía a resimțit despărțirea ca pe un mare gol. Era obişnuită cu absența emoțională a bărbatului, dar acum timpul parcă se dilatase, casa i se părea prea mare şi răsunau a gol camerele neocupate, noaptea i se părea că-i aude paşii şi apa curgând în baia lui. Ruptura produsă în obiceiuri şi-n rutina cotidiană o demoraliza şi se adăuga chinului acelor luni de tratament. Se simțea rănită, fragilă, dezgolită. Daniela susținea că tratamentul îi distrusese imunitatea trupească şi spirituală. „Nu trebuie să faci inventarul lucrurilor care îți lipsesc, mamă, ci al celor pe care le ai." Mai spunea că acum avea şansa unică de a se însănătoşi la minte şi la trup, de a se desprinde de un lest inutil, de a se lepăda de ranchiună, complexe, amintiri grele, năzuințe imposibile şi alte gunoaie. „De unde le scoți, dragă?" „De pe internet", răspundea fata.

Plecarea lui Carlos a fost radicală: deşi locuia acum la câteva cvartale distanță, era ca şi cum s-ar fi mutat la marginea altui continent. Nu a întrebat nici măcar o dată de starea de sănătate a Lucíei.

Lucía a ajuns în Brooklyn în septembrie 2015, punându-şi speranța în virtuțile stimulative ale schimbării de decor. Gata cu rutina, era cazul să întindă cărțile destinului, poate că de data asta avea să-i pice una mai bună. Poate că New Yorkul avea să fie doar prima destinație a unui periplu mai lung. Îşi propunea să caute alte oportunități şi să bată lumea cât mai avea putere şi în măsura limitatelor ei posibilități. Voia să lase în urmă durerile ultimilor ani. Cea mai crudă fusese moartea mamei, care o afectase mai mult decât divorțul şi cancerul. Dacă la început plecarea soțului fusese ca o

lovitură de sabie, curând a perceput-o ca pe un dar de libertate şi linişte. Trecuseră de-acum nişte ani, timp suficient ca să se împace cu trecutul.

Mai grea a fost recuperarea după boala care îl făcuse pe Carlos să dea bir cu fugiții. Dublă mastectomie şi luni de chimioterapie şi radioterapie care o lăsaseră slabă, cheală, fără gene şi sprâncene, cu cearcăne albastre şi cicatrici – dar era sănătoasă şi pronosticul era bun. Sânii i-au fost reconstruiți cu implanturi care se umflau treptat, pe măsură ce muşchii şi pielea le făceau loc, un proces dureros pe care l-a suportat fără să se vaite, împinsă de vanitate. Orice era preferabil torsului plat şi brăzdat de cusături.

Experiența anului de boală i-a insuflat o sete arzătoare de viață, de parcă răsplata suferinței ar fi fost descoperirea pietrei filosofale, a substanței magice a alchimiştilor în stare să transforme plumbul în aur şi să redea tinerețea veşnică. Frica de moarte o pierduse de când asistase la eleganta trecere de la viață la moarte a mamei ei. Ca şi atunci, a perceput iarăşi, cu o luciditate rece, prezența irefutabilă a sufletului, acea esență primordială care nu se lasă afectată nici de cancer, nici de nimic. Orice s-a întâmpla, sufletul dăinuie. Îşi imagina moartea ca pe un prag şi era curioasă să vadă ce-avea să găsească dincolo. Nu se temea să treacă acel prag, dar cât mai era pe lumea asta dorea să trăiască din plin, fără să se ferească de nimic, invincibilă.

Tratamentul s-a terminat la finele anului 2015. Multe luni evitase să se privească în oglindă, pe cap purta o tichie de pescar trasă peste frunte, asta până când Daniela i-a aruncat-o la gunoi. Fata împlinise douăzeci de ani când îşi lăsase studiile şi venise în Chile să stea cu ea. Lucía o rugase să nu se întoarcă, dar mai târziu constatase că prezența fiicei îi era indispensabilă. La sosire, aproape că nu o recunoscuse. În iarna când plecase, Daniela era o domnişoară palidă şi mult prea gros îmbrăcată, la venire era bronzată, cu o jumătate de

cap ras şi cealaltă cu şuviţe verzi, în şort şi cu picioarele păroase vârâte în nişte cizme soldăţeşti, gata să-şi îngrijească mama şi să-i distreze pe ceilalţi pacienţi. Intra în salon împărţind pupături, pături, batoane nutritive, sucuri de fructe şi reviste bolnavilor legaţi la perfuziile din care picurau fel de fel de substanţe.

Nu petrecuse nici măcar un an încheiat la universitate, însă vorbea de parcă ar fi navigat pe mările lumii alături de Jacques-Yves Cousteau printre sirene cu coadă albastră şi brigantine scufundate. I-a lămurit pe pacienţi ce înseamnă LGBT – lesbiene, gay, bisexuali şi transsexuali – explicându-le în detaliu subtilele diferenţe. Dacă şi pentru tinerii din State era ceva nou, în Chile nimeni nu avea habar de-aşa ceva, cu atât mai puţin cei internaţi la oncologie. Pe aceştia din urmă Daniela i-a informat că ea era de gen neutru sau fluid, căci nu era obligatoriu să accepţi clasificarea bărbat sau femeie dictată de organele genitale, un om se poate defini cum îi tună şi să-şi mai şi schimbe părerea dacă alt gen i se pare mai comod. „Ca indigenii anumitor triburi, care îşi schimbă numele în diferite etape ale vieţii, pentru că cel primit la naştere nu-i mai reprezintă", a adăugat în chip de lămurire, sporind perplexitatea generală.

Daniela a stat alături de mama ei după operaţie, în orele interminabile şi neplăcute de tratament, în timpul convalescenţei şi la procesul de divorţ. Dormea lângă ea, gata să sară din pat şi s-o ajute în caz de nevoie, a susţinut-o cu iubirea ei precipitată şi aspră, cu glumele ei, cu supele şi cu talentul de a se descurca prin hăţişurile birocraţiei medicale. A târât-o la magazine ca să-şi cumpere haine noi şi i-a impus o dietă raţională. Iar după ce tatăl său şi-a pus la punct noua viaţă de holtei şi mama a fost din nou pe picioare, şi-a luat la revedere fără mare tam-tam şi a plecat la fel de veselă precum venise.

Până să se îmbolnăvească, Lucía dusese o viaţă pe care ea o definea ca boemă, şi Daniela ca nesănătoasă. Fumase mulţi ani, nu făcea exerciţii fizice, la fiecare cină

bea două pahare de vin şi mânca îngheţată la desert, avea mereu câteva kilograme în plus şi o dureau genunchii. Cât timp fusese măritată râdea de stilul de viaţă al lui Carlos; ea îşi începea ziua tolănită în pat cu cafeaua cu lapte şi două croasante şi citind ziarul, în timp ce el alerga de parcă ar fi fost urmărit de poliţie până la birou, unde Lola, credincioasa sa secretară, îl aştepta cu haine de schimb. La vârsta lui, Carlos Urzúa era în formă şi se ţinea drept ca bradul. A început şi ea să-i urmeze exemplul, împinsă de autoritatea de fier a Danielei, iar rezultatele s-au văzut în curând pe cântarul din baie şi în vitalitatea pe care n-o mai avusese din adolescenţă.

Un an şi jumătate mai târziu, Lucía şi Carlos s-au revăzut când au semnat actele de divorţ – legalizat de puţin timp în Chile. Era încă prematur ca Lucía să se considere complet vindecată, însă îşi recăpătase forţele şi avea sâni reconstruiţi. Părul îi crescuse alb, l-a tuns scurt şi nu l-a vopsit, doar că Daniela i-a făcut nişte meşe colorate înainte de a pleca la Miami. Văzând-o la divorţ cu zece kilograme mai puţin, sâni de fată mare sub o bluză decoltată şi păr fosforescent, Carlos a avut un şoc. Iar ei i s-a părut că omul arăta mai chipeş ca niciodată şi a simţit o împunsătură de regret pentru dragostea pierdută, care însă i-a trecut repede. Adevărul era că nu mai simţea nimic pentru el, numai gratitudine că i-o dăduse pe Daniela. Şi-a zis că n-ar fi fost rău să fie un pic furioasă pe el, i-ar fi făcut bine la sănătate, dar nici asta n-a ieşit: din amorul focos pe care i-l purtase atâţia ani nu mai rămăsese nici măcar cenuşa dezamăgirii. Recuperarea de după boală a fost grea, dar la fel de completă ca recuperarea de după divorţ; doi ani mai târziu, în Brooklyn, abia dacă-şi mai amintea de această etapă din trecutul ei.

Julián a apărut în viaţa ei la începutul lui 2015, când Lucía se resemnase de-acum cu lipsa dragostei şi credea că fantezia romantică îi dispăruse în timpul

chimioterapiei. Julián i-a demonstrat că dorința şi curiozitatea sunt resurse naturale regenerabile. Dacă mama ei ar mai fi trăit, i-ar fi atras atenția că, la vârsta Lucíei, astfel de pretenții erau ridicole şi poate că ar fi avut dreptate, căci cu fiecare zi ce trecea şansele pentru dragoste şi pentru ridicol sporeau deopotrivă; însă nu pe de-a-ntregul, căci Julián apăruse ca s-o iubească într-un moment când nici nu se mai aştepta. Deşi povestea s-a terminat la fel de iute pe cât a început, i-a slujit ca să afle că purta încă în ea jarul gata să se reaprindă. Şi regretele nu-şi aveau rostul – ce-a fost a fost, să fie primit.

Primul lucru care i-a atras atenția la Julián a fost aspectul: fără să fie urât de-a binelea, era mai curând neatrăgător. Toți iubiții ei, mai ales fostul bărbat, fuseseră arătoşi, mai curând din întâmplare, nu că i-ar fi căutat ea aşa. Julián a fost cea mai bună dovadă a lipsei sale de prejudecăți împotriva urâților, avea să-i spună Danielei. La prima vedere era aidoma chilianului mediu, fără sare şi piper, neglijent, de parcă ar fi purtat haine de împrumut, pantaloni burlănoşi şi jachete tricotate ca de bunic. Avea tenul smead al strămoşilor săi, spanioli sudici, părul şi barba sure şi mâinile moi ale cuiva care n-a făcut niciodată nicio treabă. Dar sub înfățişarea asta ştearsă se ascundea un tip cu o inteligență ieşită din comun şi un amant experimentat.

A fost de-ajuns un prim sărut şi ce-a urmat în aceeaşi noapte pentru ca Lucía să cedeze unui capriciu juvenil răsplătit din plin de Julián. Cel puțin pentru o vreme. În primele luni Lucía a primit cu ambele mâini tot ce-i lipsise în căsnicie; omul o făcea să se simtă iubită şi dorită, i-a redat o tinerețe năvalnică. Şi el a apreciat într-o primă fază senzualitatea şi bucuria, dar destul de repede implicarea emoțională l-a speriat. Uita să vină la întâlnire sau ajungea târziu, ori suna în ultima clipă să se scuze. Bea un pahar în plus şi adormea la mijlocul unei fraze sau între două mângâieri. Se plângea că nu mai are vreme de citit şi de viață socială, începea să-l deranjeze că

trebuia să-i acorde atenție Lucíei. Continua să fie un amant atent, preocupat mai curând de plăcerea ei decât de a lui, însă ea l-a simțit ezitant, nu se mai lăsa pradă amorului, sabota relația. Între timp Lucía învățase să recunoască deziluzia în dragoste de cum îşi ițea capul de gargui şi nu mai aştepta să dispară, aşa cum făcuse în cei douăzeci de ani de căsnicie. Avea mai multă experiență şi mai puțin timp de pierdut. Şi-a dat seama că trebuia să se despartă înainte de a o face el, deşi aveau să-i lipsească enorm umorul, jocurile lui de cuvinte, plăcerea de a se trezi lângă el, ştiind că un cuvânt şoptit sau o atingere ca din întâmplare puteau retrezi îmbrățişările. A fost o despărțire fără dramatism şi au rămas prieteni.

— Am decis să-i dau un respiro bietei mele inimioare frânte, i-a spus apoi la telefon Danielei pe un ton ce se voia glumeț, dar care i-a ieşit cam smiorcăit.

— Ce banalitate, mami! Inima nu se crapă ca un ou. Şi chiar dac-ar fi ca un ou, nu e mai bine-l spargi chiar tu, ca să se reverse sentimentele? Ăsta e prețul pentru o viață bine trăită! a sunat sentința implacabilă a fiică-sii.

După un an, în Brooklyn, Lucíei tot îi mai era dor din când în când de Julián, însă era doar o pişcătură superficială, nedureroasă. Era posibilă încă o dragoste? Nu în Statele Unite, îşi zicea, nu era genul de femeie care poate atrage un american, ce dovadă mai bună decât indiferența lui Richard Bowmaster. Pentru ea, seducția era legată de umor, numai că ironia chiliană era intraductibilă, ba chiar jignitoare de-a dreptul. În engleză avea coeficientul intelectual al unui cimpanzeu, i-a spus ea Danielei. Râdea din tot sufletul doar de Marcelo, de labele lui scurte şi de mutra lui de lemurian; cățelul ăsta îşi permitea luxul de a fi narcisist şi morocănos– precum un soț.

Tristețea despărțirii de Julián i-a provocat o criză de bursită la şolduri. A luat analgezice şi a mers ca o rață câteva luni, dar a refuzat să se ducă la doctor, convinsă că totul va trece când va trece şi supărarea. Aşa a fost. Pe

aeroportul din New York şchiopăta; Richard Bowmaster o aştepta pe colega cea atrăgătoare şi veselă pe care o ştia el şi când colo s-a pomenit cu o necunoscută cu pantofi ortopedici şi sprijinită în baston, care scârțâia ca o balama ruginită când se ridica de pe scaun. Totuşi, câteva săptămâni mai târziu, a văzut-o fără baston şi încălțată cu cizme la modă. Habar nu avea că miracolul se datora unei scurte vizite a lui Julián.

În octombrie, la o lună după ce Lucía s-a instalat în subsolul casei lui Richard, Julián a venit la New York pentru o conferință şi au petrecut o duminică minunată. Au prânzit la Le Pain Quotidien, s-au plimbat prin Central Park – încet, pentru că ea îşi cam târşâia picioarele – şi au urmărit mână în mână un musical pe Broadway, la matineu; pe urmă au cinat într-un mic restaurant italienesc şi au închinat pentru prietenie cu cel mai bun chianti. Complicitatea era la fel de proaspătă ca în prima zi, au trecut firesc la limbajul aluziv şi la replicile cu dublu sens pe care doar ei le înțelegeau. Julián şi-a cerut iertare pentru că o făcuse să sufere, ea i-a spus cu toată sinceritatea că abia dacă-şi mai amintea. De dimineață, înaintea ceştilor de cafea cu lapte şi a chiflelor proaspete, Julián îi trezise o simpatie festivă, o dorință de a-i mirosi părul, de a-i aranja gulerul hainei şi de a-i spune să-şi cumpere nişte pantaloni care să-i vină mai bine. Atât. Bastonul a rămas sub scaunul restaurantului italienesc.

Richard şi Lucía

La nord de New York

La cinci după-amiaza, când Lucía şi Richard s-au întors la cabana unde îi aştepta Evelyn, după ce aruncaseră maşina în lac, murdari de noroi, uzi de zăpadă şi rupți de oboseală, întunericul care iarna se lasă devreme era străpuns de strălucirea lunii. Întoarcerea se dovedise mai grea decât calculaseră, pentru că maşina Subaru patinase îndelung şi se proptise într-un nămete. Au recurs din nou la lopată pentru a elibera roțile, apoi au rupt nişte ramuri de pin şi le-au întins pe jos, Richard a dat în marşarier şi, la a doua încercare, automobilul s-a mişcat scoțând un horcăit, cauciucurile n-au patinat pe crengi şi au reuşit să scape.

Între timp se întunecase, urmele lor nu se mai vedeau şi au mers pe bâjbâite. Au rătăcit drumul de mai multe ori, noroc că Evelyn încălcase instrucțiunile şi pusese un felinar cu kerosen la intrare, a cărui lumină pâlpâitoare i-a adus înapoi.

Cabana li s-a părut primitoare ca un cuib, deşi sobițele abia apucau să dezmorțească gerul care se strecura printre crăpăturile scândurilor vechi. Richard se simțea răspunzător pentru lipsa de confort a acestei locuințe primitive: în cei doi ani cât rămăsese închisă se degradase cât într-un secol. Şi-a promis să revină în fiecare sezon şi să facă reparațiile necesare, pentru ca Horacio să nu-l acuze de neglijență când avea să se întoarcă. Neglijență. Un cuvânt care avea darul să-l înfioare.

Din pricina întunericului şi-a zăpezii, au renunțat la planul inițial de a sta la un hotel; în plus, nu era cazul să se plimbe cu Kathryn Brown în portbagaj mai mult decât era necesar. Aşa că s-au pregătit să petreacă noaptea aceea de luni cât mai încotoşmănați cu putință şi liniştiți în privința cadavrului, care avea să rămână înghețat.

Avuseseră parte de prea multă tensiune în ultimele zile, drept care au dat-o uitării pentru o vreme pe Kathryn şi s-au distrat jucând Monopoly, lăsat acolo de copiii lui Horacio. Richard le-a explicat regulile. Pentru Evelyn, ideea de a cumpăra şi a vinde proprietăți, de a acapara averi, de a domina piața şi a-şi duce partenerii la faliment era ceva de neînțeles. Lucía juca şi mai prost decât Evelyn, amândouă au pierdut până la urmă, iar Richard a ajuns milionar. Însă a fost o victorie meschină, care i-a lăsat senzația că le înşelase.

Au improvizat o cină cu ce mai rămăsese din mâncarea pentru măgari, au umplut sobițele cu combustibil şi şi-au pus sacii de dormit pe cele trei paturi din camera copiilor, trase cât mai aproape de sursele de căldură. Cearşafuri nu existau, păturile miroseau a umed. Richard şi-a notat să aducă cu prima ocazie saltele noi, în astea se oploşiseră precis puricii, poate chiar şi şoarecii. Şi-au scos cizmele şi s-au culcat îmbrăcați, căci noaptea avea să fie lungă şi rece. Evelyn şi Marcelo au adormit imediat, Lucía şi Richard au stat de vorbă până după miezul nopții. Aveau atâtea să-şi spună în această delicată fază în care îşi sondau intimitatea! Şi-au spus secretele, ghicind în beznă trăsăturile celuilalt, fiecare în culcuşul lui, în paturile atât de apropiate, că s-ar fi putut săruta.

Iubirea, iubirea... Până mai ieri, Richard inventa dialoguri stângace cu Lucía, acum în minte i se buluceau versuri sentimentale pe care n-ar fi îndrăznit în veci să le pună pe hârtie; în care să-i spună, de exemplu, cât de mult o iubea, cât îi era de recunoscător că apăruse în viața lui. Cum venise ea de departe, plutind, adusă de zefirul norocului, cum se afla acum lângă el între ghețuri şi zăpezi, purtând o promisiune în ochii ei mauri. Lucía îl găsise brăzdat de cicatrici invizibile, la rândul lui percepea şi el urmele fine ale rănilor care o marcaseră. „Am avut parte doar de o dragoste pe jumătate", îi mărturisise ea odată. Dar gata: avea să o iubească nețărmurit şi absolut. Dorea să o protejeze şi s-o facă

fericită ca să nu plece niciodată, să petreacă împreună iarna asta şi primăvara şi vara şi tot timpul, să fie complici şi intimi, să împărtăşească secretele cele mai ascunse, să facă parte din viaţa şi din sufletul lui. Adevărul e că ştia foarte puţine despre ea, şi chiar mai puţine despre el însuşi, dar asta nu conta dacă Lucía avea să răspundă iubirii lui, iar atunci vor avea restul vieţii ca să se descopere şi să îmbătrânească împreună.

Nu-şi imaginase că o iubire dezlănţuită, precum cea din tinereţe pentru Anita, ar fi putut năvăli peste el din nou. Nu mai era bărbatul care se îndrăgostise de Anita, simţea că-i crescuseră solzi ca de crocodil, îi vedea în oglindă şi erau grei precum o armură. I-a fost ruşine că trăise ferindu-se de dezamăgiri, de părăsiri şi trădări, de frică să nu mai sufere cum suferise pentru Anita, speriat de viaţă, ferecat în faţa aventurii nemaipomenite care este dragostea. „Nu vreau să continui aşa, să trăiesc pe jumătate, nu vreau să fiu bărbatul ăla laş, vreau să mă iubeşti, Lucía", i-a spus el în noaptea aceasta extraordinară.

Când Richard Bowmaster s-a prezentat în 1992 la postul de la Universitatea din New York, prietenul său Horacio Amado-Castro a fost surprins de schimbare. Cu câteva zile în urmă primise la aeroport un beţivan rufos şi incoerent, care aproape că-l făcuse să se căiască pentru că insistase să-l aducă la facultatea la care preda. Îl admira din perioada lor de studenţie şi de tineri profesionişti, dar de atunci trecuseră mulţi ani, iar Richard decăzuse mult. Moartea copiilor îl rănise adânc, ca şi pe Anita. Bănuia că până la urmă aveau să se despartă – moartea unui copil poate distruge o căsnicie, puţini reuşesc să treacă peste aşa ceva, iar lor le muriseră doi. Mai era şi oroarea că Richard provocase accidentul lui Bibi, o vină pe care nici nu era în stare să şi-o imagineze: dacă s-ar fi întâmplat aşa ceva cu unul dintre copiii săi, ar fi preferat să moară şi el pe loc. Se temea că prietenul său nu era în stare să facă faţă

exigențelor academice, numai că Richard a apărut impecabil, ras şi tuns proaspăt, într-un costum corect de vară de culoare gri şi cravată. Dacă răsuflarea îi mai mirosea a alcool, efectul nu se simțea în purtări şi în idei. S-a făcut plăcut chiar din prima zi.

Soții Bowmaster s-au instalat într-un apartament pentru profesori în Washington Square Park, la etajul al unsprezecelea. Nu era mare, dar era bun şi bine situat, la zece minute de mers pe jos de biroul lui Richard. Anita a păşit în casă cu acelaşi aer automat pe care îl avea de luni de zile şi s-a aşezat în fața ferestrei să privească bucățica de cer vizibilă printre clădirile din jur, în timp ce Richard tria bagajele, despacheta şi făcea lista de cumpărături. Acesta avea să fie tonul scurtei lor conviețuiri la New York.

— M-au prevenit, Lucía. Atât rudele Anitei, cât şi psihiatrul ei din Brazilia. Era foarte fragilă, cum de nu m-am gândit? Moartea copiilor a distrus-o.

— Dar a fost un accident, Richard.

— Nu. Eu veneam după o noapte de chef, eram amețit de sex, cocaină şi alcool. N-a fost un accident, a fost o crimă. Iar Anita ştia şi m-a urât. Nu mă lăsa s-o ating. Când am adus-o la New York, am despărțit-o de familia şi de țara ei, aici nu cunoştea pe nimeni, plutea în derivă, nu ştia nici limba, de mine, care eram singurul care o putea ajuta, se îndepărtase. Dar am dezamăgit-o pe toate planurile. Nu m-am gândit la ea, doar la mine. Voiam să plec din Brazilia, să scap de neamul Farinha, să încep cariera pe care o amânasem atât. La vârsta mea de atunci ar fi trebuit să fiu profesor asociat. Am început foarte târziu şi mi-am propus să trag tare, să mă pun la curent, să studiez, să predau şi mai ales să public. De la bun început am ştiut că nimerisem la locul potrivit, dar în timp ce mă dădeam mare prin sălile şi pe culoarele universității, Anita stătea toată ziua tăcută în fața ferestrei.

— Făcea tratament psihiatric?

— Ar fi putut, soția lui Horacio s-a oferit să meargă cu ea şi s-o ajute cu hârțogăria asigurărilor, dar Anita a refuzat.

— Şi ce-ai făcut?

— Nimic. Mi-am văzut de-ale mele, ba chiar m-am apucat să joc squash ca să fiu în formă. Şi Anita era mereu închisă în apartament. Nu ştiu ce făcea toată ziua, presupun că dormea. Nici măcar nu răspundea la telefon. Tata se mai ducea pe la ea, îi ducea dulciuri, încerca s-o scoată la plimbare. Nici nu se uita la el, cred că-l detesta pentru că era tatăl meu. Într-un weekend am venit cu Horacio la cabana asta în care ne aflăm şi am lăsat-o singură la New York.

— Beai zdravăn în perioada aia.

— Zdravăn. Ore întregi prin baruri. Țineam o sticlă într-un sertar al biroului, nimeni nu bănuia că în pahar nu aveam apă, ci gin sau votcă. Sugeam pastile de mentă ca să nu miros, credeam că nu se simte, că am o rezistență de fier la băutură – toți alcoolicii se amăgesc aşa, Lucía. Era toamnă şi piațeta din fața blocului era plină de frunze galbene… a şoptit el şi vocea i s-a frânt.

— Ce s-a întâmplat, Richard?

— A venit un polițist să mă anunțe, cabana asta n-a avut niciodată telefon.

Lucía a aşteptat îndelung, fără să-i întrerupă plânsul înăbuşit, fără să scoată o mână din sacul de dormit ca să-l atingă, fără să încerce să-l consoleze: ştia că nu există consolare posibilă pentru această amintire. Aflase în linii mari ce se întâmplase cu Anita din bârfele şi comentariile colegilor de la universitate, dar bănuia că era pentru prima dată când Richard vorbea despre asta. A fost adânc mişcată că era depozitara mărturisirii sfâşietoare, martora plânsului purificator. Cunoştea – căci o trăise scriind şi vorbind despre soarta fratelui ei Enrique – ciudata putere vindecătoare a cuvintelor, a durerii împărtăşite care te face să vezi că şi altcineva a trecut prin asta, că viețile se aseamănă şi sentimentele

sunt identice.

Se aventurase cu Richard dincolo de terenul sigur şi cunoscut, obligaţi amândoi de nefericita de Kathryn Brown, şi acum se descopereau, aflau cine erau. Situaţia bizară şi nesigură conducea la o intimitate autentică. A închis ochii şi s-a străduit să-l atingă pe Richard cu gândul, şi-a trimis energia peste cei câţiva centimetri care-i despărţeau ca să-l învăluie în compasiunea ei, aşa cum făcuse de atâtea ori cu mama sa, în ultimele săptămâni de agonie, ca să-i aline spaimele, dar şi pe ale sale.

Cu o noapte în urmă se culcase la motel în patul lui Richard ca să vadă cum se simte alături de el. Să-l atingă, să-l miroasă, să-i simtă energia. Daniela susţinea că atunci când dormi cu cineva energiile se combină, lucru care poate fi benefic pentru ambele persoane sau, dimpotrivă, îl poate afecta pe cel care e mai slab. „Noroc că nu dormeai în acelaşi pat cu tata, că ţi-ar fi făcut aura arşice", fusese concluzia fiică-sii. Să doarmă alături de Richard, chiar dacă el era bolnav şi se aflau într-un pat care colcăia de purici, o reconfortase enorm. A avut certitudinea că era bărbatul bun pentru ea, de fapt intuise asta mai demult, poate că înainte de a veni la New York, şi de aceea îi şi acceptase invitaţia, însă o paralizase răceala lui aparentă. Richard era un ghem de contradicţii, nu avea să facă el primul pas, trebuia deci să-l cucerească prin asalt. E posibil s-o respingă, n-o să fie o nenorocire, trecuse ea şi peste lucruri mai grave, dar merita să încerce. Îi mai rămâneau nişte ani de viaţă, poate că-l va convinge să se bucure de ei împreună. Umbra unui cancer recurent plana undeva deasupra; nu conta decât pe acest prezent preţios şi efemer. Voia să profite de fiecare zi, căci le avea numărate, şi cu siguranţă mai puţine decât credea. Nu era timp de pierdut…

— Căzuse lângă sculptura lui Picasso, a spus Richard. Ziua în amiaza mare. A fost văzută în picioare la

fereastră, a fost văzută sărind, a fost văzută zdrobindu-se pe asfalt printre frunze. Eu am omorât-o pe Anita, aşa cum am omorât-o şi pe Bibi. Sunt vinovat de beție, de neglijență, de a le fi iubit mult mai puțin decât meritau.

— E timpul să te ierți, Richard, ispăşeşti de mult vina asta.

— De douăzeci şi cinci de ani. Şi simt şi acum ultima sărutare pe care i-am dat-o Anitei înainte de a o lăsa singură cu jalea ei, o sărutare care abia a atins-o, pentru că şi-a întors fața.

— Douăzeci şi cinci de ani cu sufletul în iarnă şi inima ferecată, Richard. Asta nu e viață. Iar omul retras al acestor douăzeci şi cinci de ani nu eşti tu. În zilele astea din urmă, când ai ieşit din comoditatea în care te complăceai, ai descoperit cine eşti de fapt. Sigur, doare, dar orice e mai bine decât să fii anesteziat.

De-a lungul orelor de meditație care îl ținuseră departe de băutură ani de zile, Richard încercase să învețe bazele filosofiei zen, să fie atent la clipa prezentă, să-şi controleze fiecare respirație, dar trucul cu golirea minții nu-i reuşise. Viața sa nu era o succesiune de momente separate, ci o poveste încâlcită, o tapiserie schimbătoare, haotică şi imperfectă pe care o țesuse zi de zi; prezentul nu era un ecran gol, era înțesat de imagini, vise, amintiri, ruşine, vină, singurătate, durere – toată realitatea asta blestemată, cum îi şoptise Lucíei mai devreme.

— Şi apari tu şi-mi dai voie să jelesc pentru ce-am pierdut, să râd de propriile mele stângăcii şi să plâng ca un plod.

— Era şi timpul, Richard! Ajunge cât te-ai înecat în necazurile trecute, singurul leac pentru atâtea nenorociri e iubirea. Nu forța gravitației ține universul în echilibru, ci forța iubirii!

— Mă întreb şi eu de ce, cum de-am putut trăi atâția ani singur şi izolat, mă întreb de câteva zile încoace.

— De prost ce eşti! Ce mod de-a pierde timpul, de-a pierde şi viață! Cred că ți-ai dat seama că te iubesc, nu?

— Nu pricep cum poți să mă iubeşti, Lucía. Sunt un tip banal, ai să te plictiseşti cu mine. Şi mai car după mine şi povara greşelilor şi neglijențelor mele, mai grea ca un sac cu pietre.

— Nu contează, am putere să-ți iau sacul în spate, să-l arunc în lacul înghețat şi să-l fac dispărut pe veci, alături de Lexus.

— La ce bun am trăit eu, Lucía? Trebuie neapărat să aflu, înainte să mor, ce caut eu pe lumea asta. Ai dreptate, am fost ca anesteziat, nici n-aş şti de unde să reîncep să trăiesc.

— Dacă mă laşi, te pot ajuta.

— Cum?

— Se începe cu trupul. Hai să apropiem sacii de dormit şi să dormim ținându-ne în brațe. Am şi eu nevoie, nu numai tu. Vreau să mă iei în brațe, să mă simt în siguranță şi la adăpost. Până când o să mai orbecăim temători, aşteptând ca celălalt să facă primul pas? Suntem prea bătrâni pentru asta, dar poate că suntem încă destul de tineri pentru dragoste.

— Eşti sigură, Lucía? N-aş putea suporta ca…

— Sigură? Nu sunt sigură de nimic, Richard! Dar putem încerca. Ce ni se poate întâmpla cel mai rău? Să suferim? Să nu ne iasă?

— Nu spune asta, n-aş rezista.

— Te-am speriat… Iartă-mă!

— Nu, iartă-mă tu că nu ți-am spus până acum ce simțeam. E ceva atât de nou, atât de neaşteptat, că nu ştiu ce să fac, dar tu eşti mult mai puternică şi mai lucidă decât mine. Hai, vino la mine în pat, vino să facem dragoste.

— Evelyn e la mai puțin de un metru, iar eu sunt cam gălăgioasă… Să aşteptăm, dar până atunci putem să ne dezmierdăm.

— Ştii tu cum îți vorbesc în taină ca un lunatic? Cum mi te închipui în brațele mele? Te doresc de atâta timp…

— Nu te cred! De-abia azi-noapte te-ai uitat la mine,

când m-am băgat cu forța la tine în pat, până atunci nici nu mă vedeai, a râs ea.

— Şi mă bucur nespus că ai făcut-o, chiliancă obraznică, a zis el, întinzându-se s-o sărute.

Au pus sacii de dormit unul în altul pe un singur pat, au tras fermoarele şi s-au îmbrățişat îmbrăcați cum erau, cu o disperare neobişnuită. E tot ce-avea să-şi amintească limpede Richard mai târziu, restul acelei nopți magice va rămâne ascuns într-o nebuloasă eternă. În schimb, Lucía s-a lăudat că-şi aminteşte totul, până la ultimul detaliu. În zilele şi anii care au urmat i le-a tot povestit, de fiecare dată în altă variantă, şi tot mai îndrăzneață, până la incredibil, căci ar fi fost imposibil să facă atâtea acrobații fără s-o trezească pe Evelyn. „Aşa a fost, chiar dacă nu crezi, şi poate că Evelyn s-a prefăcut că doarme ca să ne spioneze", susținea ea. Richard credea că se sărutaseră îndelung, că-şi lepădaseră hainele încurcați de îngustimea sacilor de dormit, că se exploraseră reciproc în măsura posibilului şi făcând cât mai puțin zgomot, pe furiş şi excitați ca doi puşti care fac sex pitiți într-un colț întunecat. Dar îşi amintea, sigur că da, că ea se urcase peste el şi el îşi trecuse ambele mâini peste ea, surprins de pielea ei caldă şi netedă, de corpul abia zărit în lumina tremurătoare a lumânării, unul mai zvelt, mai docil şi mai tânăr decât ce se ghicea când era îmbrăcată. „Iar sânii ăştia de corp de balet sunt ai mei, Richard, şi m-au costat o avere", i-a şoptit ea la ureche, înecându-se de râs. Râsul acesta era principala ei calitate, râsul ca o apă cristalină care îl spăla pe dinăuntru şi ducea tot mai departe vechile îndoieli.

S-au trezit marți dimineața în lumina timidă a zorilor şi-n căldura sacilor de dormit în care petrecuseră noaptea, într-o împletitură de brațe şi picioare atât de strânsă, că nu ştiau unde începe unul şi se termină celălalt, respirând la unison şi simțindu-se atât de bine în dragostea pe care începeau s-o descopere. Toate

convingerile şi armele de apărare pe care se bazaseră până atunci s-au făcut praf înaintea miracolului intimității autentice. Frigul din cabană i-a izbit de cum au scos capul din aşternut. Sobițele se stinseseră. Richard şi-a luat inima în dinți şi s-a dezlipit de Lucía şi s-a pus în mişcare. A constatat că Evelyn şi câinele dormeau şi a profitat ca să o sărute pe cea care torcea lângă el. S-a îmbrăcat, a pus combustibil în sobe şi apă la fiert, a făcut ceaiul şi le-a servit pe femeile care l-au sorbit în pat, apoi l-a scos pe Marcelo afară.

Ziua se anunța radioasă. Viscolul era doar o amintire urâtă, zăpada acoperea totul ca o bezea, vântul rece aducea un miros incredibil de gardenii. A răsărit soarele şi cerul în sfârşit limpede a devenit albastru precum floarea de nu-mă-uita. „Frumoasă zi pentru funeraliile tale, Kathryn", a mormăit el. Era vesel şi plin de energie, ca un cățeluş. Fericirea pe care o simțea era atât de nouă, că nici nu avea nume; o pipăia cu grijă, făcea un pas înapoi, tatona teritoriul virgin al inimii sale. Îşi imaginase oare confidențele din noaptea care abia trecuse? Ochii negri ai Lucíei atât de aproape de ochii lui? Poate că inventase trupul ei sub mâinile lui, buzele lipite, bucuria, pasiunea şi oboseala în patul matrimonial făcut din doi saci de dormit în care se îmbrățişaseră, asta era cert, căci cum altfel i-ar fi perceput respirația în somn, căldura ei provocatoare, imaginile visate? S-a întrebat încă o dată dacă asta se numea dragoste, căci era altceva decât patima dogorâtoare pe care o avusese pentru Anita, senzația aceasta era precum nisipul cald al unei plaje însorite. Oare plăcerea asta subtilă şi sigură să fie esența dragostei mature? Avea să vadă, era timp. S-a întors în cabană cu Marcelo în brațe şi fluierând de mama focului.

De mâncare le mai rămăseseră doar nişte resturi prăpădite, Richard a propus să meargă în prima localitate, să ia micul dejun şi să continue până la Rhinebeck. De ulcer uitase. Lucía le spusese că în timpul săptămânii la Institutul Omega era personal de

întreținere, dar cu puțin noroc în această zi de marți n-avea să fie nimeni, după marele viscol. Şoseaua avea să fie deszăpezită şi n-aveau să facă decât patru ore, cel mult; nu se grăbeau. Văitându-se de frig, Lucía şi Evelyn au ieşit târâş din sacii de dormit şi l-au ajutat să facă ordine şi să închidă cabana.

Evelyn, Richard, Lucía

Rhinebeck

Într-un Subaru neîncălzit şi cu două geamuri pe jumătate deschise, înfofolit precum exploratorii polari, Richard Bowmaster le-a spus femeilor că în urmă cu câteva luni invitase la facultate, pentru o conferință, doi experți în trafic cu muncitori ilegali. Exact domeniul de care se ocupau Frank Leroy şi Ivan Danescu, după cum le spusese Evelyn. Nu era ceva nou, a subliniat Richard, cerere şi ofertă existau de la abolirea oficială a sclaviei, însă niciodată afacerea nu fusese atât de rentabilă ca în prezent; era o mină de aur, comparabilă doar cu traficul de droguri şi de arme. Cu cât se înăspreau legile şi controalele la graniță deveneau mai drastice, cu atât mai eficientă şi mai nemiloasă era organizația şi cu atât mai mult câştigau agenții, cum li se spunea traficanților. Richard presupunea că Frank Leroy făcea legătura între traficanți şi clienții nord-americani. Indivizii de tipul acesta nu-şi murdăreau mâinile, nu cunoşteau chipurile şi poveştile migranților care aveau să ajungă sclavi în agricultură, manufactură, industrie şi bordeluri: pentru ei era vorba doar de cifre, de o încărcătură anonimă pe care trebuiau să o transporte, mai puțin prețioasă decât vitele.

Leroy avea o „fațadă" de om de afaceri respectabil. Biroul său se afla în Manhattan, pe Lexington Avenue, ştiau asta de la Evelyn, iar de când făcea afaceri cu clienți dornici să folosească sclavi, cultiva prietenia politicienilor şi autorităților complezente, spăla bani şi rezolva probleme juridice când era cazul. Aşa cum îi făcuse rost de un permis de conducere tribal lui Evelyn, tot aşa putea obține acte false la prețul corect, numai că victimele traficului de persoane nu aveau nevoie de aşa ceva, căci vieţuiau invizibile, în afara radarului, reduse la tăcere, la

umbra unei lumi lipsite de legi. Comisionul său trebuie să fi fost gras, însă cei care mişcau „încărcătura” la scară mare plăteau ca să se ştie în siguranță.

— Crezi tu că Frank Leroy chiar are de gând să-şi omoare nevasta şi fiul, cum ți-a spus Cheryl, sau e vorba doar de amenințări? a întrebat-o Richard pe Evelyn.

— Doamnei îi e frică de el… crede că-i poate injecta o supradoză de insulină lui Frankie sau să-l asfixieze.

— Dacă soția lui crede aşa ceva despre el înseamnă că tipul e un monstru! a sărit Lucía.

— Mai crede şi că domnişoara Kathryn avea de gând să-l ajute.

— Ți se pare plauzibil, Evelyn?

— Nu.

— Dar ce motive ar fi putut avea Frank Leroy ca s-o ucidă pe Kathryn? a intervenit Richard.

— Poate că aflase ceva despre el şi îl şantaja… a speculat Lucía.

— Domnişoara era însărcinată în trei luni, a întrerupt-o Evelyn.

— I-auzi! Dar asta e o mare surpriză, de ce nu ne-ai spus până acum?

— Pentru că eu nu duc vorba.

— Era însărcinată cu Leroy?

— Da, chiar domnişoara Kathryn mi-a spus. Doamna Leroy nu ştie.

— E posibil ca Frank Leroy s-o fi omorât pentru că făcea presiuni asupra lui, deşi nu mi se pare un motiv serios. Sau poate că a fost un accident… şi-a dat cu părerea Lucía.

— Oricum a fost, cred că s-a petrecut joi seara sau vineri dimineața, înainte de plecarea lui în Florida, a conchis Richard. Ceea ce înseamnă că e moartă de patru zile. Dacă temperatura n-ar fi scăzut sub zero grade.

Au ajuns la Institutul Omega pe la ora două. Lucía le vorbise de o natură exuberantă, de o pădure de arbuşti,

conifere şi arbori seculari, dar mulți îşi pierduseră frunzele şi peisajul nu mai era cel aşteptat. Dacă erau paznici sau personal de întreținere aveau să fie văzuți, totuşi au hotărât să rişte.

— Proprietatea e uriaşă, precis vom găsi locul ideal unde s-o lăsăm pe Kathryn, a spus Lucía.

— Există camere de supraveghere? a vrut să ştie Richard.

— Nu. Ce rost ar avea într-un loc ca acesta? Nu e nimic de furat.

— Mă bucur. Bun, şi după aceea, ce facem cu tine, Evelyn? Trebuie să te punem la adăpost de Leroy şi de poliție, a spus el pe tonul părintesc pe care-l folosea de două zile când i se adresa.

— I-am promis bunicii că aşa cum am plecat, tot aşa mă voi întoarce.

— Dar ai plecat fugind de banda Salvatrucha, cum să te întorci în Guatemala? s-a mirat Lucía.

— Asta a fost acum opt ani. Şi o promisiune e o promisiune…

— Cei care ți-au ucis frații sunt morți sau la închisoare. Nimeni nu are viață lungă într-o bandă, dar e încă multă violență în țara ta, Evelyn. Chiar dacă nimeni nu mai ştie de răzbunarea aceea, o fată tânără şi drăguță ca tine e vulnerabilă, îți dai seama, nu?

— Dar şi aici e în pericol, a intervenit Richard.

— Nu cred că riscă să fie arestată pentru că nu are acte. Sunt unsprezece milioane de imigranți în aceeaşi situație în țara asta.

— Mai devreme sau mai târziu, corpul lui Kathryn va fi descoperit şi va începe o anchetă serioasă care va duce la familia Leroy. La autopsie se va constata că era însărcinată, analiza ADN va demonstra că tatăl era Frank Leroy. Se va afla că maşina şi Evelyn au dispărut.

— De-aia trebuie să plece cât mai departe, Richard. Dacă o găsesc, o vor acuza de furtul automobilului şi e posibil să o lege şi de moartea lui Kathryn.

— Şi-atunci tustrei suntem în găleată: suntem complici, am făcut să dispară dovezi, adică un cadavru.

— Vom avea nevoie de un avocat bun.

— Niciun avocat, şi genial să fie, n-o să ne scoată din rahat. Spune, Lucía, la ce te-ai gândit? Precis că ai deja un plan.

— E doar o idee, Richard… Cel mai important este să o punem la adăpost pe Evelyn, undeva unde să n-o găsească nici Leroy, nici poliția. Aseară am sunat-o pe fiică-mea şi părerea ei e că Evelyn se poate face nevăzută în Miami, unde trăiesc milioane de hispanici şi unde se găseşte de lucru din belşug. Poate sta acolo până se potolesc apele, iar odată convinşi că n-o mai caută nimeni, s-ar putea duce la mama ei, la Chicago. Până atunci, Daniela s-a oferit s-o găzduiască ea.

— Doar nu ai de gând s-o vâri şi pe Daniela în treaba asta! a sărit Richard, scandalizat.

— De ce nu? Îi place aventura, iar când a aflat ce am făcut noi a regretat că na fost şi ea ca să ne dea o mână de ajutor. Şi sunt sigură că tatăl tău ar face la fel.

— I-ai spus toate astea Danielei la telefon??

— Pe WhatsApp. Linişteşte-te, omule, nimeni nu ne bănuieşte, nimeni n-o să ne cerceteze telefoanele. Iar pe WhatsApp nu e nicio problemă. După ce o lăsăm pe Kathryn, o conducem pe Evelyn la avionul de Miami, unde o s-o aştepte Daniela.

— La avion?

— În țară poate zbura cu permisul tribal, însă dacă e riscant, o trimitem cu autobuzul. Dar e un drum lung, de o zi jumate.

Au pătruns pe domeniul Institutului Omega prin Lake Drive, au trecut prin fața clădirilor administrative într-un peisaj alb, tăcut şi pustiu. De când începuse viscolul nu mai trecuse nimeni pe-acolo, drumul nu fusese deszăpezit, însă soarele topise o mare parte din zăpada care curgea în pârâiaşe murdare. Nu se vedeau urme proaspete de roți. Lucía i-a dus la sala de sport: acolo

văzuse o ladă în care se țineau mingile cele mari de gimnastică; nici coioții, nici alte animale de pradă n-aveau să intre acolo. Dar Evelyn nu a fost de acord, era un sacrilegiu s-o pună pe Kathryn într-o ladă pentru mingi.

Aşa că au ajuns pe malul unui lac lung şi îngust, pe care Lucía îl străbătuse cu caiacul. Era înghețat, dar nu s-au avântat, Richard ştia cât de înşelătoare e grosimea gheții. Pe mal se aflau un şopron, nişte bărci şi un debarcader. Richard a propus să tracteze cu maşina o bărcuță uşoară şi s-o tragă pe cărarea îngustă care mergea paralel cu apa până la un loc mai izolat. Puteau s-o lase pe Kathryn pe malul opus, acoperită cu o prelată. În câteva săptămâni, la dezgheț, bărcuța avea să plutească pe lac până va fi găsită. În plus, nişte funeralii pe apă erau ceva poetic, ca o ceremonie vikingă.

Tocmai se apucaseră să tragă de lanțul care ținea bărcuța, când Evelyn i-a oprit cu un strigăt şi le-a arătat ceva printre copaci.

— Ce e? a tresărit Richard, crezând că văzuse un paznic.

— Un jaguar! a exclamat fata, uluită.

— Imposibil, aici nu trăiesc jaguari, Evelyn.

— Nu văd nimic, a zis Lucía.

— Jaguar! a repetat fata.

Şi-atunci li s-a părut că zăresc în albeața crângului silueta unui animal mare şi galben care a dispărut cu un salt în direcția grădinilor. Richard a presupus că era vorba de un căprior sau de un coiot, în regiunea asta nu fuseseră niciodată jaguari, iar dacă trăiseră vreodată alte feline mari, precum pumele sau râşii, fuseseră exterminate de mai bine de un secol. Viziunea fusese atât de fugară că s-au îndoit că văzuseră ceva, însă Evelyn, transfigurată, a pornit pe urmele presupusului jaguar, păşind parcă fără să atingă pământul, uşoară, eterică, plăpândă. Nici n-au îndrăznit s-o strige – dacă îi auzea cineva? – şi au urmat-o umblând cu paşi de pinguin, ca

să nu alunece pe stratul subțire de zăpadă.

Evelyn a zburat ca purtată pe aripi de înger pe dinaintea clădirii administrației, magazinului, librăriei şi cafenelei, a lăsat în urmă biblioteca şi sala de conferințe, apoi cele două săli mari de mese. Lucía îşi amintea institutul în plină vară, verde şi plin de flori, păsări cu pieptul roşu şi veverițe aurii, vizitatorii care se mişcau măsurat în dansul lent al orei de Tai Chi din grădină sau se plimbau între două cursuri ori conferințe în fuste indiene şi sandale de călugăr, angajații abia ieşiți din adolescență şi mirosind a marijuana, care duceau bagajele cu cărucioarele electrice. Panorama hibernală era dezolantă şi totuşi frumoasă, albeața fantomatică sporea impresia de imensitate. Clădirile erau închise, ferestrele acoperite cu panouri de lemn, niciun semn de viață nu răzbătea de nicăieri, de parcă locul ar fi fost părăsit de cincizeci de ani. Zăpada absorbea sunetele naturii şi scârțâitul cizmelor, mergeau pe urmele lui Evelyn ca în vis, fără zgomot. Ziua era senină şi era încă devreme, însă au avut impresia de a fi învăluiți într-o ceață, ca la teatru. Evelyn a trecut de cabine şi a luat-o la stânga pe o cărare care ducea la nişte trepte abrupte din piatră. Le-a urcat fără ezitare şi fără să ia seama la ghețus, de parcă ar fi ştiut cu exactitate încotro se ducea, Lucía şi Richard au urmat-o mai greoi. Au văzut o fântână înghețată şi un Buddha din piatră, iar în vârful colinei se afla sanctuarul: un templu din lemn în stil japonez, pătrat, înconjurat de terase acoperite, inima spirituală a comunității.

Şi au înțeles că acela era locul ales pentru Kathryn. Evelyn Ortega n-avea de unde şti că acolo se afla sanctuarul; pe zăpadă nu se vedeau urme de animal, numai ea le vedea. Inutil să cauți o explicație; ca de atâtea ori, Lucía a capitulat în fața tainei. Richard, după ce s-a îndoit de propria sa rațiune, a ridicat din umeri şi s-a predat şi el. În ultimele două zile nu mai avea

încredere în ce credea că ştie şi în iluzia de a deține controlul în orice situație; acceptase că ştia foarte puțin şi controla şi mai puțin, însă această incertitudine nu-l mai speria. În noaptea confidențelor, Lucía îi spusese că viața se manifestă mereu, dar e mai bine dacă o primim fără să opunem rezistență. Evelyn, călăuzită de o intuiție infailibilă sau de spectrul unui jaguar scăpat dintr-o junglă misterioasă, îi dusese direct la locul sacru unde Kathryn avea să se odihnească în liniște, protejată de spirite bune, până când avea să fie gata de ultimul drum.

Femeile au aşteptat sub acoperişul terasei, pe o bancă din preajma celor două heleşteie înghețate, pline vara de peşti tropicali şi flori de lotus, în timp ce Richard plecase să aducă maşina. Exista un drum de acces cam povârnit pentru maşinile de întreținere şi de grădinărit, dar cu tracțiunea pe patru roți şi cauciucuri de iarnă, vehiculul Subaru l-a urcat fără probleme.

Au scos-o cu grijă pe Kathryn din portbagaj, au întins-o pe prelată şi au purtat-o la sanctuar. Sala de meditație fiind încuiată, au ales podețul peste heleşteie pentru a pregăti trupul rigid, în poziție de fetus şi cu ochii mari şi albaştri deschişi a mirare. Evelyn şi-a desprins de la gât piatra cu Ixchel, zeița-jaguar primită de la vindecătoarea din Petén cu opt ani în urmă, amuleta ancestrală de apărare, şi a pus-o de gâtul lui Kathryn. Richard a dat s-o împiedice, era riscant, putea să fie o dovadă, dar s-a răzgândit: ar fi fost imposibil să se facă legătura cu Evelyn, care urma să fie departe când avea să fie găsit trupul. S-a mulțumit să şteargă amuleta cu un şervețel înmuiat în tequila.

La instrucțiunile fetei, care şi-a asumat firesc rolul de preoteasă, au improvizat câteva rituri funerare elementare. Iar atunci pentru Evelyn, care nu putuse scoate un cuvânt la înmormântarea lui Gregorio şi lipsise de la cea a lui Andrés, s-a închis un cerc: a ştiut că prin despărțirea solemnă de Kathryn îşi onora şi frații. La ea în sat, agonia şi moartea unui bolnav erau acceptate fără

zarvă, căci moartea e un prag, la fel ca naşterea. Omul era ajutat să treacă dincolo fără frică, sufletul său ajungea la Dumnezeu. În caz de moarte violentă, crimă sau accident, era nevoie de alte rituri, victima trebuia să afle ce i se întâmplase şi convinsă să nu revină printre cei vii, ca să nu-i sperie. Kathryn şi copilul pe care-l purta în pântec fuseseră lipsiți de priveghiul cel mai simplu, poate că nici nu aflaseră că erau morți. Nimeni nu o spălase, n-o parfumase şi n-o îmbrăcase pe Kathryn cu straiele cele mai bune, nimeni nu îi cântase şi nu purtase doliu după ea, nu se servise cafea, nu se aprinseseră lumânări şi nu se aduseseră flori, nu se pusese o cruce neagră în semn că moartea fusese violentă. „Sărmana domnişoara Kathryn, n-are nici măcar un sicriu sau un loc la cimitir… sărmanul puişor nenăscut, n-are nici măcar o jucărie cu care să se joace în cer…”

Lucía a udat o cârpă şi i-a şters sângele închegat de pe obraz, iar Evelyn se ruga cu glas tare. În lipsă de flori, Richard a rupt nişte crengi şi i le-a pus între mâini. Evelyn a insistat să-i lase şi sticla de tequila, pentru că la priveghi se găseşte negreşit băutură. Au şters amprentele de pe pistol şi l-au lăsat lângă Kathryn. Poate că avea să fie dovada concludentă împotriva lui Frank Leroy: corpul va fi identificat drept cel al amantei sale, pistolul din care s-a tras glonțul era înregistrat pe numele lui, se putea dovedi că el era tatăl pruncului nenăscut. Totul pleda împotriva sa, dar nu-l şi condamna, căci individul avea un alibi: fusese în Florida.

Au acoperit-o cu covorul, au înnodat cele patru colțuri ale prelatei peste ea, au legat totul cu frânghiile pe care Richard le avea în maşină. Ca şi celelalte clădiri ale institutului, nici sanctuarul nu avea fundație, era ridicat pe piloni, lăsând un spațiu în care au strecurat-o pe Kathryn. Au adunat apoi pietre ca să astupe intrarea. La dezghețul din primăvară, trupul avea să înceapă să se descompună şi mirosul avea să atragă atenția.

— Hai să ne rugăm împreună cu Evelyn şi să ne luăm

rămas-bun de la Kathryn.

— Nu ştiu să mă rog, Lucía.

— Fiecare o face în felul său. Pentru mine, rugăciunea e un fel de a mă relaxa şi a-mi exprima credința în misterul vieții.

— Asta înseamnă pentru tine Dumnezeu?

— Spune-i cum vrei, Richard, dar dă-ne mâna ca să formăm un cerc. Să-i ajutăm pe Kathryn şi pe copilaşul ei să urce la ceruri.

Pe urmă, Richard le-a învățat să facă bulgări de zăpadă şi să le pună unul peste altul ca să clădească o piramidă şi-n vârf au pus o lumânare aprinsă, aşa cum îi văzuse făcând pe copiii lui Horacio de Crăciun. Lampada fragilă – o flăcăruie tremurătoare şi apă, răspândea o lumină aurie printre cercuri albastre. Peste câteva ore, când lumânarea se va fi stins şi zăpada se va fi topit, n-avea să mai rămână nicio urmă.

Epilog

Brooklyn

Richard Bowmaster şi Lucía Maraz au adunat conştiincios tot ce s-a publicat despre cazul Kathryn Brown, de la descoperirea cadavrului, în martie, până câteva luni mai târziu, când au considerat închisă aventura care le schimbase viețile. Descoperirea cadavrului de la Rhinebeck a dat apă la moară speculațiilor despre un posibil sacrificiu uman făcut de membrii unui cult al imigranților din statul New York. Se simțea deja în aer xenofobia față de hispanici declanşată de odioasa campanie prezidențială a lui Donald Trump. Deşi puțini îl luau în serios drept candidat, tapajul pe care l-a făcut promițând ridicarea unui zid la granița cu Mexicul şi deportarea a unsprezece milioane de persoane intrate ilegal începea să prindă rădăcini în imaginația populară. A fost lesne să se dea o explicație macabră crimei. Mai multe detalii veneau în sprijinul teoriei cultului: victima fusese împachetată în poziție de fetus, ca mumiile precolumbiene, într-un covor mexican pătat cu sânge, cu o imagine a diavolului sculptată pe o piatră atârnată de gât şi o sticlă pe eticheta căreia era desenată o hârcă. Glonțul tras de aproape în mijlocul frunții putea fi o execuție. În plus, fusese lăsată în sanctuarul Institutului Omega ca o batjocură la adresa spiritualității, după cum au remarcat câțiva ziarişti iubitori de scandal.

Mai multe biserici creştine hispanofone au emis dezmințiri emfatice, negând existența sectelor sataniste în comunitățile lor. Foarte curând însă, fecioara sacrificată, după expresia unui tabloid, a fost identificată drept Kathryn Brown, fizioterapeută din Brooklyn, de douăzeci şi opt de ani, necăsătorită şi gravidă. Fecioară, aiurea. S-a aflat şi că piatra nu îl reprezenta pe Satana, ci pe o zeitate feminină din mitologia maya, iar hârca era un

desen comun pe sticlele de tequila cele mai obişnuite. Atunci interesul publicului şi al presei a tot scăzut până la dispariție, iar Richard şi Lucía au avut dificultăți în a se mai ține la curent cu cercetările.

Ştirea din *The New York Times* din ultima săptămână a lunii mai, pe care Richard a coroborat-o cu alte surse, nu prea avea legătură cu Kathryn Brown. Se ocupa de o rețea de trafic de persoane care opera în Mexic, în câteva țări din America Centrală şi Haiti. Numele lui Frank Leroy apărea în reportaj alături de al altor complici, iar moartea sa abia ocupa două rânduri. FBI-ul se ocupase de cazul Kathryn Brown, deşi ar fi fost de competența Departamentului de Poliție, din cauza relației tinerei cu Frank Leroy, care a şi fost arestat pentru scurt timp ca principal suspect al crimei, dar eliberat pe cauțiune. FBI-ul cerceta de ani buni o vastă rețea de trafic de persoane, drept care în cazul Leroy acest aspect îi interesa, nu cel al nefericitei sale amante. Erau la curent cu participarea lui, numai că nu aveau destule dovezi: tipul îşi luase măsuri de precauție pentru o atare eventualitate. Legătura cu Kathryn Brown a făcut posibilă percheziția biroului şi a domiciliului, de unde agenții federali au ridicat destule documente ca să pună mâna pe el.

Dar Leroy a fugit în Mexic, unde avea contacte şi unde tatăl său trăise liniştit ani de zile ca fugar. La fel ar fi putut să trăiască şi el, dacă nu ar fi existat un agent special FBI infiltrat în rețea. Era vorba de Ivan Danescu. Mulțumită lui, mai ales, a fost posibilă descoperirea rețelei criminale din Statele Unite şi a conexiunilor cu Mexicul. Numele lui Danescu n-ar fi fost niciodată făcut public dacă ar fi rămas în viață; a murit însă când a fost atacată o fermă din Guerrero, unde se afla un centru de detenție a victimelor şi unde se adunaseră o serie de şefi ai rețelei. Ivan Danescu însoțea militarii mexicani şi scopul lor era eliberarea a mai bine de o sută de prizonieri care-şi aşteptau rândul ca să fie transportați şi vânduți, a scris presa.

Richard a citit toate acestea printre rânduri, căci studiase serios modul de operare al cartelurilor şi autorităților deopotrivă. Dacă era arestată vreo căpetenie, de obicei scăpa de închisoare uluitor de lesne. Legea era călcată voios în picioare, pentru că, începând cu poliția şi terminând cu judecătorii, se ceda în fața amenințărilor sau a corupției, iar cine rezista îşi găsea sfârşitul asasinat. Extrem de rar se reuşea extrădarea vinovaților care operau cu impunitate în Statele Unite.

— Pot să jur că militarii au năvălit în ferma aia ca să ucidă, sprijiniți de FBI. Aşa se procedează în cazul operațiunilor împotriva narcotraficanților, şi nu văd de ce-ar fi făcut altfel acum. Probabil că atacul surpriză a dat greş şi a început măcelul. Aşa s-ar explica moartea lui Ivan Danescu, pe de-o parte, şi cea a lui Frank Leroy, pe de altă parte, i-a spus Richard Lucíei.

Au sunat-o la Miami pe Evelyn, care nu citise ştirea, şi au stabilit să vină în Brooklyn, fiindcă îi ducea dorul lui Frankie şi nu îndrăznise s-o sune pe Cheryl. Lucía a trebuit să-l convingă pe Richard că după moartea lui Frank Leroy nu mai era niciun fel de pericol pentru Evelyn; atât ea, cât şi Cheryl meritau să se pună punct celor întâmplate. S-a oferit să spargă ea gheața şi, conform teoriei sale că trebuie să o iei pieptiş, a sunat-o pe Cheryl şi a rugat-o s-o primească pentru că avea să-i spună ceva important. Femeia a închis telefonul, speriată. Atunci Lucía a lăsat un bilet în cutia poştală a casei cu statui: „Sunt prietena lui Evelyn Ortega, care are încredere în mine. Vă rog să mă primiți, am să vă dau veşti din partea ei". Şi-a scris dedesubt numărul mobilului, iar în plic a pus cheile de la Lexus şi de la casa lui Kathryn Brown. În aceeaşi seară, Cheryl a sunat-o.

După o oră, Lucía îi bătea la uşă, în timp ce Richard aştepta nervos în maşină, cu dureri de stomac. Stabiliseră că era mai bine să nu vină şi el, Cheryl s-ar fi simțit mai în largul ei între patru ochi cu o femeie. Lucía a constatat că Evelyn o descrisese corect: Cheryl era

înaltă, blondă, cam masculină, dar mai îmbătrânită decât se aşteptase. Era agitată, temătoare şi în defensivă, tremura când a poftit-o în salon.

— Spuneți-mi de-a dreptul cât vreți şi să terminăm repede, i-a spus rămânând în picioare, cu o voce spartă şi cu brațele încrucişate.

Lucíei i-a luat o jumătate de minut să priceapă.

— Pentru Dumnezeu, Cheryl, ce vă trece prin cap! N-am venit să vă şantajez, cum puteți crede aşa ceva! O cunosc pe Evelyn Ortega, cunosc treaba cu automobilul, precis că ştiu mai multe decât dumneavoastră despre Lexusul acela. Evelyn vrea să vină personal să vă explice, dar mai ales să-l vadă pe Frankie, îi e tare dor de el, îl adoră.

O transformare uimitoare s-a petrecut atunci cu femeia din fața ei. A fost ca şi cum carapacea sub care se ascunsese crăpa în mii de bucăți, lăsând la vedere, în doar câteva secunde, o ființă lipsită de schelet, fără nicio susținere, plămădită doar din durere şi din frică veche, atât de slabă şi vulnerabilă, încât Lucía s-a stăpânit cu greu să n-o ia în brațe. Un suspin de uşurare i-a ieşit din piept şi Cheryl s-a lăsat să cadă pe canapea, şi-a ascuns chipul în mâini şi a plâns ca un copil.

— Vă rog, liniştiți-vă, totul s-a terminat. Evelyn nu a vrut decât să vă ajute pe amândoi, pe dumneavoastră şi pe Frankie.

— Ştiu, ştiu... Evelyn era singura mea prietenă, îi spuneam tot. A plecat când aveam mai multă nevoie de ea, a dispărut cu maşina fără să mă anunțe...

— Cred că nu cunoaşteți toată povestea. Nu ştiți ce se afla în portbagajul maşinii...

— Cum să nu ştiu...

În miercurea de dinaintea viscolului din ianuarie, pe când Cheryl sorta hainele soțului ei pentru a fi duse la spălat, a văzut o pată de grăsime pe reverul unui sacou. Înainte de a-l pune în teanc, a verificat din obişnuință

buzunarele şi a dat de o cheie atârnată de un inel aurit. Înțepătura geloziei a făcut-o să creadă că era de la casa lui Kathryn Brown şi i-a aţâţat bănuielile în legătură cu bărbatul ei şi acea femeie.

A doua zi de dimineață, în timp ce Kathryn lucra cu el, Frankie a avut o cădere de glicemie şi a leşinat. Cheryl i-a făcut o injecție şi totul a reintrat în normal. Nu era vina nimănui, însă povestea cu cheia o stârnise şi mai mult împotriva lui Kathryn: a acuzat-o că îi chinuie copilul şi a concediat-o. „Nu mă poți da afară, pe mine m-a angajat Frank, doar el mă poate concedia şi mă îndoiesc că ar face-o", a răspuns tânăra sigură pe ea, dar şi-a strâns lucrurile şi a plecat.

Toată ziua de joi Cheryl a stat cu inima cât un purice aşteptându-şi soțul, iar când acesta a venit pe seară n-a fost nevoie să-i spună nimic, căci ştia totul de la Kathryn, care îl sunase. Frank a înşfăcat-o de păr, a târât-o în dormitor, a trântit uşa de s-au cutremurat pereții şi i-a tras un pumn în piept care a lăsat-o fără aer. Văzând-o cum căsca gura ca peştele pe uscat, s-a temut că exagerase, i-a mai tras un şut şi s-a retras furios în camera lui, ciocnindu-se pe culoar de Evelyn, care aştepta tremurând să se ducă la Cheryl s-o ajute. A împins-o cât colo şi a mers mai departe. Evelyn a fugit la Cheryl, a culcat-o, i-a aranjat pernele, i-a dat calmante şi i-a pus comprese cu gheață pe piept, temându-se să nu aibă nişte coaste rupte, aşa cum păţise şi ea când o atacaseră cei din bandă.

Frank Leroy a plecat cu un taxi vineri dis-de-dimineață, când toată casa mai dormea, ca să ia avionul spre Florida. Încă nu închiseseră aeroportul din cauza viscolului, asta avea să se întâmple după vreo două ore. Cheryl a rămas toată ziua în pat, sub tranchilizante şi păzită de Evelyn; tăcea cu îndârjire, fără să verse o lacrimă. Atunci s-a decis să acționeze. Îşi ura soțul şi ar fi fost o binecuvântare să plece cu tipa aia, Brown, numai că n-avea să fie atât de simplu. Grosul averii lui Frank se

afla în conturi în străinătate, la care ea nu avea acces, iar ceea ce era în țară era pe numele ei – aşa insistase, ca să fie protejată în caz de probleme în mod legal. Pentru Frank, soluția ideală era să o elimine, iar dacă încă nu o făcuse era din lipsa unui temei concret. Trebuia să scape şi de Frankie, de care n-avea de gând să se îngrijească. Se îndrăgostise de Kathryn Brown, în curând avea să-şi dorească să fie liber. Cheryl nu bănuia că exista încă un motiv, şi mai puternic: amanta era însărcinată, urma să afle de-abia după rezultatul autopsiei, în martie.

Şi-a zis că era cazul să-şi înfrunte rivala, căci cu bărbatul ei nu avea spor; comunicau doar pe subiecte banale, chiar şi discuțiile astea se terminau violent, însă Brown urma poate să fie mai rațională când avea să înțeleagă avantajele ofertei ei. Plănuia să-i propună să rămână cu soțul ei, în schimb ea va divorța fără scandal şi va păstra tăcerea în schimbul siguranței economice a lui Frankie.

A ieşit sâmbătă pe la prânz. Durerea din piept şi coroana de spini care parcă îi încingea capul nu cedaseră, băuse două pahare şi înghițise amfetamine cu pumnul. I-a spus lui Evelyn că se ducea la psihoterapeut. „Dar de-abia se curăță străzile, doamnă, mai bine stați liniştită acasă". „Niciodată n-am fost mai liniştită, Evelyn", i-a răspuns ea şi s-a urcat în Lexus. Cunoştea adresa lui Kathryn Brown.

Maşina amantei se afla pe stradă, indiciu că avea să plece în curând, că altfel ar fi pus-o în garaj ca să o apere de ninsoare. Un impuls a făcut-o să scoată din torpedou pistolul lui Frank, un mic Beretta semiautomat de calibrul 32 şi să şi-l pună în buzunar. Aşa cum bănuise, cheia se potrivea şi a intrat fără zgomot.

Kathryn Brown tocmai dădea să iasă cu o sacoşă de pânză pe umăr şi în ținută de gimnastică. A scos un strigăt de surpriză când s-a pomenit nas în nas cu Cheryl. „Nu vreau decât să stăm de vorbă", i-a spus, dar cealaltă a împins-o spre uşă şi a insultat-o. Nimic nu

ieşea cum plănuise. A scos pistolul din buzunarul hainei şi l-a ațintit spre Kathryn ca s-o silească să o asculte, dar tânăra a sfidat-o, râzând de ea. Cheryl a tras piedica şi a ținut arma cu ambele mâini.

— Cotoroanță proastă ce eşti! Crezi că mă sperii cu pistolul ăsta afurisit? Să vezi tu când o să-i spun lui Frank!

Glonțul a ieşit singur. Cheryl n-a ştiut când a apăsat pe trăgaci şi nici măcar nu a țintit, i-a spus Lucíei Maraz. „Glonțul a izbit-o în mijlocul frunții din întâmplare, aşa i-a fost scris, aşa era scris în karma mea şi într-a ei." Fusese ceva atât de rapid, atât de simplu şi de limpede, că nu auzise nici zgomotul împuşcăturii şi nu simțise nici reculul armei în mâini, nici măcar nu pricepuse de ce căzuse femeia pe spate şi ce era gaura neagră din frunte. I-a luat peste un minut să reacționeze şi să constate că tânăra nu mişca, să se aplece asupra ei şi să înțeleagă că o omorâse.

Mai departe, fiecare gest l-a făcut ca în transă. I-a spus Lucíei că nu-şi mai amintea exact, deşi doar la ce făcuse în acea sâmbătă blestemată se gândea de-atunci. „Cel mai important era să văd ce fac cu Kathryn, ca să n-o găsească Frank, ar fi fost groaznic altfel." Rana sângerase extrem de puțin, petele rămăseseră pe covor. A deschis garajul şi a băgat Lexusul înăuntru. Făcea atletism şi exerciții de o viață, în plus, rivala ei era mărunțică, aşa că a târât corpul apucând de covorul pe care căzuse şi l-a vârât în portbagaj, împreună cu pistolul. A pus cheia lui Kathryn în torpedou. Avea la dispoziție patruzeci şi opt de ore până la întoarcerea lui Frank. De un an de zile tot răsucea în minte ideea de a se duce la FBI şi a-l denunța în schimbul protecției. Dacă serialele de televiziune spuneau adevărul, ar fi putut primi o identitate nouă şi ar fi dispărut în ceață împreună cu fiul ei. Dar mai întâi trebuia să se calmeze, inima îi bătea nebuneşte. S-a dus acasă.

În martie, când s-a anchetat moartea lui Kathryn

Brown, Cheryl Leroy a fost interogată în mod superficial. Singurul suspect era soțul ei, al cărui alibi, acela că se afla în Florida jucând golf, s-a dovedit inutil, căci starea cadavrului nu permitea stabilirea momentului morții. Poate că Cheryl s-ar fi demascat singură, sub povara vinovăției, dacă ar fi fost interogată la puțin timp după moartea tinerei, dar asta s-a întâmplat abia după două luni, când s-a descoperit cadavrul la Institutul Omega şi a ieşit la lumină relația cu familia Leroy. În acest răstimp, Cheryl apucase să se împace cu propria conştiință. Se întinsese în pat ca să se odihnească într-o sâmbătă de la sfârşitul lui ianuarie cu o migrenă care îi înceţoşa privirea şi se trezise după câteva ore cu senzația copleşitoare că făcuse o crimă. Casa era în beznă, Frankie dormea, Evelyn era de negăsit, lucru nemaiîntâlnit până atunci. Aproape că-şi pierduse mințile căutând explicații posibile pentru dispariția lui Evelyn, a maşinii şi a cadavrului lui Kathryn Brown.

Frank Leroy s-a întors luni. În cele două zile, ea trăise într-o stare de spaimă teribilă, dacă n-ar fi fost copilul ar fi luat toate somniferele din casă şi ar fi pus capăt vieții sale mizerabile, i-a mărturisit Lucíei. Bărbatul a declarat dispariția maşinii ca să încaseze asigurarea şi a acuzat-o de furt pe bonă. Nu şi-a găsit amanta şi a făcut tot felul de presupuneri, doar că fusese omorâtă n-a ghicit; avea să afle mai târziu, când a fost descoperit cadavrul şi l-au acuzat pe el de crimă.

— Eu cred că Evelyn a ascuns corpul ca să ne protejeze pe Frankie şi pe mine, a adăugat Cheryl.

— Nu, Cheryl, ea credea că soțul dumneavoastră a ucis-o pe Kathryn vineri şi a plecat în Florida ca să aibă un alibi, neimaginându-şi că cineva avea să folosească Lexusul. Iar gerul avea să păstreze cadavrul intact până luni, când avea să revină.

— Cum? Evelyn nu ştia că eu...? Şi-atunci de ce...

— Evelyn a scos Lexusul ca să se ducă la farmacie în timp ce dumneavoastră dormeați. Prietenul meu, Richard

Bowmaster, a tamponat-o uşor. Aşa ne-am pomenit băgaţi în povestea asta. Evelyn credea că, odată întors acasă, Frank Leroy avea să afle că folosise maşina şi că văzuse ce se găsea în portbagaj şi era terorizată de soţul dumneavoastră.

— Asta înseamnă că... nici dumneavoastră n-aţi ştiut ce se întâmplase...

— Nu. Aveam versiunea lui Evelyn. Ea era convinsă că Frank Leroy voia să-i facă felul ca s-o reducă la tăcere. Se mai temea şi pentru viaţa dumneavoastră şi a copilului.

— Şi-acum, eu ce-am să păţesc? a întrebat Cheryl, speriată de mărturisirile pe care le făcuse.

— Nimic, Cheryl. Maşina e pe fundul unui lac şi nimeni nu bănuieşte adevărul. Ce am vorbit rămâne între noi. Lui Richard am să-i spun, fiindcă merită să ştie, dar nimeni altcineva nu trebuie să afle. Frank Leroy v-a făcut destule necazuri.

Era ora nouă dimineaţa din ultima duminică de mai. Richard şi Lucía îşi beau cafeaua alături de Marcelo şi de Dois, singura din cele patru mâţe cu care se împrietenise câinele. Pentru Lucía era cam devreme, ce sens are să te trezeşti cu noaptea în cap într-o zi de duminică, pentru Richard asta făcea parte din plăcerile vieţii în cuplu. Era o zi radioasă de primăvară, mai târziu se vor duce să-l ia pe Joseph Bowmaster şi vor prânzi împreună; după-amiază vor merge tustrei s-o aştepte pe Evelyn în staţia terminus a autobuzelor, căci bătrânul dorea s-o cunoască. Nu-şi ierta fiul că nu-l chemase să participe la odiseea din ianuarie. „Ia gândeşte-te un pic, tată, cum ne-am fi descurcat cu tine în scaunul cu rotile?" i-a spus Richard. Însă pentru Joseph asta era o scuză, nu un motiv: dacă luaseră cu ei un chihuahua, îl puteau lua şi pe el.

Evelyn plecase de treizeci şi două de ore din Miami, unde începuse să-şi construiască o viaţă cât de cât normală. Mai stătea şi acum la Daniela, dar avea de gând

să-şi găsească în curând o locuinţă; ziua avea grijă de copii la o grădiniţă şi seara era chelneriţă la un restaurant. Richard o ajuta financiar pentru că, vorba Lucíei, pe ceva trebuie să-ţi dai banii înainte de a pleca la cimitir. Concepción Montoya, bunica din Guatemala, folosise bine mandatele poştale pe care Evelyn i le trimisese mai întâi din Brooklyn, apoi din Miami: îşi înlocuise coliba cu o casă din cărămidă, adăugând un spaţiu unde vindea îmbrăcămintea la mâna a doua pe care i-o trimitea fiică-sa Miriam de la Chicago. Nu se mai ducea la piaţă să vândă plăcinte, ci doar la cumpărături şi să schimbe o vorbă cu prietenele. Evelyn socotea că avea vreo şaizeci de ani, deşi nu putea fi sigură, însă în cei opt ani de la moartea nepoţilor şi de la plecarea lui Evelyn îmbătrânise de supărare, după cum reieşea din cele două fotografii făcute de părintele Benito în care apărea în hainele cele mai elegante, aceleaşi pe care le purtase vreme de treizeci de ani şi pe care avea să le poarte până la moarte: fusta groasă albastru cu negru, cămaşa brodată în culorile satului, brâul roşu şi portocaliu şi acoperământul greu şi multicolor de pe cap.

Părintele Benito spunea că bunica era la fel de activă ca oricând, numai că se micşorase, se uscase şi se zbârcise, semăna cu o maimuţică, iar lumea o lua de nebună pentru că se ruga întruna cu jumătate de glas. Asta era în avantajul ei, pentru că nimeni nu îi cerea să plătească taxele. O lăsau în pace. Din două în două săptămâni, bunica vorbea cu nepoata la mobilul părintelui Benito. Refuzase să aibă unul al ei, cum îi propusese Evelyn: era un aparat tare periculos, care funcţiona fără priză sau baterii şi producea şi cancer. „Vino să stai cu mine, *mamita”,* o rugase Evelyn, dar ce să facă ea în nord, cine să dea de mâncare la găini şi cine să ude plantele, dacă veneau unii şi îi ocupau casa, nu putea să rişte, spunea Concepción. A, să-i facă o vizită, sigur, o să vadă ea când. Evelyn ştia că asta n-avea să se întâmple curând; se va repezi ea la Monja Blanca del

Valle, măcar pentru câteva zile, când va avea o situație mai bună.

— Va trebui să-i spunem lui Evelyn adevărul despre moartea lui Kathryn Brown, a propus Richard.

— La ce bun să complicăm lucrurile? Ajunge că ştim noi doi. În rest, n-are importanță.

— Cum n-are importanță? Femeia a fost omorâtă de Cheryl Leroy.

— Doar nu vrei să spui că trebuie să plătească pentru crimă, Richard. A fost un accident.

— Ai o influență fatală în viața mea, Lucía! Până să te cunosc eram un om cinstit, serios, un universitar ireproşabil… a suspinat el.

— Erai un tip plicticos până la Dumnezeu, dar uite că tot m-am îndrăgostit de tine.

— Nu mi-am imaginat vreodată c-am să ajung să obstrucționez justiția.

— Legea e dură şi justiția e oarbă. Tot ce-am făcut noi în cazul Kathryn Brown a fost să înclinăm un pic balanța către justiția naturală, pentru că o protejam pe Evelyn, iar acum trebuie să facem acelaşi lucru pentru Cheryl. Frank Leroy a fost un ticălos şi şi-a plătit păcatele.

— Ce ironie că nu l-au prins pentru fărădelegile comise şi că a trebuit să fugă pentru o crimă pe care nu a comis-o.

— Păi vezi? La asta mă refeream când ziceam de justiția naturală, l-a sărutat Lucía uşor pe buze. Mă iubeşti, Richard?

— Tu ce crezi?

— Că mă adori şi că nu pricepi cum de-ai putut trăi atâta amar de vreme fără mine, plictisit şi cu inima în hibernare.

— Şi în toiul iernii am aflat în sfârşit că port în mine o vară de neînvins.

— Asta ți-a venit aşa, pe loc?

— Nu. Aşa a spus Albert Camus.

Mulțumiri

Ideea acestui roman s-a născut de Crăciunul anului 2015, într-o casă de cărămizi de culoare întunecată din Brooklyn, unde luam prima cafea a dimineții într-un mic grup format, pe lângă mine, din fiul meu Nicolás şi nora mea Lori, sora ei Christine Barra, Ward Schumaker şi Viviane Fletcher. Unul dintre ei m-a întrebat ce-aveam să scriu pe 8 ianuarie, zi ce se apropia rapid şi care e data la care, de treizeci şi cinci de ani încoace, îmi încep toate cărțile. Cum nu mă gândisem încă la nimic, au început să-mi dea idei şi aşa s-a format scheletul acestui roman.

M-au ajutat la documentare Sarah Kessler, ca de obicei, Chandra Ramírez, Susanne Cipolla, Juan Allende şi Beatriz Manz.

Roger Cukras a fost inspirația pentru povestea de dragoste a cuplului matur Lucía şi Richard.

Primii mei cititori şi critici au fost fiul meu Nicolás, editoarele mele Johanna Castillo şi Nuria Tey, agenții mei Lluís Miguel Palomares şi Gloria Gutiérrez, lectorul plin de acribie al agenției Balcells, Jorge Manzanilla, fratele meu Juan, prietenele mele formidabile Elisabeth Subercaseaux şi Delia Vergara. Şi, firește, Panchita Llona, mama mea, care la cei nouăzeci şi şase de ani ai ei nu a lăsat din mână creionul roşu cu care mi-a corectat toate cărțile.

Tuturor, plus altor câtorva persoane care m-au sprijinit emoțional în viață şi în scris pe parcursul ultimilor doi ani, care n-au fost uşori pentru mine, le datorez aceste pagini.

{1} „Întoarcere la Tipasa”, trad. din franceză de Modest Morariu, în Albert Camus, *Fața şi reversul. Nunta. Mitul lui Sisif. Omul revoltat. Vara,* RAO Internațional, Bucureşti, 1994. (N. red.)

{2} Rachiu din struguri considerat băutură națională atât în Chile, cât şi în Peru. (N. red.)

{3} Nume dat drumului pe care îl fac în autobuze cei prinşi în Mexic încercând să ajungă în Statele Unite, şi care sunt trimişi înapoi în Guatemala. (N. red.)

{4} La Migra – prescurtare de la migración; denumire informală dată mai multor agenții şi instituții care se ocupă de probleme de migrație ilegală. Colocvial, termenul este folosit atât cu trimitere la poliția de frontieră din Mexic, cât şi din Statele Unite. (N. red.)

{5} *Los Zetas* – cartel mexican al drogurilor fondat de foşti militari, foarte temut pentru răpiri, extorsiuni şi asasinate. (N. red.)

{6} Fiertură din plante cu efect halucinogen, folosită ca remediu în ritualuri şamanice. (N. red.)